

A BUDAPESTI TŐZSDE TÖRTÉNETE

1864–1914

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
TANÁCSÁNAK MEGBIZÁSÁBÓL

IRTÁK

Dr. ENGEL EMIL

ÜGYVÉD, A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS
ÉRTÉKTŐZSDE FŐTITKÁRA

ÉS

BARTHA LÁSZLÓ

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
TANÁCSI TITKÁRA

MÁSODIK KÖTET

BUDAPEST
A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE KIADÁSA
1914

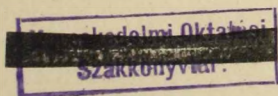
A
BUDAPESTI TŐZSDE
TÖRTÉNETE

1864—1914

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE TANÁCSÁNAK
MEGBIZÁSÁBÓL

IRTÁK

DR. ENGEL EMIL   ÉS   BARTHA LÁSZLÓ
ÜGYVÉD, A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉK-   A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
TŐZSDE FŐTITKÁRA   TANÁCSI TITKÁRA

MÁSODIK KÖTET

BUDAPEST

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE KIADÁSA

1914

1965

1985

5a4162 / 2.
KÖNYVTÁR

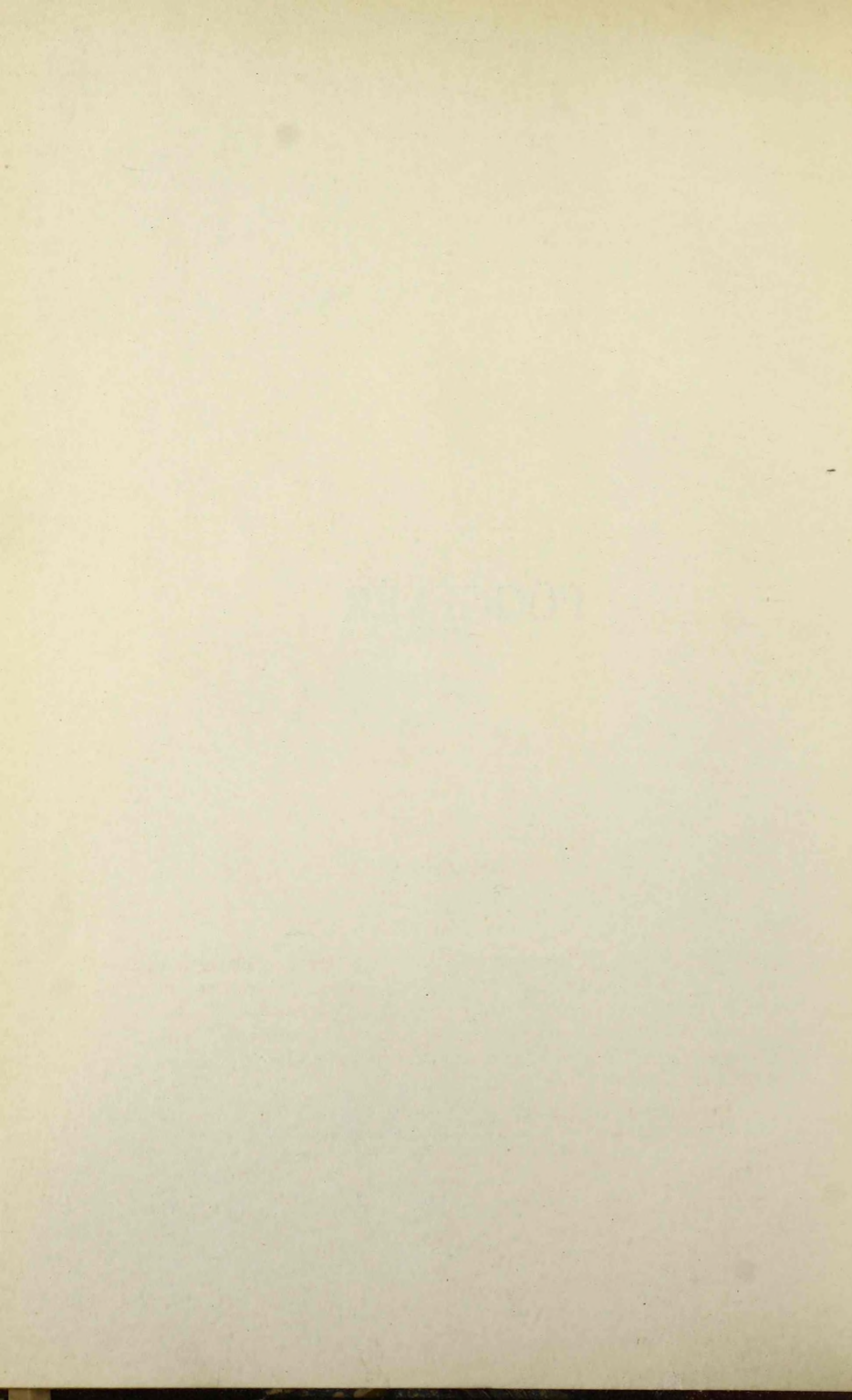
2010 -04- --

4294

A Pesti Lloyd-társulat nyomdája.

2.

FÜGGELÉK

ELSŐ FÜGGELÉK

A budapesti áru- és értéktőzsde alapszabályai

(Jóváhagyattak a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 1897. évi július hó 12. napján 38.503. sz. alatt kelt rendeletével. Érvényben állottak 1906. március 21-ig)*

i.

A tőzsde jellege és célja.

1. §.

A budapesti áru- és értéktőzsde a kereskedelemügyi m. kir. miniszter főfelügyelete alatt álló, testületi és önkormányzati jogokkal bíró intézmény, melynek célja: megkönnyíteni és szabályozni a kereskedelmi forgalmat mindennemű árukban, értékpapirokban, váltókban, ércpénzemekekben és nemesfémekben.

* *Figyelmeztetés:* Az újabb alapszabályokat lásd a 2. függelékben a 15. oldalon.

II.

A tőzsde tagjai.

2. §.

A tőzsdét a tőzsdei tagok összessége alkotja.

Tőzsdei tagok csak oly feddhetlen jellemű férfiszemélyek lehetnek, kik vagy

1. kereskedők, ideértve mindazokat, kik hivataluk vagy tisztségük folyományaként a kereskedelmi cégjegyzékben valamely minőségben be vannak jegyezve; vagy

2. iparúzők, ha üzletük a kisipar körét meghaladja; vagy

3. mezőgazdák, vagy

4. hatósági közegek, kiket az illető hatóság tőzsdeügyletei ellátásával biz meg.

A tőzsdei tagságra vonatkozó e határozatok visszaható erővel nem birnak.

3. §.

A tőzsde tagjai nem lehetnek, még ha az előbbi szakaszban körülírt minősítéssel birnak is:

1. oly személyek, kik vagyonuk fölött szabadon nem rendelkezhetnek;

2. közadósok;

3. azok, akik jogérvényes birói ítélettel politikai jogaik gyakorlatának felfüggesztésére ítéltettek, a felfüggesztés tartama alatt;

4. azok, akik tőzsdei vagy kereskedelmi ügyletekből eredő, vagy a tőzsdei választott bíróság jogerős ítéletével reájuk rótt, vagy végre a tőzsde irányában fennálló bármilyen fizetési kötelezettségeiket nem teljesítik.

4. §.

A tőzsdei tagságot elvesztik:

1. azok, kikre nézve az előbbi szakaszban felsorolt esetek valamelyike beáll;

2. kiket a tőzsdetanács a tőzsdéről fegyelmi eljárás útján véglegesen kizárt.

5. §.

Aki tőzsdei tag kíván lenni, e végből írásbeli kérvényt köteles a tőzsdetanácshoz benyújtani, melyben magát a tőzsdei alapszabályoknak aláveti.

A kérvényben továbbá kitüntetendő a folyamodó foglalkozása, lakása, esetleg cége és üzlethelyisége.

A kérvény további eljárás alapjául csak akkor szolgálhat, ha azt sajátkezű aláírása mellett legalább három pártfogó támogatja, kik közül mindegyik legalább három év óta tagja a tőzsdének.

6. §.

A kellően felszerelt kérvény folytán a folyamodó neve a felvételi kérvényben foglalt adatok felsorolása mellett a tőzsde helyiségeiben az erre szolgáló hirdetőtáblákon egy héten át kifüggesztve tartandó.

A tőzsde minden tagjának jogában áll a folyamodó felvétele elleni indokolt felszólamlását a titkári hivattal írásban vagy szóval közölni.

7. §.

A tőzsdetanács mindenekelőtt megvizsgálja, vajjon a folyamodó személye ellen nem forog-e fenn az alapszabályok 3. §-ában felsorolt gátló okok valamelyike.

Ennek megállapítása után a tőzsdetanács a felvétel iránt folyamodót s annak pártfogóit maga elé idézheti s tőlük a szükségesnek talált további adatok felől felvilágosítást követelhet s minderről jegyzőkönyvet vesz fel.

A pártfogóknak jegyzőkönyvileg kell kijelenteniök, hogy gondos vizsgálat alapján a folyamodót oly egyénnek tartják, ki a felvételre méltó.

Ha valamelyik pártfogó idézése dacára sem jelenik meg, olybá tekintendő, mintha a pártfogástól elállott volna.

A tőzsdetanács a jelentkezettekén kívül más pártfogók ajánlatát is követelheti.

8. §.

A tőzsdetanács a nyert adatok alapján határoz a felvétel fölött. Az elutasító határozatot nem kell indokolnia. Ha a kérelem elutasított, az elutasítástól számított hat hónap alatt meg nem újítható.

9. §.

Ha a felvétel után kiderül, hogy a pártfogó az ajánlás idejében tudomással birt, vagy kellő gondosság mellett és az ajánlás által magára vállalt kötelezettségénél fogva tudomással kellett bírnia oly ténykörülményekről, melyek a folyamodót a felvételre érdemtelenné tették, a pártfogó ellen fegyelmi úton kell eljárni. Egyéb fegyelmi büntetéseken kívül a pártfogótól bizonyos időre vagy állandóan megvonható az a jog, hogy mint pártfogó szerepelhessen.

10. §.

Minden tőzsdei tag félévenként tagsági díjat fizet a tőzsdetanács pénztárába. E díj összegét a tőzsdetanács állapítja meg, s annak lerovásáról tagsági jegyet ad ki.

A tagsági díj visszatérítésének semmi esetben sincs helye.

11. §.

A tagsági jegyet, mely a tőzsdetanács közegeinek kivánatára felmutatandó, érvénytelenség terhe alatt csak az használhatja, kinek nevére szól.

Valamely kereskedelmi társaság részére kiállított jegyet csak a társaság által kijelölt egyik cégtag vagy igazgató használhatja, kinek nevét a jegyen szintén ki kell tüntetni. A többi cégtagok, igazgatók vagy cégvezetők részére külön tagsági jegy váltandó.

Ugyanez áll a hatóságok részére kiállított tagsági jegyekre nézve is.

12. §.

A tőzsdei tagokon kívül a tőzsdét csak azok látogathatják, kiknek ezt a tőzsdetanács megengedi.

A tőzsde látogatása megengedhető különösen

1. tőzsdei tagok alkalmazottjainak a tőzsdetanács által megállapított díj fizetése mellett;

2. hirlaptudósítóknak a tőzsdetanács által kiadott szabadjegyek alapján;

3. nem Budapesten lakó egyéneknek, a tőzsdetanács által díjfizetés mellett egy tőzsdei tag írásbeli ajánlatára kiadott napi jegyek alapján, melyek azonban legfeljebb három egymásra következő napra érvényesek.

Az 1. és 2. pont alatt említett jegyek birtokosai, a jegy érvénytelenségének terhe alatt, a tőzsdén sem saját részükre, sem más nevében nem köthetnek ügyletet.

III.

Fegyelmi szabályok.

13. §.

Mindenki, aki a tőzsdét látogatja, köteles ott magát illedelmesen és a tőzsdetanács által kibocsátott rendszabályoknak megfelelő módon viselni. Az ezen szabály ellen vétők a tőzsdéről szükség esetén azonnal eltávolíthatók.

14. §.

A tőzsdetanács felelősségre vonja azokat, kik a tőzsdén magaviseletük által vagy üzletük folytatása közben a kereskedelmi tisztességet megsértik vagy oly cselekményeket követnek el, melyek őket kartársaik becsülésére érdemtelenné teszik.

15. §.

Megtorlandó cselekményeknek tekintendők különösen:

1. Az árfolyamok ravasz befolyásolása és álügyletek kötése.

2. A megbízó fél terhére a megbízás teljesítése idején fenn nem állott és a körülmények által nem indokolható árfolyamok felszámítása.

3. Oly üzleti feltételek alkalmazása, melyek a kereskedői tisztességgel ellenkeznek.

4. Felbiztatás tőzsdespekulációkra, ha a felbiztatás a tisztességes kereskedőhöz nem méltó módon akár a felbiztató által személyesen, akár ügynökök, utazók, levelek, tudósítások, vagy hirlapi reklámok s több effélék útján történik.

5. Tőzsdei speculativ ügyletek kötése nem önálló és szorult gazdasági helyzetben levő személyekkel, továbbá olyanokkal, kiknek rendes üzletkörébe ily ügyletek kötése nem esik, ha az ügyletek terjedelme az illetők vagyoni

állításával feltűnő aránytalanságban áll, s mindezen körülmények az ügyletre lépő fél előtt közönséges figyelem mellett rejtve nem maradhattak.

16. §.

A vizsgálat hivatalból s különösen akkor is elrendelhető, ha a tőzsdetanács fegyelmi úton megtorlandó valamely cselekményről a tőzsdei választott bíróság útján értesül.

17. §.

Az elővizsgálat vezetésével a tőzsdetanács egy vagy több tagja, vagy a tőzsde valamelyik tisztviselője is megbízható.

A tőzsdetanács jogosítva van tanukat és szakértőket kihallgatni.

18. §.

A fegyelmi büntetés fokai:

- a) feddés,
- b) ideiglenes kizárás a tőzsdéről,
- c) végleges kizárás a tőzsdéről.

19. §.

A 15. §. 1., 3., 4., és 5. pontjaiban felsorolt esetekben a fegyelmi büntetés legalacsonyabb foka a tőzsdéről kizárás egy hónap tartamára. Visszaesők ez esetekben a tőzsdéről első ízben két hónapra, másodízben végleg kizárandók.

A határozat a tőzsdén kifüggesztés útján minden esetre közzéteendő; ezenkívül a közzététel más módja is elhatározható.

20. §.

Ha a tárgyalás a panasz alapját képező ténykörülmények valótlanságát igazolja, vagy ha a panaszlott terhére rótt cselekmények olyanoknak találtnak, melyek a kereskedői tisztességet nem sértik, a bizottság köteles a panaszlott részére véltenségi nyilatkozatot állítani ki s ennek közzétételét elrendelni.

IV.

A miniszteri tőzsdebiztos.

21. §.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter, kinek a tőzsde minden igazgatási ügyeiben alá van rendelve, főfelügyeleti jogát az általa kinevezett egy, vagy a szükséghez képest több miniszteri tőzsdebiztos által gyakorolja.

A tőzsdebiztosnak jogában áll a közgyűlésen s a tőzsdetanács, valamint az ezáltal kiküldött szakbizottságok minden tanácskozmányain résztvenni és a tőzsde igazgatási ügyeiben hozott olyan határozatok végrehajtását, melyek, nézete szerint, a fennálló törvényekbe vagy a tőzsdei alapszabályokba ütköznek, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter azonnal bekérendő határozatáig felfüggeszteni.

V.

A tőzsde igazgatása.

22. §.

A tőzsde összes ügyeinek vezetése a tőzsdetanácsot illeti, melynek hivatalos címe: „A budapesti árú- és értéktőzsde tanácsa“.

Ezen tanács negyven tagból áll, kik a tőzsdetanácsosi címet viselik.

23. §.

A tőzsdetanácsot a választóképes tőzsdei tagok közgyűlésen három évre választják.

A választás a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megerősítése alá terjesztendő.

24. §.

Tőzsdetanácsossá csak oly magyar állampolgár választható, ki legalább öt év óta szakadatlanul tagja a tőzsdének, a magyar nyelvet bírja s állandóan Budapesten lakik.

A lelépő tőzsdetanács tagjai újra megválaszthatók.

25. §.

Választóképeséssel csak azok a tőzsdei tagok bírnak, kik legalább egy év óta tagok, tagsági díjaikkal hátralékban nincsenek s fegyelmi büntetés alatt nem állanak.

26. §.

A miniszteri tőzsdebiztos felügyelete alatt s a tőzsde titkári hivatalának segédkezése mellett működő szavazatszedő bizottságot a tőzsdetanács alakítja meg, olyképpen, hogy abba saját kebeléből négy, a választóképes tőzsdei tagok sorából pedig öt tagot nevez ki. A bizottság maga választja meg kebeléből elnökét.

27. §.

A választás szavazó-jegyek által történik, melyeket a szavazatszedő bizottságnál a tőzsdei tagok személyesen kötelesek átadni.

28. §.

A szavazás a közgyűlés megnyitása előtt egy órával veszi kezdetét s annak befejezése után egy óráig tart.

A szavazás berekesztése után a szavazatszedő bizottság egy ülésben összeolvassa a beadott érvényes szavazatokat, megállapítja a megválasztottak névsorát s eljárásáról jegyzőkönyvet vesz föl, melyet a miniszteri tőzsdebiztos, a szavazatszedő bizottság elnöke s a jegyzőkönyv vezetésére kiküldött titkár ír alá.

Megválasztottnak az tekintendő, kire a beadott szavazatok viszonylagos többsége esett. Szavazategyenlőség esetén sors-húzás dönt.

29. §.

Az újonnan megválasztott tőzsdetanács a miniszteri megerősítés leérkezése után azonnal megalakul és kebeléből a tőzsdetanács megbízatásának tartamára elnököt és két al-elnököt választ.

30. §.

Az elnök vezeti a tőzsdetanács összes tanácskozmányait s végrehajtja annak határozatait.

Az elnököt akadályoztatása esetén az alelnökök egyike, s ha ezek is akadályozva volnának, az a tőzsdetanácsos helyettesíti, kit a jelenlevő tanácsosok azzal megbíznak.

31. §.

A tőzsdetanács nevében kiállított iratok a miniszteri tőzsdebiztos, a tőzsdetanács elnöke vagy helyettese s egyik tőzsdei titkár aláírásával látandók el.

32. §.

A tőzsdetanács üléseit a felmerülő szükséghez képest az elnök hívja egybe. Őt tőzsdetanácsos az ok megjelölése mellett az elnöknel tanácsülés egybehívását kérheti.

A tőzsdetanács határozatképes, ha előre egybehívott ülésén az elnökön kívül legalább nyolc tőzsdetanácsos van jelen.

A tőzsdetanács szavazattöbbséggel hozza meg határozatait. Az elnök nem szavaz, azonban egyenlő szavazatok mellett ő dönt.

33. §.

A tőzsdetanács, mint a tőzsde összes ügyeinek vite-lére rendelt közeg, különösen a következő jogokat gyakorolja:

1. Képviselet a budapesti áru- és értéktőzsdét valamennyi ügyeiben harmadik személyekkel és hatóságokkal szemben.

2. Kibocsátja a tőzsdei forgalmat szabályozó rendeleteket s megállapítja a tőzsdei szokásokat s az áru- és értéküzleti leszámolás rendjét.

3. Tagjaiból alakul a tőzsdei választott bíróság.

4. Meghatározza a tőzsdei üzleti órákat.

5. Határoz a tőzsdei tagok felvétele iránt.

6. Gondoskodik a tőzsdei rend fentartásáról.

7. Kinevezi a tőzsde tisztviselőit s alkalmazza a szükséges szolgál- és segédszemélyzetet. Gyakorolja ezek felett a fegyelmi hatóságot és megállapítja azok fizetéseit.

8. Gondoskodik a tőzsdei árfolyamok hivatalos jegyzéséről s azok közzétételéről.

9. Megállapítja s kezeli a tőzsde összes bevételeit és kiadásait.

10. Kezeli a tőzsdei alapokat.

11. Határoz tőzsdei értékeknek a tőzsde hivatalos árjegyzési lapjába felvétele iránt s kiszabja az ezért járó lajstromozó díjakat és árjegyző illetékeket.

12. Megállapítja a tőzsdei tisztviselők és szolgák nyugdíjszabályzatát.

13. Intézkedik a közgyűlések és a tőzsdetanácsi választások megtartása iránt.

34. §.

A tőzsdetanács a saját kebeléből igazgató-bizottságot alakít, melynek tagjai a tőzsdetanács elnöke, két alelnöke és az évi rendes közgyűlés után tartott első tanácsülésből egy év tartamára választott kilenc, legfeljebb tizenkét tőzsdetanácsos.

35. §.

Az igazgató-bizottság feladata a tőzsdetanács elé kerülő összes ügyek előkészítése s azok felett javaslat tétele.

Ezenkívül az igazgató-bizottság elintézi a tanács által reáruházott hatáskörrel azokat az ügyeket, melyeket a tanács hozzá utasít.

A bizottság a tanácstól nyert megbízás alapján különösen a következő hatáskörben járhat el:

1. Határoz a tőzsdei tagok felvétele iránt s a felvettek névsorát a legközelebbi tannácsülésnek bemutatja. A folyamodó a bizottság elutasító határozata ellen 14 nap alatt a tőzsdetanácsához írásbeli felfolyamodással élhet. Ily esetben a felvétel felett a tőzsdetanács határoz véglegesen.

2. Kiadja a tőzsdetagok alkalmazottjai részére a jegyeket.

3. Gyakorolja a fegyelmi hatóságot a tőzsdei tagok felett. A bizottság fegyelmi határozata ellen jogorvoslatnak csak végleges kizárás esetén van helye a tőzsdetanácsához.

4. Gondoskodik a tőzsde összes bevételeinek behajtásáról s a kiadásokat kiutalványozza.

5. Javaslatot tesz értékpapírok tőzsdei lajstromozása és hivatalos árjegyzése iránt.

6. Intézkedik a tőzsdetanács határozatainak végrehajtása tárgyában.

7. Beosztja a tőzsdei tisztviselők és szolgák teendőit s ellenőrzi ezek működését.

8. A tőzsdei segélyalapokból segélyeket utalványoz elszegényedett tőzsdei tagok részére; az általa kiutalványozott

segély összege azonban egy folyamodó részére egy évben a 100 frtot meg nem haladhatja.

36. §.

A bizottság havonként rendszerint kétszer tart ülést, melyről az ezzel megbizott tőzsdei titkár jegyzőkönyvet vezet. A jegyzőkönyvek a tanács legközelebbi ülésén bemutatandók.

A bizottság határozatképes, ha legalább öt tagja van jelen.

37. §.

Ha a tőzsdetanácsosok száma időközben beálló üresedés folytán harmincra apad le, a pótválasztás a legott kitűzendő rendkívüli közgyűlésen történik.

A pótválasztás szintén a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megerősítése alá esik s az így választott tanácsosok megbízatása a legközelebbi általános választásig tart.

38. §.

A tőzsde irodai ügyeinek ellátására a tőzsde titkári hivatala van rendelve, melynek szervezetét a tőzsdetanács állapítja meg.

VI.

A közgyűlés.

39. §.

Minden évben, rendszeren az első három hónapban, közgyűlés tartatik, melynek határnapját a tőzsdetanács állapítja meg. A közgyűlés határnapja legalább nyolc nappal előbb a tőzsdén kifüggesztés útján s a hivatalos lapban közzéteendő.

Tárgyai a következők:

1. a tőzsdetanács jelentése a lefolyt évről;
2. a tőzsdetanács indítványai;
3. a tőzsdei tagok indítványai, ha legalább január végéig a tőzsdetanácsnál írásban benyújtatnak;
4. a tőzsdetanács tagjainak megválasztása, illetve az időközben megüresedett tanácsosi helyek betöltése.

40. §.

A közgyűlésen, melyet a tőzsdetanács elnöke vezet, csak tőzsdei tagok vehetnek részt.

A közgyűlés határozatképes, ha azon legalább hetven tőzsdei tag van jelen, kiknek abszolút többsége dönt.

Ha hetvennél kevesebb tag jelent meg, új közgyűlés hívandó egybe, mely határozatképes a megjelent tőzsdei tagok számára való tekintet nélkül.

41. §.

A tőzsdetanácsnak jogában áll a szükséghez képest a rendesen kívül rendkívüli közgyűlést is hívni egybe.

Rendkívüli közgyűlés hívandó egybe akkor is, ha azt a tőzsdetagok egytized része az illető indítvány kíséretében írásban kérelmezi a tőzsdetanácsnál. Ily esetben a közgyűlés a kérelem előterjesztésétől számított négy hét alatt tartandó meg.

A rendkívüli közgyűlésnél a határnap kiírása és a határozatképesség tekintetében a rendes közgyűlésre nézve fennálló szabályok követendők.

VII.

A tőzsdei választott bíróság.

42. §.

A tőzsdei választott bíróság előtti eljárást az ezen alapszabályok függelékét képező eljárási szabályok tárgyalják.

MÁSODIK FÜGGELÉK

A budapesti árú- és értéktőzsde alapszabályai

(Jóváhagyattak a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 1906. évi március hó 20. napján 22,079/IV. sz. alatt kelt rendeletével)

I.

A tőzsde jellege és célja.

1. §.

A budapesti árú- és értéktőzsde a kereskedelemügyi m. kir. miniszter főfelügyelete alatt álló, testületi és önkormányzati jogokkal bíró intézmény, melynek célja: megkönnyíteni és szabályozni a kereskedelmi forgalmat mindennemű árukban, értékpapirokban, váltókban, ércpénz-
nemekben és nemesfémekben.

II.

A tőzsde tagjai.

2. §.

A tőzsdét a tőzsdei tagok összessége alkotja.

Tőzsdei tagok csak oly feddhetlen jellemű férfiszemélyek lehetnek, kik vagy

1. kereskedők, ide értve mindazokat, kik hivataluk vagy tisztségük folyományaként a kereskedelmi cégjegyzékben valamely minőségben be vannak jegyezve; vagy

2. iparúzők, ha üzletük a kisipar körét meghaladja; vagy

3. mezőgazdák, vagy

4. hatósági közegek, kiket az illető hatóság tőzsde-ügyletei ellátásával biz meg.

A tőzsdetagságra vonatkozó e határozatok visszaható erővel nem bírnak.

3. §.

A tőzsde tagjai nem lehetnek, még ha az előbbi szakaszban körülírt minősítéssel bírnak is:

1. oly személyek, kik vagyonuk felett szabadon nem rendelkezhetnek;

2. közadósok;

3. azok, akik jogérvényes bírói ítélettel politikai jogaik gyakorlásának felfüggesztésére ítéltettek, a felfüggesztes tartama alatt;

4. azok, akik tőzsdei vagy kereskedelmi ügyletekből eredő, vagy a tőzsdei választott bíróság jogerős ítéletével reájuk rótt, vagy végre a tőzsde irányában fennálló bármilyen fizetési kötelezettségeiket nem teljesítik.

4. §.

A tőzsdei tagságot elvesztik:

1. azok, kikre nézve az előbbi szakaszban felsorolt esetek valamelyike beáll;

2. kiket a tőzsdetanács a tőzsdéről fegyelmi eljárás útján véglegesen kizárt.

5. §.

Aki tőzsdetag kíván lenni, evégből írásbeli kérvényt köteles a tőzsdetanácshoz benyújtani, melyben magát a tőzsdei alapszabályoknak aláveti.

A kérvényben továbbá kitüntetendő a folyamodó foglalkozása, lakása, esetleg cége és üzlethelyisége.

A kérvény további eljárás alapjául csak akkor szolgálhat, ha azt sajátkezű aláírása mellett legalább három pártfogó támogatja, kik közül mindegyik legalább három év óta tagja a tőzsdének.

6. §.

A kellően felszerelt kérvény folytán a folyamodó neve, a felvételi kérvényben foglalt adatok felsorolása mellett, a tőzsde helyiségeiben, az erre szolgáló hirdető táblákon egy héten át kifüggesztve tartandó.

A tőzsde minden tagjának jogában áll a folyamodó felvétele elleni indokolt felszólamlását a titkári hivatallal írásban vagy szóval közölni.

7. §.

A tőzsdetanács mindenekelőtt megvizsgálja, vajjon a folyamodó személye ellen nem forog-e fenn az alapszabályok 3. §-ában felsorolt gátló okok valamelyike.

Ennek megállapítása után a tőzsdetanács a felvétel iránt folyamodót s annak pártfogóit maga elé idézheti s tőlük a szükségesnek talált további adatok felől felvilágosítást követelhet s minderről jegyzőkönyvet vesz fel.

A pártfogóknak jegyzőkönyvileg kell kijelenteniök, hogy gondos vizsgálat alapján a folyamodót oly egyénnek tartják, ki a felvételre méltó.

Ha valamelyik pártfogó idézése dacára sem jelenik meg, olybá tekintendő, mintha a pártfogástól elállott volna.

A tőzsdetanács a jelentkezetteken kívül más pártfogók ajánlatát is követelheti.

8. §.

A tőzsdetanács a nyert adatok alapján határoz a felvétel fölött. Az elutasító határozatot nem kell indokolnia. Ha a kérelem elutasított, az elutasítástól számított hat hónap alatt meg nem újítható.

9. §.

Ha a felvétel után kiderül, hogy a pártfogó az ajánlás idejében tudomással birt, vagy kellő gondosság mellett és az ajánlás által magára vállalt kötelezettségénél fogva tudomással kellett bírnia oly ténykörményekről, melyek a folyamodót a felvételre érdemtelenné tették, a pártfogó ellen fegyelmi úton kell eljárni. Egyéb fegyelmi büntetéseken kívül a pártfogótól bizonyos időre vagy állandóan megvonható az a jog, hogy mint pártfogó szerepelhessen.

10. §.

Minden tőzsdetag félvéenként tagsági díjat fizet a tőzsdetanács pénztárába. E díj összegét a tőzsdetanács állapítja meg s annak lerovásáról tagsági jegyet ad ki.

A tagsági díj visszatérítésének semmi esetben sincs helye.

11. §.

A tagsági jegyet, mely a tőzsdetanács közegeinek kiváratára felmutatandó, érvénytelenség terhe alatt csak az használhatja, kinek nevére szól.

Valamely kereskedelmi társaság részére kiállított jegyet csak a társaság által kijelölt egyik cégtag vagy igazgató használhatja, kinek nevét a jegyen szintén ki kell tüntetni. A többi cégtagok, igazgatók vagy cégvezetők részére külön tagsági jegy váltandó.

Ugyanez áll a hatóságok részére kiállított tagsági jegyekre nézve is.

12. §.

A tőzsdetagokon kívül a tőzsdét csak azok látogathatják, kiknek ezt a tőzsdetanács megengedi.

A tőzsde látogatása megengedhető különösen

1. tőzsdetagok alkalmazottjainak, a tőzsdetanács által megállapított díj fizetése mellett;

2. hirlaptudósítóknak, a tőzsdetanács által kiadott szabadjegyek alapján;

3. nem Budapesten lakó egyéneknek, a tőzsdetanács által díjfizetés mellett egy tőzsdetag írásbeli ajánlatára kiadott napi jegyek alapján, melyek azonban legfeljebb három egymásra következő napra érvényesek.

Az 1. és 2. pont alatt említett jegyek birtokosai, a jegy érvénytelenségének terhe alatt, a tőzsdén sem saját részükre, sem más nevében nem köthetnek ügyletet.

III.

Fegyelmi szabályok.

13. §.

Mindenki, aki a tőzsdét látogatja, köteles ott magát illedelmesen és a tőzsdetanács által kibocsátott rendszabályoknak megfelelő módon viselni. Az ezen szabály ellen vétők a tőzsdéről szükség esetén azonnal eltávolíthatók.

14. §.

A tőzsdetanács felelősségre vonja azokat, kik a tőzsdén magaviseletük által vagy üzletük folytatása közben a kereskedelmi tisztességet megsértik vagy oly cselekményeket követnek el, melyek őket kartársaik becslésére érdemtelenné teszik.

15. §.

Megtorlandó cselekményeknek tekintendők különösen:

1. Az árfolyamok ravasz befolyásolása és álügyletek kötése.

2. A megbízó fél terhére, a megbízás teljesítése idején fenn nem állott és a körülmények által nem indokolható árfolyamok felszámítása.

3. Oly üzleti feltételek alkalmazása, melyek a kereskedői tisztességgel ellenkeznek.

4. Felbízattás tőzsdespekulációkra, ha a felbízattás a tisztességes kereskedőhöz nem méltó módon, akár a felbízattó által személyesen, akár ügynökök, utazók, levelek, tudósítások vagy hirdalmi reklámok s több effélék útján történik.

5. Tőzsdei spekulatív ügyletek kötése nem önálló és szorult gazdasági helyzetben levő személyekkel, továbbá olyanokkal, kiknek rendes üzletkörébe ily ügyletek kötése nem esik, ha az ügyletek terjedelme az illetők vagyoni

állásával feltűnő aránytalanságban áll s mindezen körülmények az ügyletre lépő fél előtt közönséges figyelem mellett rejtve nem maradhattak.

16. §.

A vizsgálat hivatalból s különösen akkor is elrendelhető, ha a tőzsdetanács fegyelmi úton megtorlandó valamely cselekményről a tőzsdei választott bíróság útján értesül.

17. §.

Az elővizsgálat vezetésével a tőzsdetanács egy vagy több tagja, vagy a tőzsde valamelyik tisztviselője is megbízható.

A tőzsdetanács jogosítva van tanukat és szakértőket kihallgatni.

18. §.

A fegyelmi büntetés fokai:

- a) feddés,
- b) ideiglenes kizárás a tőzsdéről,
- c) végleges kizárás a tőzsdéről.

19. §.

A 15. §. 1., 3., 4. és 5. pontjaiban felsorolt esetekben a fegyelmi büntetés legalacsonyabb foka a tőzsdéről való kizárás egy hónap tartamára. Visszaesők ez esetekben a tőzsdéről első ízben két hónapra, másodízben végleg kizárandók.

A határozat a tőzsdén kifüggesztés útján minden esetre közzéteendő; ezenkívül a közzététel más módja is elhárítható.

20. §.

Ha a tárgyalás a panasz alapját képező ténykörülmények valótlanosságát igazolja, vagy ha a panaszlott terhére rótt cselekmények olyanoknak találtnak, melyek a kereskedői tisztességet nem sértik, a bizottság köteles a panaszlott részére véltenségi nyilatkozatot állítani ki s ennek közzétételét elrendelni.

IV.

A miniszteri tőzsdebiztos.

21. §.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter, kinek a tőzsde minden igazgatási ügyeiben alá van rendelve, főfelügyeleti jogát az általa kinevezett egy, vagy a szükséghez képest több miniszteri tőzsdebiztos által gyakorolja.

A tőzsdebiztosnak jogában áll a közgyűlésen s a tőzsde-tanács, valamint az ez által kiküldött szakbizottságok minden tanácskozmányain részt venni és a tőzsde igazgatási ügyeiben hozott olyan határozatok végrehajtását, melyek nézete szerint a fennálló törvényekbe vagy a tőzsdei alapszabályokba ütköznek, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter azonnal bekérendő határozatáig felfüggeszteni.

V.

A tőzsde igazgatása.

22. §.

A tőzsde összes ügyeinek vezetése a tőzsdetanácsot illeti, melynek hivatalos címe: „A budapesti árú- és értéktőzsde tanácsa.“

Ezen tanácsnak negyvenöt tagja van, kik a tőzsde-tanácsosi címet viselik.*

23. §.

A tőzsdetanácsot a választóképes tőzsdetagok közgyűlésen három évre választják.

* Ezen §. 2. bekezdése az 1911. évi március 30. napján tartott közgyűlés határozata folytán, amelyet a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1911. évi március 31. napján 23,141/IV/3. sz. alatt kelt rendeletével jóváhagyott, következőleg módosult:

„Ezen tanácsnak ötven tagja van, kik a tőzsdetanácsosi címet viselik.“

A választás a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megerősítése alá terjesztendő.

Az újonnan választott tőzsdetanács miniszteri megerősítésének leérkezéséig az ügyeket a lelépő tőzsdetanács vezeti, mely az újonnan választott tőzsdetanács megalakulása (29. §.) iránt is intézkedik.

24. §.

Tőzsdetanácsossá csak oly magyar állampolgár választható, ki legalább két év óta szakadatlanul tagja a tőzsdének, a magyar nyelvet bírja s állandóan Budapesten lakik.

A lelépő tőzsdetanács tagjai újra megválaszthatók.

25. §.

Választóképesseggel csak azok a tőzsdetagok bírnak, kik legalább egy év óta tagok, tagsági díjaikkal hátralékban nincsenek s fegyelmi büntetés alatt nem állanak.

26. §.

A miniszteri tőzsdebiztos felügyelete alatt s a tőzsde titkári hivatalának segédkezése mellett működő szavazatszedő bizottságot a tőzsdetanács alakítja meg, olyképpen, hogy abba úgy a saját kebeléből, mint a választóképes tőzsdetagok sorából öt-öt tagot nevez ki. A bizottság, tőzsdetanácsos tagjai közül, maga választja meg elnökét.

27. §.

A választás szavazó-jegyek által történik, melyeket a szavazatszedő bizottságnál a tőzsdetagok személyesen kötelesek átadni.

28. §.

A szavazás egy órával a közgyűlés megtartására kitűzött idő előtt kezdődik s a közgyűlés befejezése után egy óráig tart.

A szavazás berekesztése után a szavazatszedő bizottság egy ülésben összeolvassa a beadott érvényes szavazatokat, megállapítja a megválasztottak névsorát és eljárásáról jegyző-

könyvet vesz föl, melyet a miniszteri tőzsdebiztos, a szavazatszedő bizottság elnöke s a jegyzőkönyv vezetésére kiküldött titkár ir alá.

Megválasztottnak az tekintendő, kire a beadott szavazatok viszonylagos többsége esett. Szavazategyenlőség esetén sorshúzás dönt, amelyet a szavazatszedő bizottság elnöke foganatosít.

Ha a közgyűlés elnöke megállapítja, hogy a közgyűlésen 100-nál kevesebb tag jelent meg és hogy ez okból a 41. §. értelmében új közgyűlés hívandó egybe, az esetben a szavazás nyomban félbeszakítandó.

A szavazás félbeszakításáig beadott szavazatok érvénytelenek és a szavazó-jegyek a szavazatszedő bizottság által nyomban megsemmisítendőek.

29. §.

Az újonnan megválasztott tőzsdetanács a miniszteri megerősítés leérkezése után azonnal megalakul és kebeléből a tőzsdetanács megbízásának tartamára elnököt és két alnököt választ.

30. §.

Az elnök vezeti a tőzsdetanács összes tanácskozmányait s végrehajtja annak határozatait.

Az elnököt akadályoztatása esetén az alnökök egyike s ha ezek is akadályozva volnának, az a tőzsdetanácsos helyettesíti, kit a jelenlevő tanácsosok azzal megbiznak.

31. §.

A tőzsdetanács nevében kiállított iratok a miniszteri tőzsdebiztos, a tőzsdetanács elnöke vagy helyettese s egyik tőzsdei titkár aláírásával látandók el.

32. §.

A tőzsdetanács üléseit a felmerülő szükséghez képest az elnök hívja egybe. Őt tőzsdetanácsos, az ok megjelölése mellett, az elnöknel tanácsülés egybehívását kérheti.

A tőzsdetanács határozatképes, ha előre egybehívott ülésén az elnökön kívül legalább nyolc tőzsdetanácsos van jelen.

A tőzsdetanács szavazattöbbséggel hozza meg határozatait. Az elnök nem szavaz, azonban egyenlő szavazatok mellett ő dönt.

33. §.

A tőzsdetanács, mint a tőzsde összes ügyeinek vitelére rendelt közeg, különösen a következő jogokat gyakorolja:

1. Képviseli a budapesti áru- és értéktőzsdét valamennyi ügyeiben, harmadik személyekkel és hatóságokkal szemben.

2. Kibocsátja a tőzsdei forgalmat szabályozó rendeleteket s megállapítja a tőzsdei szokásokat és az áru- és értéktőzsdéi leszámolás rendjét.

3. Tagjaiból alakul a tőzsdei választott bíróság.

4. Meghatározza a tőzsdei üzleti órákat.

5. Határoz a tőzsdetagok felvétele iránt.

6. Gondoskodik a tőzsdei rend fentartásáról.

7. Kinevezi a tőzsde tisztviselőit s alkalmazza a szükséges szolgáló- és segéd személyzetet. Gyakorolja ezek felett a fegyelmi hatóságot és megállapítja azok fizetéseit.

8. Gondoskodik a tőzsdei árfolyamok hivatalos jegyzéséről s azok közzétételéről.

9. Megállapítja s kezeli a tőzsde összes bevételeit és kiadásait.

10. Kezeli a tőzsdei alapokat.

11. Határoz tőzsdei értékeknek a tőzsde hivatalos árjegyzési lapjába való felvétele iránt s kiszabja az ezért járó lajstromozó díjakat és árjegyző illetékeket.

12. Megállapítja a tőzsdei tisztviselők és szolgálók nyugdíjszabályzatát.

13. Intézkedik a közgyűlések és a tőzsdetanácsi választások megtartása iránt.

34. §.

A tőzsdetanács a saját kebeléből igazgatóbizottságot alakít, melynek tagjai a tőzsdetanács elnöke, két alelnöke és az évi rendes közgyűlés után tartott első tanácsülésből egy év tartamára választott kilenc, legfeljebb tizenkét tőzsdetanácsos.

35. §.

Az igazgatóbizottság feladata a tőzsdetanács elé kerülő összes ügyek előkészítése s azok felett javaslat tételé.

Ezenkívül az igazgatóbizottság elintézi a tanács által reáruházott hatáskörrel azokat az ügyeket, melyeket a tanács hozzá utasít.

A bizottság a tanácstól nyert megbízás alapján különösen a következő hatáskörben járhat el:

1. Határoz a tőzsdetagok felvétele iránt s a felvettek névsorát a legközelebbi tanácsülésnek bemutatja. A folyamodó a bizottság elutasító határozata ellen 14 nap alatt a tőzsdetanácsához írásbeli felfolyamodással élhet. Ily esetben a felvétel felett a tőzsdetanács határoz véglegesen.

2. Kiadja a tőzsdetagok alkalmazottjai részére a jegyeket.

3. Gyakorolja a fegyelmi hatóságot a tőzsdetagok felett. A bizottság fegyelmi határozata ellen jogorvoslatnak csak végleges kizárás esetén van helye a tőzsdetanácsához.

4. Gondoskodik a tőzsde összes bevételeinek behajtásáról s a kiadásokat kiutalványozza.

5. Javaslatot tesz értékpapírok tőzsdei lajstromozása és hivatalos árjegyzése iránt.

6. Intézkedik a tőzsdetanács határozatainak végrehajtása tárgyában.

7. Beosztja a tőzsdei tisztviselők és szolgák teendőit s ellenőrzi ezek működését.

8. A tőzsdei segélyalapból segélyeket utalványoz elszegényedett tőzsdetagok részére; az általa kiutalványozott segély összege azonban egy folyamodó részére egy évben a 200 koronát meg nem haladhatja.

36. §.

A bizottság havonként rendszerint kétszer tart ülést, melyről az ezzel megbízott tőzsdei titkár jegyzőkönyvet vezet.

A jegyzőkönyvek a tanács legközelebbi ülésén bemutatandók.

A bizottság határozatképes, ha legalább öt tagja van jelen.

37. §.

Ha a tőzsdetanácsosok száma időközben beálló üresedés folytán harmincra apad le, a pótválasztás a legott kitűzendő rendkívüli közgyűlésen történik.

A pótválasztás szintén a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megerősítése alá esik s az így választott tanácsosok megbízatása a legközelebbi általános választásig tart.

38. §.

A tőzsde irodai ügyeinek ellátására a tőzsde titkári hivatala van rendelve, melynek szervezetét a tőzsdetanács állapítja meg.

VI.

A közgyűlés.

39. §.

Minden évben, rendszeren az első három hónapban, közgyűlés tartatik.

A tőzsdetanácsnak jogában áll a szükséghez képest a rendszeren kívül rendkívüli közgyűlést is egybehívni.

Rendkívüli közgyűlés hívandó egybe akkor is, ha azt a tőzsdetagok egy tizedrésze, valamely indítvány tárgyalása céljából, írásban kérelmezi a tőzsdetanácsnál.

A közgyűlés határnapját a tőzsdetanács állapítja meg, azonban a tagok egy tizedrészének kérelmére egybehívott közgyűlés az eziránti kérelem előterjesztésétől számított négy hét alatt tartandó meg.

A közgyűlés határnapja, a közgyűlés tárgyainak megjelenése mellett, legalább nyolc nappal előbb a tőzsdén kifüggesztés útján s a hivatalos lapban közzéteendő.

40. §.

Az évi rendes közgyűlés tárgyai a következők:

1. a tőzsdetanács jelentése a lefolyt évről;
2. a tőzsdetanács indítványai;
3. a tőzsdetagok indítványai, ha január végéig a tőzsdetanácsnál írásban benyújtatnak;
4. a tőzsdetanács tagjainak megválasztása, illetőleg az időközben megüresedett tanácsosi helyek betöltése.

41. §.

A közgyűlésen csak tőzsdetagok vehetnek részt.

A közgyűlés határozatképes, ha azon legalább 100 tőzsdetag van jelen. Ha a közgyűlés megnyitásakor 100-nál kevesebb tag van jelen, az elnök a közgyűlést egy félórára felfüggeszti. Ha ezen idő alatt sem jelent meg 100 tag, négy héten belül új közgyűlés tartandó, mely a megjelent tőzsdetagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

A közgyűlésen a tőzsdetanács elnöke elnököl, akinek akadályoztatása esetén való helyettesítésére nézve a jelen alapszabályok 30. §-ának második bekezdésében foglalt határozatok irányadók.

A közgyűlés jegyzőkönyvét a közgyűlés elnöke által kijelölt tőzsdei titkár vezeti s a közgyűlésnek az elnök által evégre felkért két tagja hitelesíti.

A közgyűlés tárgyalásait az elnök vezeti s ő öröködik a tárgyalás rendje felett.

Az elnöknek jogában áll azokat, akik magaviseletükkel a tárgyalásokat zavarják vagy a közgyűlés méltóságát sértik, rendreutasítani. Ha a második rendreutasítás is eredmény nélkül marad, az elnök az illetőt, a közgyűlés többségének hozzájárulásával, a közgyűlésből kizárhatja.

Ha a szónok a tárgytól az elnök figyelmeztetése dacára eltér, az elnök az illetőtől a szót, a közgyűlés többségének hozzájárulásával, megvonhatja.

A közgyűlés elnökének vagy húsz tagjának indíványára, a közgyűlés többsége valamely tárgy fölötti vitának bezárását elhatározhatja. A vita bezárásának elhatározása után csak az szólhat, aki a napirendre kitűzött indítványt tette. Ha az indítványt többen adták be, a zárszó jogával csak az általuk kijelölt egyik indítványozó élhet.

A közgyűlés valamelyik tagjának kizárása, a szó megvonása vagy a vita bezárása kérdésében, minden vita kizárásával, egyszerű szavazásnak van helye.

A határozatok szótöbbséggel hozatnak.

Névszerinti vagy titkos szavazásnak, a 27. §. esetét kivéve, nincs helye.

Szavategyenlőség esetében az elnök szavazata dönt.

VII.

A tőzsdei választott bíróság.

42. §.

A tőzsdei választott bíróság előtti eljárást az ezen alapszabályok függelékét képező eljárási szabályok tárgyalják.

HARMADIK FÜGGELÉK

Szabályzat a tőzsdei alkuszok számára

(Életbe lépett 1897. augusztus 1-én)*

1. §.

A jogosított tőzsdei ügynökök (alkuszok) intézménye a budapesti tőzsdén 1897. augusztus 1. napján megszűnik. E napon tehát az 1883. január 1-én életbe lépett „Szabályzat a tőzsdei ügynökök (alkuszok) számára“, valamint az ezt kiegészítő és pótló összes tőzsdetanácsi rendeletek hatályukat veszítik.

2. §.

Kereskedelmi ügyletek megkötésének közvetítésével a budapesti tőzsdén minden tőzsdetag foglalkozhatik. Ez esetben reá nézve a kereskedelmi törvénynek az alkuszi ügyletet tárgyazó kilencedik fejezetében foglalt rendelkezések irányadók.

* *Figyelmeztetés:* E szabályzat módosításait lásd a 4., 5. és 6. függelékben.

3. §.

Azok a tőzsdetagok, kik alkuszi ügyletekkel a budapesti tőzsdén iparszerűleg kívánnak foglalkozni, kötelesek ezt a tőzsdetanácsnál bejelenteni, ott 3000 frtnyi óvadékot készpénzben, vagy óvadékra képes értékpapirokban letenni és igazolni, hogy a kereskedelmi cégjegyzékbe mint alkuszok bejegyeztettek. A tőzsdetanács e bejelentéseket nyilvántartja.

4. §.

A tőzsdetanács által megállapított alkuszdíjra csak az a tőzsdetag tarthat igényt, ki a 3. §-ban körülírt kötelezettségeknek eleget tett.

5. §.

A jelenleg működő tőzsdei jogosított ügynökök szerzett jogait e szabályzat nem érinti.

6. §.

Az alkuszt úgy a vevő, mint az eladó részéről megillető alkuszdíj szokásszerű tételei a következők:

A)

Az áruüzleti szakban.

Gabonánál, és pedig: búza, rozs, árpa, tengeri, zab és köles 100 kilogrammja után 6 fillér kész árúnál és 4 fillér határidőre szállítandó árúnál.

Hüvelyes veteményeknél, melyekhez tartoznak: bab tárka, köles, (hüvelytelen) borsó, lencse, 8 fillér akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után.

Olajmagoknál, melyekhez tartoznak: repce, kendermag, lenmag, gomborka (vadrepce), 12 fillér a készárú és 8 fillér a határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után.

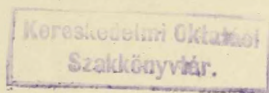
Olajoknál, melyekhez tartoznak: repceolaj, lenolaj, különféle olajok, kőolaj, 32 fillér a készárú és 20 fillér a határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után.

Olajpogácsáknál, akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után 4 fillér.

Disznósír, szalonna, faggyú, hár, méz, gubacs, heremag, és magfélék, szilva, szilvaíz és gyapjú után készárúnál 10,000 korona értékig a számla összegének $\frac{1}{2}^0/0$ -a, 10,000 koronán felül $\frac{1}{4}^0/0$ -a. Határidőre szállításoknál a számla összegének $\frac{1}{4}^0/0$ -a.

Lisztnél akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után 8 fillér.

Korpánál akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után 4 fillér.

B)

Az értéküzleti szakban

- a) állampapírok, más közkölcsönök, záloglevelek, elsőbbségek és más kötvények után a névérték szerint számítva . . . . . $\frac{1}{2}^0/00$
- b) a tőzsdetanács rendelete szerint határidőre árult értékpapíroknál:
járadekoknál a névérték szerint . . . . . $\frac{1}{2}^0/00$
darabszámra árult értékpapíroknál darabonként . . . . . 20 fillér
- c) a hivatalos árjegyző lap B) V—XIII. rovatai alatt jegyzett többi értékpapírok után:
amennyiben a tőzsdei szokások 33. §. értelmében azokból 25 darab képez egy tőzsdei kötést, darabonként . . . . . 20 fillér
amennyiben 10 darab képez egy tőzsdei kötést, darabonként . . . . . 50 fillér
amennyiben 5 darab képez egy tőzsdei kötést, darabonként . . . . . 1 korona
az Első Magyar Általános Biztosító Társaság részvényei után darabonként . . . . . 5 korona
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület részvényei után darabonként . . . . . 10 korona
- d) a hivatalos árjegyző lap B) XIV. rovata alatt jegyzett sorsjegyek után, az alább névleg felsoroltak kivételével, darabonként . . . . . 20 fillér
a „Jó szív“-sorsjegyek után darabonként . . . . . 5 fillér

- a magyar, olasz és osztrák vörös-kereszt sorsjegyek
és a bazilika-sorsjegyek után darabonként . 10 fillér
- e) külföldi váltóknál és valutáknál az összeg után $\frac{4}{1000}$
- f) halasztó ügyletek után az alkuszt a fentebbi díjak
felelősége illeti meg.
-

NEGYEDIK FÜGGELÉK

Az 1897. évi tőzsdealkuszi szabályzat

az 1900. március 20-án életbeléptetett módosításokkal *

1. §.

A jogosított tőzsdei ügynökök (alkuszok) intézménye a budapesti tőzsdén 1897. augusztus 1. napján megszűnik. E napon tehát az 1883. január 1-én életbelépett „Szabályzat a tőzsdei ügynökök (alkuszok) számára“, valamint az ezt kiegészítő és pótló összes tőzsdetanácsi rendeletek hatályukat veszítik.

2. §.

Kereskedelmi ügyletek megkötésének közvetítésével a budapesti tőzsdén minden tőzsdetag foglalkozhatik. Ez esetben reá nézve a kereskedelmi törvénynek az alkuszi ügyletet tárgyoló kilencedik fejezetében foglalt rendelkezések irányadóak.

* *Figyelmeztetés:* E szabályzat módosításait lásd az 5. és 6. függelékben.

3. §.

Azok a tőzsdetagok, kik alkuszi ügyletekkel a budapesti tőzsdén iparszerűleg kívánnak foglalkozni, kötelesek ezt a tőzsdetanácsnál bejelenteni, ott 3000 frtnyi óvadékot készpénzben, vagy óvadékra képes értékpapirokban letenni és igazolni, hogy a kereskedelmi cégjegyzékbe mint alkuszok bejegyeztettek.

A tőzsdetanács e bejelentéseket nyilvántartja.

4. §.

Tőzsdei alkuszok csakis azok a tőzsdetagok lehetnek, kik állandóan Budapesten laknak, a magyar nyelvet beszélik s legalább két év óta tagjai a tőzsdének.

Azok a tőzsdei alkalmazottak, kik legalább négy év óta bírnak alkalmazotti jeggyel, a tőzsdetagsági jegy megszerzése után azonnal felvehetők a tőzsdei alkuszok sorába, ha a szükséges feltételekkel egyébként bírnak.

A tőzsdei alkuszok részére alkalmazotti jegy csakis abban az esetben adatik, ha azt az illető alkuszi köllőleg indokolt kérvénnyel kéri. A kérvény fölött az igazgató-bizottság által megejtett vizsgálat eredményéhez képest a tőzsdetanács határoz.

5. §.

A tőzsdetanács által megállapított alkuszdijra csak az a tőzsdetag tarthat igényt, ki a 3. §-ban körülírt kötelezettségeknek eleget tett.

6. §.

A jelenleg működő tőzsdei jogosított ügynökök szerzett jogait e szabályzat nem érinti.

7. §.

Az alkuszt úgy a vevő, mint az eladó részéről megillető alkuszdij szokásszerű tételei a következők:

(Lásd a díjtételekre az 1897. augusztus 1-én életbelépett szabályzatot a 3. függelékben.)

ÖTÖDIK FÜGGELÉK

Az 1897. évi tőzsdealkuszi szabályzat

az 1907. január 1-én életbeléptetett módosításokkal

1. §.

A jogosított tőzsdei ügynökök (alkuszok) intézménye a budapesti tőzsdén 1897. augusztus 1. napján megszűnik. E napon tehát az 1883. január 1-én életbeléptett „Szabályzat a tőzsdei ügynökök (alkuszok) számára,“ valamint az ezt kiegészítő és pótló összes tőzsdetanácsi rendeletek hatályukat veszítik.

2. §.

Kereskedelmi ügyletek megkötésének közvetítésével a budapesti tőzsdén minden tőzsdetag foglalkozhatik. Ez esetben reá nézve a kereskedelmi törvénynek az alkuszi ügyletet tárgyazó kilencedik fejezetében foglalt rendelkezések irányadók.

3. §.*

Azok a tőzsdetagok, akik a budapesti tőzsdén alkuszi ügyletekkel iparszerűleg kívánnak foglalkozni, kötelesek ezt a tőzsdetanácsnál bejelenteni és egyúttal igazolni, hogy a kereskedelmi cégjegyzékbe mint alkuszok bejegyeztettek.

A tőzsdetanács e bejelentéseket nyilvántartja.

A tőzsdei alkusz alkalmazottjai részére jegyeket az alkusz kellőleg indokolt kérelme s az igazgató-bizottság által megejtett vizsgálat alapján esetről-esetre a tőzsdetanács engedélyezhet.

4. §.**

Tőzsdei alkuszok csakis azok a tőzsdetagok lehetnek, kik állandóan Budapesten laknak, a magyar nyelvet beszélik s legalább két év óta tagjai a tőzsdének.

* E 3. §. 1911. október 24-től kezdődő hatálylyal a következő 3. bekezdéssel egészítettett ki:

A tőzsdetanács az alkuszok nyilvántartásába leendő felvételük iránt folyamodók kérelmének teljesítését indokolás nélkül megtagadhatja.

** Ez a 4. §. 1910. március 1. napjától kezdődő hatálylyal a következőleg módosult:

4. §.

Tőzsdei alkuszok csakis azok a tőzsdetagok lehetnek, kik állandóan Budapesten laknak, a magyar nyelvet beszélik s legalább két év óta tagjai a tőzsdének.

Azok a tőzsdei alkalmazottak, akik közvetlenül tőzsdetagokká való felvételük előtt legalább 10 évig megszakítás nélkül alkalmazotti jeggyel bírtak s ez idő alatt legalább 5 éven át tőzsdei ügyleteknek főnökük nevében való kötésére, az utóbbinak a tanácsnál bejelentett meghatalmazása alapján, fel voltak jogosítva, a tőzsdetagság megszerzése után azonnal felvehetők a tőzsdei alkuszok sorába, ha 24. életévüket betöltötték s az előző bekezdésben megszabott egyéb feltételeknek különben megfelelnek.

A tőzsdei alkusz alkalmazottjai részére jegyeket, az alkusz kellőleg indokolt kérelme s az igazgató-bizottság által megejtett vizsgálat alapján, esetről-esetre a tőzsdetanács engedélyezhet.

Megjegyzés. A 4. §. után 1913. július 4-én mint új 4/a §. a következő rendelkezés vétetett fel a szabályzatba:

4/a §.

A tőzsdetanács azokat az alkuszokat, akik már nem laknak állandóan Budapesten, valamint azokat is, akik hat hónapnál hosszabb időn át a budapesti tőzsdén iparszerű alkuszi tevékenységet nem folytattak és működésük szünetelését ezen időn belül a tanács előtt kellőleg nem indokolták, az alkuszok nyilvántartásából törli. A törlést elrendelő határozat a tőzsdén hirdetmény útján közzéteendő.

5. §.

A tőzsdetanács által megállapított alkuszdíjra csak az a tőzsdetag tarthat igényt, aki a tőzsdei alkuszoknak a tőzsdetanácsnál vezetett nyilvántartásába (3. §.) felvétellett.

6. §.

A jelenleg működő tőzsdei jogosított ügynökök szerzett jogait e szabályzat nem érinti.

7. §.

Az alkuszt úgy a vevő, mint az eladó részéről megillető alkuszdíj szokásszerű tételei a következők:

(Lásd a díjtételekre az 1897. augusztus 1-én életbelépett Szabályzatot a 3. függelékben és a 6. függelékét.)

HATODIK FÜGGELÉK

Az 1897. évi tőzsde-alkuszi szabályzatnak

jelenleg érvényben álló szövege

1. §.

A jogosított tőzsdei ügynökök (alkuszok) intézménye a budapesti tőzsdén 1897. augusztus 1. napján megszűnik. E napon tehát az 1883. január 1-én életbelépett „Szabályzat a tőzsdei ügynökök (alkuszok) számára“, valamint az ezt kiegészítő és pótló összes tőzsdetanácsi rendeletek hatályukat veszítik.

2. §.

Kereskedelmi ügyletek megkötésének közvetítésével a budapesti tőzsdén minden tőzsdetag foglalkozhatik. Ez esetben reá nézve a kereskedelmi törvénynek az alkuszi ügyletet tárgyoló kilencedik fejezetében foglalt rendelkezések irányadók.

3. §.

Azok a tőzsdetagok, akik a budapesti tőzsdén alkuszi ügyletekkel iparszerűleg kívánnak foglalkozni, kötelesek ezt a

tőzsdetanácsnál bejelenteni és egyúttal igazolni, hogy a kereskedelmi cégjegyzékbe mint alkuszok bejegyeztettek.

A tőzsdetanács a bejelentéseket nyilvántartja.

A tőzsdetanács az alkuszok nyilvántartásába leendő felvételük iránt folyamodók kérelmének teljesítését indokolás nélkül megtagadhatja.

4. §.

Tőzsdei alkuszok csakis azok a tőzsdetagok lehetnek, kik állandóan Budapesten laknak, a magyar nyelvet beszélik s legalább két év óta tagjai a tőzsdének.

Azok a tőzsdei alkalmazottak, akik közvetlenül tőzsdetagokká való felvételük előtt legalább 10 évig megszakítás nélkül alkalmazotti jegygyel bírtak s ez idő alatt legalább 5 éven át tőzsdei ügyleteknek főnökük nevében való kötésére, az utóbbinak a tanácsnál bejelentett meghatalmazása alapján, fel voltak jogosítva, a tőzsdetagság megszerzése után azonnal felvehetőek a tőzsdei alkuszok sorába, ha 24. életévüket betöltötték s az előző bekezdésben megszabott egyéb feltételeknek különben megfelelnek.

A tőzsdei alkusz alkalmazottjai részére jegyeket, az alkusz kellőleg indokolt kérelme s az igazgató-bizottság által megejtett vizsgálat alapján, esetről esetre a tőzsdetanács engedélyezhet.

4/a §.

A tőzsdetanács azokat az alkuszokat, akik már nem laknak állandóan Budapesten, valamint azokat is, akik hat hónapnál hosszabb időn át a budapesti tőzsdén iparszerű alkuszi tevékenységet nem folytattak és működésük szünetelését ezen időn belül a tanács előtt kellőleg nem indokolták, az alkuszok nyilvántartásából törli. A törlést elrendelő határozat a tőzsdén hirdetmény útján közzeendő.

5. §.

A tőzsdetanács által megállapított alkuszdíjra csak az a tőzsdetag tarthat igényt, aki a tőzsdei alkuszoknak a tőzsde tanácsnál vezetett nyilvántartásába (3. §.) felvétellett.

6. §.

A jelenleg működő tőzsdei jogosított ügynökök szerzett jogait e szabályzat nem érinti.

7. §.

Az alkuszt úgy a vevő, mint az eladó részéről megillető alkuszdíj szokásszerű tételei a következők:

A)

Az árúüzleti szakban.

Gabonánál, és pedig: buza, rozs, árpa, tengeri, zab és köles 100 kilogrammja után 6 fillér készárúnál és 4 fillér határidőre szállítandó árúnál.

Hüvelyes veteményeknél, melyekhez tartoznak: bab, tárka, köles, (hüvelytelen) borsó, lencse, 8 fillér akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után.

Olajmagoknál, melyekhez tartoznak: repce, kendermag, lenmag, gomborka (vadrepce), 12 fillér a készárú és 8 fillér a határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után.

Olajoknál, melyekhez tartoznak: repceolaj, lenolaj, különféle olajok, kőolaj, 32 fillér a készárú és 20 fillér a határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után.

Olajpogácsáknál, akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után 4 fillér.

Disznósír, szalonna, faggyú, háj, méz, gubacs, heremag és magfélék, szilva, szilvaiz és gypjű után készárúnál 10,000 korona értékig a számla összegének $\frac{1}{2}^0/0$ -a, 10,000 koronán felül $\frac{1}{4}^0/0$ -a. Határidőre történt szállításoknál a számla összegének $\frac{1}{4}^0/0$ -a.

Lisztnél, akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után 8 fillér.

Korpánál, akár kész, akár határidőre szállítandó árú 100 kilogrammja után 4 fillér.

B)

Az értéküzleti szakban.

(1913. évi február hó 15-én kezdődő hatálylyal.)

- a) Állampapírok, más közkölcsonök, záloglevelek, elsőbbségek és más kötvények után a névérték után számítva . . . . . $\frac{1}{2}^0/00$

- b) a tőzsdetanács rendelete szerint határidőre árult és az oly értékpapiroknál, amelyekből 25 darab egy tőzsdei kötés, az árfolyamérték után, folyó kamatok nélkül számítva . . . . . $\frac{1}{2}^0/00$
 azonban darabonként legalább 30 fillér;
- c) oly értékpapiroknál, amelyeknél 25 darabnál kevesebb egy tőzsdei kötés, az árfolyamérték után, folyó kamatok nélkül számítva . . . . . $\frac{1}{2}^0/00$
 azonban darabonként legalább 50 fillér;
- d) a hivatalos árjegyzőlap B. XIV. rovata alatt jegyzett sorsjegyek után, az alább névleg felsoroltak kivételével, darabonként . . . . . 20 fillér
- e) a „Jó szív“ egyesületi sorsjegyek és az Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegyek után darabonként . . . . . 5 „
- f) a Magyar, az Olasz és az Osztrák vörös-kereszt sorsjegyek és a Bazilika-sorsjegyek után darabonként . . . . . 10 „
- g) a Magyar jelzáloghitelbank, valamint a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület nyere-ménykötvényei után darabonként . . . . . 20 „
- h) külföldi váltóknál és valutáknál az összeg után $\frac{1}{10}^0/00$
- i) halasztó ügyletek után a tőzsdei alkuszt a fentebbi díjak felerésze illeti meg.

HETEDIK FÜGGELÉK

Árúüzleti szokások

Általános határozatok*

(Életbeléptek 1897. augusztus 1-én. Érvényben állottak 1905. január 1-ig.)

I.

A tőzsdei szokások hatálya.

1. §.

A budapesti árú- és értéktőzsdén létrejött minden árú-ügylet ezen szokások szerint kötöttnek tekintetik.

2. §.

Ezen szokások alkalmazandók azokra az ügyletekre is, melyek a budapesti árú- és értéktőzsdén kívül a tőzsdei szokásokra való hivatkozással köttenek.

* *Figyelmeztetés.* E határozatok módosításait lásd a 8. és 9. függelékben, az újabb 1905-ben életbeléptetett szokásokat pedig a 10. függelékben.

II.

A szóbelileg kötött ügylet írásbeli elismeréséről.

3. §.

Szóbelileg kötött ügyletnél mindegyik szerződő fél a megkötést követő legközelebbi hétköznap folyamán a másik féltől az ügylet megkötésének írásbeli elismerését követelheti.

Az írásbeli elismerést az erre vonatkozó felhívás vételétől számított két nap alatt kell kiállítani s a felhívó fél részére elküldeni, ki a maga részéről az írásbeli elismerés vételét követő hétköznapon szintén írásban köteles az ügylet létrejöttét elismerni.

Az írásbeli elismerésnek az ügylet összes feltételeit magában kell foglalnia.

4. §.

Ha az írásbeli elismerés kellő időben meg nem történik, a másik fél

a) az ügylettől elállhat, mintha az meg sem kötöttet volna; vagy

b) az ügyletet a késedelmes fél rovására lebonyolíthatja; vagy végre

c) az ügylet írásbeli elismerését bírói úton követelheti.

Mindegyik esetben azonban tartozik az írásbeli elismerés kiadására megszabott határidő lejártát követő hétköznapon ellenfelét írásban értesíteni arról, vajjon az őt e szakasz szerint megillető jogok közül melyiket kívánja gyakorolni.

Az írásbeli elismerés megtagadásából ezen szakasz b) és c) pontja alapján eredő igény elenyészik, ha az arra jogosított fél az értesítés feladásától számított 30 nap alatt azt bíróilag nem érvényesíti.

Az értesítés a tőzsde titkári hivatala útján is történhetik.

5. §.

Alkusz közbenjöttével kötött ügyletnél a megbízó fél harmadik személy irányában csak akkor van kötelezve, ha a 3. §-ban meghatározott határidők alatt az ügylet megkötését

írásban elismerte. Ellenkező esetben egyedül az alkusz marad jogosítva és kötelezve azzal szemben, akivel az ügyletet kötötte.

III.

Szokásos adásvételi feltételek értelme.

6. §.

Ha a szállítandó áru mennyisége a szerződésben ezen hozzátétellel „körülbelül“ (circa, mintegy) van megjelölve, az eladónak jogában áll a megnevezett mennyiségnél 5⁰/₀-kal többet vagy kevesebbet szállítani. A szállított többletet és a nem szállított kevesletet a felek aállítás idejében fennállott árak szerint kölcsönösen elszámolják.

7. §.

„Waggon-rakomány“ alatt — közelebbi jelző nélkül — 100 métermázsa (100 kilogrammjával számítva) értendő.

8. §.

Ez a kifejezés: „a vasútnál, a hajónál, a raktárból stb. átveendő, illetőleg szállítandó“ a vevőt arra kötelezi, hogy az árut a szerződésben megnevezett helyen saját költségén vegye át.

9. §.

Ez a kifejezés: „költségmentesen (franco) vasúthoz, hajóhoz, raktárhoz stb.“ az eladót arra kötelezi, hogy az árut költségmentesen szállítsa a szerződésben megnevezett helyre.

10. §.

Ez a kifejezés: a „hajóba“ vagy a „waggonba berakva“ azt jelenti, hogy az összes feladási költségeket — a berakodási díjat is beleértve — az eladó egymaga köteles viselni.

A szállítási eszköz előállításáról a vevő tartozik gondoskodni.

11. §.

A szerződésbeli árúra vonatkozó ez a kifejezés: „megszemlélt és jónak talált“ az eladót fölmenti a vevő által megszemlélt árú minősége tekintetében a felelősség alól, kivévén a csalás esetét. Ha azonban az átvételnek nem kell azonnal megtörténnie, az eladó mindaddig, míg a vevőt az átvétel tekintetében késedelem nem terheli, az árút a rendes kereskedő gondosságával megőrizni tartozik.

Ha a vevő az általa „megszemlélt és jónak talált“ árú tekintetében, ezen szerződésbeli kifejezés dacára, az eladót az árú minőségéért és esetleges hibáiért felelőssé akarja tenni, ezt határozottan ki kell kötnie.

12. §.

Ez a kifejezés „minőségi súly iránti jótállás nélkül“ azt jelenti, hogy az ügyletnél a tőzsdei szokásoknak a minőségi súlyról szóló határozatai nem alkalmazhatók.

13. §.

E kifejezések alatt:

„a hó elején“: a hó 1-jétől bezárólag 10-ig terjedő időszak;

„a hó első fele“ alatt: a hó 1-jétől bezárólag 15-ig terjedő időszak;

„a hó második fele“ alatt: a hó 16-ától bezárólag a hó utolsó napjáig terjedő időszak;

„a hó közepe“ alatt: a hó 15-ike;

„a hó vége“ alatt: a hó utolsó napja értendő.

14. §.

Olyan szerződés, melynél a szállítás ideje e kifejezéssel: „a hajózási évad megnyilta után“ van megjelölve, a hajózási évadnak a tőzsde tanácsa által évenként közhírré tett megnyiltatótól számítandó hat hét leforgása alatt teljesítendő.

15. §.

„Vasúton“ vagy „útban levő“ gyanánt eladott árúnak az ügylet megkötése idejében a vaspályán fuvarozás végett már feladva kell lennie.

„Úszó“ gyanánt eladott árúnak az ügylet megkötése idejében az illető fuvarozási eszközön már berakva kell lennie.

16. §.

Ha a szerződésben a szállítás „a vevő tetszése szerint“ van kikötve, az árúnak Budapesten két nappal, vidéken öt nappal a vevő részéről történt felmondás után az átadásra készen kell állania.

Kereskedelmi Oktatói
Szakkönyvtár.

IV.

A szállításra vonatkozó határozatok.

17. §.

Ha a szállítás felmondásra teljesítendő, az eladó van jogositva a felmondásra.

A felmondás ajánlott levél vagy a tőzsde titkári hivatala útján történik.

A felmondásban pontosan megjelölendő: a kötésbeli árú szállítandó mennyisége, a nap, melyre átvétel végett a felmondás szól, a vételár, úgyszintén a helyiség, ahol az átadás teljesítendő lesz, végre a felmondás kelte.

18. §.

A felmondás napja a felmondási időbe nem számíttatik be s a közbeeső vasárnapok és közönséges ünnepek a felmondási időt nem szakítják félbe.

Vasárnapon és közönséges ünnepen nem lehet felmondani.

A felmondási idő utolsó napja a teljesítés határnapjául tekintendő.

19. §.

Ha a teljesítésnek bizonyos időtartamon belül kell történnie és az ügylet megkötése alkalmával a felmondási napok tekintetében nem történt megállapodás, ez esetben Budapesten teljesítendő szerződésnél két nap, vidéken eszközlendő szállításkor öt nap a felmondási idő.

20. §.

Ha felmondás nem történt, az eladó köteles a szállítási határidő utolsó hétköznapján déli 12 órakor a teljesítés helyén a szállítandó áru egész mennyiségét átadásra készen tartani.

21. §.*

Ha megállapodás folytán vagy ezen szokások értelmében meghatározott napon teljesítendő szerződésnél a teljesítési határnap vasárnapra vagy valamely közönséges ünnepre esik, az átadásnak, illetőleg az átvételnek a közvetlenül következő hétköznapon kell történnie.

Azon ügyletnél azonban, mely bizonyos időtartamon belül (egy hét, egy fél hónap, egy hónap stb. alatt) teljesítendő, a teljesítésnek ezen időtartam eltelte előtt kell történnie. Ha ezen időtartam utolsó napja valamely vasárnapra vagy közönséges ünnepre esik, az átadás, illetőleg az átvétel legkésőbb a vasárnapot vagy ünnepet közvetlenül megelőző hétköznapon teljesítendő.

22. §.

„Azonnali“ szállításra eladott áru Budapesten legkésőbb az ügylet megkötését közvetlenül követő hétköznap délutáni három órájáig a kikötött helyen, előleges szóbeli vagy írásbeli értesítés mellett, átvétel végett bemutatandó. Az átvétel legkésőbb a következő hétköznapon reggel 8 órakor megkezdendő.

23. §.

Ha Budapesten fekvő áru „megtekintésre“ vétetett, a vevő köteles azt legfeljebb a kötést követő hétköznap déli 12 órájáig az eladó által megjelölt helyen megsemlélni és annak átvétele iránt azonnal nyilatkozni; ellenkező esetben az eladónak jogában áll a szerződéstől elállani és a vevőtől az áru megtekintése céljából tett kiadásai megtérítését követelni.

24. §.

„Budapestre“ szóló szerződéseknél az áru a Duna balpartján a IV., V., VI., VII., VIII. és IX. kerületek belterületén bárhol átadható.

* E §. módosítását lásd a 8. függelékben a 63. oldalon.

25. §.

Budapesten kívül azonnal teljesítendő ügyletnél az árú a vevő előleges írásbeli értesítése mellett az ügylet megkötésétől számítandó nyolc nap alatt szállítandó.

Ha a vevő köteles az árúhoz szükséges göngyöletet (zsákot, hordót stb.) adni, a szállítás a göngyölet megérkezésétől számított nyolc nap alatt teljesítendő. A vevő a göngyöletet az ügylet megkötését követő legközelebbi hétköznapon, illetőleg az erre kikötött időn belül tartozik elküldeni.

26. §.*

Az eladó a vevő kívánatára köteles a kész minőségben vagy szállításra eladott árút az átvételt megelőző hétköznapon délután 3—5 óráig a vevőnek bemutatni és neki megengedni, hogy az árút részletesen megvizsgálhassa s belőle egy kilogrammnyi — folyadékoknál fél liternyi — ingyenmustrát vehessen.

27. §.

Az átadást és az átvételt — amennyiben ezen szokások egyebet nem rendelnek — a teljesítés napján reggeli nyolc órakor kell megkezdeni és a közbeeső vasárnapok és közönséges ünnepek, úgyszintén elemi akadályok (esős napok stb.) kivételével, megszakítás nélkül folytatni.

Ha az átvételt eső késleltetné, az ezáltal esetleg okozott fekbért mindegyik fél felelősségben viseli.

28. §.**

Ha a szállítandó árumennyiség 1000 métermázsát meg nem halad, az egész mennyiség egy nap alatt, ha ellenben nagyobb mennyiség szállítandó, naponként legalább 1000 métermázsá adandó és veendő át. Vidéken szállítandó árumennyiségnél naponként 500 métermázsá adandó és veendő át.

Ha 1000 métermázsánál nagyobb mennyiség szállítandó, az eladónak jogában áll az árút a teljesítés helyén több helyi-

* E §. módosítását lásd a 8. függelékben a 63. oldalon.

** E §. módosítását lásd a 9. függelékben a 67. oldalon.

ségben, de helyiségenként legalább 500 métermázsájával bemutatni. Az 500 métermázsánál kisebb hátralékos mennyiség szintén külön helyen mutatható be átvétel végett.

29. §.

Ha az átvétel kellő időben megkezdett, az ennek szakadatlan folytatásához és bevezetéséhez szükséges idő, a legközelebbi hétköznaptól fogva még a teljesítési határidőn túl is engedélyezendő.

30. §.

Az átvétellel és átadással járó munkakiadásokat, — ide értve a mérési és felrakodási díjakat is — ha a kötés nem „költségmentesen“ történt, a gabonaneműeknél kétharmad részben a vevő, egyharmad részben az eladó viseli. Más terményeknél az eladó az árút saját költségén csupán földszinten a mérlegre tartozik állítani.

31. §.

„Budapestre“ szóló szerződésnél a vételár fogyasztási adó nélkül értendő.

A kövezetvámot az eladó tartozik fizetni.

Az eladó a kövezetvámot a vevőnek akkor is meg tartozik téríteni, ha az árú a közraktárakban vagy a vasúti és hajóállomásokon adatik át, tekintet nélkül arra, hogy az árú Budapesten marad-e vagy tovább szállítatik.

32. §.

A külföldről szállított gabonaneműek, olajmagok és hüvelyes vetemények átadását, melyek beviteli vám alá esnek, a vevő jogosítva van megvámoltan vagy vámolatlanul követelni. Az utóbbi esetben az eladó tartozik a vevőnek a vámot és az elvámolással járó költségeket készpénzben megtéríteni.

33. §.

Az árú szállítása csupán annak tényleg megtörtént átadásával van teljesítve. Ehhez képest a hajó- és vasúti értesítvények vagy fuvarlevelek átadása a szállítás teljesítésének igazolására nem elégséges s ez csupán az árúnak átvétel végetti bemutatását jelenti.

34. §.

Ha a vevő az árut az átadás helyéről (vasúttól, hajó- vagy raktárból) elviteti, kifogás nélkül átvettnek tekintetik és annak minősége ellen kifogás többé nem tehető.

35. §.

A vevő által kiválasztott, általa vagy meghatalmazottja által megtekintett és rendeletére abból a célból, hogy részére elküldessék vagy átadassék, félretett áru tényleg átvettnek tekintendő. Az eladó a vevő kívánságára a teljesítési helyről tovább szállított áru minőségéért nem felelős.

V.

A minőségre és minőségi kifogásra vonatkozó határozatok.

36. §.

A tőzsdei szokások alapján kötött ügyleteknél az áru minőségének végérvényes megbirálására a tőzsdetanács kebeléből alakuló tőzsdei szakértő-bizottság van hivatva, melynek eljárását külön szabályzat tárgyalja.

37. §.

Az oly áru, amely a szerződésileg kikötötnél jobbminőségű, nem utasítható vissza.

38. §.

Aki hibás vagy nem egészséges árut ad el, még mustra-szerinti és megtekintésre kötött eladás esetében is tartozik a fenforgó hibát az ügylet megkötése előtt a vevővel világosan és határozottan közölni, mert különben egészséges árut köteles szállítani.

39. §.

Mustra szerinti eladás esetében tartozik az eladó a vevő kívánatára a mustrát saját pecsétjével vagy hivatalos pecséttel lezárva a vevőnek átadni.

A nyitott mustra csak akkor szolgálhat a szállított áru minősége megítélésének alapjául, ha azt mindkét fél elismeri, különben csak jellegmustra (typus) gyanánt jöhet tekintetbe, mely csupán az áru általános jellegének ismertető jelétül szolgál.

40. §.

A minőségi kifogás megtétele tekintetében, amennyiben ezen szokások egyes árucikkekre nézve kivételt nem állapítanak meg, a következő határozatok érvényesek:

a) Ha a vevő és az eladó az áru megtekintésénél vagy annak átadásánál akár személyesen, akár meghatalmazott által képviselve, jelen van, az áru minősége elleni kifogást azonnal meg kell tenni.

b) A más helyről küldött árút tartozik a vevő legkésőbb a vasúti vagy hajóértesítvény vételét követő első hétköznapon megvizsgálni és minőségi kifogásait az eladóval távirati úton, vagy ha távirtdai összeköttetés nincsen, ajánlott levélben azonnal közölni.

A fentebbi határozatok meg nem tartása esetén az áru nem kifogásoltnak tekintetik.

41. §.

Az előző szakasz *a)* pontja esetében a felek az árúból azonnal közös mustrát vegyenek; *b)* pontja esetében pedig az átvevő a megtekintés után az árúból azonnal hiteles alakban mustrát vétessen.

42. §.

Ha a felek valamelyike a 41. §. *a)* pontja esetében a közös mustravételt megtagadja, a másik fél köteles, és pedig Budapesten a tőzsde titkári hivatala útján, másutt hiteles alakban, a vonakodó fél költségére mustrát vétetni.

43. §.

Ha az átvétel végett bemutatott egész árú mennyiség vagy annak egy része ellen emelt minőségi kifogást a tőzsdei szakértő-bizottság igazoltnak mondja ki, az eladónak azonnal teljesítendő szállításoknál is jogában áll — bizonyos időtartamon

belül teljesítendő szerződéseknél azonban mindig csak a kikötött időtartamon belül — a szakértő-bizottság végzésének kihirdetése napjától számítva, Budapesten három nap alatt, Budapesten kívül öt nap alatt új bemutatást eszközölni. Ha az újonnan bemutatott árú is szerződésellenes minőségűnek mondatnék ki, a vevő az 54. §-ban felsorolt jogok bármelyikét gyakorolhatja.

44. §.

Az eladó azt az igazolható utazási, személyi s egyéb költséget, melyet a vevőnek szerződésellenes árú bemutatása által okoz, megtéríteni tartozik.

Hasonlóképpen köteles a vevő, ha a szakértő-bizottság az árú minősége ellen emelt kifogást elvetette, s ennek következtében az átvételben késedelem áll be, minden ezáltal keletkezett költséget (fekbért, hajóvárakozási díjt, raktárbért stb.) és az igazolható kárt megtéríteni.

VI.

A fizetésről.

45. §.

A fizetés az árú átadásakor az áruszámla ellenében teljesítendő. Azonban az eladó a csak részben átadott árumennyiségért is követelheti a megfelelő vételár azonnali kifizetését.

46. §.

Ha a vételár váltóval, kötelezőjeggyel vagy utalványnyal egyenlítendő ki, a kiegyenlítés az árú átadása és az áruszámla bemutatása után haladéktalanul teljesítendő. Nagyobb mennyiségeknél, amelyek átadása két napnál hosszabb időt vesz igénybe, az eladó a kiegyenlítést naponként követelheti, és a neki naponként szállított részletek vételárának megfelelő összegről szóló váltók, kötelezőjegyek vagy utalványok azonnal kiszolgáltatandók.

Az eladó abban az esetben, ha a megállapított fizetési értékek a meghatározott időben részére át nem adatnak, az eladást készfizetésre történt gyanánt tekintheti és az ekként

esedékessé vált számlabeli összeget a vevőtől behajthatja; ez esetben azonban a leszámítoló kamatot, az osztrák-magyar-bank kamatlába szerint a fizetési értékek eredetileg kikötött lejáratú idejéig számítva, a vevőnek megtéríteni tartozik.

47. §.

A vevő a lejárat előtt teljesített fizetés után kamatot vagy scontot nem vonhat le.

A fizetést a vevő mindig költség- és postabérmentesen tartozik teljesíteni.

Az eladó, időre szóló ügyleteknél, az általa előlegezett oly készpénz-kiadásokért, melyek a vevőt terhelik, 5⁰/₀-os évi kamatot számíthat.

48. §.

A számlának csupán egyes tételei ellen emelt kifogás nem jogosítja fel a vevőt az egész számlaösszeg kiegyenlítésének megtagadására.

49. §.

Ha a fizetés feladó-vevény ellenében köttetett ki, az csakis valamely fuvarozó vállalat által kiállított feladó-vevény, vagy egyenértékű feladó-okmány ellenében követelhető.

50. §.

Ha a vételár fizetése egészen vagy részben az áru átadása előtt teljesítendő, az eladó a vevő késedelme esetén jogosítva van az utóbbi ellen az 54—59. §§-ok szerint járni el.

51. §.

Ha a költségmentesen a vasúthoz vagy hajóhoz szállítandólag, vagy feladó-vevény ellenében fizetendőleg eladott áru felvételét a fuvarozó vállalat forgalmi akadályok folytán megtagadja, vagy ha az árufelvétel köztudomásúlag korlátolva vagy beszüntetve van, az eladó a vevőtől a már készen tartott áru átvételét és kifizetését követelheti, és ha az átvétel s a kifizetés azonnal nem teljesítettik, az árut biztosítás mellett a vevő költségére és veszélyére valamely raktárba berakathatja.

Ily esetben a vevő a vételárból csupán a vasúthoz vagy a hajóhoz azon időben szokásos fuvarozási költségeket vonhatja le.

52. §.

Ha az árú valamely szerződésileg megnevezett állomás paritása alapján adatott el, az eladó azt ugyanazon termelő vidék más állomásán is szállíthatja.

Ha a szerződésben a továbbfuvarozás iránya meg nem állapított, a szerződő felek kötelesek kölcsönösen elszámolni azt a fuvardíjkülönbözetet, mely egyrészt a feladó állomástól az érkező állomásig érvényben álló, másrészt a szerződésben megnevezett paritásos állomástól az érkező állomásig fennálló fuvardíjtételek közt mutatkozik.

Ha azonban a továbbfuvarozás iránya a szerződésben meg van állapítva, tekintet nélkül arra az irányra, melyet az árú tényleg vett, azt a fuvardíjkülönbözetet kell kölcsönösen elszámolni, mely egyrészt a szerződésben megnevezett paritásos és a szerződésben megnevezett érkező állomás közt érvényben levő, másrészt meg a tényleges feladó állomás és a szerződésben megnevezett érkező állomás közt fennálló fuvardíjtételek közt mutatkozik.

A kölcsönös elszámolásnál az általános fuvardíjzabások s a levonási tételek szolgálnak alapul.

53. §.

Ha az árú valamely fuvarozó-vállalat feladó-állomásán szállítandó s az eladó azt megállapodás szerint a vevő részére elküldi, az árú súlya a feladó-állomás hivatalos mérlegelő jegyével igazolandó.

Ha az eladó a hivatalos mérlegelést elmulasztja, az átvevőnek jogában áll a súlyt a lerakodó állomáson hivatalosan megállapítani; ily esetben a hivatalosan megállapított hiány az eladó által megtérítendő.

Ha az átvevő is elmulasztja a súly hivatalos megállapítását, a fuvarlevélben kitett súly szolgál az elszámolásra alapul.

E határozatok érvényesek akkor is, ha a feladó vagy lerakodó állomáson hivatalosan megállapítandó súly képezi a szerződésszerű elszámolási alapot.

VII.

A késedelemről.

54. §.

Átadás-, illetőleg átvételbeli késedelem esetén a szerződéshez hű fél — tetszése szerint:

a) követelheti a késedelmes féltől a szerződés teljesítését s a késedelemből eredő kár megtérítését;

b) a szerződéstől egyszerűen elállhat, mintha az meg sem kötöttet volna;

c) a késedelmes fél rovására a szerződésbeli árú mennyiségét megvétetheti, illetőleg eladathatja, s attól a szerződési ár és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár közti különbözetet, valamint egyéb igazolható kára és kiadásai megtérítését követelheti;

d) a késedelmes féltől, kényszervétel vagy eladás fogatosítása nélkül, azon különbözet megtérítését követelheti, mely a teljesítés helyén és idejekor a szerződési és az átlagos piaci, illetőleg tőzsdei ár közt mutatkozik;

e) követelheti igazolható kára vagy elmaradt nyeresége megtérítését.

55. §.

Tartozik azonban a szerződéshez hű fél a késedelmes felet legkésőbb a késedelem beálltát követő második hétköznapon ajánlott levél útján értesíteni arról, vajjon a késedelemből az 54. §. *a)–e)* pontjai szerint eredő jogai közül melyiket kívánja gyakorolni.

Jogában áll különben ebbeli értesítését a tőzsde titkári hivatala vagy az erre illetékes személy által felveendő óvás útján közölni a késedelmes féllel.

56. §.

Ha a szerződéshez hű fél a késedelemnek az 54. §-ban felsorolt következményei tekintetében választási jogát már gyakorolta, választásától többé el nem térhet.

57. §.

A szerződés teljesítésére menő igény elenyészik, ha azt a szerződéshez hű fél a késedelem beálltát követő 30 nap alatt bírói úton nem érvényesíti.

58. §.

A szerződéstől való elállás esetében a kapott foglaló és előleg haladék nélkül visszaadandó.

Ha a szerződés több időszakban teljesítendő, a visszalépés nem hat ki sem a már teljesített, sem a még le nem járt kötelezettségekre.

59. §.

A kényszervételt vagy eladást legkésőbb az 55. §-ban említett értesítés napját követő legközelebbi hétköznapon rendes kereskedő gondosságával s mindenesetre a létező napi árak tekintetbe vételével kell foganatosítani.

Ezen határozatok meg nem tartása esetén a kényszervétel vagy eladás a késedelmes fél rovására történtnek nem tekintetik, de ettől a szerződési ár és a kényszervétel vagy eladás napján létezett ár között mutatkozó különbözet megterítése ez esetben is követelhető.

A kényszervételnél vagy eladásnál a késedelmes javára mutatkozó fölösleg ez utóbbit illeti s annak azonnal kiadandó.

VIII.

A fizetésre képtelenségről.

60. §.

A fizetésre képtelenség a tőzsdén vagy a tőzsdei szokások szerint kötött ügyletek tekintetében, eltekintve a csődnyitás esetétől, midőn az országos törvények szolgálnak irányadóul, beállottnak tekintetik:

a) ha az illető egyén önmaga kijelenti, hogy fizetésre képtelen;

b) ha az illető egyén fizetéseit beszüneti vagy hitelezőitől fizetésre halasztást (moratoriumot) kér, vagy azokkal leengedések iránt alkudozik;

c) ha ellene fizetési kötelezettségének nem teljesítése miatt bírói végrehajtás siker nélkül vétetett foganatba;

d) ha a fizetésre képtelenséget az áruüzleti leszámolóiroda jelentése alapján, vagy kellően igazolt oly körülmények alapján, melyekből a fizetésre képtelenség kiviláglik, a tőzsde tanácsa mondja ki.

61. §.

Ha az egyik szerződő fél a szerződésszerű teljesítési idő bekövetkezte előtt fizetésre képtelenné válik, a másik fél jogosítva van, legkésőbb a fizetésre képtelenség tudomására jutását követő napon, vagy ha ez lehetséges nem volna, a fél kérelmére a tőzsdetanács által megállapítandó határidő alatt az ügyletet annak lejáratí határidejére fedezni, s a fizetésre képtelen szerződő féltől a szerződési és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár közti különbözet, valamint a végrehajtási vétel vagy eladás által okozott költségek megtérítését követelni.

IX.

A határidőüzletre vonatkozó különös határozatok.

62. §.

A határidőüzletre vonatkozó különös határozatok oly adásvételi kötésekre nyerne alkalmazást, melyek szerződészerűleg meghatározott valamely hónap folyamán a 63. §. szerint megszabott mennyiségben és szokásszerű minőségben szállítandó gabonaneműekről, olajmagokról, szilváról vagy szilvaírról szólnak, feltéve, hogy a teljesítés helye Budapest.

63. §.*

Határidőre szóló kötések buzánál, zabnál és kukoricánál csupán egyezer, rozsnál, árpánál, olajmagvagnál csupán ötszáz, szilvánál vagy szilvaíznél százzal osztható számú métermázsáról állíthatók ki.

* E §. módosítását lásd a 9. függelékben a 68. oldalon.

64. §.

A határidőügyletek lebonyolítása, tehát felmondása és leszámolóása, a Budapesti Gíró- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság vezetése alatt álló árúüzleti leszámoló iroda közvetítésével történik. E végből mindazok a tőzsdetagok, kik határidőügyleteket kötnek, azokat az árúüzleti leszámoló rend értelmében a leszámoló irodánál bejelenteni tartoznak.

65. §.

Amennyiben a leszámoló irodánál lebonyolításra bejelentett ügyletek kiegyenlítődnek, felmondás tárgyát nem képezhetik és csupán a kötésbeli árkülönbözetek kiegyenlítésére nézve számoltatnak el.

Felmondás tárgyát csupán a kiegyenlítés után fenmaradt szállítási és átvételi egyenlegek képezik.

66. §.*

A kötésbeli árumennyiség egyszerre mondandó fel szállításra. A szállítási hónap beálltával az eladónak bármikor jogában áll az árút felmondani.

A felmondási idő öt napot tesz. A felmondás napja, mely csak hétköznap lehet, a felmondási időbe nem számítatik be s a közbeeső vasárnapok és közönséges ünnepek a felmondási időt nem szakítják félbe.

A felmondás és a teljesítés napjának a szállítási hónapban belül kell esnie.

Ha az ügylet a naptári hó utolsó teljesítési napját megelőző ötödik napig fel nem mondatik, az a hó utolsó napjára tekintendő felmondottnak. A 68. §. értelmében a felmondólevelet a leszámolásban mindenesetre be kell nyújtani.

67. §.

A felmondás olyképp történik, hogy az eladó szállítási egyenlegét vagy annak egy részét a leszámoló irodának felmondja, mely az eladó által felmondott mennyiségeket az átvételi egyenlegek tulajdonosai közt az árúüzleti leszámoló rendben megállapított módozatok szerint felosztja.

* E §. módosítását lásd a 8. függelékben a 63. oldalon.

68. §.*

A felmondó-levélben megjelölendő az áru szállítandó mennyisége, a nap, melyre átvétel végett a felmondás szól, a leszámoló árfolyam, illetőleg a fizetendő összeg, úgyszintén az a hely, ahol a felmondott áru fekszik.

Az áru beraktározási helye gyanánt akárhány hajó, raktár stb. megjelölhető, melyekben a felmondott áru, a felmondásnak megfelelő, esetleg ezt meghaladó mennyiségben be van raktározva.

69. §.*

A leszámoló iroda legkésőbb két nappal az átvételi nap előtt közli az átvevő féllel az átadó címét.

Ugyancsak két nappal az átvételi nap előtt a szállítandó árunak a főváros belterületén hozzáférhető helyen kell lennie. A szállítás egyéb körülményeire nézve a IV. fejezetben foglalt határozatok irányadók.

70. §.*

A szállító az átvevő kívánatára köteles a felmondott árut legkésőbb két nappal az átvételi nap előtt pontosan megjelölni, bemutatni és neki megengedni, hogy az árut részletesen megvizsgálhassa és belőle egy kilogrammnyi ingenustrát vehessen. Az így megvizsgált és bemutatott áru más áruval fel nem cserélhető.

71. §.

Ha az átvevő már a bemutatás alkalmával kifogásolná az árut, a szerződő felek kötelesek közös mustrát venni és azt az átvételi napig a tőzsdei szakértő-bizottság megbírálása alá bocsátani.

72. §.

Amennyiben az átvevő az árut meg nem vizsgálta, vagy megvizsgálva, azt kifogástalannak találta, vagy amennyiben azt a tőzsdei szakértői bizottság szállíthatónak mondotta ki, az átvételt az átvételi napon reggeli 8 órakor meg kell kezdeni. Ezekben az esetekben az átvevő, mielőtt még új kifogásokkal élhetne, köteles az árunak legalább 15%-át átvenni.

* E §. módosítását lásd a 8. függelékben a 64. oldalon.

73. §.*

Az árú bemutatása vagy a mustravétel után az árú minden oly kezelése, mely alkalmas arra, hogy az átvevőt az árú minősége tekintetében tévedésbe ejtse (mint pl. a rostálás, lapátolás vagy új árú hozzáfuvározása), a tényleges átvételig tilos.

74. §.

Ha a szállításra kerülő árú a keverék és rostálás tekintetében a tőzsdei szokásoknak meg nem felelne, az árú átvétele meg nem tagadható, ha az ezen eltérésből felmerülő és a tőzsdei szakértő-bizottság által megállapítandó értékvesztés az 1⁰/₀-ot meg nem haladja.

75. §.

Színleges felmondások, valamint a már megszemlélt árúnak más áruval való felcserélése, nemkülönben a 73. §-ban felsorolt kezelés fegyelmi vétséget képeznek, s elkövetőjük a tőzsdetanács által az árú minden métermázsája után 1 frtig terjedhető pénzbírságra, ismétlődés esetén a tőzsdéről való ideiglenes vagy végleges kizárással büntetendő.

76. §.

Ha az átvevő a neki zsákokban bemutatott árút az eladó zsákjaiban kívánja elszállíttatni, az eladó köteles ezt zsákonként 50 krnyi biztosíték letétele mellett megengedni.

Ha a zsákok az átvétel befejezése után két nap alatt visszaküldetnek, zsákkölcsöndíj nem fizetendő. De ha a zsákok csak később küldetnek vissza, az átvevő az átvétel megkezdésének napjától fogva a zsákok visszaküldéséig az eladónak a szokásos zsákkölcsön-díjt megtéríteni tartozik.

A zsákok visszaadása az átvevő költségére történik.

* E §. módosítását lásd a 9. függelékben a 69. oldalon.

NYOLCADIK FÜGGELÉK

Az 1897. augusztus 1-én életbelépett

Árúüzleti Szokások módosításai

(Érvényesek 1899. április 1-től)

A 21. §. a következő mondattal pótolatik:

Nagypéntek és zsidó engesztelő-ünnep ünnepnapok gyanánt tekintetnek.

A 26. §. a következő bekezdéssel pótolatik:

Panasz esetén a tőzsdetanács az eladót, ki az árú bemutatását megtagadja, pénzbírsággal sújthatja, melynek hováfordításáról a tőzsdetanács intézkedik.

66. §.*

A kötésbeli árumennyiség egyszerre mondandó fel szállításra.

A szállítási hónap beálltával az eladónak bármikor jogában áll az árút felmondani.

A felmondási idő öt napot tesz. A felmondás napja, mely csak hétköznap lehet, a felmondási időbe nem számít.

* E §. újabb módosítását lásd a 9. függelékben a 68. oldalon.

tatik be s a közbeeső vasárnapok és közönséges ünnepek a felmondási időt nem szakítják félbe.

A felmondás és a teljesítés napjának a szállítási hónapon belül kell esnie.

Ha az ügylet a naptári hó utolsó teljesítési napját megelőző ötödik napig fel nem mondatik, az a hó utolsó napjára tekintendő felmondottnak. Tartozik azonban az eladó a 68. §-ban előirt kellékekkel ellátott felmondó levelet ez esetben is kiállítani és azt legkésőbb a naptári hó utolsó átvételi napját megelőző harmadik, illetve ünnep esetén negyedik napig (70. §.) a leszámoló irodánál 50 frtig terjedhető pénz-bírság terhe alatt benyújtani. Ugyanezen napig, mely egyúttal utolsó bejelentési napul szolgál, a folyó ügyleteknek addig megmaradó egyenlegei a leszámoló rend 9. §. értelmében megállapítandó leszámoló árfolyamon folytatólag szabályoztatnak. Ezen egyenlegek átvételére, illetőleg szállítására az utolsó bejelentési napon megállapított leszámoló árfolyam lesz irányadó.

68. §.*

A felmondó levélben megjelölendő az áru szállítandó mennyisége, a nap, melyre átvétel végett a felmondás szól, a leszámoló árfolyam, illetőleg a fizetendő összeg, úgyszintén az a hely, ahol a felmondott áru fekszik.

Az áru beraktározási helye gyanánt akárhány kikötött vagy úszó hajó, raktár, útban levő vasúti kocsi stb. megjelölhető, melyekben a felmondott áru, a felmondásnak megfelelő, esetleg ezt meghaladó mennyiségben be van raktározva.

A 69. §-ba az „átvételi nap“ *elé beszúratik* a „tényleges“ szó.**

70. §.**

A szállító az átvevő kívánságára köteles a felmondott árút legkésőbb két nappal az átvételi nap előtt déli 12 óráig

* E §. újabb módosítását lásd a 9. függelékben a 68. oldalon.

** E §. újabb módosítását lásd a 9. függelékben a 69. oldalon.

pontosan megjelölni, bemutatásra készen tartani és neki megengedni, hogy az árut részletesen megszemlélhesse és belőle egy kilogrammnyi ingyenmustrát vehessen. Amennyiben a jelzett nap ünnepnapra esnék, az említett kötelezettségnek az azt követő napon reggeli 8 órakor s amennyiben ez is ünnepnapra esnék, mindkét napot megelőző napon déli 12 óráig kell megfelelni. Az így megszemlélt és bemutatott áru más áruval fel nem cserélhető.

Ha a szállító az áru bemutatását a fent megjelölt időpontokig megtagadja, az átvevőnek kötbért tartozik fizetni, mely a szállítandó áru szerződési vételárának egy százalékát teszi ki.

KILENCEDIK FÜGGELÉK

Az 1897. augusztus 1-én életbelépett

Árúüzleti Szokások módosításai

(Alkalmazást nyertek az 1902. augusztus 1-től fogva teljesítendő
ügyleteknél.)

28. §.

Ha a Budapesten szállítandó árumennyiség 1000 métermázsát meg nem halad, az egész mennyiség egy nap alatt, ha ellenben nagyobb mennyiség szállítandó, naponként legalább 1000 métermázsá adandó és veendő át. Vidéken szállítandó árumennyiségnél naponként 500 métermázsá adandó és veendő át.

Ha 500 métermázsánál nagyobb mennyiség szállítandó, az eladónak jogában áll az árút a teljesítés helyén több helyiségben, de helyiségenként legalább 500 métermázsájával bemutatni. Az 500 métermázsánál kisebb hátralékos mennyiség szintén külön helyen mutatható be átvétel végett.

63. §.

Határidőre szóló kötések buzánál, zabnál és kukoricánál egyezer, rozsnál, árpánál, olajmagvaknál ötszáz, szilvánál és szilvaíznél száz métermázsára szólnak.

66. §.

A kötésbeli árumennyiség egyszerre mondandó fel szállításra.

A szállítási hónap beálltával az eladónak bármikor jogában áll az árút felmondani.

A felmondási idő öt napot tesz. A felmondás napja, mely csak hétköznap lehet, a felmondási időbe nem számítatik be s a közbeeső vasárnapok és közönséges ünnepek a felmondási időt nem szakítják félbe.

A felmondás és a teljesítés napjának a szállítási hónapon belül kell esnie.

Ha az ügylet a naptári hó utolsó teljesítési napját megelőző ötödik napig fel nem mondatik, az a hó utolsó napjára tekintendő felmondottnak. Tartozik azonban az eladó a 68. §-ban előirt kellékekkel ellátott felmondó levelet ez esetben is kiállítani és azt a naptári hó utolsó átvételi napját megelőző harmadik, illetve ha ez ünnepnapra esik, az ezt megelőző hétköznapon a leszámoló irodánál 100 koronáig terjedhető pénzbírság terhe alatt benyújtani. Ugyanezen napig, mely egyúttal utolsó bejelentési napul szolgál, a folyó ügyleteknek addig megmaradó egyenlegei a leszámoló rend 9. §-a értelmében megállapítandó leszámoló árfolyamon folytatólag szabályoztatnak. Ezen egyenlegek átvételére, illetőleg szállítására az utolsó bejelentési napon megállapított leszámoló árfolyam lesz irányadó.

Amennyiben az eladó az előző bekezdésben előirt kötelezettségének meg nem felelne, tartozik a leszámoló iroda ezen mulasztást a tőzsdetanácsnak bejelenteni és a Leszámolás Rendjének 19. §-a szerint az árút felmondó levél hiányában is átvételre kiutalni.

68. §.

A felmondó levél minden kötésről külön, az árúnemek szerint elkülönített s a felmondott árú mennyiségét feltüntető kísérőlevelekkel együtt nyújtandó be. A felmondó levélben megjelölendő az a nap, amelyre átvétel végett a felmondás

szól, a leszámoló árfolyam, illetőleg a fizetendő összeg, úgyszintén az a hely, ahol a felmondott árú fekszik.

Csak Budapesten fekvő árú képezheti felmondás tárgyát.

69. §.

A felmondó levelet a leszámoló iroda tartozik a felmondási nap d. u. 5 órájáig az átvevő félnek átadni. A szállítás egyéb körülményeire nézve a IV. fejezetben foglalt határozatok irányadók.

70. §.

A szállító köteles a felmondott árút a főváros belterületén hozzáférhető helyen a felmondó levél benyújtását követő hétköznap reggel 8 órájától fogva bemutatásra készen tartani s az átvevő kívánságára megengedni, hogy azt részletesen megvizsgálhassa és belőle egy kilogrammnyi ingyenmustrát vehessen. A bemutatott és megszemlélt árú más árúval fel nem cserélhető.

Ha a szállító az árú bemutatását a fent megjelölt időben megtagadja, az átvevőnek kötbért tartozik fizetni, mely az árú leszámoló árfolyamon számított értékének egy százalékát teszi ki.

73. §.

Ha az átvevő már megszemlélte az árút, annak minden oly kezelése, mely alkalmas arra, hogy az átvevőt az árú minősége tekintetében tévedésbe ejtse (mint pl. a rostálás, lapátolás vagy új árú hozzáfúvarozása), tilos.

TIZEDIK FÜGGELÉK

Árúüzleti Szokások

Általános határozatok

(Életbeléptek 1905. január 1-én)

I.

A tőzsdei árúüzleti szokások hatálya.

1. §.

A budapesti árú- és értéktőzsdén létrejött minden árú-
ügylet ezen szokások szerint kötöttnek tekintetik.

2. §.

Ezek a szokások alkalmazandók azokra az árúügyletekre
is, melyeket a budapesti árú- és értéktőzsdén kívül ezen
tőzsdei szokásokra való hivatkozással kötnek.

II.

Az ügyletek írásbeli elismerése.

3. §.

Mindegyik szerződő fél bármikor követelheti a másik féltől az ügylet megkötésének írásbeli elismerését.

Az írásbeli elismerést követelő fél tartozik a másik félnek az ügylet feltételeit tartalmazó kötlevelet megküldeni és őt az ellenkötlevél beküldésére felhívni.

A felhívott fél az ellenkötlevelet legkésőbb a felhívás vételét követő második hétköznapon köteles a felhívó félnek megküldeni.

4. §.

Ha a felhívott fél az ellenkötlevelet kellő időben be nem küldi, a felhívó fél:

a) az ügylet elismerését birói úton követelheti; vagy

b) az ügyletet a felhívott fél rovására a 65. §. c) pontja értelmében és a 73. §. rendelkezéseinek figyelembevételével lebonyolíthatja, tartozik azonban a felhívott felet arról, hogy a jelen §. b) pontján alapuló igényét kívánja érvényesíteni, legkésőbb a késedelem beálltát követő második hétköznapon ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján értesíteni.

A fedezeti vételnél vagy a kényszereladásnál a felhívott fél javára mutató fölösleg az utóbbit illeti.

III.

Szokásos adás-vételi feltételek értelme.

5. §.

Ha az eladott árú mennyiségét a szerződésben ezen hozzátétellel „körülbelül“ (circa, mintegy) jelölték meg, az eladó a megnevezett mennyiségnél legfeljebb 5°/_o-kal többet vagy kevesebbet szállíthat. Minden más esetben a többlet

vagy a hiány az eladott mennyiség, illetőleg az átadásra kerülő részlet 2°/_o-át meg nem haladhatja.

A vevő az eladótól a többletnek vagy a hiánynak a teljesítés napján fennálló napi árak alapján való elszámolását követelheti.

6. §.

„Waggonrakomány“ alatt — közelebbi jelző nélkül — 100 métermázsza (100 kilogrammjával számítva) értendő.

7. §.

Ez a kifejezés: „a vasútnál, a hajónál, a raktárnál stb. átveendő, illetőleg szállítandó“ a vevőt arra kötelezi, hogy az árut a szerződésben megnevezett helyen a 30. §. határozatai szerint vegye át.

8. §.

Ez a kifejezés: „kölségmentesen (franco) vasúthoz, hajóhoz, raktárhoz stb. szállítandó“ az eladót arra kötelezi, hogy az árut saját költségén adja át a szerződésben megnevezett helyen.

Ez a kifejezés: „raktárból átveendő“ a vevőt arra kötelezi, hogy az összes mázsálási és átvételi költségeket sajátjából fedezze.

Az esetleges helyi illetékek az eladót terhelik.

9. §.

Ez a kifejezés: „hajóból átveendő“ a vevőt az összes mázsálási és átvételi költségeken felül az esetleges kotrási díj, a kövezetvám és más helyi illeték fizetésére is kötelezi.

10. §.

Ez a kifejezés: „a hajóba rakva“ vagy „a waggonba rakva“ azt jelenti, hogy az összes feladási költségeket — a berakodási és mérlegdíjat is beleértve — az eladó köteles viselni.

A fuvarozó-eszköz előállításáról a vevő kellő időben tartozik gondoskodni.

Hajórakományoknak ömlesztve való szállításánál a rakodás céljából szükséges lapátolást a vevő költségére az eladó köteles teljesíteni.

11. §.

E kifejezések alatt:

„a hó elején“: a hó 1-étől bezárólag 10-éig,

„a hó első fele“ alatt: a hó 1-étől bezárólag 15-éig,

„a hó második fele“ alatt: a hó 16-ától bezárólag a hó utolsó napjáig terjedő időszakot,

„a hó közepe“ alatt: a hó 15-ikét,

„a hó vége“ alatt: a hó utolsó napját kell érteni.

12. §.

Azt a szerződést, melynél a szállítás ideje e kifejezéssel: „a hajózási évad megnyilta után“ van megjelölve, a hajózási évadnak a tözsdetanács által évenként közzhírré tett megnyiltától számított hat hét leforgása alatt kell teljesíteni.

Ez a kifejezés: „jégeltakarodás után szállítandó“ azt jelenti, hogy a szállítást akkor kell teljesíteni, mikor a Hajófuvarozási Szokások 7. §-a értelmében a hajó rakodóra állítandó.

13. §.

„Vasúton levő“ vagy „útban levő“ gyanánt eladott árúnak az ügylet megkötése idejében a vaspályán fuvarozás végett már feladva kell lennie.

„Uszó“ gyanánt eladott árúnak az ügylet megkötése idejében az illető fuvarozó-eszközön már berakva kell lennie.

14. §.

Ez a kifejezés: „a vevő tetszése szerint szállítandó“ azt jelenti, hogy a felmondás joga a vevőt illeti meg.

IV.

A szállításra vonatkozó határozatok.

15. §.*

A felmondás joga az eladót illeti.

A felmondásnak a teljesítési határidőn belül kell tör-

* E §. módosítását lásd a 12. függelékben a 95. oldalon.

ténnie, és pedig ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala útján.

A felmondásban meg kell jelölni a kötlevel és a felmondás keltét, a szállításra kerülő árumennyiséget, az átvétel napját, a vételárat, valamint az átadás helyét.

A szerződés szerinti mennyiséget vagy a bizonyos időszakon belül szállítandó részletet egyszerre kell felmondani.

16. §.*

Vasárnapon és közönséges ünnepen nem lehet felmondani.

Nagypéntek és a zsidó engesztelőünnep ünnepnapok gyanánt tekintendők

A felmondás napja a felmondási időbe nem számítatik be. A közbeeső vasárnapok és közönséges ünnepek a felmondási időt nem szakítják félbe.

A felmondási idő utolsó napja a teljesítés határnapjául tekintetik.

17. §.*

Ha a teljesítésnek bizonyos időtartamon belül kell történnie, a felmondási idő Budapesten teljesítendő szerződésnél legalább két napot, vidéken teljesítendő szerződésnél legalább öt napot tesz.

Ha felmondás nem történt, akkor a teljesítési határidő utolsó hétköznapja a teljesítés határnapjául tekintendő.

18. §.

A teljesítés határnapján a szállításra kerülő áru egész mennyiségét a teljesítés helyén reggel 8 órakor átadásra készen kell tartani.

Ez a kötelezettség nem terheli azt az eladót, aki az árunak a vevő raktárába vagy vasuti állomásra vagy vizi rakodóhelyre való fuvarozását elvállalta. Ez esetekben tartozik az eladó a 28. §-ban meghatározott mennyiség szállítását délután 4 órakor befejezni. A teljesítési határidő utolsó napján azonban az egész mennyiség délután 4 óráig szállítandó.

* E §. módosítását lásd a 12. függelékben a 96. oldalon.

19. §.

Azonnali szállításra eladott árút Budapesten az ügylet megkötését követő második hétköznapon kell átadni és átvenni.

Budapesten kívül „azonnal“ teljesítendő ügyletnél, a 22. §. esetét kivéve, az árút előleges felmondás mellett (17. §.) az ügylet megkötésétől számított 8 nap alatt kell szállítani.

20. §.

A megtekintésre vett és Budapesten fekvő árút a vevő az ügylet megkötése napján, Budapesten kívül fekvő árút pedig haladék nélkül meg szemlélni és annak elfogadása iránt azonnal nyilatkozni köteles, mert különben az ügylet meg nem kötöttnek tekintetik.

21. §.*

Budapesten teljesítendő ügyletnél az árú a Duna balpartján a IV., V., VI., VII., VIII. és IX. kerületek belterületén bárhol átadható. A fővárosi közraktárak raktárterületei belterületszámba mennek.

22. §.

Azonnal teljesítendő ügyletnél, ha a vevő köteles az árúhoz szükséges göngyöletet (zsákot, hordót, stb.) adni, a szállítást a göngyölet megérkezésétől számított nyolc nap alatt felmondás mellett (17. §.) kell teljesíteni. A vevő a göngyöletet az ügylet megkötését követő három nap alatt tartozik elküldeni.

23. §.

Nem azonnal teljesítendő ügyletnél, ha az eladó az árút saját választása szerint szállíthatja és a göngyöletet a vevő adja, a göngyöletet az eladó felszólításának kézhez vételét követő három nap alatt kell elküldeni.

Az eladó tartozik a vevőt a göngyölet elküldésére felszólítani s jogában áll az elküldést oly időben követelni, hogy a göngyölet rendes forgalmi viszonyok mellett már a teljesítési időszak első napján birtokában lehessen.

* E §. módosítását lásd a 12. függelékben a 96. oldalon.

24. §.

A göngyöletet vámbelföldi állomásról kell küldeni.

25. §.

Ha a göngyölet elküldésében a vevő késedelmes, vagy ha az eladó a kellő időben történt felszólítás dacára nyolc nappal a teljesítési időszak lejártá előtt még nincs a göngyölet birtokában, az utóbbi tartozik a göngyöletet a vevő költségére kölcsön venni és követelheti a késedelemből eredő kára megtérítését, valamint a teljesítési határidő megfelelő meghosszabbítását.

Ha az eladó a göngyölet megérkezésétől számított nyolc nap alatt nem szállít, a vevő tőle a kölcsöndíj megtérítését követelheti és e mellett, ha az eladó az átadás körül is késedelembe jut, a VII. fejezetben biztosított jogokat is gyakorolhatja.

A göngyölet elküldésében beállott késedelem a teljesítés megtagadására okul nem szolgálhat.

26. §.

A Budapesten szállítandó árút az eladó a vevő kívánatára köteles az átvételt megelőző hétköznapon délután 3 és 5 óra között a vevőnek bemutatni és neki megengedni, hogy az árút részletesen megvizsgálhassa s belőle egy kilogramm, folyadékoknál egy fél liter ingyenmustrát vehessen.

Ha az eladó az árú bemutatását a fent megjelölt időben megtagadja, a vevőnek kötbért tartozik fizetni, mely az árú szerződési vételárának egy százalékát teszi.

27. §.

Az átadást és az átvételt, amennyiben ezek a szokások eltérőleg nem intézkednek, a teljesítés napján reggel nyolc órakor kell megkezdeni és a közbeeső vasárnapok, közönséges ünnepek, esős napok, úgyszintén elemi akadályok kivételével, megszakítás nélkül folytatni.

Ha az átvételt eső késleltetné, az emiatt felmerült felelősséget mindegyik fél felelősségben viseli.

Esős nap az a nap, amelyen délelőtti tíz óráig bármennyi ideig vagy délelőtti tíz órától délután két óráig egy órán át esik az eső.

28. §.

Ha a Budapesten szállítandó árumennyiség 1000 métermázsát meg nem halad, az egész mennyiséget egy nap alatt, ha nagyobb mennyiség szállítandó, naponként legalább 1000 métermázsát kell átadni és átvenni. Vidéken szállítandó áruból naponként 500 métermázsát kell átadni és átvenni.

Ha 500 métermázsánál nagyobb mennyiség szállítandó, az eladónak jogában áll az árút a teljesítés helyén több helyiségben, de helyiségenként legalább 500 métermázsájával átadni. Az 500 métermázsánál kisebb hátralékos mennyiséget is külön helyen lehet átadni.

Ha a kötésbeli árumennyiség a jelen §. 2. bekezdéséhez képest több helyen fekszik, az egyes helyeken fekvő árumennyiségeket a bemutatás alkalmával hozzávetőleg meg kell jelölni.

29. §.

Ha a vevő az átvételt kellő időben megkezdte, az ennek szakadatlan folytatásához és bevégzéséhez szükséges időt még a teljesítési határidőn túl is engedélyezni kell.

30. §.

Az átadással és átvétellel járó munkakiadásokat, ideértve a mérési és felrakodási díjakat is, gabonaneműeknél, hüvelyes veteményeknél és olajmagvaknál kétharmad részben a vevő, egyharmad részben az eladó viseli. Más árukánál az eladó az árút saját költségén csupán földszinten a mérlegre tartozik állítani.

31. §.

A teljesítés helyén létező helyi illetékeket (kövezetvám, városi vám és hasonlókat) az eladó viseli.

Ha ezek az illetékek az átadást követőleg a vevőtől szedetnek be vagy átmeneti (transito) kezelés folytán be nem szedetnének, az eladó azok összegét a vevőnek az átadáskor megfizetni tartozik.

Ezek az intézkedések a 9. §. határozatait nem érintik. A fogyasztási adó nem terheli az eladót.

32. §.

Ha az eladó az árúnak a vasúti állomásra vagy vízi rakodóhelyre való fuvarozását magára vállalta, az árú felvétele azonban forgalmi akadályok miatt meg nem történhetik, a teljesítési határidőt az akadály megszűntéig meghosszabbítottak kell tekinteni.

Ez esetben a vevő az eladónak a vételár után a törvényes kamatot, valamint az árú megőrzése körül felmerült költségeket megtéríteni köteles.

33. §.

Ha az árú valamely fuvarozó-vállalat állomásán szállítandó s az eladó azt megállapodás szerint a vevő részére elküldi, az árú súlyát a feladási állomás hivatalos mérlegjegyével kell igazolni.

Ha az eladó a hivatalos mérlegelést elmulasztja, a vevőnek jogában áll a súlyt a lerakodó állomáson hivatalosan megállapíttatni; ily esetben a hivatalosan megállapított hiányt az eladó a vevőnek megtéríteni tartozik.

Ha a vevő is elmulasztja a súly hivatalos megállapítását, a fuvarlevélben kitett súly szolgál az elszámolásra alapul.

Ez az utóbbi intézkedés érvényes akkor is, ha a szerződés szerű elszámolási alapot a lerakodó állomáson hivatalosan megállapítandó súly képezi és a vevő ezen megállapítást elmulasztotta.

34. §.

Az árú szállítása csupán annak tényleg megtörtént átadásával van teljesítve.

Hajó- és vasúti értesítvények vagy fuvarlevelek átadása a szállítás teljesítésének igazolására nem elégséges.

35. §.

A paritásos állomás megjelölése csupán a fuvardíjelszámolási alap megállapítására szolgál.

Ha a paritásos állomás a vámbelföldön fekszik, akkor a magyar birodalomnak, ha pedig a vámkülföldön van, akkor az illető országnak bármely állomásán történhetik a szállítás.

Szállítható bármely származású árú.

Ha azonban a paritásos állomás egyúttal származási vidék gyanánt nevezetett meg, akkor csak ugyanazon vidéken termelt árút lehet szállítani ezen vidék bármely állomásán.

Ha a felek a továbbfuvarozás irányát nem állapították meg, a feladási állomástól a paritásos állomásig érvényes helyi fuvardíjat az eladó a vevőnek megtéríteni köteles.

Ha pedig a felek a továbbfuvarozás irányát vagy a viszonylatot megállapították, azt a fuvardíjkülönbözetet kell, tekintet nélkül az árú rendeltetési helyére, elszámolniok, mely a kikötött irányban vagy viszonylatban a paritásos és feladási állomás között fennáll.

36. §.

Nyilvános tárházban átvett árúnál a továbbfuvarozásból eredő fuvardíjvisszatérítés a vevőt illeti.

Nyilvános tárházban fekvő és a származási állomás paritásában eladott árúnál a tárházig érvényes helyi fuvardíjtétel a vevőt terheli.

Mindkét esetben a reexpeditio díját a vevő fizeti.

37. §.

A 35. és 36. §§-ok eseteiben a kölcsönös elszámolás alapjául az általános fuvardíjszabások szolgálnak, figyelembevételével az esetleges levonási tételeknek.

38. §.

Ha az eladó az 5. §. alapján kevesebbet szállít a kikötött mennyiségnél, az ebből keletkező vasúti vagy hajózási fuvardíjvesztéséget a vevőnek megtéríteni tartozik.

V.

A minőségre és a minőségi kifogásra vonatkozó határozatok.

39. §.

Az oly árút, amely a szerződésileg kikötötnél jobb minőségű, nem lehet visszautasítani.

Ha azonban a felek kikötötték, hogy az árú valamely meghatározott termelő vidékről szállítandó, az eladó más termelő vidékről származó jobb minőségű árút sem szállíthat.

40. §.

Mustraszerinti eladás esetében a mustrát bármelyik fél kívánatára az eladó pecsétjével vagy hivatalos pecséttel lezárva kell a vevőnek átadni.

41. §.

Ha az eladás jellegmustra alapján történt, kell hogy az árú általános jelleg tekintetében a mustrának megfelelően. Lényegtelen eltérések miatt nem lehet kifogást emelni.

42. §

Nem egészséges árút a vevő még az esetben sem tartozik átvenni, ha a felek értékeveséblettel való átvételben szerződésileg megállapodtak.

43. §.

Nem egészséges árút a vevő csak akkor köteles átvenni, ha az eladó őt — még mustraszerinti vagy megtekintésre kötött vétel esetében is — kifejezetten figyelmeztette arra, hogy az árú nem egészséges, vagy ha az árú minősége ezzel a kifejezéssel „tale-quale“ jelöltetett meg.

44. §.

Ha a vevő kijelentette, hogy az árút megszemlélte és jónak találta, vagy ha az árút minőségileg átvettnek nyilvánította, vagy ha az eladás minőségi jóállás nélkül történt, az eladó az árú minőségéért csak annyiban felelős, hogy egészséges árút köteles szállítani, tartozik azonban az árút a tényleges átadásig a rendes kereskedő gondosságával megőrizni.

45. §.

Az eladó a teljesítés helyéről a vevő kívánatára tovább szállított árú minőségéért nem felelős.

46. §.

Csalás esetében az eladó a 44. és 45. §§-ok határozataira nem hivatkozhatik.

47. §.

Megszemlélt árúnak kicserélése vagy annak minden oly kezelése, amely azt célozza, hogy a vevőt az árú minősége tekintetében tévedésbe ejtse, a vevőt arra jogositja fel, hogy az árút visszautasítsa és a 65. §-ban felsorolt jogok bármelyikét gyakorolja. Ez esetben az eladó a pótszállítás jogát (54. §.) elveszti.

48. §.

Ha a vevő az árút az átadás helyéről (a vasúttól, hajóból, raktárból) elvitte, annak minősége ellen kifogást többé nem emelhet.

49. §.

A minőségi kifogás megtétele tekintetében, amennyiben ezek a szokások egyes árucikkekre nézve kivételt nem állapítanak meg, a következő határozatok érvényesek:

a) Ha a vevő és az eladó az árú átadásánál akár személyesen, akár meghatalmazott által képviselve jelen vannak, az árú minősége elleni kifogást azonnal meg kell tenni.

b) A más helyről a vevő kereskedelmi telepére küldött árút tartozik a vevő legkésőbb a vasúti vagy hajóértesítvény vételét követő hétköznapon megvizsgálni és az eladóval távirati úton, vagy ha táviró-összeköttetés nincsen, ajánlott levélben azonnal közölni, hogy az árú minősége ellen kifogást emel.

Ha az árú nem a vevő kereskedelmi telepére, hanem más helyre küldetett, akkor ez a megvizsgálás és kifogásolás a vasúti vagy hajóértesítvény vételét követő második hétköznapon is történhetik.

A fentebbi határozatok meg nem tartása esetén az árút nem kifogásoltnak kell tekinteni.

50. §.

Az előző szakasz a) pontja esetében a felek az árúból azonnal közös mustrát pecsételjenek; b) pontja esetében pedig,

amennyiben az eladó a minőségi kifogás közlése után nyomban nem jelenti ki, hogy közös mustra vételéhez meg akar jelenni, a vevő az árúból azonnal hiteles alakban mustrát vétessen.

51. §.

Ha valamely fél a közös mustravételt megtagadja, a másik fél köteles, és pedig Budapesten a tőzsde titkári hivatala útján, másutt hiteles alakban, a vonakodó fél költségére mustrát vétetni.

52. §.

Hiteles alakban vont mustránál a mustrahúzás módját igazolni kell.

53. §.

A árú minőségének megbirálására a tőzsdei szakértői bizottság van hivatva.

54. §.

Ha az egész árumennyiség vagy annak egy része ellen emelt minőségi kifogás igazoltnak mondatik ki, az eladónak — a 47. és 55. §§-ok esetét kivéve — jogában áll a szakértő-bizottság véleményének kihirdetése napjától számítva, Budapesten négy nap alatt, Budapesten kívül hat nap alatt, de bizonyos határidőn belül teljesítendő szerződéseknél mindig csak a kikötött határidőn belül, új bemutatást eszközölni, tartozik azonban ezt a szándékát legkésőbb a szakértői vélemény kihirdetését követő hétköznapon a vevővel közölni. Ha ezt elmulasztja, vagy ha az újonnan bemutatott árú is szerződésellenes minőségűnek mondatnék ki, a vevő a 65. §-ban felsorolt jogok bármelyikét gyakorolhatja.

55. §.

Ha a vevőnek szerződés alapján jogában áll az árú minősége ellen másutt, mint a teljesítés helyén, kifogást emelni és az ott emelt minőségi kifogás igazoltnak mondatik ki, az eladónak nincs joga új bemutatást eszközölni, de követelheti, hogy a vevő az árút — amennyiben annak megállapított értékkevesblete a vételár 5⁰/₀-át meg nem haladja — megfelelő árleengedés mellett vegye át.

56. §.

A vevőnek jogában áll az árút a tőzsdei szakértő-bizottság által megállapított értékeveszteségnek megfelelő árleengedés mellett megtartani, ha a bizottság véleményének kihirdetése előtt kijelenti, hogy ezt a jogot gyakorolni kívánja.

57. §.

Az eladó azt a költséget, melyet a vevőnek szerződés-ellenes árú bemutatása által okoz, utóbbinak megtéríteni tartozik.

Viszont köteles a vevő az alaptalan minőségi kifogás következtében felmerült költségeket az eladónak megtéríteni.

58. §.*

Ha a szállításra kerülő árú akár rostálás, akár keverék tekintetében, együttesen vagy külön-külön, a tőzsdei szokásoknak meg nem felelne, az árú átvétele meg nem tagadható, ha az ezen eltéréstől felmerülő és a tőzsdei szakértő-bizottság által megállapított összes értékeveszteség egy százalékot meg nem halad.

Ezen szakaszban a keverékre vonatkozó intézkedése nem terjed ki oly buzára, amely az „Általános határozatok“ IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügylet alapján szállított.

VI.

A fizetés.

59. §.

A fizetést az árú átadásakor az áruszámla ellenében kell teljesíteni. Az eladó a csak részben átadott árú-mennyiségért is követelheti a megfelelő vételár kifizetését.

60. §.

Ha a fizetésnek nem kell készpénzben történnie és a megállapított fizetési értékek az eladónak a meghatározott időben

* E §. módosítását lásd a 12. függelékben a 97. oldalon.

át nem adatnak, az eladó azonnali készpénzfizetést követelhet, azonban a leszámítoló kamatot, az osztrák-magyar bank kamatlába szerint a fizetési értékek eredetileg kikötött lejárat idejéig számítva, a vevőnek megtéríteni tartozik.

61. §.

A fizetést a vevő saját veszélyére és saját költségén azon a helyen köteles teljesíteni, ahol az ügylet megkötésekor az eladó kereskedelmi telepe vagy ilyennek nem léteben lakása volt.

A vevő a lejárat előtt teljesített fizetés után kamatot vagy scontót nem vonhat le.

62. §.

A számlának csupán egyes tételei ellen emelt kifogás nem jogosítja fel a vevőt az egész számlaösszeg kiegyenlítésének megtagadására. Viszont az eladó a felajánlott részletfizetést elfogadni tartozik.

63. §.

Ha a fizetést feladó-vevény ellenében kell teljesíteni, azt csakis valamely megbízhatónak elismert fuvarozó vállalat által kiállított feladó-vevény, vagy ezzel egyenértékű feladó-okmány ellenében lehet követelni.

64. §.

A vevő címére vagy rendelkezése szerint küldött árút terhelő készkiadásokat (szállítási díj, vám és hasonló) a vevő tartozik előlegezni. Ha az eladás hitelre történt és az eladó ezen kiadásokat nem téríti meg készpénzben, akkor a vevő évi 5°/_o kamatot számíthat az eladó terhére.

Ez az intézkedés nem terjed ki a Budapesten teljesítendő ügyletekre.

VII.

A késedelem.

65. §.

Az átadásban vagy átvételben beállott késedelem esetén a szerződéshez hű fél

a) követelheti a szerződés teljesítését és a késedelemből eredő kára megtérítését, vagy

b) a szerződéstől elállhat, mintha az meg sem kötöttet volna, vagy

c) a késedelmes fél rovására a szerződésbeli árú mennyiségét megveheti, illetőleg eladhatja és tőle a szerződési ár és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár közti különbözetet, valamint egyéb kára megtérítését követelheti, vagy

d) követelheti a teljesítés helyén és idejében a szerződési és az átlagos piaci, illetőleg tőzsdei ár közt mutatkozó különbözet, valamint egyéb kára megtérítését.

66. §.

A 65. §. a) pontján alapuló igény csak az esetben érvényesíthető, ha a szerződéshez hű fél a késedelmes felet legkésőbb a késedelem beálltát követő hétköznapon ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján értesíti arról, hogy a szerződés teljesítéséhez ragaszkodik.

67. §.

A szerződéshez hű fél — ha a 65. §. a) pontján alapuló igényét kellő módon fentartotta — a teljesítésre egyúttal a késedelem beálltától számított 14 napot meg nem haladó határidőt tűzhet ki.

Ha a késedelmes fél ezen kitűzött határidőn belül, vagy amennyiben ily határidő nem tűzetett ki, a késedelem beálltától számított 14 napon belül sem teljesít, a szerződéshez hű fél, ha a szerződés teljesítéséhez többé nem ragaszkodik, a 65. §. b), c) és d) pontjaiban felsorolt jogok közül újból választhat.

Tartozik azonban a késedelmes felet ezen választásáról az újabb késedelem beálltát követő hétköznapon ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján értesíteni, mert különben csak a teljesítés és a késedelemből eredő kár megtérítése iránti igényét érvényesítheti bírói úton a 69. §-ban meghatározott időn belül.

Ha a szerződéshez hű fél a 65. §. d) pontján alapuló igényt a jelen szakasz alapján érvényesíti, az árkülönbözet meghatározásánál az újabb teljesítési határnapon létező tőzsdei, illetőleg piaci árak irányadók.

68. §.

Aki a késelemnek a 65. §-ban felsorolt következményei tekintetében választási jogát már gyakorolta, választásától — a 67. §. 2. bekezdésében engedett újabb választás esetét kivéve — többé el nem térhet.

69. §.

A 65. §. *a)* pontján alapuló igény elenyészik, ha azt a fél a szerződészerű, illetőleg újabb teljesítési határidő (67. §.) lejártát követő 30 nap alatt bírói úton nem érvényesíti.

70. §.

A 65. §. *c)* és *d)* pontján alapuló követelés elenyészik, ha azt a fél a szerződészerű teljesítési határidő lejártát követő 90 nap alatt bírói úton nem érvényesíti.

71. §.

Ha az egyik szerződő fél a teljesítési határidő lejáratá előtt kijelenti, hogy teljesíteni nem fog, a szerződéshez hű fél

a) a szerződéstől elállhat, mintha az meg sem kötöttet volna, vagy

b) a másik fél rovására a szerződésbeli árú mennyiségét megveheti, illetőleg eladhatja és tőle a szerződési ár és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár közti különbözetet, valamint egyéb kára megtérítését követelheti, vagy

c) követelheti a teljesítés helyén a szerződési és az átlagos piaci, illetőleg tőzsdei ár közt mutatkozó különbözet, valamint egyéb kára megtérítését.

Tartozik azonban választásáról a másik felet legkésőbb a teljesítés megtagadásának tudomására jutását követő hétköznapon ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján értesíteni, mert különben az ügylet továbbra is érvényben marad.

72. §.

Ha a vételár fizetése egészen vagy részben az árú átadása előtt teljesítendő és a vevő a fizetés körül késedelmes, az eladó

a) a szerződéstől elállhat, mintha az meg sem kötöttet volna, vagy

b) a késedelmes fél rovására a szerződésbeli áru mennyiségét eladhatja és tőle a szerződési ár és a csekélyebb eladási ár közti különbözetet, valamint egyéb kára megtérítését követelheti, vagy

c) követelheti a teljesítés helyén a szerződési és az átlagos piaci, illetőleg tőzsdei ár közt mutatkozó különbözet, valamint egyéb kára megtérítését.

Tartozik azonban az eladó arról, hogy az a), b) és c) pontokon alapuló igények valamelyikét kívánja érvényesíteni, a vevőt ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján legkésőbb a késedelem beálltát követő hétköznapon értesíteni, mert különben az ügylet továbbra is érvényben marad és az eladó az áru átadásának, illetőleg átvételének szerződésszerű határnapja előtt csak a vételár fizetését követelheti.

73. §.

A fedezeti vételt és a kényszereladást, ha az árúnak tőzsdei vagy piaci ára van, legkésőbb a késedelem beálltát, illetőleg a 67., 71. és 72. §§-ok eseteiben az értesítést követő második hétköznapon a napi árak tekintetbe vételével kell foganatosítani.

Ha az árúnak tőzsdei vagy piaci ára nincsen, a kényszereladásnak hiteles személy közbenjöttével haladéktalanul, a fedezeti vételnek szintén haladéktalanul a rendes kereskedő gondosságával kell történnie.

Ezeknek a határozatoknak meg nem tartása esetén a fedezeti vétel, illetőleg a kényszereladás a késedelmes fél rovására történtnek nem tekinthető ugyan, de tőle a szerződési ár és a teljesítés napján, illetőleg a 67. §-ban meghatározott újabb teljesítési határidő utolsó napján, a 71. és 72. §§-ok eseteiben pedig a szerződési ár és a választásról szóló értesítés napján létezett ár között mutatkozó különbözet megtérítését lehet követelni.

A megtörtént fedezeti vételről, illetőleg kényszereladásról a késedelmes felet kártérítés kötelezettsége mellett haladéktalanul kell értesíteni.

74. §.

Ha a szerződés több időszakban vagy több részletben teljesítendő, a késedelem nem hat ki sem a már teljesített, sem a még le nem járt kötelezettségekre.

VIII.

A fizetéseképtelenség

75. §.

A fizetéseképtelenség beáll:

- a) ha a fél önmaga kijelenti, hogy fizetéseképtelen;
- b) ha a fél fizetéseit beszünteti, vagy hitelezőitől fizetésre halasztást kér, vagy azokkal követeléseik leengedésére alkudozik;
- c) ha a fél ellen fizetési kötelezettségének nem teljesítése miatt vezetett bírói végrehajtás sikertelen maradt;
- d) ha a fizetéseképtelenséget tőzsdetaggal szemben a tőzsdetanács mondja ki.

76. §.

Ha az egyik szerződő fél a teljesítési határidő lejárata előtt fizetéseképtelenné válik, a másik fél köteles, legkésőbb a fizetéseképtelenség tudomására jutását követő napon, vagy ha ez lehetséges nem volna, kérelmére a tőzsdetanács által megállapítandó határidő alatt, az ügyletet annak lejárati határidejére fedezni, illetőleg lebonyolítani és a terhére vagy javára mutatkozó különbözetet a fizetéseképtelennel elszámolni.

A 65. §-ban felsorolt jogokat egyik fél sem gyakorolhatja.

IX.

A határidőügyletekre vonatkozó különös határozatok.

77. §.

A határidőügyletekre vonatkozó különös határozatok oly adásvételi ügyletekre nyerne alkalmazást, melyek szerződés-szerűleg meghatározott valamely hónap folyamán a 78. §. szerint megszabott mennyiségben és szokásszerű minőségben Budapesten készpénzfizetés ellenében szállítandó gabona-neműekről, olajmagvagról, szilváról vagy szilvaízárról szólnak,

feltéve, hogy a felek a jelen fejezetben felsoroltakon kívül egyéb feltételekben meg nem állapodtak.

78. §.

A határidőre szóló kötések buzánál, zabnál és kukoricánál 1000, rozsnál, árpánál és olajmagvaknál 500, szilvánál és szilvaíznél 100 métermázsára szólnak.

79. §.

A határidőügyletek leszámolása és felmondása az „Árúügyleti Leszámoló Rend“ értelmében történik.

80. §.*

A felmondás ideje öt napot tesz.
A felmondás és a teljesítés napjának a szállítási hónapon belül kell esnie.
Csak Budapesten fekvő árú képezheti felmondás tárgyát.

81. §.**

A szállító köteles a felmondott árút a főváros belterületén hozzáférhető helyen a felmondó levél benyújtását követő hétköznap reggeli 8 órájától fogva bemutatásra készen tartani s az átvevő kívánságára megengedni, hogy azt részletesen megvizsgálhassa és belőle egy kilogramm ingyenmustrát vehessen.

Ha a szállító az árú bemutatását a fent megjelölt időben megtagadja, az átvevőnek kötbért tartozik fizetni, mely az árú leszámoló árfolyamon számított értékének egy százalékát teszi.

82. §.

Ha az átvevő már a bemutatás alkalmával kifogásolná az árút, a felek kötelesek abból közös mustrát venni és azt legkésőbb az átvételi napot megelőző napon a tőzsdei szakértőbizottság megbírálása alá bocsátani.

* E §. módosítását lásd a 12. függelékben a 97. oldalon.

** E §. módosításait lásd a 11. függelékben a 93. oldalon.

83. §.

Ha az átvevő az árút meg nem szemlélte, vagy meg-szemlélve, azt kifogástalannak találta, vagy ha a tőzsdei szak-értő-bizottság azt szállíthatónak mondotta ki, az átvételt az átvételi napon reggel 8 órakor meg kell kezdeni. Ezekben az esetekben az átvevő, mielőtt újabban kifogásokkal élhetne, köteles az árúnak legalább 15⁰/₀-át átvenni.

84. §.

Gabonaneműekből és olajmagvakból 500 métermázsát, szilvából és szilvaizból 100 métermázsát kell naponként átadni és átvenni.

85. §.*

A IV. fejezet 16., 21., 27., 29., 30. és 34. §§-ai, továbbá a 18. §. 1., a 28. §. 3., a 31. §. 1. és 2. és a 36. §. 1. és 3. bekezdései határügyleteknél is alkalmazandók.

86. §.**

Az átadásban vagy átvételben beállott késedelem esetén a szerződéshez hű fél:

a) követelheti a szerződés teljesítését és a késedelem-ből eredő kára megtérítését vagy

b) a késedelmes fél rovására a szerződésbeli árú meny-nyiségét megveheti, illetőleg eladhatja és tőle azon különbö-zetet követelheti, amely a felmondó levélben feltüntetett ár és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár között mutatkozik; e mellett követelheti egyéb kára meg-térítését.

A fedezeti vételnél vagy a kényszereladásnál a késedel-mes fél javára mutatkozó főlsleg ez utóbbit illeti.

Az a) és b) pontokon alapuló igény csak az esetben érvényesíthető, ha a szerződéshez hű fél a késedelmes felet legkésőbb a késedelem beálltát követő hétköznapon ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatalánál felveendő óvás útján értesíti arról, hogy ezen jogok közül melyiket kívánja gya-korolni.

* E §. módosítását lásd a 12. függelékben a 98. oldalon.

** E §. módosítását lásd a 11. függelékben a 94. oldalon.

A megtörtént választástól eltérni nem lehet.

Ha a szerződéshez hű fél ezt az értesítést elmulasztja, vagy ha a fedezeti vétel, illetőleg a kényszereladás nem a 73. §-ban előírt módon történik, a felek kötelesek kölcsönösen elszámolni azt a különbözetet, amely a felmondó levélben feltüntetett ár és a teljesítés napján jegyzett tőzsdei ár közt mutatkozik.

A jelen §. a) pontján alapuló igény elenyészik, ha azt a fél a szerződés szerű határidő lejártát követő 30 nap alatt bírói úton nem érvényesíti.

87. §.

Ha az egyik szerződő fél az ügyletnek a leszámoló irodánál való bejelentése előtt kijelenti, hogy teljesíteni nem fog, a szerződéshez hű fél

a) a szerződéstől elállhat, mintha az meg sem kötettet volna, vagy

b) a másik fél rovására a szerződésbeli áru mennyiségét megveheti, illetőleg eladhatja és tőle a szerződési ár és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár közti különbözetet, valamint egyéb kára megtérítését követelheti, vagy

c) követelheti a teljesítés helyén a szerződési és az átlagos piaci, illetőleg tőzsdei ár közt mutatkozó különbözet, valamint egyéb kára megtérítését.

Tartozik azonban választásáról a másik felet legkésőbb a teljesítés megtagadásának tudomására jutását követő hétköznapon, ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján értesíteni, mert különben az ügylet továbbra is érvényben marad.

A fedezeti vételt és a kényszereladást a 73. §-ban előírt rendelkezések figyelembe vételével kell foganatosítani.

88. §.

A VII. fejezet egyéb határozatai határidőügyletekre nem nyerne alkalmazást.

TIZENEGYEDIK FÜGGELÉK

Pótlék

az 1905. január 1-én életbeléptetett Árúüzleti
Szokások Általános Határozataihoz.

A tőzsdetanács, $\frac{3399}{T. 1911.}$ szám alatt kelt hirdetménye értelmében, az Árúüzleti Szokások Általános Határozatainak 81. és 86. §§-ait 1912. évi január hó 1. napjától kezdődő hatálylyal következőleg módosította:

81. §.*

A szállító köteles a felmondott, illetőleg a leszámolórend 22. §-ának 3. bekezdése értelmében átvételre hivatalból kiutalt árút a főváros belterületén hozzáférhető helyen, a felmondó levél benyújtását, illetőleg a leszámolórend 24. §-ának 2. bekezdése értelmében a leszámoló irodában történt kifüggesztést követő hétköznap reggeli 8 órájától fogva bemutásra készen tartani s az átvevő kívánságára megengedni,

* E §. újabb módosítását lásd a 12. függelékben a 98. oldalon.

hogy azt részletesen megszemlélhesse és belőle egy kilogramm ingyenmustrát vehessen.

Ha a szállító az áru bemutatását a fent megjelölt időben megtagadja, az átvevőnek kötbért tartozik fizetni, mely az áru leszámoló árfolyamon számított értékének egy százalékát teszi.

86. §.

Az átadásban vagy átvételben beállott késedelem esetén a szerződéshez hű fél:

a) követelheti a szerződés teljesítését és a késedelem-ből eredő kára megtérítését, vagy

b) a késedelmes fél rovására a szerződésbeli áru mennyiségét megveheti, illetőleg eladhatja és tőle azon különbözetet követelheti, amely a felmondó levélben feltüntetett ár és a magasabb bevásárlási, illetőleg a csekélyebb eladási ár között mutatkozik; e mellett követelheti egyéb kára megtérítését.

A fedezeti vételnél vagy a kényszereladásnál a késedelmes fél javára mutató fölösleg ez utóbbit illeti.

Az *a)* és *b)* pontokon alapuló igény csak az esetben érvényesíthető, ha a szerződéshez hű fél a késedelmes felet legkésőbb a késedelem beálltát követő hétköznapon ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatalánál felveendő óvás útján értesíti arról, hogy ezen jogok közül melyiket kívánja gyakorolni.

A megtörtént választástól eltérni nem lehet.

Ha a szerződéshez hű fél ezt az értesítést elmulasztja, vagy, ha a fedezeti vétel, illetőleg a kényszereladás nem a 73. §-ban előírt módon történik, a felek kötelesek kölcsönösen elszámolni azt a különbözetet, amely a felmondó levélben, illetőleg a leszámolórend 22. §-ának 3. bekezdésében említett kiutaló jegyben feltüntetett ár és a teljesítés napján jegyzett tőzsdei ár közt mutatkozik.

A jelen §. *a)* pontján alapuló igény elenyészik, ha azt a fél a szerződészerű határidő lejártát követő 30 nap alatt bírói úton nem érvényesíti.

TIZENKETTEDIK FÜGGELÉK

Pótlék

az 1905. január 1-én életbeléptetett Áruüzleti
Szokások Általános Határozataihoz.

A tőzsdetanács, $\frac{448}{T. 1911.}$ szám alatt kelt hirdetménye értelmében, az Áruüzleti Szokások Általános Határozatainak 15., 16., 17., 21., 58., 80., 81. és 85. §§-ait az 1912. évi január hó 1. napjától fogva kötött s tengerinél az 1912. évi szeptember hó 30. napja után, a többi árúnemeknél pedig az 1912. évi június hó 30. napja után teljesítendő ügyletekre vonatkozó hatállyal következőleg módosította:

15. §.

A felmondás joga az eladót illeti.

A felmondásnak ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala útján kell történnie.

A felmondásban meg kell jelölni a kötlevel és a felmondás keltét, a szállításra kerülő árumennyiséget, az átvétel napját, a vételárat, valamint az átadás helyét.

A szerződés szerinti mennyiséget vagy a bizonyos időszakon belül szállítandó részletet egyszerre kell felmondani.

16. §.

A felmondás napja a felmondási időbe nem számíttatik be. Ha a felmondás vasárnapon vagy közönséges ünnepen történt, az esetben a legközelebbi hétköznap tekintendő a felmondás napjának.

A felmondási időt a közbeeső vasárnapok és közönséges ünnepek nem szakítják félbe.

A felmondási idő utolsó napja a teljesítés határnapjául tekintetik. Ha ez a nap vasárnapra vagy valamely közönséges ünnepre esik, a teljesítésnek a legközelebbi hétköznapon kell megtörténnie.

Nagypéntek és a zsidó engesztelőünnep közönséges ünnepeknek tekintendők.

17. §.

Ha a kötelezettség bizonyos időtartamon belül teljesítendő, a teljesítésnek ez időtartam eltelte előtt kell bekövetkeznie. Ha a kitűzött időtartam utolsó napja vasárnapra vagy valamely közönséges ünnepre (16. §.) esik, a kötelezettség legkésőbb a vasárnapot vagy ünnepet közvetlenül megelőző hétköznapon teljesítendő.

A szállítást a teljesítési határidő bármely napjára lehet felmondani.

A felmondási idő Budapesten teljesítendő szerződésnél legalább két nap, vidéken teljesítendő szerződésnél legalább öt nap.

Ha felmondás nem történt, a teljesítési határidő utolsó hétköznapja a teljesítés határnapjául tekintendő.

21. §.

Budapesten teljesítendő ügyletnél az eladó az árút az I—IX. kerületek belterületén bárhol átadhatja, de ha az átadás nem balparti, hanem jobbparti kerületben történik, az ebből eredő költségtöbbletet a vevőnek megtéríteni tartozik.

A fővárosi közraktárak raktárterületei belterületszámba mennek.

Budapesten teljesítendő ügyletnél az átvevő, amennyiben a hajóban levő egész rakomány képezi átvétel tárgyát, köve-

telheti, hogy az eladó a hajót a felmondás alkalmával kijelölt helyről a Duna partjának a főváros területéhez tartozó oly hozzáférhető helyére állítsa, ahol az átvétel a 27—29. és 84. §§-ban meghatározott idő alatt megtörténhetik.

Ez esetben az átvevő az árú átvételét csak akkor tagadhatja meg:

a) ha az árú nem egészséges;

b) ha az árúnak a szerződés szerű minőséggel szemben megállapított és az átvevőnek megtérítendő értékkevesblete a vételár 2°/_o-át meghaladja, vagy ha az Árúüzleti Szokások Általános Határozatai IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügylet alapján bemutatott árú átlaga a tőzsdei szokásoknak meg nem felel.

Az átvevő a hajó átállításából eredő költséget az eladónak megtéríteni tartozik.

Ha a hajó átállítása esetében a kirakodás nem a hajó hiteles mérlegén, hanem hazai hatóság által hitelesített mechanikai készülékkel történik s ez alkalommal nagyobb súlyhiány merül fel, mint amennyit a Hajófuvarozási Szokások 5. §-a a hajó hiteles mérlegén való kirakodás esetére megenged, az átvevő köteles az eladónak megtéríteni azon súlyhiány értékét, amelyért a fuvarozó a felelősség alól a Hajófuvarozási Szokások 5. §-a értelmében annak következtében szabadul, hogy az árú mechanikai készülékkel rakatott ki. Ezen súlyhiány értékének megállapítása a kirakodás befejeztekor Budapesten fennálló napiáron történik.

58. §.

Ha a szállításra kerülő árú a tőzsdei szokásoknak vagy a szerződésnek meg nem felel, az árú átvétele meg nem tagadható, ha a tőzsde szakértő bizottsága által megállapított értékkevesblet egy százalékot meg nem halad. Ezt az értékkevesbletet az eladó a vevőnek megtéríteni tartozik.

A jelen §. intézkedései a 42. és 43. §§-ok határozatait nem érintik s a nem egészséges árúnak csak egyéb hiányaira alkalmazhatók.

80. §.

A felmondás ideje három nap.

A felmondás a szállítási hónap bármely napjára szólhat. Csak Budapesten fekvő árú képezheti felmondás tárgyát.

81. §.

A szállító köteles a felmondott, illetőleg az Árüzleti leszámolórend 22. §-ának 3. bekezdése értelmében átvételre hivatalból kiutalt árut a főváros belterületén hozzáférhető helyen a felmondó levél benyújtását, illetőleg a hivatalból történt kiutalást követő hétköznapi reggeli 8 órájától fogva bemutatásra készen tartani s az átvevő kívánságára megengedni, hogy azt részletesen megvizsgálja s belőle egy kilogramm ingyenmustrát vegyen. Ha a felmondó levél benyújtását, illetőleg a hivatalból való kiutalást követő legközelebbi hétköznapi a közbeeső ünnepek folytán már a teljesítés napja, akkor ezen bemutatásnak a felmondó levél benyújtása, illetőleg a hivatalból való kiutalás napján délután 3 és 5 óra között kell megtörténnie.

Ha a szállító az árut a fent megjelölt időben be nem mutatja, az átvevőnek kötbért tartozik fizetni, mely az árú leszámoló árfolyamon számított értékének egy százalékát teszi.

85. §.

A IV. fejezet 16., 21., 27., 29., 30. és 34. §§-ai, továbbá a 17. §. 1., a 18. §. 1., a 28. §. 2. és 3., a 31. §. 1. és 2. és a 36. §. 1. és 3. bekezdései határidőügyleteknél is alkalmazandók.

TIZENHARMADIK FÜGGELÉK

Az áruüzleti szokások különös határozatai

I.

Gabonaneműek.

(A gabonaneműekre vonatkozó ezen különös határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én és érvényben állottak 1905. január 1-ig. Az új határozatokat lásd a 14. függelékben.)

1. §.

A gabonaneműek 100 kilogrammonként, tiszta súlyban, zsák nélkül képezik forgalom tárgyát.

2. §.

A szállítható gabonának egészséges, száraz, kereskedelmi szokás szerint rostált, az utolsó aratásból származó terméknek kell lennie.

Nem szállítható oly gabona, mely dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett vagy jelentékenyen zsizsikes.

3. §.

Ha a felek valamely termelő vidéket határozottan kikötöttek, köteles az eladó a kikötött termelő vidékről származó gabonát szállítani. Oly árú, mely más termelő vidékről való, vagy korábbi termésű áruval van keverve, egyáltalán nem, és mustraszerinti eladásnál is csupán akkor szállítható, ha a vevő az ügylet megkötésénél az árú kevert voltáról értesült.

4. §.

Ha az eladó meghatározott minőségi súlyt biztosított, azt a szállított árúnak teljesen el kell érnie.

E §. 1902. augusztus 1-én következőleg módosult:

4. §.

Ha az eladó a legkisebb minőségi súlyt biztosította, azt a szállított árúnak el kell érnie.

Az átvevőnek jogában áll a bemutatás alkalmával és az átvétel alatt megállapítani ezen, valamint a 6. §. 1. pontjában és a 16. §. 2. és 4. bekezdésében tárgyalt legkisebb minőségi súlyt, szintúgy a gabona egyenletességének kiderítése céljából a minőségi súlyban való eltéréseket. Evégből az árú bármely részéből — a lecsurgott gabona (Ablauf) kivételével — lemérésre alkalmas mennyiségben vehet mustrát.

5. §.

A minőségi súly hektoliterenként számíttatik s annak kipuhatólása a tőzsde minőségi mérőkészülékén történik. Evégből tartoznak a felek minden 100 átvett zsákból közösen egy zsákot félretenni, minden 10 ily zsák tartalmát összevegyíteni s azután az így összevegyített gabonát méretni meg.

Csak a tőzsde minőségi mérőkészülékén történt mérések eredményét lehet vitás esetekben, vagy megtérítési igények megállapítása céljából figyelembe venni.

E §. 1902. augusztus 1-én következőleg módosult:

5. §.

A minőségi súly hektoliterenként számíttatik s annak kipuhatólása a tőzsde minőségi mérőkészülékén történik.

A felek tartoznak minden 100 átvett zsákból közösen egy zsákot félretenni, ezen zsákokból egyenlő mennyiségeket összevegyíteni és megmérteni. Ha az átveendő mennyiség 100 zsákot nem érne el, a felek közösen két zsákot tesznek félre.

Csak a tőzsde minőségi mérőkészülékén történt mérések eredményét lehet vitás esetekben vagy megtérítési igények megállapítása céljából figyelembe venni.

6. §.

Ha a gabona minőségi súlya nem felel meg a szerződéses minőségi súlynak, akkor a következő határozatok irányadók:

1. Hektoliterenként 80 dekagrammon felüli minőségi súlyhiány esetén a vevő minden gabonaneműt visszautasíthat.

2. Ha a hiány csak 80 dekagrammot vagy ennél kevesebbet tesz, az árú átveendő, és pedig:

a) oly buza, melynek minőségi súlyából hektoliterenként 25 dekagrammnál nem több hiányzik, minden minőségi érték-megtérítés nélkül veendő át. Ellenben oly buzánál, melynél a hiány hektoliterenként

25	dkg.-on	felül	35	dkg.-ig	(bezárólag)	terjed	100	kg.-ként	0.4	%
35	"	"	50	"	"	"	"	"	0.7	%
50	"	"	60	"	"	"	"	"	1	%
60	"	"	70	"	"	"	"	"	1.5	%
70	"	"	80	"	"	"	"	"	1.7	%

térítendő meg a vevő részére.

b) Minden más gabonaneműnél hektoliterenként teljes 30 dekagrammig menő minőségi súlyhiányért nem kell adni érték-megtérítést. Ellenben, ha a minőségi súlyból hektoliterenként

30	dkg.-on	felül	45	dkg.-ig	(bezárólag)	hiányzik	100	kg.-ként	0.5	%
45	"	"	60	"	"	"	"	"	0.7	%
60	"	"	70	"	"	"	"	"	1	%
70	"	"	100	"	"	"	"	"	1.5	%

térítendő meg a vevő részére.

Az e szakaszban megszabott százalékszerű érték-megtérítéseket a vételárból való levonás és nem természetben való szolgáltatás által kell kiegyenlíteni.

E §. 1902. augusztus 1-én következőleg módosult:

6. §.

Ha a gabona minőségi súlya nem felel meg a szerződéses minőségi súlynak, akkor a következő határozatok irányadók:

1. Hektoliterenként 80 dekagrammon felüli minőségi súlyhiány esetén a vevő minden gabonaneműt visszautasíthat.

2. Ha a hiány csak 80 dekagrammot vagy ennél kevesebbet tesz, az árú átveendő, és pedig:

a) oly buza, melynek minőségi súlyából hektoliterenként 25 dekagrammnál nem több hiányzik, minden minőségi érték-megtérítés nélkül veendő át. Ellenben oly buzánál, melynél a hiány hektoliterenként

		100 kilogrammonként	
25 dkg.-on felül	35 dkg.-ig (bezárólag)	terjed	0·4 ^{0/0}
35	50	"	0·7 ^{0/0}
50	60	"	1 ^{0/0}
60	70	"	1·5 ^{0/0}
70	80	"	1·7 ^{0/0}

térítendő meg a vevő részére.

b) Minden más gabonaneműnél hektoliterenként teljes 30 dekagrammig menő minőségi súlyhiányért nem kell adni érték-megtérítést. Ellenben, ha a minőségi súlyból hektoliterenként

		100 kilogrammonként	
30 dkg.-on felül	45 dkg.-ig (bezárólag)	hiányzik	0·5 ^{0/0}
45	60	"	0·7 ^{0/0}
60	70	"	1 ^{0/0}
70	80	"	1·3 ^{0/0}

térítendő meg a vevő részére.

Az e szakaszban megszabott százalékszerű érték-megtérítések a vételárból való levonás által egyenlítendő ki.

7. §.

Minőségi súlyhiány okából nyújtandó érték-megtérítések alapjául a tőzsde minőségi mérőkészülékén történt mérések eredményének átlaga szolgál.

8. §.

Az eladó mindennemű gabonánál minden egyes 700 kilogrammot kitevő mérés után 50 dekagramm túlsúlyt tartozik adni. Feladó-vevény ellenében fizetendő árúnál, amennyiben az hivatalosan mérlegelve van, túlsúly nem vonható le.

9. §.

A gabonával megtöltendő zsákokat a vevő díjmentesen tartozik a szerződésben megnevezett helyre küldeni. A zsákmadzagot a vevő adja.

Ha üres zsákokat küld, köteles az elküldő a zsákokat a feladás alkalmával hivatalosan megmérteni s azok bélyegjegyét, valamint a csomagok és darabok számát a fuvarlevelen kitüntetni.

10. §.

Az eladó, kinek részére zsákok küldendők, azokat az áru szállítása előtt 8 nappal megrendelheti; ha azonban a zsákok korai megrendelés folytán az eladó mulasztásából használatlanul heverték, tartozik a zsákkölcsöndíjat megfizetni.

11. §.

Aki zsákokat vesz át, visszaadásukig felelős azokért. Ha a zsákokat vissza nem szolgáltatja, értékükön felül még a visszaszolgáltatás napjáig kikötött kölcsöndíjat is megfizetni tartozik.

Ha oly zsákok, melyek gabona szállítására használtattak, három hónapon túl vissza nem adatnak, megvetteknek tekintendők s nem csak értékük, de a három óra esedékes kölcsöndíj is megfizetendő.

12. §.

Ha az eladó saját zsákjaiban küldi az árut, azokat legkésőbb 8 nappal az áru megérkezése után rendeltetési helyükre díjmentesen vissza kell küldeni; hosszabb igénybevételük esetén a szokásos kölcsöndíjat a visszaküldés napjáig számítva kell megtéríteni.

Különös kikötések hiányában az alább következő rendelkezések irányadók:

13. §.

Dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett, je'entékenyen zsizsikes, vagy olyan gabona, mely nem a kereskedelmi szokás által megkívánt módon van rostálva, nem szállítható.

Nem szállítható a buza, ha az a szemek száma szerint 4⁰/₀-nál több keveréket, azaz; üszköt, rozstot, bükkönyt, kon-

kolyt, és általában idegen magfélélt tartalmaz; ha az itt említett keverék magféléken felül $1\frac{1}{2}\%$ -nál több kubanka-buzát, kemény (blé dur) vagy fehér buzát tartalmaz; továbbá, ha üszkös hegyű.

E §. 1902. augusztus 1-én következőleg módosult:

13. §.

Nem szállítható oly gabona, mely dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett, továbbá, mely nem a kereskedelmi szokás által megkívánt módon van rostálva, sem oly gabona, mely vagy jelentékenyen zsizsikes vagy jelentékeny mennyiségben zsizsikrágta szemeket tartalmaz.

Nem szállítható a buza:

a) ha a súly szerint 2% -nál több keveréket, azaz üszköt, rozst, bükkönyt, konkolyt és általában idegen magféléket tartalmaz;

b) ha a szemek száma szerint $1\frac{1}{2}\%$ -nál több kubanka-buza (blé dur) vagy fehér buza van benne; továbbá:

c) ha üszkös hegyű;

d) ha csírás szemeket tartalmaz (lásd 15. §-t).

Magyar buza alatt a magyar korona országaiban termelt buza értendő.

14. §.

Nem szállítható: a rozs, ha az a szemek száma szerint 4% -nál több keveréket, azaz üszköt, bükkönyt, konkolyt és általában idegen magfélélt és ezenkívül 3% -nál több buzát tartalmaz;

az árpa, ha az a szemek száma szerint 4% -nál több keveréket, azaz üszköt, rozst, zabot, buzát, bükkönyt, konkolyt és általában idegen magfélélt tartalmaz;

a zab, ha az a mérlegelés szerint idegen magfélékből 3% -nál több keveréksúlyt, illetve ebben az szemek száma szerint 2% -nál több árpát tartalmaz. Ha a zab 3% -nál kevesebb keveréksúlyt tartalmaz, akkor az szállítható ugyan, de ha a keverék $2\frac{1}{2}\%$ -nál több, akkor az eladó a vevőnek megtérítéssel, még pedig, ha a keveréksúly $2\frac{3}{4}\%$ -nál nem több, akkor $1\frac{1}{2}\%$, ha $2\frac{3}{4}\%$ -nál több, akkor $1\frac{1}{2}\%$ megtérítéssel tartozik.

Fekete zab nem szállítható.

15. §.

Nem szállítható továbbá a buza, rozs, árpa, ha szám szerint 1% -nál több csírás szemet, és a zab, ha szám szerint

3⁰/₀-nál több csírás szemet tartalmaz. A csírás szemeket egyetlen gabonaneműnél sem lehet a keverékhez hozzászámítani.

16. §.

A gabona minőségi súlya hektoliterenként

buzánál	76 kilogramm
rozsnál	71 „
árpánál	61 „
zabnál	40 „

Ha a buza minőségi súlya a 75·5 kg.-ot nem érne el, akkor az nem szállítható; ha a 75·5 kg.-ot eléri vagy meghaladja, de a 76 kg.-ot nem üti meg, akkor a vevő köteles ugyan azt átvenni, de az eladó megtérítéssel, még pedig 25 dekagramm hiányig ¹/₂⁰/₀, 25 dekagrammnál nagyobb hiány esetén 1⁰/₀ megtérítéssel tartozik.

A fentemlített minőségi súlyt a minden egyes mérés alkalmával megmért gabonamennyiségnek el kell érnie, úgy hogy a minőségi súly nem az egyes mérések alkalmával általában talált minőségi súlyokból állapítandó meg.

E §. 1902. augusztus 1-én következőleg módosult:

16. §.

A gabona minőségi súlya hektoliterenkint:

buzánál	76 kilogramm
rozsnál	71 „
árpánál	61 „
zabnál	40 „

Ha a buza minőségi súlya 75·5 kg.-ot nem érne el, akkor az nem szállítható; ha 75·5 kg.-ot elér vagy meghalad, de 76 kg.-ot nem ér el, akkor az átvevő köteles ugyan azt átvenni, de az átadó megtérítéssel tartozik, mely 25 dekagramm hiányig ¹/₂⁰/₀-ot, 25 dekagrammnál nagyobb hiány esetén pedig 1⁰/₀-ot tesz ki.

A fent említett minőségi súlyt a minden egyes mérés alkalmával megmért gabonamennyiségeknek el kell érniök, vagyis a minőségi súly nem az egyes mérések alkalmával általában talált minőségi súlyokból állapítandó meg.

Ha a határidőre kötött ügyletekből kifolyólag szállított

magyar buza minőségi súlya 76 kilogrammot meghalad és a szállító a magasabb minőségi súlyt a bemutatás alkalmával az átvevővel közli, az átvevő a súlytöbbletért — 50 kg. súlyegység alapul vétele mellett — teljes kilogrammonként és bezárólag 79 kg.-ig az átadónak 5 fillérnyi ráfizetéssel tartozik. A ráfizetés alapjául az a minőségi súly szolgál, amelyet a megejtett mérések alkalmával megállapított különböző minőségi súlyok átlaga képez. Ha az egyes méréseknél olyan buza található, amelynek minőségi súlya 76 kg.-ot nem ér el, ráfizetésnek nincsen helye. A 79 kg.-nál nagyobb minőségi súlylyal bíró buza olybá vétetik, mint ha 79 kg. minőségi súlylyal bírna. Ha az egyes mérések közötti eltérések 80 dekagrammot meghaladnak, ráfizetés csak abban az esetben igényelhető, ha kezelési (egalizálási) költség fejében a szállító 50 kg.-kint 5 fillért térít meg az átvevőnek.

17. §.

Ha a szállításra kerülő árú a keverék és rostálás tekintetében a tőzsdei szokásoknak meg nem felelne, az árú átvétele meg nem tagadható, ha az ezen eltéréstől felmerülő s a tőzsdei szakértő-bizottság által megállapítandó értékevesztet az 1⁰/₀-ot meg nem haladja. Mustra szerinti eladások eseteit kivéve, a belföldi gabona külföldi gabonával (belföld alatt ez esetben az osztrák-magyar vámterület értetvén) össze nem keverhető.

E §. 1902. augusztus 1-én következőleg módosult:

17. §.

Ha szállításra kerülő árú akár rostálás, akár keverék tekintetében, együttesen vagy külön-külön a tőzsdei szokásoknak meg nem felelne, az árú átvétele meg nem tagadható, ha az ezen eltéréstől felmerülő és a tőzsdei szakértő-bizottság által megállapítandó összes értékevesztet 1⁰/₀-ot meg nem halad.

Ez az intézkedés nem terjed ki oly buzára, mely 2 súlyszázaléknál több keveréket tartalmaz, ha csak a szállítás nem mustra szerint, külön meghatározott minőségben, mennyiségben vagy származék szerint történik.

Mustra szerinti eladások esetét kivéve, a vámbelföldön termelt gabona külföldi vámköteles gabonával össze nem keverhető.

18. §.

Tengeri gyanánt nem szállítható:

1. cinquantin-tengeri,
2. elfajzott cinquantin-tengeri,
3. fehér, fehér lófogú vagy székely tengeri.

Nem szállítható továbbá oly tengeri sem, mely a szemek száma szerint cinquantinkevérekből, vagy fehér tengeriből, vagy e kettőből együttvéve 8⁰/₀-nál többet tartalmaz. Ellenben a sárga lófogú tengeri szállítható.

19. §.

Cinquantin-tengeri másfajta tengerit egyáltalában nem, s legfeljebb 3⁰/₀-nyi elfajzott cinquantin-tengerit tartalmazhat.

II.

Olajmagok.

(E határozatok érvényben állottak 1897. augusztus 1-től 1905. január 1-ig.
Az új határozatokat lásd a 14. függelékben.)

1. §.

Az olajmagok 100 kilogrammonként, tiszta súlyban zsák nélkül árulhatnak.

2. §.

Szállítható: egészséges, száraz, kereskedelmi szokás szerint rostált, utolsó aratású, európai származású termék.

3. §.

Nem száraz, meleg, dohosszagú és rosszul rostált termék nem szállítható.

4. §.

Túlsúly fejében mindennemű olajmagoknál 50 deka-gramm adandó 700 kilogrammnyi mérésenként.

5. §.

Szállítható repcének — ha az eladás nem mustra szerint történt — a jó és száraz minőségű szelid repce tekintetik, mely kereskedelmi szokás szerint van rostálva.

6. §.

Tavaszi repce csak akkor szállítható, ha az határozottan kikötetett.

7. §.

Nyirkos, dohos, valamint vadrepcét tartalmazó és nem megfelelően rostált repce nem szállítható.

III.

Hüvelyes vetemények.

(E határozatok érvényben állottak 1897. augusztus 1-től 1905. január 1-ig. Az új határozatokat lásd a 14. függelékben.)

1. §.

A hüvelyes vetemények 100 kilogrammonként tiszta súlyban, zsák nélkül árultatnak.

2. §.

Szállítható: egészséges, száraz, kereskedelmi szokás szerint rostált, utolsó aratású s európai származású termék.

3. §.

Nem szállítható: oly termék, mely dohosságú, nem száraz, meleg, jelentékenyen zsiszik-ette s nincs úgy rostálva, mint ezt a kereskedelmi szokás megkívánja.

4. §.

Túlsúly fejében mindennemű hüvelyes veteményeknél 50 dekagramm adandó 700 kilogrammig menő mérésenként.

IV.

Liszt és őrlemények.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én)

1. §.

Liszt és őrlemények a fajta (szám) megnevezése mellett 100 kilogrammonként, elegységben tiszta súly helyett, zsákkal együtt árultatnak.

E §. 1902. január 1-én következőleg módosult:

Liszt és őrlemények a fajta (szám) megnevezése mellett 50 kilogrammonként elegységben tiszta súly helyett, zsákkal együtt árultatnak.

2. §.

A vételár az árú átadásakor készpénzben, és pedig takarmánylisztnél, korpánál, takarmányanyagoknál és a hulladékoknál levonás nélkül, lisztnél és egyéb őrleményeknél $1\frac{1}{2}\%$ levonásával fizetendő.

A vételár kiszámításánál akkor is az elegység veendő tiszta súly gyanánt, ha a vevő adja a zsákokat.

3. §.

Ha a kikötés szerint az árú vételára az árú feladásakor fizetendő, és az árú más helyre küldendő, jogosítva van az eladó az árú vételárának megfizetését az árúnak a szállítmányozóhoz, illetőleg a hajóhoz vagy más fuvarozó vállalathoz való elfuvarozása előtt követelni, tartozik azonban a vevőt arról, hogy a vételárt az árú elfuvarozása előtt követeli, felmondás esetén a felmondó levéllel egyidejűleg, különben pedig a vevő rendelkezését követő hétköznapon ajánlott levél útján értesíteni. Ez utóbbi esetben a vevőnek jogában áll a fizetést az értesítés keltétől számított öt nap alatt teljesíteni.

4. §.

Budapesten teljesítendő ügyleteknél tartozik az eladó az árút a vevő utasításához képest az I—IX. kerületek belterületén fekvő átvételi helyre elfuvaroztatni.

5. §.

A budapesti tőzsdei szokások szerint eladott buzaliszt alatt mindig a szállítás idejében érvényes budapesti tőzsdei jellegmustráknak (typus) megfelelő liszt értendő.

A jellegmustrákat a tőzsdetanács által 5—5 évre e célból kiküldött bizottság időközönként, a tényleges viszonyok alapján állapítja meg.

E §. 1904. március 12-én következőleg módosult:

A budapesti tőzsdei szokások szerint eladott buzaliszt alatt mindig a szállítás idejében érvényes budapesti tőzsdei jellegmustráknak megfelelő liszt értendő.

A fogós és duplafogós lisztek tőzsdei jellegmustráinál (typus) a színérték (a szín az érdesség fokának tekintetbe vételével) irányadó.

A jellegmustrákat a tőzsdetanács által e célból kiküldött bizottság időközönként, a tényleges viszonyok alapján állapítja meg.

6. §.

A szállítás a 0—6. számú buzalisztnél 85 kilogrammos zsákokban, a 7. és 7^{1/2} számú buzalisztnél, valamint a 8. számú takarmánylisztnél 70 kilogrammos zsákokban történik.

A zsákok úgy legyenek ólomzárolva, hogy az ólompecsét az egyik oldalon a liszt számát, a másik oldalon pedig a malom cégét tüntesse fel.

(E §. 1904. szeptember 20-án a 7^{3/4} számú buzalisztre is kiterjesztett.)

7. §.

A szállítás megszakítás nélkül eszközrendő s naponként legalább 200 métermázsa szállítandó.

8. §.

Korpára és hulladékokra, úgyszintén rozslisztre és egyéb örleményre (árpából, kölesből, tengeriből stb. készült örleményekre) meghatározott csomagolás nincs ugyan megszabva, azonban a zsákoknak minden egyes szállítmánynál azonos súlylyal kell birniok és — a korpa és hulladékok kivételével — ólompecséttel kell ellátva lenniök.

9. §.

A zsákok jóminőségűek és szállításra alkalmasak legyenek.

10. §.

Azok a lisztek, melyek 0-tól kezdődőleg bezárólag a 6-os számmal jelöltetnek, kesernyés mellékzúiek nem lehetnek.

Takarmányliszt a 8-as számú lisztnak felel meg, és sem ez, sem a 7 és $7\frac{1}{2}$ számmal jelzett liszt keserű íze miatt nem kifogásolható. (E §. 1904. szeptember 20-án a $7\frac{3}{4}$ számú buzalisztre is kiterjesztett.)

11. §.

Ha a szállítás bizonyos határidőn belül eszközendő, az eladónak jogában áll a szállítást a teljesítési határidőn belül bármikor felmondani. A felmondási idő 8 napot tesz. A felmondási idő a felmondás keltétől, illetőleg a felmondásnak postára adása napjától számítandó.

Felmondás esetében a vevő köteles a felmondott árút a felmondási idő utolsó napján az eladónál átvenni vagy pedig arról aképpen rendelkezni, hogy elküldési utasítása a felmondási idő lejártát megelőző utolsóelőtti hétköznap déli 12 órájáig az eladó birtokába jusson.

12. §.

Ha az eladó felmondási jogával nem élt, a vevő legkésőbb a teljesítési határidő utolsóelőtti hétköznapjának déli 12 órájáig tartozik a szállítás iránt rendelkezni.

Ha a rendelkezés a szállítási határidő lejártát megelőzőleg legkésőbb három nappal adatik, jogosítva van az eladó a szállítást azonnal, de köteles legkésőbb a szállítási határidő utolsó napjáig teljesíteni.

Ha pedig a rendelkezés a szállítási határidő, vagy felmondás esetén a felmondási határidő lejártát megelőző harmadik köznapnál később adatik, jogosítva van az eladó a szállítást azonnal, de köteles a határidő utolsó napján megkezdeni és a rendelkezést követő naptól számított három egymásután következő köznap alatt befejezni.

13. §.

Ha a vevő a 3. §-on alapuló azt a jogát, hogy a fizetést öt nap alatt teljesíthesse, igénybe veszi, az eladó a szállítást azon a napon köteles megkezdeni, amelyen a fizetés az öt napon belül kezéhez érkezett, és tartozik azt a három egymásután következő hétköznap alatt befejezni.

14. §.

Két vagy több óra szóló kötéseknel a szállítandó mennyiség havonként és számonként egyenlő részletekben értendő.

Ha egyik havi részlet az illető hónapban egyáltalán nem vagy csak részben szállítatik, illetőleg vétetik át, az elmaradt mennyiség szállítása hallgatólag egy hónapra, és így tovább hónapról hónapra a kötés utolsó hónapjáig meghosszabbítottnak tekintetik.

Ha valamelyik fél a szállítást ezen szakasz értelmében meghosszabbítottnak tekinteni nem akarja, erről a másik szerződő felet legalább két nappal a határidő lejárta előtt ajánlott levélben értesíteni tartozik.

Az eladó késedelme beáll, ha ő a vevő által a kötés és jelen szokások 11. és 12. §§-aihoz képest adott rendelkezéseknek eleget nem tesz.

15. §.

Ha a kötésbeli teljesítési határidő leteltével egyik szerződő fél sem tette meg az ezen szokások Általános Határozatai 55. §-ában körülírt értesítést, vagy egyik fél sem vett fel óvást, a szerződés érvénye a teljesítés utolsó határnapjától számított 14 napra hallgatólag meghosszabbítottnak tekintetik. E határidő lejártával a felek az Általános Határozatok 54. §-ában biztosított jogukat tetszésük szerint gyakorolhatják.

(Ez a §. 1905. január 1. napjától fogva hatályát veszítette.)

16. §.

Azonnali szállítás alatt az ügylet megkötésének napjától számított nyolc nap alatti szállítás értendő.

17. §.

Az általános szokások 26. §-ának intézkedései lisztnél és őrleményeknél nem alkalmazhatók.

V.

Olajok.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

1. §.

Az olaj 100 kilogrammonként, ingyen hordóval, hordónként 50 dekagramm túlsúlylyal, tiszta göngysúlyban árultatik.

2. §.

A nyers repceolaj szelid repceből készült, tisztán leszűrt és aljnélküli kell, hogy legyen.

3. §.

Szelid repceből készült olaj a Fischer-féle olajmérő szerint legalább 37 fokú legyen.

4. §.

A vadrepceből, lenből, kendermagból, napraforgóból készült s másféle olaj tisztán leszűrt és aljnélküli kell, hogy legyen.

5. §.

Az átadásra szánt hordók szállításra alkalmasak és vasabronccsal ellátottak legyenek.

Oly hordók, melyeknek brutto súlya 700 kilogrammot meghalad, nem szállíthatók.

6. §.

Az eladó a felszámított göngysúly helyességeért az átvétel napjától számítva egy hónapig felelős.

A vevőnek a valóságos göngysúly kipuhatólása céljából jogában áll minden tíz hordó közül egy hordóból próbamérést eszközölni.

7. §.

A göngysúly kipuhatólásának költségeit az eladó csak akkor viseli, ha az általa kiszámított göngysúly helytelennek bizonyul.

VI.

Disznózsír.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

1. §.

A disznózsír 100 kilogrammonként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyban árultatik.

2. §.

A szerbiai disznózsír vám nélkül árultatik.

3. §.

A budapesti disznózsír (városi árú) tiszta, fehér, jóízű, sima, ikrátlan, olvasztott, keményre kevert, aljnélküli és minden más zsíradéktól mentes kell, hogy legyen.

Más belföldi disznózsír (vidéki árú) jóízű, tiszta, fehér és aljnélküli kell, hogy legyen.

A szerbiai disznózsír élvezhető minőségben szállítandó.

4. §.

A hordók — tetejüket és feneküket is beleértve — keményfából készültek, szorosabroncsoltak és szállításra alkalmasak legyenek.

5. §.

Budapesti disznózsírnál (városi árúnál) 250, vidéki árúnál és szerbiai disznózsírnál pedig 300 kilogramm brutto súlyt meghaladó hordók nem szállíthatók.

6. §.

Göngysúly-különbözetként mindenfajú disznósírnál az elegy-súly 1⁰/₀-a meg van engedve. Ha azonban e göngy-súlykülönbözet ennél nagyobb, az 1⁰/₀-nyi kedvezmény is elvész.

7. §.

Túlsúly fejében az eladó 100 kilogrammon felüli hordónként 50 dekagrammot, 100 kilogrammon aluli hordónként 25 dekagrammot tartozik adni.

8. §.

Az eladó a felszámított göngysúly helyességeért az átvétel napjától számított hat hétig felelős.

A vevőnek a valóságos göngysúly kipuhatólása céljából jogában áll minden tíz hordó közül legalább egy hordóból próbamérést eszközölni.

A göngysúly kipuhatólásának költségeit az eladó csak akkor viseli, ha az általa kiszámított göngysúly helytelennek bizonyul.

9. §.

Külföldi disznósírnak a vámházban átvételénél a hivatalos raktári és mázsálási illetéket, valamint az esküdt-díjat is az eladó tartozik viselni.

VII.

Szalonna.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

1. §.

A szalonna 100 kilogrammonként árutatik.
A vételár vám nélkül értetik.

2. §.

Csak egészséges, csontnélküli szalonna szállítható.
A kandisznó szalonnája nem szállítható.

3. §.

Légenszáritott magyar vidéki szalonna alatt perzselt bel-földi szalonna értetik.

4. §.

Bácskai, szerémi és szlavóniai származású szalonna csak akkor szállítható, ha ez világosan kiköttetett.

5. §.

Táblaszalonna (hátszalonna) forrázott, fej-, nyak- és hasrész nélküli s szabályosan vágott kell hogy legyen.

Négy darabra kikötött 100 kilogrammnyi súlynál 20 kilogrammon aluli darabok, és öt darabra kikötött 100 kilogrammnyi súlynál 15 kilogrammon aluli darabok nem szállíthatók.

Ha a szalonna oldalonkénti súly szerint adatik el, az eladónak jogában áll olyan oldalokat is szállítani, melyek a kikötött oldalonkénti súlynál öt kilogrammal könnyebbek. Ebben az esetben az ilyen oldalak által okozott súlykeveslet kiegyenlítendő a többi oldalak súlytöbblete által.

6. §.

Átadás előtt köteles az eladó a szalonnát a sórészek eltávolítása végett kétszer leveretni vagy lesöpörtetni.

7. §.

A túlsúly bármely szalonnafajnál egy kilogrammot tesz minden lemért 500 kilogramm után.

VIII.

Méz.

(E határozatok életbeléptek 1884. január 1-én.)

1. §.

A méz 100 kilogrammonként ingyenhordóval, tiszta göngy-súlyban árultatik.

2. §.

A szállítás keményfából készült hordóban történik.

3. §.

Csurgatott méz 210 kilogrammnyi elegysúlyt meghaladó hordókban nem szállítható.

4. §.

A csurgatott méznek méhektől mentesnek és új árúnál időszerűen sűrűsödöttnek kell lennie.

75 kilogrammon aluli hordóknál az elegysúly 2⁰/₀-át, 75 kilogrammon felüli hordóknál pedig az elegysúly 1⁰/₀-át képező göngsúlykülönbözet nem kifogásolható.

5. §.

A nyers méznek kereskedelmi szokásszerűen méhektől mentesnek kell lennie.

Az elegysúly 1⁰/₀-át képező göngsúlykülönbözet nem kifogásolható.

6. §.

A túlsúly úgy csurgatott, mint nyers méznél 25 deka-grammot tesz 150 kilogrammon aluli hordóknál és 50 deka-grammot nagyobb hordóknál.

IX.

Kereskedelmi Oktatási
Szakkönyvtár.

Cukor.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

A) Répacukor.

I. Nyerscukor.

1. §.

Nyerscukor eladásánál első termék, és a vételár 100 kilo-grammnyi tiszta súly szerint, zsák nélkül, vasúti állomáson

waggonba rakva, adó nélkül, 88⁰/₀ rendement alapján, készfizes mellett 2⁰/₀ scontóval értetik. Ha az árú a kötlevelemben megnevezett valamely állomásra fuvardíjmentesen szállítandólag lett eladva, úgy az fuvardíjmentesen az illető vasúti vagy hajóállomásra állítandó. Az eladónak szabadságában áll tesszserinti állomásról szállítani.

88⁰/₀ rendement meghaladó minden $\frac{1}{10}^0/0$ -ért a vételárnak egy ezredrésze felülfizetendő (törtszámoknál aránylag).

88⁰/₀ rendement alatti minden $\frac{1}{10}^0/0$ -ért egész 86⁰/₀-ig $2\frac{5}{10}$ kr. levonandó (törtszámoknál aránylag).

86⁰/₀ rendement alatti nyerscukor nem szállítható.

Az első termékbe oly cukor, mely meláscukortalanítási eljárás által (osmose-t beleértve) lett előállítva, sem beolvasztás, sem elegyítés útján nem vegyíthető.

A nyerscukornak alji vegyhatással (alkalikus reactio) kell birnia, és oly nyerscukor, mely 0.05⁰/₀-nál több invertcukrot tartalmaz (Herzfeld-féle módszer szerint megállapítva), nem szállítható.

2. §.

Utótermékek színre és szemre nézve az eladási mustrák szerint szállítandók.

Utótermékek eladásánál mindig megnevezendő azon rendement-százalék, mely az elszámolás alapjául szolgáland. Oly utótermékek, melyeknél a vegyészek által eszközölt s a számlára nézve mérvadó átlagos elemzés két százalék rendement-val alacsonyabb az eladó által kijelölt előzetes elemzésnél, nem szállítható. A kijelölt alapot túlhaladó minden egytized százalék után 1.5 krajcár (törtszámok megfelelően) felülfizetendő.

Kivitel esetén az eladó az árút azon kiviteli jutalomtétel szerint vallja be, mely az előzetes elemzésnek megfelel; ha azonban eladó az árút alacsonyabb kiviteli jutalomtétellel vallja be, a különbözetet a vevőnek megtéríteni tartozik.

3. §.

Ha nyerscukor tale-qualé adatik el, ez alatt nyerscukor, tekintet nélkül vegyi összetételére, értetik.

4. §.

Ha a vételár, valamely fuvardíj-alapon lett megállapítva, a fuvardíj-különbözetet a szállítás idején fennálló, hivatalosan

közzétett legalacsonyabb vasúti fuvardíj-tételek alapján kell elszámolni.

Ha az árú a kötlevélben megnevezett valamely állomásra fuvardíjmentesen szállítandólag lett eladva és az ügylet megkötésénél a fuvarozás iránya nem lett meghatározva, a feladó állomástól a szerződésben megjelölt állomásig fennálló fuvardíj az eladót terheli, tekintet nélkül az irányra, melyben az árú tovább lesz szállítva.

Az eladónak szabadságában áll, tetszés szerinti állomásról szállítani.

5. §.

Ha a kötésnél a szállítandó árú származása nem lett meghatározva, az eladó bármely magyarországi gyárból származó árút szállíthat.

6. §.

Ha a szállítás a vevő választása szerint köttetett ki, eladó köteles az árút legkésőbb a vevő részéről történt felmondás vételétől számítandó nyolc nap alatt az átadásra, illetőleg az elszállításra készen tartani. A vevőnek azonban az átvételt legkésőbb a határidő utolsó napján kell teljesítenie.

7. §.

Az árúhoz szükséges zsákokat tartozik a vevő jókarban az eladó felszólításának vételétől számított három köznap alatt, a szállítási határidő biztosítása mellett, az eladó által megjelölt vasúti állomáshoz költségmentesen elküldeni és az eladó kívánatára neki a feladó-vevényt előmutatni.

Ezen felszólítás azonban határidő-kötéseknél az illető szállítási hónapot megelőző nyolc napnál, és az eladó által kilátásba vett szállítási időpontot megelőző két hétnél előbb nem történhetik. Időelőtti felszólítást a vevő visszautasíthat; máskülönben e felszólítás az említett legkorábbi időponttól számítandólag érvényes.

„Rögtöni szállításnál“ és „azonnali szállításnál“ a zsákok külön felszólítás nélkül küldendők el, és pedig rögtöni szállításnál legkésőbb az ügylet megkötését követő második és azonnali szállításnál legkésőbb a harmadik napon.

8. §.

Ha a vevő a zsákokat kellő időben fel nem adja, az eladónak jogában áll az árút új zsákokban szállítani, melyek beszerzési árát a vevő neki megtéríteni tartozik.

9. §.

A vevőnek jogában áll a zsákok megtöltésének módját meghatározni; oly megszorítással azonban, hogy a zsákok mindenestre csak egyenlő módon tölthetők meg és egy-egy zsákba kevesebb, mint 50 kilogramm, nem tölthető. Ily rendelkezés hiányában mindegyik zsákba tiszta súlyú 100 kilogramm tölthető.

Ha a megvett mennyiség nem súly szerint, hanem zsákszámban fejeztetett ki, szintén 100 kilogramm tiszta súly értetik minden zsákra.

10. §.

Az átadásnak 500 métermázsát tevő részletekben kell történnie. Ennél kisebb mennyiségek egyszerre szállítandók.

Az eladó köteles a szállításra készen tartott árúból a vevő kívánatára és költségére annak egy nagyobb mustrát azonnal beküldeni (300 grammig), anélkül azonban, hogy ebből az eladóra felelősség háramolnék.

11. §.

A vevőnek a szándékolt átadást (szállítást) jelző értesítést mustravétel és átvétel céljából 48 órával előbb kell megkapnia. Késés esetén a vevő csak az értesítés vételétől számítandó 48 óra után köteles az árú átvételére, de erről az eladót tudósítani tartozik. A szerződők egyike sem köteles vasárnap vagy ünnepen az átvételre és mustrahúzásra, illetőleg a szállításra vonatkozó felhívást elfogadni, sem azokat ily napon teljesíteni.

12. §.

Ha a kötésnél „rögtöni szállítás“ lett megállapítva, az átvételre való felszólításnak a zsákok megérkezésétől számított 24 óra alatt, az átvételnek pedig a felszólítás vételétől számított 48 óra alatt kell megtörténnie.

Ha a kötésnél „azonnali szállítás“ lett megállapítva, az átvételre való felszólításnak a zsákok megérkezésétől számított 3 nap alatt, az átvételnek pedig a felszólítás vételétől számított 48 óra alatt kell megtörténnie.

13. §.

Ha az árú zsákolt állapotban vagy zsákkal együtt adatott el, „rögtöni szállítás“-nál az átvételre való felszólításnak legkésőbb 24 óra alatt, és az átvételnek 48 óra alatt kell megtörténnie az ügylet megkötésétől számítva.

Ha az árú zsákolt állapotban vagy zsákkal együtt adatott el, „azonnali szállításnál“ az átvételre való felszólításnak az ügylet megkötésétől számított öt hétköznap alatt, és az átvételnek a felszólítás vételétől számítva 48 óra alatt kell történnie.

Ha az árú zsákolt állapotban vagy zsákkal együtt adatott el, az eladó az árút kivitelképes zsákokban tartozik szállítani, melyek a megtöltés előtt 800—1000 grammot nyomtak.

Nedves vagy hibás zsákok nem szállíthatók.

14. §.

Az átvétel a gyárban a cukortermékek elvitelére törvényileg megszabott órák alatt és az adóellenőrzési közegek kezelését megelőzőleg történik; a waggonokat az eladó a vevővel egyetértőleg és ennek utasítása szerint rendeli meg; a hivatalos kezeléshez szükséges közegek esetleges kirendelése iránt eladó tartozik intézkedni.

15. §.

Vevőnek jogában áll az árú 10 százalékát mustrahúzás alá venni, úgy hogy a vevő által választott zsákok közepéből néhány dekagramm készülékkal kivéttetik.

A cukor a merítő készülékből lapátkával egy jól záruló nagy bádagszelencébe horzsolandó le, a szelence a mustravétel befejezte után közönséges hőmérsékletű helyiségben egy nagy ív sima borítékpapírra kiürítendő, a cukor ezután két kanállal vagy más alkalmas eszközzel jól összekevertetik és ugyanazon eszközökkel, csiszolt dugóval ellátott mustrauvegekbe vagy mustra-szelencébe töltetik. A mustra-edények mindkét fél pecsétjével lezárandók és rendeltetésük egy címjegyben pontosan megjelölendő. Jelzetlen mustrákat az eladó nem köteles lepecsételni.

A vegyelemzésre szolgáló mustrákon kívül, melyek a vegyészekhez küldendőek, az átvétel alkalmával még két tartalék-mustra vétetik, melyeknek minősége világosan megjelölendő. Ezek jól csiszolt üvegdugókkal ellátott üvegekbe töltendőek, melyeknek egyike az eladónál, másika pedig a kötlevéiben első helyen megnevezett vegyésznel marad három havi megőrzés céljából.

A mustravételhez szükséges üvegeket és csomagoló-anyagot az eladó ingyen adja és a bérmentesítés költségeit is viseli.

Minden mustrára címjegy ragasztandó, mely a következőket tartalmazza: az eladó és vevő nevét, az átadás napját és helyét, a zsákok számát és súlyát, ugyanazok jelzetét és folyószámait s az elküldési számot.

Ezenkívül minden küldemény mellett a vegyésznek az eladó által kiállított jegyzék küldendő be, mely a címjegyen felsorolt adatokat tartalmazza. Ha a mustra összetörve vagy egyáltalában nem jut a vegyész birtokába, úgy hogy az elemzés nem eszközölhető, ebbeli értesítés után az eladó a nála letett tartalékmustrát a vegyésznek azonnal beküldeni tartozik.

16. §.

A mustravétel után, ha a cukor külső minősége és a zsákok állapota ellen kifogás, mely haladéktalanul megteendő és az eladónak azonnal tudtára adandó, nem forog fenn, az áru a 21. §. határozmányainak épségben tartása mellett a vevő által jóváhagyottnak tekintetik.

Az átvevő az átadónak a teljesített átvételről kívánatra elismervényt tartozik adni. Az elszámolás alapját a szállító gyárnak avagy szabadraktárnak adóellenőrző közege által hivatalosan megállapított súly képezi.

17. §.

A minőség elszámolása két vegyész elemzési bizonyítványa alapján történik; e két elemzés eredményének számtani középárayosa mérvadó.

Ha a vegyészek nincsenek a kötlevéiben megnevezve, úgy ilyeneknek a m. kir. vegykisérletli állomás, valamint a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék hites vegyészszékeinek egyike tekintendő. Ha a felek annak személyére nézve meg nem egyezhetnek, akkor a budapesti áru- és értéktőzsde elnöksége nevezi ki a hites vegyészt.

Az elemzési bizonyítványnak mindazon adatokat kell tartalmaznia, amelyek az átküldő jegyzékben, illetőleg a must-rákon fel vannak sorolva.

Oly elemzési bizonyítványt, amelyben valamely adat hiányzik, a vevő visszautasíthat.

Az árú az esetben is szállíthatónak tekintendő, ha a vegyészek egyike által talált eredmény a minimális határon alul marad, hacsak az átlag az elemzés szerződési minimumát eléri.

Ha átlagos elemzés szerinti eladásnál két elemzés közt 0.5^{0/0}-nál nagyobb különbség mutatkozik, úgy bármelyik fél kívánatára egy harmadik vegyész veszi a tartalékmustrát elemzés alá; ez esetben a harmadik elemzés és az ehhez az előbbi két elemzés közül legközelebb álló közt mutatkozó átlag mérvadó. Ha a harmadik elemzés az előbbi kettőnek éppen a közepét tünteti fel, úgy ezen harmadik elemzés eredménye mérvadó.

Ha a harmadik vegyész a kötlevelben nincs megnevezve és a felek annak személyére nézve meg nem egyezhetnek, akkor a budapesti árú- és értéktőzsde elnöksége nevezi ki a harmadik vegyészt.

Csak az eladó követelheti a megejtett elemzésről kiállított eredeti bizonyítvány és esetleg másodlat kiadását. Másodlatokat ellenben az illető mennyiség összes érdekeltjei igényelhetnek.

18. §.

A vegyelemzések vétele után az eladó e szokások 21. §-ának épségben tartása mellett az elemzési bizonyítványok, valamint az árú feletti rendelkezésre feljogosító okmányok hivatalos másolataival együtt a számlát a vevőnek bemutatja, ki azt kézhez vétele után kiegyenlíteni tartozik.

Az elemzések költségét a két fél egyenlő részben viseli. A vegyészek díjainak kifizetését az eladó eszközli.

19. §.

A vevőnek az árút tovább küldeni még az elemzés eredményének ismerése előtt is (17. §.) jogában áll; ha ezen jogot igénybe kívánja venni, köteles az eladónak az átvételnél az árú értékét kötés szerinti minimális alapon a számla törlesztésére kifizetni.

20. §.

Ha a vevő az árút kivitelre szánta, az eladó köteles azon cukorgyár vagy szabadraktár által, melyből a cukor származik, kiállított s a törvény értelmében a kivitelhez megkivánt nyilatkozatokat megszerezni és arról gondoskodni, hogy azokban a kiviteli jutalom a vevő vagy az általa megjelölendő cég részére utalványoztassék át. A pénzügyi közegek által a kivitelre való kezelésért felszámított díjak, valamint a gyár valamely alkalmazottja esetleges felhatalmazásának költségeit vevő az eladónak megtéríteni tartozik.

21. §.

Ha az elemezés eredménye a kikötött minőségen alul marad, a vevőnek jogában áll az árút azon a helyen, ahová a feladó állomáson címezett, az eladónak az esetleg fizetett számlaösszeg visszafizetése és az eladót terhelő szállítási költségeket megtérítése ellenében olykép rendelkezésére bocsátani, hogy az eladó az árú felett azonnal rendelkezessék; ily esetben az eladó köteles a pótszállítást vevő kívánata szerint vagy azonnal, vagy a szállítási határidő alatt teljesíteni.

Ha szerződésellenes árú szállítása a kiviteli jutalom elvesztését vagy birságot vonna maga után, ezek az eladót terhelik. Ha ugyanazon oknál fogva az árú a külföldön bocsátatik rendelkezésre, a nélkül, hogy a kiviteli jutalom elvesztése beállana, a vevő, amennyiben már a kiviteli jutalom-utalvány birtokába jutott, tetszése szerint az eladónak vagy azonnal készpénzben megfizetni tartozik a kiviteli jutalmat, vagy az arra szóló utalványt reá engedményezni.

II. Finomított cukor.

Süveg-, kocka-, pilécukor, concassé, cukorjegepor, liszt- és candiscukor.

Általános határozatok.

22. §.

A finomított cukornak (raffinade, melis, kockacukor, pilé, concassé, cukorjegepor, cukorliszt, candis) száraznak kell lennie és legalább 99¹/₂% polarisatiót kell mutatnia.

Mindezen cukorfajok

1. gyári jegy, vagy
2. mustra szerint árultatnak.

A gyári jegy szerint árúsított cukroknak, azaz oly cukornak, mely azon jegy vagy jegyek szerint árultatik, melyekkel a gyárak saját készítményeiket megjelölik, az illető gyár által a főzsdetanácsnál letett minőségi mustrának, vagy ha ilyen le nem tétetett volna, az előző évben szállított minőségnek meg kell felelnie.

Finomított cukornak a minőség közelebbi megjelölése nélkül történt eladásnál, süvegucukorból a legjobb minőség szállítandó, melyet azon gyár, melynek jegye szállítatik, előállít.

A minta szerint árúsított cukornak teljesen meg kell felelnie a mintának.

A gyár megnevezése mellett létrejött szerződések, mint ilyenek a kötlevelben világosan megjelölendők s csak oly gyárosok által köthetők, kik egy év tartamára (augusztustól augusztusig) érvényes jellegmustráikat a budapesti árú- és értéktőzsdénél letették.

Ily mustrák hiányában az állandó jellegmustrák a mérvadók.

23. §.

A valamely állomásra fuvardíjmentesen szállítandólag történt eladásoknál az árú fuvardíjmentesen az illető vasúti vagy hajóállomásra állítandó.

A gyárnál szállítandólag történt eladásoknál az árú költségmentesen szállítandó a gyárral szomszédos hasonló vasúti vagy hajóállomáshoz, de a vevőnek szabadságában áll az árút közvetlenül a gyár raktárából is átvenni.

Az eladó a vevőtől elismervényt követelhet, melyben megjelölendő az átvétel napja és órája, valamint a csomagok száma, súlya, jelzete és folyó száma.

24. §.

Ha az árú valamely a kötlevelben megnevezett állomásig járó fuvardíj alapján szállítandólag van eladva, vevő az elszállítást, idejekorán történt rendelkezése szerint más állomásra is kérheti, mint amely állomás a kötlevelben megnevezetett, mely esetben a fuvardíj többletére vagy kevesb-
letére nézve a vevő és eladó közt elszámolás ejtendő meg.

Azonban a vevő által kivitelre vett cukor csak az eladó beleegyezésével maradhat belföldön.

25. §.

Határidő-ügyleteknél az eladónak jogában áll a kötészerű mennyiséget a kikötött határidőn belül bármikor szállítani. Ha az eladás e kikötéssel: „szállításra“ történt, a szállítás a kikötött határidőn belül mindig az eladó választása szerint értetik. Ha „egymásutáni szállítás“ (successive) kötött ki, a vevő hetenkint az egy hónapra kikötött mennyiség negyedrészt követelheti s az eladó is jogosítva van ily részletekben szállítani, de köteles a vevőt legalább három nappal előbb az átvételre felszólítani. „Rögtöni szállítás“ kikötése mellett eladott cukor a gyárból vagy más raktárból a megrendelés vételétől számítandó három, „azonnali szállítás“ kikötésénél pedig nyolc napon belül küldendő el.

Egy kocsirakománynál (100 mm.-nál) kisebb mennyiség csak akkor követelhető vagy szállítható, ha ez kifejezetten kikötött.

26. §.

A belföldi ár, ellentétben a kiviteli árral, az adót magában foglalja. Kiviteli ár melletti (transito) eladásnál a kiviteli jutalom az eladót illeti meg.

27. §.

Minden fajta finomított cukornál a számla kiegyenlítése az áru átadásánál történik.

28. §.

A kivitelre szánt cukor hivatalos kezelésének költségeit az eladó viseli.

Ha szerződésellenes áru szállítása folytán a kiviteli jutalom elvész vagy birság rovatik ki, ezek az eladót terhelik.

29. §.

A nyerscukorra nézve érvényes 5. és 6. §-ok határozmányai a finomított cukorral való forgalomban is alkalmazást nyernek.

1. Raffinade, melisz, kockacukor, kandisz és cukorliszt.

30. §.

Raffinade és melisz brutto 100 kilogrammonként, papírral és zsineggel együtt mérve, hordó nélkül, készfizetés mellett 2⁰/₀ scontóval árultatik (szabad süvegek).

Ha a csomagolás (papir és zsineg) súlya a tiszta súly 3¹/₂ százalékánál föbbre rúg, a súlytöbbletet az eladó a vevőnek a számlabeli vételár alapján megtéríteni tartozik.

Ha a csomagoló-papir színe külön ki nem kötöttet, fekete papirba csomagolt árú szállítandó. De ha a papir színe vagy faja kikötöttet, másképp csomagolt árú visszatartasítható.

Hordókba vagy ládába csomagolt kocka- és kandisz-, valamint cukorlisztnél az ár ingyengöngyölettel 100 kg. tiszta súly szerint, készfizetés mellett 2⁰/₀ scontóval értetik.

A hordókban és ládában levő csomagoló-papir, ha bezárólag 100 kilogramm tiszta súlyú tartályoknál a tiszta súly 2⁰/₀-át, nagyobb tartályoknál a tiszta súly 1¹/₂⁰/₀-át túl nem haladhatja, árú gyanánt veendő át.

Kocka-, valamint cukorlisztnél, ha azok kartonokba vagy zsákokba vannak csomagolva, az ár elegysúly szerint, göngyölettel együtt értetik; a göngysúly azonban a kartonoknál a cukorsúly 4⁰/₀-át, zsákoknál pedig 2⁰/₀-át meg nem haladhatja.

31. §.

Kiviteli süvegcsukornál a csomagoló-papir és zsineg súlya a süvegek elegysúlyának 1¹/₂⁰/₀-áig árú gyanánt veendő át.

Ha a csomagolás súlya ezen 1¹/₂⁰/₀-ot túlhaladja, az eladó a többletet a vevőnek megtéríteni tartozik.

2. Pilé (centrifugal-melisz és raffinade), concassé és cukorjegecpor.

32. §.

Pilénél, concassénál és cukorjegecpornál az ár 100 kilogramnyi elegysúly után készfizetés mellett 2⁰/₀ scontóval, zsákkal együtt értetik.

Ha más kikötés nem történt, az árú egyenként 100 kilogrammos zsákokban szállítandó.

Pilénél, concassénál és cukorjegecpornál a zsákok súlya, ha azok bezsinegelés nélkül vannak, az elegysúly $1\frac{1}{4}\%$ -áig, esetleges bezsinegeléssel pedig az elegysúly $1\frac{1}{2}\%$ -áig, árú gyanánt veendő át.

Az $1\frac{1}{4}$, illetve $1\frac{1}{2}$ százalék túlhágását az eladó az eladási ár alapján a vevőnek megtéríteni tartozik.

A raffinade- és méliszpilénél, valamint a concassénál a porcukor átlag legfeljebb 10% -ot, centrifugal-pilénél legfeljebb 20% -ot tehet.

33. §.

Ha az árú minősége az átvételnél a vételár 1% -áig menőleg a kikötöttnél csekélyebbnek mutatkozik, a vevő az árút ezen értékkeveslet mellett átvenni köteles; ha az érték-különbség 1% -nál többre rúg, az árú nem szállítható.

B) Szőlőcukor.

34. §.

A szőlőcukor hordókban vagy ládákbán, tiszta súlyú 100 kilogrammonként, adóval együtt, ingyen göngyölettel, készfizetés mellett 2% scontóval árultatik. Erjedt, savanyú szőlőcukor nem szállítható.

C) Burgonyaszörp.

35. §.

Burgonyaszörp adóval együtt, ingyen hordóval, a göngysúly kivétele mellett készfizetés mellett 2% scontóval árultatik.

Tíz százalékig menő göngysúly nem kifogásolható.

D) Melász és osmosevíz.

36. §.

A melász és osmosevíz ára 100 kilogrammnyi tiszta súly szerint, hordó nélkül és netto készfizetés mellett értetik.

37. §.

Melász 50°/o polarisatio alapján, 42 fok Beaumé (új) sűrűség mellett árultatik.

Ha a szállított melász 42 fok Beaumé (új) sűrűsége átszámítva 50°/o-on felül polarizál, a vevő minden egytized ^o/o után 0.4 krajcárt térít meg 100 kilogrammonként (tört-számoknál aránylag).

Ha a szállított melász 42 fok Beaumé (új) sűrűsége átszámítva 50°/o-on alul polarizál, az eladó minden egy tized ^o/o után 0.6 krajcárt térít meg 100 kilogrammonként (tört-számok aránylag). Ezen minőségi átszámítás mellett a súlynak 42 fok Beaumé normál sűrűsége való visszavezetése által a mennyiség átszámítása is eszközöltetik.

54°/o polarisatió felül, 42 fok Beaumé (új) sűrűség mellett, felülfizetés nem történik. Oly melász, mely 42 fok Beaumé (új) sűrűség mellett 48°/o-on alul polarizál, valamint 40 fok Beaumé (új) sűrűségen aluli melász nem szállítható. Normál-melásznak kifejezett alji vegyhatást kell mutatnia.

38. §.

A mustravétel az átvétel helyén egy, mindkét oldalon nyílt vékonyfalú bádogsóvel történik, és pedig a vevő részéről kijelölt hordókból, melyek száma az átveendő összes hordók számának 10 százalékát meg nem haladhatja. Ha a mustravételre történt felszólítás vételétől számított 3 nap alatt a vevő részéről senki sem jelent meg, az eladónak jogában áll a mustravételt az előadott módon valamely hiteles személy, esetleg az állomásfőnök által eszközöltetni, és az elküldendő mustrákat a hivatalos pecséttel lezárítani.

Az egész mustrából három, egyenként körülbelül $\frac{1}{2}$ kilogramnyi mustra veendő és mindkét fél által lepecsételve; egy-egy mustra a m. kir. vegykereskedelmi és váltótörvényszék hites vegyészeti egyikének küldendő; a harmadik mustrát (tartálékmustra) pedig a gyár őrzi meg.

Ha a felek a hites vegyész személyére nézve meg nem egyezhetnek, akkor a budapesti árú- és értéktőzsde elnöksége nevezi azt ki. A két elemzésnek számtani középátlója veendő a számla alapjául. A vegyészek elemzési bizonylatainak tartalmazniuk kell: a sűrűséget, a cukortartalmat (37. §. szerint) és az alji vegyhatást, s mindkét félre nézve kötelezők.

Ha a két vegyész lelete közt, akár a polarisatiónál, akár a sűrűségnél, legalább is egy százalékot tevő különbség mutatkozik, úgy a harmadik mustra (tartalék-mustra) a budapesti áru- és értéktőzsde elnöksége által kijelölendő vegyészhez küldendő és a három elemzés közül az egymáshoz legközelebb álló két lelet átlaga tekintendő mérvadónak. Ha a harmadik lelet a két előbbinek éppen a közepét tünteti fel, akkor ez a harmadik elemzés mérvadó. Az elemzés költségeit mindkét fél egyenlő részben viseli.

39. §.

A hordókat vagy caissonokat a vevő jó állapotban költségmentesen küldi azon vasúti állomáshoz, ahol melász szállítandó.

Ha az edények rossz állapotban érkeznek az állomásra, azok kijavitása csak a vevő határozott kívánatára és az ő költségére történik, ellenkező esetben, mint a megtöltésre alkalmatlanok, vevő rendelkezésére bocsátandók.

40. §.

Ha a hordók vagy caissonok elküldése iránt az időt és számot illetőleg külön megállapodás nem történt, a vevő köteles a felhívás vételétől számított nyolc nap alatt a szükséges tartályok elküldését az eladóval szemben a feladó-vevényekkel igazolni, mert különben az eladó a hiányzó hordókat a vevő költségére tartozik nyújtani vagy megfizetni.

41. §.

Ha a kötött mennyiség 500 métermázsát vagy többet tesz ki, 500 métermázsán aluli mennyiség nem szállítható. — Nagyobb mennyiségnél a netto-szállítmány súlytöbblete vagy súlyhiánya a kötött mennyiség 5⁰/₀-át meg nem haladhatja. Az egyszerre átveendő mennyiség 500 métermázsánál kevesebb nem lehet és 500 métermázsán aluli maradék egyszerre szállítandó.

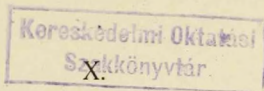
42. §.

A hordók megérkezése után az eladó tíz-tíz nap alatt egyenkint legalább 500 métermázsányi mennyiséget tartozik átvételre felmondani és minden ily részlet-mennyiségnek legkésőbb nyolc nap letelte alatt elszállításra kell kerülnie.

43: §.

Osmosevíz 42 fok Beaumé (új) sűrűség alapján árultatik és polarisatio-százalék szerint a kikötött egységárban fizettetik.

Oly osmosevíz, mely 40 fok Beaumé (új) sűrűségen vagy 25⁰/₀ polarisatió alul van, nem szállítható. A szállítás, átvétel és fizetés feltételei ugyanazok, mint a melásznál.

Bor.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

1. §.

Bor elnevezés alatt tiszta szőlőnedvből alkoholikus erjesztés által előállított ital értetik.

2. §.

A belföldi, valamint az Ausztriával való forgalomban a bor 100 liternyi mértékegységenként árultatik. A külföldi forgalomban 100 kilogrammnyi súlyegységekben is árulható.

3. §.

A súly szerinti eladásból magasabb fajsúlyok miatt ki vannak zárva:

1. az aszúborok;
2. a seprővel együtt levő bor.

4. §.

A bor hordókban, hordó nélkül, átvitelben (transito) a fogyasztási adó és regaleilleték nélkül, helyben, a pincében átadva árultatik.

5. §.

Csakis tisztán lefejtett borok árulhatók, új borok tehát csakis seprő nélkül. Ha azonban seprővel vegyes új bor szál-

lítása köttetett ki, a seprő mennyisége ne legyen nagyobb azon seprő mennyiségénél, mint amelyet a származási helyen az eladott bor szűrésének évében termelt borok általában tartalmazni szoktak.

Ha ezen mennyiség nem volna megállapítható, a seprő-tartalom:

hegyi fehér és sillerboroknál legfeljebb 6—8⁰/₀-át,
homoki boroknál legfőlebb 8—10⁰/₀-át képezheti a szállítandó mennyiségnek.

A seprőnek ezen bornemeknél folyékony állapotban kell előfordulnia.

Vörös borok csupán seprő nélkül szállíthatók.

6. §.

Szállítandó bor biztosított szesztartalmánál mindig a térfogati százalék értendő.

7. §.

A bor eladható:

a) „készpénzért levonás nélkül“, mely esetben a vételár az árú átvétele alkalmával fizetendő;

b) „készpénzért“, mely esetben az árú átvétele alkalmával az eladási árból 2⁰/₀ vonatik le;

c) „időre“, vagyis 4 óra kiállított elfogadvány ellenében. Egyéb megjegyzés hiányában a bor mindig „készpénzért levonás nélkül“ eladottnak tekintendő.

8. §.

Súly szerinti vétel eseteiben az árú elegysúlyára nézve a hivatalos vasúti mérlegelés az irányadó. Göngysúlynak az a súly tekintendő, mely a visszaküldött hordók feladó vevényn van feltüntetve.

9. §.

Vasúti szállítás esetén az eladó csak akkor felelős a feladott bor mennyiségeért, ha azt a feladás alkalmával a vasúti állomáson hivatalosan megmérteni elmulasztotta. Súlymegtérítések ilyenkor csupán a hivatalos vasúti mérés alapján követelhetők.

10. §.

A vevő a bor minősége ellen a megérkezésétől számított 14 napon belül emelhet kifogást.

11. §.

A helytelen akolásból eredő mértékkülönbözetest a vevő az eladóval a hordó kiürítése után azonnal és még az abroncsok megszorítása vagy a hordó bárminemű javítása előtt tartozik közölni, ha idevonatkozólag igényét érvényesíteni akarja.

A különbözetest hivatalos akolással állapítandó meg. Ha a különbözetest 200—700 liter űrtartalmú hordóknál legfőlebb 1⁰/₀-ot és 25—200 literes hordóknál legfőlebb 2⁰/₀-ot tesz ki, a hiány nem térítendő meg s a hivatalos akolás költségeit a vevő viseli. Nagyobb különbözeteknél azonban köteles az eladó a hiányt teljesen megtéríteni, s ilyenkor az akolás költségei őt terhelik.

12. §.

Az eladó által kölcsönkép a vevőhöz szállított hordóknak két évnél régebb keletű akolással nem szabad birniok.

13. §.

Ha a vevő saját hordóit tölteti meg a megvett borral, az eladó sem a természetes súlyvesztéséért, sem a súlyhiányért nem felelős.

14. §.

A vevő az eladó hordóit tiszta és jó állapotban díjmentesen köteles visszaküldeni a feladó-állomásra.

Váltóhitelre kötött ügyleteknél a vevő az eladó hordóit legkésőbb a váltó lejáratáig tartozik a feladó-állomásra visszaszállítani. Ha a hordókat ezen időpontig vissza nem küldi, az eladó többé azokat visszavenni nem köteles, s érettük a napi árnak megfelelő vételárat számíthat fel.

15. §.

Oly megrendeléseknél, ahol csupán a hordók száma van megjelölve, de azok űrtartalma nincs kikötve, a szállítandó

nagy hordók 560—800 liter, a kis hordók 280—420 liternyi űrtartalommal bírhatnak.

16. §.

$\frac{1}{4}$ —2 hektoliteres hordókban történő borszállításoknál az eladónak joga van a hordó űrtartalmának 20%-ával több vagy kevesebb bort küldeni.

17. §.

Belföldre egy vagy több vagonra szóló rendelkezések esetében egy vasúti kocsiba legalább 10 oly hordó rakandó, melynek összes tartalma 70—80 hektolitert tesz ki.

Külföldre szóló megrendeléseknél egy vagonra 12—13 hordót kell felrakni s űrtartalmuknak összesen 86—89 hektolitert kell kitennie.

18. §.

A természetes súlyhiány az átvétel napjáig az eladót, azontúl a vevőt terheli. Ha az átvétel határnapja nem tüzetett ki, a vevő a megvett bort a vétel napjától számított 3 hónapon belül átvenni tartozik.

19. §.

Belföldi és ausztriai rendeltetési állomásokra szóló eladásoknál a viteldíjat a vevő fizeti. Ezen kiadását azonban a számla kiegyenlítésénél levonhatja.

Az eladó nem tartozik ez árút a vevőnek a rendeltetési állomáson átadni és a szállítás közben bekövetkezett megromlásokért nem felelős.

Dalmát vagy olasz boroknak a kikötőállomásra szállítandólag történt eladásánál a súlyhiány az eladót terheli.

20. §.

Az alkuszdíj úgy a vevőre, mint az eladóra nézve minden hektoliter bor után 20 krajcárt, üres hordók eladásánál minden hektoliter után 5 krajcárt tesz.

21. §.

A palackborok 1, 0·7, 0·35 literes palackokban árulhatnak. A vételárban a palack és csomagolás bele van értve, a láda azonban külön fizetendő.

22. §.

Ha a megfelelő helyiségben lerakott palackborok az átvételtől számított három hó alatt zavarosakká válnak, a vevő visszaadhatja őket az eladónak.

Ha azonban a palackborok a téli hónapokban (december—március) szállítandólag rendeltettek meg, a szállításból származható összes károk — ide értve a megzavarodást is — a vevőt terhelik.

23. §.

Üres palackokat és ládákat az eladó nem köteles visszavenni.

XI.

Szesz.

(E határozatok életbeléptek 1889. április 1-én.)

1. §.

Szesz 100 százaléknyi literenként, Tralles szerinti tízezer literszázalék szerint hordó nélkül, árultatik.

2. §.

Ha a vételár a fogyasztási adó beszámítása nélkül állapítatik meg, az eladó kontingentált szeszt, vagyis olyat tartozik valamely szeszfőzdéről vagy szabadraktárról szállítani, melyet a tízezer literszázalékként 35 forintot tevő alacsonyabb fogyasztási adó terhel.

3. §.

Meg nem adóztatott szesz, legyen az bár kontingentált vagy nem kontingentált, csak valamely szeszfőzdéről vagy szabadraktárról szállítható.

Mielőtt ily árú elküldetik, tartozik a vevő azt vagy megadóztatni, vagy kijelölni azon szabadraktárt vagy felhasználási helyet (adómentes szesz feldolgozása végett), hova a szesz küldendő. A kijelölt szállítási helyet a vevő meg nem változtathatja s köteles az árút a rendeltetési helyen adóhivatali ellátás alá véteni, mert különben a netalán fizetendő adót és

büntetést, valamint az eladónak okozott egyéb károkat megtéríteni tartozik.

4. §.

Meg nem adóztatott, vagyis olyan szesz eladásánál, melyet még a fogyasztási adó terhel, köteles az eladó a szeszadótörvényhez (1888. évi XXIV. t.-c.) 1888. évi 45,145. szám alatt kiadott pénzügyminiszteri végrehajtási utasítás 24. §. II. pontjában az elküldő félre nézve megállapított adóhivatali bejelentést megtenni, a szállítási biztosítékot nyújtani, s a vonatkozó adóhivatali okmányokat az átvevőnek megküldeni; az utóbbi pedig köteles az árut a pénzügyi közegek által megszabott s a kísérő iratokon kitüntetett határidő alatt adóhivatali ellátás végett a kijelölt szabadraktárba vagy felhasználási helyre szállítani, s az adóhivatali okmányokat azok hivatalos elintézése után nyomban az elküldőnek visszaszámraztatni.

Ha ily áru külső állomásokról Budapesten a vasútnál vagy a hajónál szállítandólag adatott el, a vevő köteles a szesz saját költségén azon helyre vitetni, mely az adóhivatali okmányokban rendeltetési (szabadraktár), vagy felhasználási helynek (adómentes szesz feldolgozása végett) van kijelölve s az átvétel e helyen történik. Az eladónak azonban jogában áll az árut, mielőtt az a vasúttól vagy hajótól a szabadraktárba vitetik, a vasútnál vagy hajónál megmérteni s a szabadraktárba érkezésnél a súlyt ismét megállapítani. Az így kipuhatolt súlykülönbözetest, ha az $\frac{1}{2}\%$ -ot meghalad, mint a vasúti vagy hajóállomástól a szabadraktárig való szállítás alatt felmerült hiányt, a vevő viseli.

Oly szesznél, mely tartánykocsiban érkezik, az átvevő köteles a megtöltéshez szükséges hordókat szolgáltatni. A töltés az eladó költségén történik, s a szabadraktárba szállítás, valamint a szesz átvétele tekintetében a fentebbi határozmányok érvényesek.

A szállítási biztosíték nyújtása, valamint az esetleges hiány után járó adó fizetése azt terheli, akinek számlájára és veszélyére ment a szállítás.

5. §.

Ha az eladott mennyiség hordószámban fejeztetett ki, akkor hordónként 600 liternyi (à 100% Tralles) tartalom veendő.

6. §.

A szállítandó szesznek legalább 80 Tralles szerinti százaléknyi alkoholtartalommal kell bírnia.

7. §.

A szesz alkoholtartalma, igazi erejére nézve, a 4. §-ban hivatkozott utasítás 24. §-a C) mellékletében megszabott módon s az ezen melléklethez csatolt I. táblázat segélyével oly hivatalosan hitelesített szeszmérőn állapítatik meg, melynek fokai ötödszázalékokra vannak beosztva.

8. §.

Ha az ügylet kötésekor határozott minőség nem köttetett ki, akár nyers gabona-, akár burgonyaszesz szállítható, a kereskedelemben szokásos minőségben, az elő- és utólé kivételével.

A finomított szesznek jól finomítottnak, vízvilágosnak s legalább 95% foktartalmúnak kell lennie.

9. §.

A szállítás felmondása az eladó részéről a szállítási határidőn belül valamely hétköznapon legkésőbb délutáni 1 óráig történik.

10. §.

A szállítás a felmondási napot követő legközelebbi hétköznapon és pedig május 1-től szeptember 30-ig reggeli 8 és esteli 6 óra közt, október 1-től április 30-ig reggeli 8 és délutáni 4 óra közt történik, feltéve, hogy a pénzügyi közegek részéről akadály fenn nem forog.

Az eladó köteles a szesz kilépését a főzdeből vagy a szabadraktárból a pénzügyi közegeknél kellő időben bejelenteni.

11. §.

Ha a szállítás a Duna jobbpartján fekvő városrészekben történik, és az árú a Dunán átvándorol, a hídpenzt az eladó tartozik fizetni.

12. §.

A szállításhoz hordókat, melyek szorosan zártak, fuvarozásra alkalmasak és hat vasabronccsal legyenek ellátva, az eladó ingyen tartozik adni, azonban a vevőtől azokért minden hektoliternyi térfogat után 2 forint 50 krajcárnyi biztosítékot követelhet.

13. §.

A vevő köteles a hordókat jó állapotban az átvétel napjától számított négy hét alatt a szállítási helyre költségmentesen visszaküldeni, illetőleg az eladó rendelkezésére bocsátani.

14. §.

Ha e hordók a határidő alatt vissza nem adatnak, illetve rendelkezésre nem bocsátatnak, vagy más célra használatnak, az eladó a hordók visszavételét megtagadhatja és a vevőtől a hordók minden hektoliternyi térfogata után 2 frt 50 kr. kárpótlási összeg megtérítését követelheti.

Ugyanez a jog illeti meg a vevőt, ha az eladó a vevő által részére átadott hordókat más célra használja.

15. §.

A térfogat megállapítása súly szerint, literekre átszámítva, a 7. §-ban hivatkozott C) melléklet III. táblázata alapján történik.

16. §.

A tarakülönbözet megtérítéséhez való igény az átvételtől számítva legkésőbb 14 nap alatt érvényesítendő.

Az átvételtől számított 24 óra alatt megállapított tarakülönbözet teljesen, a később megállapított ellenben csak annyiban térítendő meg, amennyiben hordónként 1¹/₂ kilogrammnál többre rúg; de ily esetben a mutatkozó különbség teljesen megtérítendő. A megállapításnál a felek által közösen, vagy a vasút, illetőleg a mértékhitelesítő hivatal által a teljesítési helyen eszközölt mérés irányadó; annak költségeit az eladó csak akkor viseli, ha megtérítendő tarakülönbözet mutatkozik.

17. §.

„Hordóval együtt“ történő szállításoknál jó és szeszfuvározásra alkalmas, legalább hat abronccsal ellátott és 500—800 liter tartalmú hordók alkalmazandók.

18. §.

Az ügyletek megkötésének közvetítése után járó alkusz-díj finomított szesznél 15 krt, nyersszesznél 10 krt tesz tízezer literszázalékonként.

XII.

Szeszes italok.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

1. §.

Az alma, körte vagy más gyümölcs és termény nedvéből szűrt, vagy párolgás, avagy főzés útján nyert szeszes italok, mint szilvorium, cognac, törköly és gyümölcspálinka csak akkor szállíthatók, ha anyagukra nézve valódiak. Az eladásnál az anyag, melyből készültek, megnevezendő.

2. §.

A szeszes italok hordókban, hektoliterenként, továbbá 100, 70, 50 és 35 centiliter tartalmú eredeti palackokban, hordóval vagy palackkal együtt, átmenetileg, Budapesten átadva, törkölynél legalább 40⁰/₀, cognacnál, szilvoriumnál és gyümölcspálinkánál legalább 48⁰/₀ Tralles szerinti lángtartalom mellett árultatnak.

3. §.

A hordók jók, fuvarozásra alkalmasak, 300—750 hektoliter tartalmúak és legalább hat vasabronccsal ellátottak legyenek.

A rendes szállító-hordók űrtartalma 600—750 literig, a félhordók űrtartalma 300—350 literig terjedhet.

4. §.

Ha az eladás „hordóval együtt“ történt, a mértékhiány a hordók kiürítése után, de anélkül, hogy az abroncsok felhuzáltak vagy a hordók kijavítottak volna, azonnal bejelentendő.

A minőség ellen az átvétel napjától számított 14 nap alatt teendő kifogás.

5. §.

A hordónkénti tartalom $1\frac{1}{2}^0/0$ -át meg nem haladó mértékhiányok nem pótolandók; ellenben a hordótartalom $1\frac{1}{2}^0/0$ -át meghaladó hiányok megtérítendőek.

6. §.

Oly megrendelések esetében, melyeknél a szállítandó szeszes ital mennyisége teljes pontossággal nincs megjelölve, az eladónak jogában áll 100 literig $15^0/0$ -kal, 100 literen túl $10^0/0$ -kal eltérni a megrendelő által kívánt mennyiségtől.

7. §.

E kifejezések alatt:

„a hó elején“: a hó 1-től bezárólag 5-ig terjedő időszak;

„a hó közepe“: a hó 14-ik napjától bezárólag 17-ig terjedő időszak;

„a hó vége“: a hó 27-ik napjától bezárólag a hó utolsó napjáig terjedő időszak értendő.

XIII.

Szilva.

(E határozatok érvényben állottak 1897. augusztus 1-től 1908. november 1-ig. Az új határozatokat lásd a 14. függelékben.)

1. §.

A szilva, melynek származása ország szerint kitüntetendő, 100 kilogrammonként, külföldi árúnál vám nélkül

- a) hordókban, hordóval együtt, tiszta göngysúlyban vagy
 b) szállításra alkalmas jó és száraz zsákokban, zsákkal együtt, elegysúlyban tiszta súly helyett, árultatik.

2. §.

Török szilva alatt boszniai szilva értendő.

3. §.

Bármely származású szilvának egészségesnek, jól aszalt-nak és száraznak és füstmentesnek kell lennie.

4. §.

Ha boszniai vagy szerbiai idei (új) szokás szerinti minőségű szilva szállítására köttetik szerződés, oly szilva szállítandó, melyből $\frac{1}{2}$ kiló legfeljebb 120 szemet tartalmaz.

Más származású szilvánál, ha usance-minőség szerint adatik el, a darabszám nem vétetik tekintetbe.

5. §.

A hordók tölgyfából, szorosan abroncsoltak, egész don-
 gákból és egész fenékdarabokból valók legyenek.

6. §.

Oly hordók, melyeknek bruttosúlya 700 kilogrammot meghalad, nem szállíthatók.

7. §.

Túlsúly fejébe az eladó hordónként száraz állapotban 50 dekagrammot, zsákoknál minden lemért 500 kilogramm után egy kilogrammot tartozik adni.

8. §.

Az eladó a felszámított göngysúly helyességért az átvételtől számított 24 óráig felelős.

A göngysúlynak az átadáskor azonnal eszközlendő kipuhatolása költségeit az eladó csak akkor viseli, ha azáltal göngysúlykülönbség derül ki.

XIV.

Szilvaíz.

(E határozatok érvényben állottak 1897. augusztus 1-től 1908. november 1-ig. Az új határozatokat lásd a 14. függelékben.)

1. §.

A szilvaíz 100 kilogrammonként, hordóval együtt tiszta göngsúlyban árultatik.

2. §.

Bármely származású szilvaíznek nyers szilvából főzöttnek, magtól és pörzstől mentnek s szilárdra főzöttnek kell lennie.

3. §.

A szállítás keményfából készült jó hordókban, szlavoniai és szerb árúnál kizárólag faabroncsos tölgyfahordókban történik. Bükkfából készült hordók egyáltalában nem szállíthatók.

4. §.

Oly hordók, melyeknek bruttosúlya 220 kilogrammot meghalad, nem szállíthatók.

5. §.

Göngsúlykülönbség fejében 75 kilogramm bruttosúlyig a tiszta súly 2⁰/₀-a, azon felül pedig csak 1⁰/₀-a van megengedve.

Ennek a kedvezménynek csak akkor van helye, ha a göngsúly a tiszta súly 2⁰/₀-át túl nem haladja. Ellenkező esetben az 1⁰/₀-nyi súlykedvezmény is elvész.

6. §.

Túlsúly fejében az eladó 100 kilogrammig menő hordóknál 25 dekagrammot, nagyobb hordóknál 50 dekagrammot tartozik adni.

A túlsúlyt a számlában ki kell tüntetni.

7. §.

Az eladó a felszámított göngysúly helyességeért az átvételtől számított 24 óráig felelős.

A göngysúlynak az átadáskor azonnal eszközlendő ki-
puhatolása költségeit az eladó akkor viseli, ha az általa fel-
számított göngysúly helytelennek bizonyul.

XV.

Kőolaj.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

1. §.

Kőolajat hordóban (barrel) 100 kg. tisztasúlylyal, 20%
göngysúlymegtérítéssel hordóstul, ingyensúly nélkül adnak-
vesznek.

2. §.

Ha kőolaj tényleges göngysúlylyal való szállításra ada-
tott el, a göngysúlyra nézve a pénzügyőrség hivatalos mérése
ha'ároz. Ha a vevő az eladó által számlázott göngysúlyt ki-
fogásolja, az eladó annak helyességét az eladási bárcák be-
mutatásával tartozik igazolni. Ha ezt nem teszi, a vevőnek a
göngysúly megállapítása végett jogában áll az átvétel napjától
számított 10 napon belül minden egyes hordót kiüríteni, vagy
pedig minden 10 hordó közül két hordónak göngysúlyát
megállapítani és az így kiszámított átlagos göngysúlynak
megfelelő különbözet megtérítését követelni.

Az elegységynak félszázalékát meg nem haladó göngy-
súlykülönbözetet kifogásolni nem lehet.

Oly göngysúlykülönbözetért, melyet a megállapított határ-
idő letelte után jelentenek be, az eladó nem szavatol.

3. §.

A hordónak jókarban, szorosan abroncsoltnak, hüvelyk-
ujjig megtöltve és szállításra alkalmasnak kell lennie. Egy
hordó kőolaj elegysúlya legalább 165 kg. legyen, de
200 kg.-ot meg nem haladhat. Határidőügylet lebonyo-

lításánál 1 hordó kőolaj átlagos tisztasúlyául 145 kilogramm veendő alapul.

Oly hordók, melyeknek elegysúlya a szállítás közben beálló hiány folytán 165 kg.-nál csekélyebb lesz, szintén átveendő és a tényleges göngsúlylyal számolandók el.

4. §.

Szállítható oly kőolaj, melyet a bel- vagy a külföldön magyar, osztrák, orosz, amerikai vagy román nyerskőolajból finomítottak, mely továbbá nem gyulékony, jól ég, nem sűrűsödik meg és színét tekintve a standard white typusnak megfelel. Ha az ily kőolajat magyar vagy osztrák nyersolajból finomították, annak $+15^{\circ}$ C. hőmérsék mellett 0·810 egész 0·820 fajsúlylyal kell birnia.

Orosz kőolajként oly kőolaj szállítandó, mely a bel- vagy külföldön orosz nyersanyagból finomítva majdnem víztiszta színű és 15° C. hőmérsék mellett 0·817 egész 0·827 fajsúlyú.

Amerikai kőolajként oly kőolaj szállítandó, mely a bel- vagy külföldön amerikai nyersolajból finomítva $+15^{\circ}$ C. hőmérsék mellett 0·795 egész 0·810 fajsúlyú, és melynek az ily eredetű kőolajat jellemző aetherszerű szaga (sweet odour) van, színét tekintve azonban a standard white typusnak megfelel.

Román származású kőolajként oly kőolaj szállítandó, mely a bel- vagy külföldön román nyersolajból finomítva $+15^{\circ}$ C. hőmérsék mellett 0·805 egész 0·820 fajsúlyú.

5. §.

Nem gyulékony kőolaj az olyan kőolaj, mely az Abel-féle készülékben csak legalább $+21^{\circ}$ C. hőmérsék mellett fejleszt gyulékony gőzt.

6. §.

Jól égő az olyan kőolaj, melynek lángja 11 vonalos lapos égővel és közönségesen használt béllal ellátott, helyes szerkezetű, teljesen megtöltött lámpában közönséges lángmagasság mellett 5 órai égés után nem mutat lényeges változást, nem füstölög s nem cikkázik.

Meg nem sűrűsödő az oly kőolaj, mely levegőn vagy jégben -8° C. hőmérsékig lehűtve nem válik kocsonyaszerű anyaggá.

A szokásszerű színminőségek a következők: víztiszta (waterwhite) és szokásszerűen fehér (standard white).

7. §.

A kőolaj fajsúlya a tőzsde által elfogadott hiteles sűrűségmérő és hőmérő segélyével határozatik meg.

A színre vonatkozó vitás esetek a Schmid's és Häntsch berlini cég által szerkesztett színmérőn (colorimeter) nyert eredmény alapján döntendők el.

8. §.

A $+15^{\circ}$ C. rendes hőmérséktől való eltérések a m. kir. pénzügyminiszterium 1887. évi 29,273. sz. körrendeletéhez csatolt táblázat szerint szabályozandók.

9. §.

Olyan minőségbeli fogyatkozásokat, melyek, mint a fajsúlyban, színben és szagban mutatkozó különbség a szállított árun azonnal felismerhetők, a vevő az átvétel alkalmával a helyszínén, oly minőségbeli fogyatkozásokat pedig, melyek: mint a gyűlékonyság, az égőképesség és megsűrűsödés tekintetében levő fogyatkozások, azonnal fel nem ismerhetők, legkésőbb az átvételt követő második hétköznapon tartozik az ellenféllel közölni, feltéve, hogy az árú még a szállítás vagy átvétel helyszínén van, minthogy különben az eladó ilyenmű fogyatkozásokért kárpótlást nyújtani vagy az árút visszavenni nem tartozik.

10. §.

Minőségbeli fogyatkozásokra vonatkozó vitás esetekben az országos magy. kir. chemiai intézet vagy a központi vegy-kísérleti állomás, vagy az érdekelt felek megállapodása alapján valamely belföldi, hatóságilag engedélyezett nyilvános vegy-kísérleti állomás elemzése irányadó.

Ugyanez áll a származásra vonatkozó vitás eseteknél is, ha az eladó arra nézve egyéb bizonyítékot nem szolgáltat.

11. §.

Azonnali szállításra eladott kőolaj (készárú) Budapesten az ügylet létrejöttétől számított második hétköznapon szállítandó és veendő át. Ha Budapesten azonnali szállításra létre-

jött ügyletnél a házhoz való szállítás köttetett ki, a szállítás legkésőbb az ügylet létrejöttétől számított második hétköznapon eszközrendő.

Máshová mint Budapestre azonnali szállításra eladott árnál a szállítás csak akkor tekintetik fogantatottnak, ha az áru legkésőbb az ügylet megkötésétől számított harmadik hétköznapon valamely fuvarozó vállalatnak elküldés végett átdatott.

12. §.

A göngyölet külön megtérítés nélkül a vevő tulajdonába megy át, és az eladó nem köteles az üres göngyöket visszaváltani.

13. §.

Ha vashordóban való szállításra nézve egyeztek meg a felek, a tényleges göngysúly szolgál az elszámolás alapjául. Ha a vashordókat a szállításhoz az eladó adja, azokat a megállapított áron kell számlázni. Ez esetben a vevő köteles a kiürített vashordókat legkésőbb az átvétel napjától számított 14 napon belül teljesen ép állapotban visszaszállítani, különben a vashordók az ő tulajdonába mennek át és a vevő a megállapított árat az eladónak azonnal megfizetni köteles.

Az üres vashordókat a vevő oda köteles bérmentve visszaszállítani, ahonnan azokat töltött állapotban kapta. Ha azonban a kőolaj házhoz bérmentve szállítva adatott el, az eladó tartozik a kiürített vashordókat a szállítás helyéről elvitetni.

14. §.

Az áru átadásáig, vagy ha az elküldendő, a szállítónak vagy fuvarosnak való átszolgáltatásáig felmerülő összes fekbér, biztosítási díj, kádármunkáért járó bér stb., úgyszintén a veszély is az eladót terheli.

15. §.

Ha a szállítás időpontjára nézve megállapodás jött létre és a vevő az átvételhez nem jelenik meg, az eladó által megállapított hitelesített súly szolgál az elszámolás alapjául, köteles azonban az eladó a vevőt az ennek távollétében eszközölt mérés eredményéről ajánlott levélben értesíteni.

16. §.

Kőolajnak tartánykocsiban való eladásánál egy tartánykocsi kőolaj tiszta súlya körülbelül 10,000 kg.-mal értődik és az eladó a tartánykocsit saját költségén köteles megtölteni.

Az eladó a tartánykocsi használatáért bért nem igényelhet s a vevő köteles a tartánykocsit a megérkezéstől számított 48 órán belül kiüríteni, s e célra a szükséges lecsapoló tömlőt az eladó tartozik rendelkezésére bocsátani.

Másnemű utasítás hiányában a vevő köteles a tartánykocsit a kiürítés után azonnal a feladó állomásra visszaküldeni. A kiürítés költségei a vevőt terhelik.

A tartánykocsi késedelmes visszaküldéséből eredő költségek a vevőt terhelik. A tartánykocsit útközben érő sérülésekért a vevő nem felelős.

17. §.

A fizetés az árú átadásakor vagy a számla és az átvételhez szükséges okmányok kiszolgáltatásakor azonnal készpénzben, levonás nélkül teljesítendő.

XVI.

Bőrök és szörme-(szücs-)árúk.

(E határozatok életbeléptek 1897. augusztus 1-én.)

1. Friss bőrök.

1. §.

A friss bőrök tiszta súlyú kilogramm szerint és levonás nélküli készfizetés mellett árultatnak.

2. §.

A bőrök egészen tisztán kifejtve, azaz metszések és lyukak nélkül, hús, zsír, ín, tölgy és vér nélkül, száraz szőrrel szállítandók.

A bőr oldalrészén előforduló és az értéket nem csökkentő egy vagy két lyuk miatt kifogás nem tehető, ellenben a bőr középső részén előforduló minden lyuk után a vételárból egy forint levonható.

3. §.

Nem szállíthatók az oly bőrök, melyek metszések által nagy mérvben megsérültek, valamint azok, melyeknek súlya nedvesség vagy más hozzátétel által szándékosan növeltetett.

4. §.

A szállítható bőrök egyéb tulajdonságaira nézve a következő határozatok szolgálnak zsinórmértékül:

A nyersbőr a szarvakkal és a tiszta homlokcsonttal együtt szállítatik; az utóbbinak hosszúsága legfeljebb 9 centiméternyi lehet.

A fejbőr a kidolgozásnál gondosan megtisztítandó a hústól, porcogótól és foghústól, az orr- és szájrészek szintén eltávolítandók.

A farkcsont 10 centiméternyi hosszúságig távolítandó el.

A lábakat borító bőr a térden 5 centiméterrel alul metszendő el.

A bőr szőrös oldalának egészen száraznak és tisztának kell lenni.

A téli hónapokban, vagyis november, december, január és február hónapokban szállított bőröknél az azokra tapadt koloncok fejében bőrönkint átlag másfél kilogrammnyi levonásnak van helye.

5. §.

Ha a szállításnál egyes bőrök, melyek a fentebbi határozatoknak meg nem felelnek, visszautasítottak, a szállítmány többi szabályszerű része átveendő.

6. §.

A fentebbi határozmányok szerint megengedett levonásokat az átvevő a szállításnál a szállítókönyvben vagy a szállítójegyen kitüntetni tartozik.

2. Száraz bőrök.

7. §.

Magyar vagy osztrák eredetű száraz bőrök tiszta súlyú kilogramm szerint és készfizetés esetében 2%-nyi levonás mellett, árultatnak.

8. §.

A száraz bőrök, melyek alatt a fül-, köldök- és farkrészekben száraz bőrök értetnek, csak ép, meg nem sérült állapotban szállíthatók; nem szabad a naptól megégetve, füstölve, sóban szárítva, megvagdalva, vagy a középső részeken átylukasztva, a molytól megrongálva, sem szőrehagyóknak, kukacosoknak, döglött állattól származóknak lenniök, vagy más szembetűnő hibákkal birniök.

9. §.

A más európai államból eredő száraz bőrök szállíthatóság tekintetében a belföldi száraz bőrökkel egy tekintet alá esnek.

3. Szőrme-(szücs-)árúk.

10. §.

Szücs célokra feldolgozandó szőrrel borított borjú-, juh-, bárány-, kecske- és gödölyebőrök, valamint a szőrmeárúk vagy darabonkint, 2°/_o ráadással, vagy kilogrammonkint, 2°/_o-nyi túlsúlylyal, készfizetés mellett, árultatnak.

11. §.

Szállíthatók: csak ép prémek a selejtes darabok kizárásával.

12. §.

Selejtes prémek alatt értetnek: a borjúprémeknél a döglött állattól származók, megvagdaltak, szőrehagyottak, a molyette és az ázott (havarirte) prémek, bárány-, kecske-, gödölye- és birkaprémeknél — akár szorítottak, akár sózottak legyenek — a döglött állattól származó, a megvagdalt, rühes, kukacos és ázott (havarirte) prémek.

13. §.

A prémek továbbá mentek legyenek fától, csonttól és szarútól.

14. §.

Ha a szerződésben minőségi súly köttetik ki, akkor 2⁰/₀-ig menő súlyhiány esetében a szállított mennyiség minden megtérítés nélkül veendő át.

Ha a súlyhiány 2⁰/₀-nál nagyobb, de 5⁰/₀-ot meg nem halad, a szállított mennyiség szintén átveendő, de a 2⁰/₀-ot meghaladó hiánynak megfelelő árkülönbség megtérítendő.

Az 5⁰/₀-ot meghaladó súlyhiány esetében az átvétel megtagadható.

XVII.

Gyapjú.

(E határozatok életbeléptek 1884. január 1-én.)

1. §.

Bármely nemű gyapjú 100 kilogrammonként, tiszta súlyban, bálókba (zsákokba) rakva, árultatik.

2. §.

A zsákok a gyapjú árában beleértvők.

3. §.

A gyapjú száraz és kolonc nélküli legyen.

4. §.

Valamely szállítmányban található hulladékgyapjú (hasról, lábról való darabok, kézzel mosott), valamint bőrgyapjú és eltérő minőségű fajok csak akkor szállíthatók, ha azok a vevőnek a szerződéskötés előtt meg lettek jelölve vagy mutatva.

5. §.

Túlsúly gyanánt az eladó a tiszta súly 2⁰/₀-át tartozik adni.

50 dekagrammon aluli mennyiség nem mérendő.

6. §.

A lemérés előtt vett mustrák az eladó kívánatára megméréndők s az átadáskor részére megtérítendők.

7. §.

Úgy a vevőnek, mint az eladónak, szabadságában áll a szerződéskötés alkalmával minden zsákot vagy azok egy részét megjelölni. Ezen zsákok vitás esetben eladási mustrák gyanánt szolgálnak.

8. §.

Az átvétel — egyéb megállapodás hiányában — a kötés napjától számított két nap alatt történik.

9. §.

A göngysúly minden zsákra nézve külön, vagy szállítmányonként tüntetendő ki.

Az elegysúly $\frac{1}{4}$ százalékáig menő göngysúlytöbblet nem kifogásolható.

10. §.

A göngysúly helyességének kipuhatólása céljából a gyapjú átvétele alkalmával szabadságában áll a vevőnek, 10 zsáknál kisebb szállítmányból egy zsákot, nagyobb szállítmányból pedig tíz-tíz egyforma zsák közül egyet választása szerint kiüríteni s hiány esetén az átlagos különbséget megtérítését igényelni.

Ha a göngysúly kipuhatólása nem az átvétel alkalmával, hanem később történik, a göngysúlykülönbséget hitelesen igazolandó. Ily esetben az eladónak jogában áll a különbséget megállapítása céljából a kifogásolt zsákok megküldését követelni, azonban a megküldés és a visszajuttatás költségeit ő tartozik viselni, ha a kifogás alaposnak bizonyul.

A göngysúlykülönbséget iránti felszólamlás joga a számla keltétől számított egy év alatt évül el.

11. §.

Magyar gyapjúval s belföldi berbecs (Zigaja) gyapjúval (az erdélyi berbecset kivéve) másodrendű gyapjú (Stogasch),

valamint fekete és hulladékgyapjú együvé nem zsákolható; ezek külön zsákokba rakandók s a vevőnek a szerződés megkötése előtt megmutatandók.

12. §.

Durva gyapjú, mint erdélyi berbecs, oláhországi, szerbiai, török stb., tiszta súlyban, túlsúly nélkül, 3°/_o kamatlevonás mellett árultatik. Ilyen gyapjúnál a másodrendű gyapjú külön zsákolandó s a vevő abból csupán 10°/_o-ot tartozik átvenni az elsőrendű súlya után s ennek árában.

A göngysúly tekintetében a 9. és 10. §-ok határozmányai érvényesek.

XVIII.

Tölgykéreg.

(E határozatok életbeléptek 1891. április 1-én.)

1. §.

Tölgykéreg aprított állapotban 100 kilogrammonként, csomóban pedig 102 kilogrammonként árultatik.

2. §.

A cserfa kérgének kivételével, az osztrák-magyar monarchiában előforduló mindennemű tölgyfa kérge szállítható, kivévén azon kérget, mely mocsaras helyen termett s felhámja (epidermis) sömörrel s rozsdapettyekkel van ellepve.

3. §.

Minőségre nézve a kereskedelmi forgalom tárgyát képező tölgykéreg négy osztályba soroztatik.

a) Elsőrendű (Prima), mely alatt fiatal állabokból származó pikkely- és paramentes, síma és kövér, fénylő kéreg értetik, nem több mint 5°/_o-nyi oly minőségűvel keverve, mely a másodrendűbe átmenőleg gyengén repedezett.

b) Középfajú (Original), mely 50°/_o első- és 50°/_o másodrendű kérget tartalmaz.

c) Másodrendű (Secunda); ez alatt értendő:

I. fiatal elsőrendű állabokból nyert törzskéreg, továbbá

II. idősebb állapotból nyert mohamentes testkéreg, csekély pikkely- és paraképződménnyel.

d) Harmadrendű vagy durva kéreg (Tertia), mely alatt idősebb másodrendű állapotok törzskéreg, valamint erősebb pikkely- és paraképződményes, kövér és mohamentes kéreg értendő.

4. §.

Mind a négy osztályú kéreg csak úgy szállítható, ha egészséges, tökéletesen száraz, jól gondozott, esőtől és nedvességtől meg nem sérült és veretlen. Az ilykép előállított kéregnek törésnél vagy vágásnál természetes fehéres vagy rózsás színt kell mutatnia. Veretlen az olyan kéreg, melynél a törzskéreg vert részei a szállított mennyiség 2⁰/₀-ánál többre nem terjednek.

5. §.

Az elsőrendű kéreg még akkor is szállítható, ha 10⁰/₀-ig gyengén repedezett, másodrendűbe átmenő minőségűt tartalmaz, csakhogy ez esetben vevő a közbekevert másodrendű egész mennyiségért, eladótól a vételár felének elengedését követelheti. Ha azonban az elsőrendű árú több mint 10⁰/₀-nyi repedezett kérget tartalmaz, a vevő azt mint szerződésellenest visszatámaszthatja.

6. §.

A másodrendű kéregnek harmadrendű keveréket nem szabad tartalmaznia.

7. §.

Szállításra nem alkalmas: esőtől, nedvességtől vagy penésztől sérült, valamint második nedvben hántott kéreg, továbbá az olyan, mely korai vagy nem eléggé szellős raktározás folytán megpállott s ennek következtében korhadt, vagy törésben sárgás színt mutat, végre azon aprított kéreg, mely az elsőrendűnél 1¹/₂⁰/₀-nál, a középfajúnál 2⁰/₀-nál a másodrendűnél 3⁰/₀-nál, a harmadrendűnél 4⁰/₀-nál több kérget tartalmaz.

8. §.

Galykéreg, amennyiben törzskéreggel együtt lett termelve, minden osztálynál — kivéven az elsőrendűt — az összsúly tizedrészig, szintén szállítható. Galykéreg egymagában csak

akkor szállítható, ha ez határozottan ki lett kötve. A galykéreg egyáltalában vert lehet.

9. §.

Ha a minőségre vonatkozólag semmi sem köttetett ki, vagy ha a vétel nem mustra alapján történt, akkor a jelen szokások 3. §-a *b)* pontjának megfelelő középfajú tölgykéreg szállítandó.

10. §.

Különös megállapodás hiányában a tölgykéreg aprított (vágott) állapotban szállítandó. Az aprított (vágott) tölgykéreg lehetőleg egyenlő, mintegy 5 centiméternyi nagyságú kockára aprított vagy vágott legyen és semmi idegen alkatrészeket ne tartalmazzon. Csomós kéreg lehetőleg egyenlő egy méter hosszú tekercekből álljon és megközelítőleg egyenlő 20—25 kilogrammnyi súlyú legyen. A csomók (kötegek) mindkét végükön erős zsineggel — vassodrony, fűzfa- és szalmagúzs kizárásával — jó szorosan összekötözve, az egyes tekercek pedig legalább egyik végükön fűrészeltek legyenek.

11. §.

Különös kikötés hiányában az árú szállítása május 1-től kezdve, ugyanaz évi július 1-ig bezárólag, az eladó választása szerint, azonban mindig vasúti állomáson eszközendő.

12. §.

Az eladó köteles hivatalosan mázsált üres vasúti kocsikról gondoskodni és a kérést saját költségén és veszélyére berakadni. A berakott mennyiségnek kocsinként legalább 10,000 kilogrammnak kell lennie.

13. §.

Aprított (vágott) tölgykéreg — egyéb megállapodás hiányában — kiöntve (ala rinfusa), fedett (H) kocsikba rakandó. A kocsiajtók elé torlaszul legfeljebb mintegy két centiméter vastagságú deszkák használandók, melyeknek göngysúlya az összsúlyból levonásba hozandó, ellenben vevő az eladónak a deszkák ára fejében kocsinként 1 frt 20 krt megtéríteni tartozik. K. H. jegyű fedélajtókkal ellátott kocsik csakis vevő beleegyezésével használhatók.

14. §.

A csomós, illetőleg kötegekben levő tölgykéreg felrakásához szükséges póznákat, karókat és köteleket eladó tartozik adni s ezeknek göngysúlya az összsúlyból levonandó. A megrakott kocsi védelmére szükséges ponyvákat vevő adja.

15. §.

A szállítás részletenként is történhetik, de egyszerre leg-
alább három kocsi rakomány szállítandó.

16. §.

Vevő az árú átvételére — a szállítandó mennyiség és minőség egyidejű pontos megjelölése mellett — ajánlott levélben hívandó fel, és köteles a felmondó levél feladási keltétől számított ötödik napon az átvételt megkezdeni és azt megszakítás nélkül folytatni. Eladó az átadást szintén ezen határnapon, azonban déli 12 óra előtt kezdi meg és legkésőbb az erre következő napon fejezi be. Esős idő, vasárnapok és közönséges ünnepek mindkét esetben kivételnek.

17. §.

Amennyiben eladó nem volna képes az egész felmondott mennyiséget egyszerre átadni, szabadságában áll a szállítást a következő napon befejezni. Ez esetben azonban a vevőnek is jogában áll az átvételt a következő napon, vagyis az egész felmondott mennyiség bemutatása után kezdeni meg.

18. §.

Az árú súlyára nézve a feladó állomás hivatalos mázsálása irányadó; amennyiben a feladó állomáson vasúti hídmérleg nem léteznék, a vasút által a legközelebbi vasúti hídmérlegben megállapított súly az irányadó.

19. §.

Ha a tölgykéreg akár a fával együtt, akár anélkül a törzsön adatik el, s a felek közt a minőségre nézve különös megállapodás létre nem jött, sem pedig vevő a kérést a

törzsön meg nem szemlélte, a minőség a 3 §. b) pontja feltételeinek kell hogy megfeleljen, mert különben vevő a fa hántására és a kéregnek s a fának átvételére nem kötelezhető.

XIX.

Fenyőkéreg.

(E határozatok életbeléptek 1891. április 1-én.)

1. §

A fenyőkéreg 100 kilogrammonként árultatik.

2. §.

Minőségre nézve a fenyőkéreg két osztályba soroztatik, és pedig:

A) Elsőrendű kéreg, mely kizárólag fiatal állabokból származó sima, pikkely nélküli törzsekről nyeretik, víztől és nedvességtől meg nem sérült és 5⁰/₀-nál több kéregport s törmeléket s 5⁰/₀-nál több pikkelyes kérget nem tartalmaz.

B) Másodrendű, mely fiatal vagy akár idősebb állabokból származik, egészséges és jól gondozott, azonban pikkelyes is lehet, de 5⁰/₀-nál több port és törmeléket nem tartalmaz.

3. §.

Egészséges és jól gondozott az olyan kéreg, amely a törésnél belül fehér, s belső oldalán fehér vagy sárga színt mutat.

4. §.

Nem szállítható az olyan kéreg, mely eső folytán megsérült, s mely a törésnél belül barna vagy fekete színt mutat.

5. §.

Nem tagadható meg az átvétel azon esetben, ha az átadandó mennyiség közt előforduló, esőtől és nedvességtől megsérült kéreg 3⁰/₀-nál többet nem tesz.

6. §.

A fenyőkéreg akár csomókban, akár zúzott, csévelt vagy aprított állapotban szállítható. Ellenkező megállapodás hiányában a kéreg zúzott állapotban szállítható.

7. §.

A szállítás, különös kikötés hiányában, a június 1-től október végéig terjedő időszak alatt teljesítendő.

8. §.

A részletszállítás és felmondás iránt a tölgykéregre nézve megállapított határozatok a fenyőkéregre is érvényesek.

XX.

Magyar gubacs.

(E határozatok életbeléptek 1884. január 1-én.)

1. §.

A gubacs 100 kilogrammonként s minden 500 kilogrammnyi mérés után egy kilogrammnyi túlsúlylyal árul-tatik.

2. §.

Elsőrendű gubacs alatt nedvességtől nem szenvedett, jól kezelt és idegen keverék nélküli árú értetik.

3. §.

Másodrendű gubacs alatt eső, vagy más behatás foly-tán legfőlebb harmadrészben megsérült árú értetik.

4. §.

Harmadrendű gubacs alatt a másodrendűnél még na-gyobb fokban megsérült árú értetik.

5. §.

Az eladó minden körülmények között, s még azon esetben is felelős az árú egyenlő voltáért, ha a vevő az árút megsejmlélte és jónak találta. E szabály áll úgy a zsákolatlan (alla rinfusa), mint a zsákokban szállítandó árúra nézve is.

6. §.

Szerbiai, boszniai és olaszországi gubacs — ha más kikötés nem történt — csakis mustra szerint árultatik.

XXI.

Burgonya.

(E határozatok életbeléptek 1904. október 1-én.)

1. §.

A burgonya 100 kgr.-kint, tiszta súlyban, zsák nélkül árultatik.

2. §.

Egyéb kikötés hiányában mezőgazdasági és ipari célokra szolgáló burgonya szállítandó.

3. §.

Mezőgazdasági és ipari célokra szolgáló burgonya gyanánt csakis idő- és évjáratszerűleg egészséges, érett, föld- és csiramentes árú szállítható. A fonnyadt szemek mennyisége a szállított árú mennyiségének 5⁰/₀-át teheti.

4. §.

A rostálás következtében mutatkozó földkeverék 2⁰/₀-ig és a mosási próba folytán keletkező súlyveszteség 4⁰/₀-ig nem kifogásolható, épp úgy nem kifogásolható 2¹/₂ cm.-nél rövidebb burgonyaszemek előfordulása, amennyiben ezeknek súlya a szállítmány súlyának 10⁰/₀-át meg nem haladja.

A 2⁰/₀-ot meghaladó földkeverék folytán előálló súlyveszteségért 10⁰/₀-ig, valamint a szállítmány súlyának 10⁰/₀-át meghaladó mennyiségben előforduló nagyon aprószemű (2¹/₂ cm.-nél rövidebb) burgonya miatt 20⁰/₀-ig a vevő részére megfelelő megtérítés adandó.

A vevő a szállítmányt visszautasíthatja:

a) ha a földkeverék súlya a 10⁰/₀-ot, vagy

b) ha a nagyon apró szemű (2¹/₂ cm.-nél rövidebb) burgonya súlya a 20⁰/₀-ot meghaladja.

5. §.

Amennyiben bizonyos keményítőtartalom biztosított a szállított árú keményítőtartalma attól eltér, az értékkülönbözöt megtérítendő. Eltérés esetén, az eladó és vevő részéről közösen vont mustra alapján bármely hiteles (állami) magyar vegykezleti állomás által megejtett keményítővizsgálat eredménye irányadó. Mustra gyanánt 100 métermázsánként 5 kg. súlyú burgonya szolgát.

6. §.

Emberi táplálkozásra eladott burgonya gyanánt csakis emberi táplálkozásra alkalmas, kellően válogatott, egyfajú, föld- és csiramentes burgonya szállítható. Öt cm.-nél rövidebb hosszátmérőjű burgonya a szállított burgonya súlyának legjobb 10⁰/₀-át teheti.

Amennyiben a szállítandó burgonya belének színe ki nem köttetett, a szállított burgonya belének bármilyen színe lehet.

Vetési célokra eladott burgonya gyanánt csakis egészséges, érett, teljesen tiszta, kellően válogatott, a fajhoz képest közép nagyságú, csira- és földmentes árú szállítható.

Az ezen §-ban tárgyalt burgonyanemekre a 4. és 5. §§-ok intékedései nem alkalmazandók.

7. §.

Ha a teljesítés helyén fagy vagy fagyveszély áll be, a szállítás beszüntetendő és a teljesítési határidő a fagy vagy a fagyveszély megszűntéig meghosszabbítottnak tekintendő, hacsak a vevő a szállítást kifejezetten nem kívánja.

Ez esetben a vevő az eladónak a vételár után a törvényes kamatot, valamint az árú megőrzése körül felmerült költségeket megtéríteni köteles.

Arról, hogy a szállítást fagy vagy fagyveszély miatt megszüntetni kívánja, tartozik az eladó a vevőt haladéktalanul értesíteni.

8. §.

Ha zsákokban való szállítás köttetett ki, a zsákokat a vevő tartozik adni. Ha a zsákok elküldésében a vevő késedelmes, vagy ha az eladó 8 nappal a teljesítési határidő lejárta előtt még nincs a zsákok birtokában, jogosítva van azokat a vevő költségére kölcsön venni. Amennyiben a feladás a vevő határozott kívánsága folytán (7. §.) fagyveszély mellett történik, az eladó köteles a waggonokat a vevő költségére szalmával kibélelni.

9. §.

Az eladó tartozik naponta legalább 200 métermázsát szállítani, de szállíthat ennél nagyobb mennyiséget is.

XXII.

Gyapot. Gyapotfonál. Gyapotszövetek. (Nyersárú.)

(E határozatok életbeléptek 1910. április 1-én.)

I. Gyapot.

1. §.

Az eladó, még mustra szerinti eladás esetében is, köteles a vevővel közölni a termelő országot vagy az azt megjelölő kikötőhelyet, valamint az áru nemét, osztályát vagy minőségét.

2. §.

A gyapot eredeti bálók szerint képezi adás-vétel tárgyát.
A bálók elegysúlya:

északamerikai gyapotnál kb.	180—240 kg.
keletindiai gyapotnál kb.	140—200 kg.
egyptomi (Mako) gyapotnál kb.	225—300 kg.

A levantei gyapot kilogrammonként képezi az adás-vétel tárgyát, a bálók súlya pedig, a gyapot neme és eredete szerint, 85—320 kilogramm közt ingadozik.

A délamerikai és a nyugotindiai gyapot, valamint nem a fentemlített helyekről származó gyapot adásvétele seronák vagy bálók szerint történik, a hozzávetőleges (circa) súly megjelölésével. A seronák súlya rendszeren 25—50, a bálók súlya 75—220 kilogramm közt váltakozik.

Ez a kifejezés: „körülbelül“ (circa) azt jelenti, hogy az eladó a szerződési vételáron a megvett mennyiségnél 5⁰/₀-kal többet vagy kevesebbet szállíthat.

3. §.

A vámbelföld valamely helyén („ab“) történő szállításonknál a kellőleg száraz árúnak 100 kilogrammokban megállapított súlya irányadó.

A lemérésnél fél kilogramm súly is számításba vétetik. A 0·25 és 0·75 kilogrammnál nagyobb súlytörédek fél, illetőleg egész kilogrammoknak számíttatnak. A 0·25 kilogrammnál kisebb töredékek számításon kívül hagyatnak, a 0·50 és 0·75 kilogramm közötti töredékek pedig csak fél kilogrammnak számíttatnak. A göngyölethez használt hiányzó ábronsok súlya az elegysúlyhoz hozzászámítható.

4. §.

Eredeti súly kikötése esetében ez a mérlegelést pótolja ugyan, azonban a vevő követelheti az eredeti súly igazolását.

Eredeti súly alatt az a súly értendő, mely a közvetlen beszerzési hely eredeti számlájában fel van tüntetve.

5. §.

Az angol fontnak kilogrammra átszámításánál 100 angol font 45·36 kilogrammnak számítandó.

6. §.

Az Amerikából közvetlenül érkezett árúnál 1⁰/₀-ig terjedő súlykeveslet, — a Keletindiából, a Levanteből és Egyiptomból tengeren át, közvetlenül érkezett árúnál pedig ¹/₂⁰/₀-ig terjedő súlykeveslet természetes súlyhiánynak (calo) vétetik.

Nagyobb súlyhiányokat az eladó megtéríteni tartozik.

7. §.

Göngysúly gyanánt az északamerikai gyapotnál 6⁰/₀, más származású gyapotnál pedig az eredeti göngysúly számitatik.

8. §.

Eredeti göngysúly alatt a közvetlen beszerzési hely eredeti számlájában feltüntetett göngysúly értetik.

A vevő követelheti az eredeti göngysúly igazolását.

Ha az eredeti göngysúly nem igazolatik, úgyszintén, ha a felmerülő adatok szerint a göngysúly tévesen vagy valótlanul tüntetett fel, abban az esetben a valóságos göngysúlyt aképpen kell megállapítani, hogy egy bizonyos számú eredeti bálból, még pedig

ha a tétel 50 bálnál kevesebb	5 bálból
ha a tétel 50—70 bálból áll	7 bálból
ha a tétel 70 bálnál több	10 bálból

és így tovább minden tétel 10⁰/₀-ából a száraz göngyölet súlya kipuhatólandó. A göngyöletnek ily módon bálonkint átlagosan mutatkozó súlya, az egész tétel mindegyik eredeti báljára nézve, göngysúlynak tekintendő.

9. §.

A madrasi és bengáli gyapot adásvétele göngysúly elszámolása nélkül, azaz a közvetlen beszerzési hely eredeti számlájában megjelölt tiszta súly szerint is történhet.

A vevő ily ügyletnél is követelheti az eredeti tiszta súly igazolását.

10. §.

Bármily származású gyapot ára tiszta súly szerint, 100 kilogrammonkint, koronaértékben értendő.

A fizetést az eladó választása szerint vagy készpénzben, 2⁰/₀ sonto levonásával, vagy négy havi lejáratú elfogadvánnyal kell teljesíteni.

Az esedékesség azonnal szállítandó árúnál az ügylet megkötése napjától, későbbi határidőben szállítandó árúnál pedig az illető kikötőbe vagy rendeltetési helyre már megérkezett árú átvételére szóló értesítés napjától számitatik.

11. §.

Ez a megjelölés: c. f. (cost, freight) azt jelenti, hogy az árút az eladás alkalmával kijelölt megérkezési kikötőig terhelő költségek és szállítási díj a vételárban benfoglaltatnak. Ez esetben az árú biztosítása a vevő dolga.

Ez a megjelölés: c. i. f. (cost, insurance, freight) azt jelenti, hogy a költségek, a biztosítási és a szállítási díj, az eladás alkalmával kijelölt megérkezési kikötőig, a vételárban benfoglaltatnak. Ez esetben a biztosítás kötelezettsége az eladót terheli, aki felelős azért, hogy az árú valamely megbízhatónak elismert biztosító vállalatnál, legalább is a számlaösszeg erejéig, biztosítva legyen. A vevő a biztosított jogaiába és kötelességeibe lép.

12. §.

Tengerentúli vásárlásoknál az eladó részére, valamely elsőrangú nyugat- vagy középeurópai bankháznál rembourshitel nyitandó, amelynél fogva az eladó a vevő számlájára, a rakjegyek (Connossement) s azonkívül c. i. f. eladásoknál még a biztosítási kötvények átadása ellen a számla értékét felveszi, még pedig:

Egyiptomból vagy a Levanteből gőzössel szállított áruk-
nál a kelettől három óra szóló váltókban;

Keletindiából, a Suez-csatornán át, gőzössel szállított
árúknál lát után három óra szóló váltókban;

Keletindiából, a Cap megkerülésével, vitorlással szállított
árúknál lát után hat óra szóló váltókban;

az Északamerikai Egyesült-Államokból, vitorlással vagy
gőzössel szállított áruk-
nál lát után 60 napra szóló váltókban.

13. §.

A vétel meg szemlélésre (salvo la visita) csak abban az esetben tekinthető megkötöttnek, ha a vevő az árút meg szemlélte és elfogadta, aminek megtörténte után az árú minősége többé nem kifogásolható.

Az árú meg szemlélésének vagy megmustrázásának, illetőleg elfogadásának azon napot követő hétköznapon kell megtörténnie, amelyen az árú meg szemlélésre vagy megmustrázásra készen áll. Ha a vevő ezt a határidőt elmulasztja, az eladót ajánlata többé nem kötelezi.

Ha ügylet nem jön létre, a vont mustrák visszaadandók.

14. §.

Mustra szerint kötött vétel esetében egy bál sem térhet el a mustrától.

Ha azonban az eladás átlagmustrák alapján történik, melyekhez tartoznak a szállításra kész árútételek mustrái (ú. n. Ausfallmuster) is, az árúnak csak átlagosan kell meg-egyeznie a mustrával.

15. §.

A vevő birtokában maradt vételi mustrák az ügylet megkötése alkalmával, bármelyik szerződő fél kívánságára, közösen lepecsételendők.

16. §.

A vámbelföld valamelyik helyén raktározott árúnál a vevő követelheti, hogy az átvétel előtt a szokásos mennyiségben ellenőrzési mustrákat vonhasson.

Ha ügylet nem jön létre, az illető mustrák az eladó kívánságára visszaadandók.

17. §.

Az évad kezdetével, a beszerzési piacok által közrebocsátott jellegmustrák (typus) rendszerint csak általános tájékoztatóul szolgálnak és nem nyújtanak biztosítékot az iránt, hogy az árú azokkal meg fog egyezni.

18. §.

Mustra szerint kötött vétel esetében, ha a szállított árú egészében vagy átlagosan egy fél osztálylyal (23. §.) rosszabb a szerződéses árúnál, a vevő az átvételkor az egész árút visszautasíthatja, vagy pedig a minőségi különbözetért érték-megtérítést követelhet az eladótól.

Ha csupán elvétele fordul elő a mustraszerintnél rosszabb minőség vagy az átlagos minőségi különbség az előbbi pontban megjelölt határt el nem éri, a vevő az átvételt meg nem tagadhatja, de a minőségi különbözetért értékmegtérítést követelhet az eladótól.

Értékmegtérítést követelhet a vevő az eladótól akkor is, ha az árú szokatlanul sok homokot vagy követ tartalmaz.

Átlagmustra szerint kötött vételnél azonban a szállított árú átlaga irányadó a vevő azon jogának gyakorlásánál, melynél fogva a fentiek szerint az árút visszautasíthatja vagy pedig értékmegtérítést követelhet.

19. §.

Bármily származású keletindiai gyapotból, 50-nél kevesebb bálból álló tételnél minden ötödik bál, 50—70 bálból álló tételnél minden hetedik bál, 70-nél több bálból álló tételnél minden tizedik bál mustráztatik meg.

Más gyapotnemeknél a mennyiségnek, illetőleg az osztálynak legalább 10%-át, vitás esetekben vagy a szakértői eljárás (arbitratio) céljaira pedig valamennyi bált meg kell mustrázni.

Ha megsérült vagy a sérülés után megtisztított árúról van szó, mindenkor valamennyi bált meg kell mustrázni, még a keletindiai gyapotból is.

A mustrákat, körülbelül 0.25 kg. súlyban, a bálók belsőjéből kell vonni s azok végül az árú tulajdonosát illetik.

20. §.

A szakértői eljárás (arbitratio) céljaira szolgáló mustrákat a szerződő felek jelenlétében, az árúnak a rendeltetési helyét képező európai kikötőbe való megérkezésekor kell vonni.

Ezek a mustrák a felek által lepecsételendők és a vevő őrizetében maradnak.

21. §.

Ha bizonyos meghatározott osztály szerinti gyapot adott el, az eladó, külön jótállás elvállalása nélkül is, a szerint köteles szállítani.

A vevő az árút szakértői eljárás (arbitratio) alá vétetheti, ha a szállítás véleménye szerint nem a meghatározott osztály szerint történt, vagy ha ő általában az osztály ellenőrzését kívánja.

22. §.

Ha északamerikai gyapot eladásánál az eladó kifejezetten nem jelölte meg, hogy az árú átlagos osztályú (average) legyen, az esetben mindig egyenletes osztály (even running) értendő.

23. §.

Osztályok szerint való eladásoknál a Liverpool Cotton Brokers Association megjelölései érvényesek

24. §.

Az eladó köteles megjelölni azt a helyet, a hol a vevő kívánságára az árúnak szakértői megvizsgálása foganatosítható.

A szakértői eljárásra vonatkozólag a 19., 20., 21., 27. és 28. §§-ok intézkedései irányadók.

25. §.

Osztály szerint való vételeknél, ha az árú egészében vagy átlagosan egy egész osztálylyal rosszabb a kikötött osztálynál, a vevő az átvételkor az egész árút visszautasíthatja, vagy pedig a minőségi különbözetért értékmegtérítést követelhet az eladótól.

Ha csupán elvétele fordul elő a kikötött osztály szerinti minőségnél rosszabb átlagos minőség, vagy az átlagos minőségi különbség az előbbi pontban megjelölt határt el nem éri, a vevő az átvételt meg nem tagadhatja, de a minőségi különbözetért értékmegtérítést követelhet az eladótól.

Értékmegtérítést követelhet a vevő az eladótól akkor is, ha az árú szokatlanul sok homokot vagy követ tartalmaz.

26. §.

High colored, tinged, lightly stained stb., valamint mixed packed, factor samples stb. gyapot külön kikötés nélkül nem szállítható.

Ha ezek a sajátságok csupán kis mértékben és csak elvétele fordulnak elő, a vevő az átvételt meg nem tagadhatja, azonban az egyes bálók minőségi különbözetéért megfelelő értékmegtérítést követelhet az eladótól. Nagyobb hibák esetében a vevő a szerződéssel ellenes bálók átvételét megtagadhatja, vagy azokért az eladótól megfelelő értékmegtérítést követelhet.

27. §.

A kikötőtnél jobb minőségű árút a vevő vissza nem utasíthatja, ha az árú különben a szerződés többi feltételeinek megfelel.

A kikötöttnél jobb minőségű árú szállítása esetében az eladó csak akkor követelhet kárpótlást (mutual allowances) a vevőtől, ha ez az ügylet létrejötté alkalmával kikötöttet.

28. §.

A szakértői eljárás költségeit a vesztes fél viseli

29. §.

A mérési és átadási költségek az eladót terhelik.

30. §.

Az eladó az árút jó állapotban tartozik átadni.

A tengeri havariát szenvedett, hibásan vagy csalárd módon csomagolt bálákat, továbbá azokat, melyek más származású árút tartalmaznak, mint amilyen kikötöttet, a vevő az átvételkor visszautasíthatja.

A tengeri vagy szárazföldi havariától megtisztított, valamint az újra csomagolt (rebaled) bálákat, ha minőségük egyébként megfelelő, a vevő vissza nem utasíthatja.

31. §.

A hajóba rakás napjául a rakjegy (connossement) kelte tekintendő, az indulás napjául pedig az, amelyen a hajó indulásra készen áll.

32. §.

A tengeren át szállítandó, akár már hajóba rakott, akár berakásra váró árúnál, az eladó köteles a vevővel közölni a berakódó nevét, továbbá azt az időpontot, amikor az árú berakatott, illetőleg amikor az berakatni fog, úgyszintén, mi-helyt arról tudomást szerzett, a hajó (vitorlás vagy gőzös) nevét és végül — mi-helyt lehet — a tétel jegyét is.

A vevő mindezek igazolását követelheti.

Az ily árúnál a szállításból eredő veszélyek tekintetében a vevő az eladó helyébe lép.

33. §.

Mihelyt az árú a rendeltetési helyre megérkezett, a vevő azt haladéktalanul átvenni köteles.

34. §.

Ha a hajóba rakandó vagy úszó árú „költségmentesen (franco) raktárba vagy waggonba“ adatott el, ez azt jelenti, hogy a raktárig vagy waggonig felmerülő költségeket az eladó viseli. Az ilyen árú súlyára nézve az eredeti súly (4. §.) irányadó.

35. §.

Ha ügynök közvetítette az eladást, az eladó helyi ügyleteknél $1\frac{1}{2}\%$ ügynöki jutalékot fizet. Az ügynök minden általa közvetített ügyletet a szerződő felekkel szemben írásbelileg igazolni köteles.

36. §.

Külföldön kötött ügyleteknél, olyan esetekben, amelyekre nézve ezen szokások intézkedést nem tartalmaznak, mindig azon hely szokásai irányadók, ahol az ügylet létrejött.

II. Gyapotfonál.

1. §.

A gyapotfonál vagy kilogrammonkint, vagy angol fon-tonkint, vagy pedig 2·24 vagy 4·48 kilogramm súlyú cso-magonkint képezi a forgalom tárgyát

A nyers, azaz fehérítetlen vagy festetlen egyszerű cso-magnak 2·24 kilogrammot, a dupla csomagnak 4·48 kilo-grammot kell nyomnia zsinegek és fedél nélkül, tehát tiszta súlyban.

Úgy a cérnázott, mint a cérnázatlan fonalat fonalat tartalmazó egyszerű csomagban ötször annyi matringnak (Schneller) kell lennie, mint amennyit a fonálszám jelez, a dupla csomagban pedig tízszer annyinak.

A matring 7 pászmából (Wiedel) álljon s minden pász-mában átlag 80 szál legyen.

Minden egyes szálnak 1·37 méter hosszúnak kell lennie, vagyis

Matring vagy Hank	Pászma vagy köteg	Szál vagy motollafordulat	Méter
1 =	7 =	560 =	768
	1 =	80 =	109·72
		1 =	1·37

A Hardwater pászmája azonban, ha ez a körülmény a burkolaton meg van jelölve, 60 szálás is lehet.

A nyers, egyszerű gyapotfonalak a nemzetközi fonál-számozó kongresszusnak ez idő szerint gyakorlatilag általánosan érvényben álló határozatai értelmében, a száraz súlyhoz viszonyítva, legfőleg 8¹/₂% nedvességet tartalmazhatnak.*

2. §.

Az olyan csomagfonalat (Bündelgarn), amelynek matring-beosztása az 1. §. határozatainak meg nem felel, a vevő az eladó rendelkezésére bocsáthatja s az utóbbi 4 héten belül helyes matringbeosztású csomagokat köteles szállítani.

3. §.

A súly- és fonálszámkülönbözetek, valamint a túlságos nedvességtartalom miatt emelt kifogásokat 14 napon belül, a minőség elleni kifogásokat pedig csomagfonálnál 14 napon belül, copsfonálnál 6 héten belül kell megtenni, mert különben az eladó szavatossága megszűnik.

A szokásszerű hüvelysúly túllépése miatt emelt kifogásokat 6 héten belül kell megtenni.

A kifogások megtételére kiszabott határidő a fonalak átadásától, más helyre küldött fonalagnál pedig attól a naptól számítatik, amelyen az árú, a fuvarlevél szerint, rendeltetési helyére érkezett.

4. §.

Kifogásolás esetében a felek közös mustrát vonjanak.

Mustra gyanánt bálonkint legalább is egy egyszerű vagy kettős érintetlen csomag, vagy pedig minden egyes copsláda két különböző rétegéből vont hét-hét cops szolgál.

A mustravonásnak a kifogás megtétele napjától számított 14 napon belül kell megtörténnie.

Ha az eladó a mustravonás tekintetében kellőleg nem

* A gyapotfonalak egy szárítókészülékkel egybekötött mérlegen méretnek meg és 105—110 Celsius-foknál a súlyállandóságig (Gewichtsconstanz) száríthatnak. Az árú kereskedelmi súlya a száraz súlyból, a megengedett 8¹/₂% nedvességtartalomnak százalékos hozzáadásával, állapítatik meg.

Ezen százaléktétel, a fonalak rendes állapotához viszonyítva, 7⁵/₆% nedvességtartalomnak felel meg.

rendelkezik, a vevő az előbb említett határidőt követő három napon belül Budapesten a tőzsde titkári hivatala útján, másutt hiteles alakban, a fenti határozatok értelmében mustrát vonathat.

A mustrát, az esetleges vételi mustrával együtt, a tőzsdei szakértő-bizottság elé kell terjeszteni.

A minősítés (Conditionierung) céljaira szolgáló mustravonás tekintetében a következő határozatok érvényesek.

Mustrát csak teljesen sértetlen, előzőleg még fel nem bontott bálókából, illetve ládákából (colloból) szabad vonni.

Minden minőség és fonálszám egy sorozatot (Serie) képezzen. Öt és ötnél kevesebb colloból álló sorozatoknál két collot kell megmustrázni; nagyobb sorozatoknál pedig minden öt colloból, valamint a collokak öttel nem osztható maradékából egy collot.

Egyes collok egyáltalában nem kerülhetnek minősítésre.

Copsfonalakknál a mustrázásra kijelölt ládák tiszta súlya is tizedkilogrammnyi pontossággal megállapítandó. A mustrák a megmustrázás végett kiválasztott minden egyes colloból körülbelül $\frac{1}{2}$ kilogrammnyi súlyban, és pedig nem a collo szélén, hanem belsejében fekvő különböző rétegekből vonandók. A mustrákat tartalmazó palackok vagy bádogdobozok légmentesen elzárandók.

A mustrázás végett kiválasztott minden fonálból közepebből egy egyszerű vagy egy dupla csomag veendő és a külső behatások ellen lehetőleg megóva, becsomagolandó.

Az ily módon becsomagolt és a felek pecsétjeivel ellátott mustrákat a legközelebbi postával a budapesti árú- és értéktőzsde által elismert valamely minősítő állomásra kell küldeni.

Minden mustrán fel kell tüntetni:

1. a collo jegyét és számát,
2. a számlázott és kipuhatolt tiszta súlyt.

Bármelyik fél kívánságára másodminták vonandók és gondosan megőrzendők.

A hüvelysúly kipuhatolására szolgáló megmustrázást akként kell megejteni, hogy az 1—4. bekezdés értelmében minden egyes láda két különböző rétegeből 7—7 cops vettetik. A kifogásolt küldeményből azonban fonálszámonként és nemenként (pincops vagy warpcops) legalább 100 cops vonandó mustrául.

E mustrákat jól becsomagolva és ajánlva, a budapesti árú- és értéktőzsde által elismert valamely minősítő állomásra

kell küldeni, mely a cops súlyát a hüvelylyel együtt, továbbá külön a puszta hüvely súlyát is tizedgrammnyi pontossággal megállapítja és erről két példányban bizonyítványt állít ki.*

A hüvely súlyának megállapításával járó összes költségeket, beleérve a mustravonásnál esetleg felmerült szállítási költséget is, a vesztes fél viseli.

5. §.

Ha a csomagfonalak súlya a szabályszerű súlyt el nem éri, de a súlyhiány 4⁰/₀-nál nem nagyobb, ez esetben a vevő a fonalat átvenni tartozik, az eladó pedig köteles a súlykülönbség értékét a vevőnek megtéríteni.

Ha azonban a súlyhiány a 4⁰/₀-ot meghaladja, abban az esetben a vevő szabad választása szerint:

1. követelheti a súlykülönbség értékének megtérítését vagy

2. követelheti, hogy részére 4 héten belül teljes súlyú fonál szállíttassék, vagy végül

3. a fonalat visszaadhatja s az ügylettől elállhat, a mellett az összes költségeknek és kárának megtérítését követelheti az eladótól. A vevő azonban ezt a jogot csak abban az esetben gyakorolhatja, ha az eladót arról, hogy az ügylettől elállani kíván, a súlyhiány miatti kifogások (3. §.) közlésével egyidejűleg értesíti és az eladó ezen értesítés vételétől számított 3 napon belül nem közli a vevővel arra való készségét, hogy az eredeti szerződési határidőn belül pótszállítást teljesít.

Ily pótszállításra azonban az eladónak csak egyszer van joga.

6. §.

A nyers, egyszerű gyapotfonál számjelzése azt a matringmennyiséget jelenti, amely egy angol fontban, normális nedvességtartalom mellett foglaltatik.

A számot úgy kell kipuhatolni, hogy csomagfonalaknál a mustracsomag összes matringjai, öt vagy tíz matringjával, megmértenek; copsfonalaknál egyszerre kétszer hét copsról kell egy egész matringot legombolyítani és megmérni.

Az ily módon foganatosított számozás átlaga az illető bál vagy láda számául tekintetik.

* A tőzsde által elismert minősítő állomások: 1. a Budapesti Királyi József-műegyetem és 2. a M. Kir. Technológiai Iparmúzeum.

A számok kifogásolása esetében valamennyi bált vagy ládát alá kell vetni a számozási eljárásnak és ilyenkor az eredmény a mustravonásnak alávetett egész mennyiségre nézve a számozás átlagát jelenti. Ezen átlagos számításba azonban nem tudhatók be azoknak a báloknak vagy ládáknak számozási eredményei, amelyek

bezárólag a 14. sz.-ig több mint 7 ⁰ / ₀ -kal,
a 14. sz.-on felül a 24. " " " 6 ⁰ / ₀ -kal,
a 24. " " " " 5 ⁰ / ₀ -kal,

fölfelé vagy lefelé eltérnek a szállítandó számtól.

Az ekkép kiselejtezendő bálakat vagy ládákat a vevő az eladónak visszaadhatja és tőle összes költségeinek valamint kárának megtérítését követelheti. Azonban az eladó a kikötött szállítási határidő lejártát követő 14 napon belül, vagy ha ez a határidő is már eltelt volna, a vevő értesítésének vételét követő 14 nap alatt pótszállítást teljesíthet.

Finomabb számú fonal szállítása esetében értékmegetérítésnek nincs helye.

Ha a fonalszám 3⁰/₀-nál nem vastagabb szálú, a vevő értékmegetérítést nem követelhet. Ha azonban a számkülönbség átlagban meghaladja a 3⁰/₀-ot, ez esetben a 24-es számig bezárólag a 3⁰/₀-ot meghaladó többlet, a 24-es számon felüli fonalakknál pedig a 2⁰/₀-on felüli többlet, a feldolgozásnál mutatkozó szükségleti többlet arányában, megetérítendő.

Nem kötelezhető azonban az eladó értékmegetérítésre, ha a kifogásolt mennyiségeket, amennyiben azok még fel nem dolgoztattak, a kikötött szállítási határidőn belül szerződéses számú fonalakkal költségmentesen kicseréli.

Ha a vevő a fonalak átvételét, akár túlvastag szálú, akár túlfinom szálú fonalszám miatt megtagadja, az eladó a a kikötött szállítási határidő lejártát követő 14 napon belül vagy — ha ez a határidő is már eltelt volna — a vevő értesítésének vételét követő 14 nap alatt pótszállítást teljesíthet.

Amennyiben valamely számeltérés megállapítása a minősítés megállapításával egyidejűleg történnék, — amit a felek bármelyike akkor is követelhet, ha a kifogás e két ok közül csak az egyikre alapítottatott volna, — a szám kinyomozása céljából, a minősítésre meghatározott mustrákon kívül, még bálonkint egy egyszerű vagy dupla csomag és copsládánkint kétszer hét cops is megmustrázandó és a szám a felek által, a helyszínén azonnal megállapítandó.

A felek által egyetértőleg vagy a tőzsde szakértő-bizottsága által megállapított számot közölni kell a minősítő állomással, mely abban az esetben, ha a nedvesség az 1. §-ban megállapított $8\frac{1}{2}\%$ -nyi határt túlhaladná, a kipuhatolt nedvességtartalom figyelembevételével megállapítja az áru valószínű számát és azt mindegyik féllel közli.

7. §.

A copsfonalak hüvelysúlyára nézve a következő határozatok érvényesek:

Warp-copsnál a papírhüvely súlya az egész copssúlynak, vagyis a fonál és a hüvely együttes súlyának $1\cdot25\%$ -át, pincopsnál pedig az egész copssúlynak $2\cdot25\%$ -át meg nem haladhatja.

Azonban a vevő a hüvelysúly túllépése címén csak akkor támaszthat igényt az eladóval szemben, ha a 4. §. utolsó bekezdése értelmében megállapított hüvelysúly warp-copsnál a copssúlynak $1\cdot4\%$ -át, pincopsnál pedig $2\cdot5\%$ -át meghaladja.

Abban az esetben, ha a hüvely nehezebb, mint a copssúly $1\cdot4\%$ -a, illetőleg $2\cdot5\%$ -a, tartozik az eladó a vevőnek teljes fonálértékben azt a különbséget megtéríteni, amely a megengedett $1\cdot25\%$, illetőleg $2\cdot25\%$ -nyi hüvelysúly és a tényleges hüvelysúly között mutatkozik.

Végignyúló hüvelyű throstlecopsnál és egyéb warp-copsnál az eladó a vevőnek az egész hüvelysúlyt, a fonalsúly (a hüvelynélküli fonál súlya) $1\cdot5\%$ -ának levonásával, végignyúló hüvelyű pincopsnál az egész hüvelysúlyt, a fonalsúly $2\cdot5\%$ -ának levonásával, teljes fonálértékben megtéríteni tartozik.

A fenti határozmányok nem nyernek alkalmazást a kötszövő fonálsodrású fonalaknál, valamint azon esetekben sem, amikor a vevő sajátos copsformák szállítását kötötte ki.

8. §.

A fonalak minősítésének kizárólag a budapesti áru- és értéktőzsde által elismert minősítő állomások útján kell történnie.*

* Lásd a megjegyzést a 170. oldalon.

A minősítés eredményét a minősítő állomás a felekkel közvetlenül közli.

A minősítő állomás, még a mustrahúzás előtt, a vevő által jelölendő meg.

A minősítő határozat kézhez vételétől számított három napon belül bármelyik fél jogosítva van újabb minősítést követelni, amennyiben másodminta (4. §.) vonatott.

Az újabb minősítéssel megbizandó állomás kijelölése az eladó joga.

A 4. §. értelmében vont mustrák eredménye alapján, valamint a számlázott és a kinyomozott tiszta súly adataiból, a minősítő állomás megállapítja, vajjon a fonál túlságos nedvessége folytán károsodott-e a vevő és a kár százalékban kifejezve mennyit tesz.

Az összes beküldött és minősített mustrák átlaga az egész kifogásolt sorozat átlagául szolgál, tekintet nélkül arra, vajjon a fonál egy része mustrázás előtt feldolgoztatott-e már vagy sem. Ha azonban a sorozat már nem teljes és a 4. §-ban előirt mennyiségű csomag meg nem mustráztatott, a minősítés csak a meglévő mennyiségre vonatkozhatik.

Kétszeri minősítés esetén a minősítések átlaga irányadó.

A minősítés összes költségeit, betudva a netáni utazási költségeket is, a vesztes fél viseli.

9. §.

Ha a fonál minősége kifogásoltatik, a bíróság határoz a felett, vajjon a vevő által kifogásolt fonál helyett az eladó a mustrának vagy az ügylet szellemének megfelelő fonalat szállítson-e vagy a vevő a fonalat, a bíróság által egyidejűleg megállapítandó, a minőségi eltérésből eredő kárnak az eladó által való megtérítése mellett átvegye-e, avagy végül, vajjon az ügylet felbontottnak tekintendő-e.

Ha a bíróság azt mondja ki, hogy az árút nem kell átvenni, az esetben a vevő — szabad választás szerint — az árút a bíróság által megállapítandó értékkevesblet megtérítése mellett átveheti vagy a felmerült összes költségek valamint a szerződés felbontása folytán keletkezett kárának megtérítését követelheti.

Oly gyapotfonalaknál, amelyek nem mustra szerint, hanem cím, gyári jegy, vagy az ügylet megkötése előtt külön megnevezett bizonyos gyáros elnevezései szerint adattak el,

az eladó csak annyiban szavatol a minőségi különbségekért a vevőnek, amennyiben az utóbbi bizonyítani képes, hogy a szállított fonál az illető címeknek, gyári jegyeknek vagy elnevezéseknek az ügyletkötést közvetlenül megelőző 12 hónap alatt létezett minőségétől eltér.

Mustra szerint történt eladás esetében az eladási mustrát, kelettel és az eladó pecsétjével vagy címkéjével (vignette) olyképen ellátva, hogy annak kicserélése vagy összetévesztése kizárva legyen, a vevő őrizetébe kell adni.

10. §

Ha a kötelezettség teljesítési ideje a szerződésben meg nem állapított, a teljesítés bármikor követelhető és bármikor eszközölhető.

Ha bizonyos határidőn belül részletekben (successive) teljesítendő szállítás köttetett ki, az esetben a szállításnak havonként, hozzávetőlegesen egyenlő részletekben kell történnie. Ha az ily szállítás véghatáridő megjelölése nélkül köttetett ki, ez esetben a szállításnak, illetőleg az átvételnek az ügyletkötés napjától számított hat hónapon belül, havonként, hozzávetőlegesen egyenlő részletekben kell megtörténnie.

Ha az ügylet „csatlakozó szállításra“ (anschliessende Lieferung) szól, az esetben ezen kötés alapján a szállítás, illetőleg az átvétel hozzávetőlegesen ugyanolyan részletekben teljesítendő, mint a közvetlenül megelőző kötésnél.

A vevő köteles a számosztályozást (sortiment) legkésőbb 4 héttel a szállítás hónapja előtt az eladó kezeihez juttatni, mert különben ez utóbbi semmiféle szállítási késedelemért sem felelős.

Ha a vevő a számosztályozás elküldését ajánlott levélben történt felszólíttatása dacára is elmulasztja, az eladó az illető részletet a kötés korlátain belül, tetszése szerint szállíthatja.

Ha a vevő, ajánlott levéllel történt felszólíttatása dacára, öt napon belül az áru elküldésére vonatkozó utasításokat nem ad, az esetben az eladó, a szállítási hónap 15. napjától fogva, az illető részletet a vevő címére elküldheti, vagy a saját gyári, illetőleg üzleti telepéhez legközelebb fekvő valamely közrak-tárban a vevő költségére és veszélyére beraktározhatja.

11. §.

Az eladó szállítási kötelezettségének eleget tesz, ha a fonalat legkésőbb a szállítási határidő utolsó napján a telje-

sítés helyén a vevő rendelkezésére állítja vagy a szállító vállalatnak továbbítás céljából átadja.

Ha az eladó szállítási vagy a vevő átvételi kötelezettségét nem teljesíti, az esetben a szerződéshez hű fél a tőzsdei áruüzleti szokások általános határozatainak 65—74. §-aiban biztosított jogokat gyakorolhatja. Ha azonban a szerződéstől elállani kíván, erről a késedelmes felet, a késedelem beálltát követő hétköznapon, ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján szintén értesíteni s amennyiben szorosan meghatározott szállítási határidő meg nem állapítottatott és az ügylet természete ezt megengedi, a késedelmes félnek az utólagos teljesítésre kellő időt engedni tartozik.

Ha bizonyos határidőn belül teljesítendő szerződéseknél, a kikötött szállítási határidő leteltével, a kötésbeli mennyiség egy részének szállítása, illetőleg átvétele annak folytán nem történt volna meg, hogy sem az eladó nem ragaszkodott az áru átvételéhez, sem pedig a vevő nem követelte a szállítást, az esetben a szállítás hallgatólag meghosszabbítottnak tekintetik és a hátralékos árürészlet szállítása, úgy mennyiség, mint idő tekintetében, akként bonyolítandó le, mint ahogy az eddigi szállítások átlagosan történtek. Ha azonban a kikötött szállítási határidő elteltétől számított négy hét alatt egyik fél sem követeli a teljesítést, a szerződés önmagától megszűnik.

12. §.

Ha az eladó gyáros a gyári üzemében erőhatalom (vis major) folytán beálló esemény következtében nem tud szállítani, a bíróság határoz a felett, vajjon az ügylet felbontottnak tekintendő-e, avagy a szállítás az erőhatalom által előidézett akadály megszűnte után és mely határidőben megtörténjék-e. Ez az intézkedés alkalmazandó arra a kereskedőre is, aki a fonalat bizonyos címek, jegyek vagy elnevezések szerint adta el.

13. §.

I. A fizetés teljesítendő:

a) készpénzben, 3% sonto levonásával, a számla keltétől számított 30 napon belül;

b) a számla keltétől számított hat hónapra esedékes váltóval vagy pedig 1% sonto levonás mellett négy hónapra esedékes váltóval;

c) nyílt számlára történt eladás esetén öt hónapra a számla keltétől.

Ha a szerződés a fizetés módja tekintetében nem intézkedik, a fizetés az a) pont szerint teljesítendő.

Oly esetben, midőn a szerződés többféle fizetési mód bármelyike szerint való fizetést enged meg, anélkül, hogy a választási jog iránt intézkednék, a fizetés módja tekintetében a választási jog a vevőt illeti.

II. Ha az egy hónap folyamán szállított összes fonalakról csak egy számla (havi számla) állíttatik ki, vagy ha az egy hónap alatt kiállított összes számláknak készpénzben egyszerre való kifizetése vagy egy váltóval (havi váltóval) való kiegyenlítése köttetett ki, az esetben :

a) a készpénzfizetés a szállítási hónapot követő hónap 20. napjáig teljesítendő ;

b) a havi váltó lejárat a szállítási hó utolsó napjától számíttatik ;

c) az öt havi nyílt hitel lejárat a szállítási hó utolsó napján kezdődik.

III. Ha készpénzügyleteknél a vevő a fizetési határidőt be nem tartja, az esetben a vevő a cassasconttól elesik, azonban megkapja a fizetés napjától fogva, a számla keltétől számítandó öt havi határidő utolsó napjáig járó 5⁰/₀-os időközi kamatot.

Ha a vevőt készpénzfizetés vagy váltó között választási jog illeti, vagy ha csak váltó köttetett ki, az esetben a váltó legkésőbb a szállítást követő hónap 20. napjáig beküldendő. Amennyiben a vevő ezt elmulasztja és a váltó átadása vagy megküldése ajánlott levélben történt felhívás dacára sem történik meg haladéktalanul, illetőleg postafordultával, az esetben a számlaösszeg nyomban esedékessé válik és a vevő a cassasconttól elesik, azonban megkapja a fizetés napjától fogva, a számla keltétől számítandó öt havi határidő utolsó napjáig járó 5⁰/₀-os időközi kamatot.

IV. Készpénzfizetésnek tekintendő : készpénzben történő fizetés, giroátutalás, bankpiacokra szóló csekkek, postatakarékpénztári vagy egyéb utalványok adása. A csekkeknek és utalványoknak azonban legkésőbb a készpénzfizetésre kikötött határidőben kell esedékessé lenniök. A postatakarékpénztári utalványoknál a feladási kelet irányadó.

A fizetés az eladó üzleti telepén vagy ilyennek nem létében a lakhelyén teljesítendő.

14. §.

Csomagolási költség fejében, ládába csomagolt belföldi származású copsnál, angol fontonkint 1·4 fillér vagy kilogrammonkint 3 fillér számítható.

15. §.

A fonálnak a vevőhöz (a házba vagy raktárba) vagy a vevő szállítójához való juttatása költségeit a budapesti helyi forgalomban az eladó viseli.

Vidékre szóló küldeményeknél az illető fuvarozó vállalathoz való irányítás, szállítás és az átadás költségei a vevőt terhelik.

III. Gyapotszövetek. (Nyers árú.)

1. §.

A nyers gyapotfonálból szőtt, ki nem készített szövetek méterenként vagy mustra (mustradarabok, mustracsikok, mustraszelvevények) szerint vagy a vég beállításának, fonalszámának, szélességének és hozzávetőleges hosszának megjelölésével, csomagolatlan végekben képezik adásvétel tárgyát.

A végnek kartonnál, mollinonál, perkálnál stb. körülbelül 120 méter hosszúnak, nyomtatásra való barchentnél körülbelül 90 méter hosszúnak, domestiquenél és inleternél körülbelül 50—60 méter hosszúnak kell lennie.

A beállítás mineműségét a szövetnek 1 centiméternyi vagy $\frac{1}{4}$ régi bécsi hüvelyknyi területén átfutó lánc- és vetülékszálak száma határozza meg.

A szövet szélességét vagy hüvelyekben (régii bécsi mérték) vagy centiméterekben kell kifejezni.

2. §.

Csakis oly nyers árú szállítható, mely mechanikai szövőszékeken, gyapotfonálból szövetett.

3. §.

A nem mustraszerű szállítás, a beállítás mineműsége, a szélesség, a hosszúság, a fonalszám vagy fonálminőség

miatt emelt kifogásokat a vevő az árú átadása után legkésőbb 14 napon belül tartozik megtenni, mert különben az eladó felelőssége megszűnik.

Más helyre küldött árúnál a kifogások megtételére kiszabott határidő azon naptól számítatik, amelyen az árú a rendeltetési helyen átadásra készen állott.

4. §.

Kifogás esetében az esetleges mustrák (mustradarabok, mustracsikok vagy mustraszelvények) kíséretében a kifogásolt árú 10⁰/₀-át, de legalább 10 és legfeljebb 50 véget kell megvizsgálás végett a szakértő-bizottság elé terjeszteni. Ha a kifogásolt árútétel 10 végnél kevesebb, az egész mennyiséget a szakértő-bizottság elé kell terjeszteni. A szakértői vizsgálat tárgyául szolgáló végeket a felek a kifogásolás napjától számított 14 nap alatt, közösen tartoznak kiválasztani.

Ha az eladó e tekintetben kellőleg nem rendelkezik, a vevő a fenti határidőt követő három napon belül a kifogásolt árúból Budapesten a tőzsde titkári hivatala útján, másutt hiteles alakban a próbavégeket kiválasztathatja. Ez az eljárás követendő akkor is, ha a felek a próbavégek kiválasztása tekintetében nem tudnának megegyezni.

Az összes próbavégek átlaga a kifogásolt árú egész meglévő mennyiségének átlagául tekintendő.

5. §.

Mindennemű nyers árút a lánc és vetülék tekintetében helyesen számozott fonálból, a teljes beállítású fonálszámmal kell szállítani, mindazonáltal a technikailag kikerülhetetlen hibahatárok tekintetbe veendőek.

1¹/₂⁰/₀-ig terjedő szélességi eltérés miatt, ha ily eltérés a kötésbeli mennyiségnek legfeljebb 10⁰/₀-ánál fordul elő, a vevő az árút vissza nem utasíthatja. Azonban, ha a szélességi eltérés a kötésbeli mennyiségnek 5⁰/₀-on felüli részénél fordul elő, ily esetben az eladó az 1¹/₂⁰/₀-on belül megállapított szélességi eltérésért a vevőnek értékmegtérítéssel tartozik.

A szerződésileg kikötött minőségnél jobb minőségű árú szállítása esetében a vevő az árút vissza nem utasíthatja s kárpótlást nem követelhet.

Beállítási-, fonálszámozási- és minőségi különbsétek esetében a bíróság határoz az iránt, vajjon a vevő az árút,

az esetleges értékkevesblet megtérítése mellett, tartozik-e átvenni.

Ha a bíróság úgy határoz, hogy az árút nem kell átvenni, az esetben a vevő, szabad választása szerint, az árút a bíróság által megállapítandó értékkevesblet megtérítése mellett átveheti, vagy azt az arra fordított összes költségeinek megtérítése ellenében az eladónak visszaadhatja. Az utóbbi esetben a vevő

1. követelheti a teljesítést, vagyis azt, hogy részére 6 héten belül ugyanoly mennyiségű szerződésszerű árú szállíttassék, vagy

2. a szerződéstől, illetőleg a nem szerződésszerű mennyiség szállításától elállhat és kárának megtérítését követelheti az eladótól, azonban erről az eladót értesíteni és annak egyidejűleg az utólagos szállításra megfelelő határidőt adni tartozik. Ha ezen határidő tekintetében a felek között megegyezés nem jön létre, a határidőt a bíróság állapítja meg.

Ha az utólagos szállítás az újabb határidő alatt sem teljesítették, vagy ha az utólag szállított árú sem lenne szerződésszerű, ez esetben a vevő az áruüzleti szokások általános határozatainak 65. §-ában felsorolt jogokat gyakorolhatja.

6. §.

Ha az egyes végek súlya is kikötöttség, a kikötött súlynak legfeljebb 3⁰/₀-ára rugó súlytöbblet vagy súlykevesblet miatt kifogás nem tehető és így esetben értékmegettérítésnek sincs helye.

7. §.

Oly ügyleteknél, amelyek nem mustra szerint, hanem az eladó gyártmányának szokott minősége (gyári jegye) vagy az ügylet megkötése előtt külön megnevezett bizonyos gyáros elnevezései szerint kötöttség, az eladó a minőségi eltérésekért csak annyiban szavatol a vevőnek, amennyiben ez utóbbi bizonyítani képes, hogy a szállított árú az ügyletkötést követlenül megelőző 6 hónap alatt létezett átlagos minőségtől lényegesen eltér.

8. §.

Mustra szerint történt eladások esetében az eladási mustrát kelettel és az eladó pecsétjével vagy bélyegzőjével olyképpen ellátva, hogy annak kicserélése vagy összetévesztése kizárva legyen, a vevő őrizetébe kell adni.

9. §.

Ha a kötelezettség teljesítési ideje a szerződésben meg nem állapított, a teljesítés bármikor követelhető és bármikor eszközölhető.

Ha bizonyos határidőn belül részletekben (successive) teljesítendő szállítás köttetett ki, az esetben a szállításnak havonként, hozzávetőlegesen egyenlő részletekben kell történnie. Ha az ily szállítás véghatáridő megjelölése nélkül köttetett ki, ez esetben a szállításnak, illetőleg az átvételnek az ügyletkötés napjától számított 6 hónapon belül, havonként hozzávetőlegesen egyenlő részletekben kell megtörténnie.

Ha az ügylet „csatlakozó szállításra“ (anschliessende Lieferung) szól, az esetben ezen kötés alapján a szállítás, illetőleg az átvétel hozzávetőlegesen ugyanolyan részletekben teljesítendő, mint a közvetlenül megelőző kötésnél.

10. §.

Az eladó szállítási kötelezettségének eleget tesz, ha az árút legkésőbb a szállítási határidő utolsó napján a teljesítés helyén a vevő rendelkezésére állítja, vagy a szállító vállalatnak továbbítás céljából átadja.

Ha az eladó szállítási vagy a vevő átvételi kötelezettségét nem teljesíti, az esetben a szerződéshez hű fél az árúüzleti szokások általános határozatainak 65—74. §-aiban biztosított jogokat gyakorolhatja. Ha azonban a szerződéstől elállani kíván, erről a késedelmes felet, a késedelem beálltát követő hétköznapon, ajánlott levélben vagy a tőzsde titkári hivatala által felveendő óvás útján szintén értesíteni s amennyiben szorosan meghatározott szállítási határidő meg nem állapított és az ügylet természete ezt megengedi, a késedelmes félnek az utólagos teljesítésre kellő időt engedni tartozik.

Ha bizonyos határidőn belül teljesítendő szerződéseknél, a kikötött szállítási határidő leteltével, a kötésbeli mennyiség egy részének szállítása illetőleg átvétele annak folytán nem történt volna meg, hogy sem az eladó nem ragaszkodott az árú átvételéhez, sem pedig a vevő nem követelte a szállítást, az esetben a teljesítési határidő hallgatólag meghosszabbítottnak tekintik és a hátralékos árúrészlet szállítása, úgy mennyiség, mint idő tekintetében, akként bonyolítandó le, mint ahogy az eddigi szállítások átlagosan történtek. Ha azonban a kikötött szállí-

tási határidő elteltétől számított három hónap alatt egyik fél sem követeli a teljesítést, a szerződés önmagától megszűnik.

11. §.

Bizonyos határidőn belül teljesítendő szerződéseknél, amelyeknél a szállítandó különböző áruk osztályozása (sortiment) az ügyletkötés alkalmával az eladóval nem közöltetett, a vevő köteles az osztályozást legalább nyolc héttel azon hónap előtt, amelyben az illető szállítási határidő lejár, az eladó kezeihez juttatni, mert különben ez utóbbi semmiféle szállítási késedelemért sem felelős.

Ha a vevő ajánlott levélbeli felhívás dacára sem közli az osztályozást idejekorán az eladóval, az esetben az eladó a szállítást azon beállítás, szélesség és fonálmínőség szerint teljesítheti, amely az áru áralapjának megfelel.

Ha áralap meg nem határozottatott, hanem az árak a különböző árúnemek szerint állapítottak meg és a vevő ajánlott levélbeli felhívás dacára elmulasztja a kötésbeli mennyiségnek kellő időben való részletezését, az eladó a kötésbeli mennyiséget saját belátásához képest, a különböző árúnemekben szállíthatja. Tartozik azonban a szállítani kívánt árúnemek részletezését a vevővel, különbeni kártérítés terhe alatt haladéktalanul közölni.

12. §.

Ha az eladó gyáros a gyári üzemében erőhatalom (vis major) folytán beálló esemény következtében nem tud szállítani, a bíróság határoz a felett, vajjon az ügylet felbontottnak tekintendő-e, avagy a szállítás az erőhatalom által előidézett akadály megszűnte után és mely határidőben megtörténjék-e. Ez az intézkedés alkalmazandó arra a kereskedőre is, aki kifejezetten bizonyos gyáros vagy gyártelep árúját adta el.

13. §.

I. A fizetés teljesítendő:

a) készpénzben, 3°/_o sconto levonásával, a számla keltétől számított 30 napon belül;

b) a számla keltétől számított hat hónapra esedékes váltóval, vagy pedig 1°/_o sconto levonás mellett négy hónapra esedékes váltóval;

c) nyílt számlára történt eladás esetén öt hónapra a számla keletétől.

Ha a szerződés a fizetés módja tekintetében nem intézkedik, a fizetés az a) pont szerint teljesítendő.

Oly esetben, midőn a szerződés többféle fizetési mód bármelyike szerint való fizetést enged meg, anélkül, hogy a választási jog iránt intézkednék, a fizetés módja tekintetében a választási jog a vevőt illeti.

II. Ha az egy hónap folyamán szállított összes szövekről csak egy számla (havi számla) állíttatik ki, vagy ha egy hónap alatt kiállított összes számláknak készpénzben egyszerre való kifizetése vagy egy váltóval (havi váltóval) való kiegyenlítése köttetett ki, az esetben:

a) a készpénzfizetés a szállítási hónapot követő hónap utolsó napjáig teljesítendő;

b) a havi váltó lejáratát a szállítási hó utolsó napjától számítatják;

c) az öt havi nyílt hitel lejáratát a szállítási hó utolsó napján kezdődik.

III. Ha készpénzügyleteknél a vevő a fizetési határidőt be nem tartja, az esetben a vevő a cassascontótól esetik, azonban megkapja a fizetés napjától fogva, a számla keltétől számítandó öt havi határidő utolsó napjáig járó 5%-os időközi kamatot.

Ha a vevőt készpénzfizetés vagy váltó között választási jog illeti, vagy ha csak váltó köttetett ki, az esetben a váltó legkésőbb a szállítást követő hónap 20. napjáig beküldendő. Amennyiben a vevő ezt elmulasztja és a váltó átadása vagy megküldése ajánlott levélben történt felhívás dacára sem történik meg haladéktalanul, illetőleg postafordultával, az esetben a számlaösszeg nyomban esedékessé válik és a vevő a cassascontótól esetik, azonban megkapja a fizetés napjától fogva, a számla keltétől számítandó öt havi határidő utolsó napjáig járó 5%-os időközi kamatot.

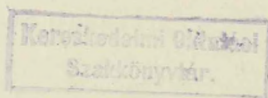
IV. Készpénzfizetésnek tekintendő: készpénzben történő fizetés, giroátutalás, bankpiacokra szóló csekkek, postatakarékpénztári vagy egyéb utalványok adása. A csekkeknek és utalványoknak azonban legkésőbb a készpénzfizetésre kikötött határidőben kell esedékesnek lenniök. A postatakarékpénztári utalványoknál a feladási kelet irányadó.

A fizetés az eladó üzleti telepén vagy ilyenek nem létében a lakhelyén teljesítendő.

14. §.

Nyers szöveteknek a vevőhöz (a házba vagy raktárba) vagy a vevő szállítójához való juttatása költségeit a budapesti helyi forgalomban az eladó viseli.

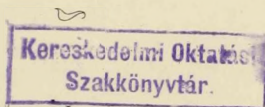
Vidékre szóló küldeményeknél az illető fuvarozó vállalathoz való irányítás, szállítás és az átadás költségei a vevőt terhelik.

TIZENNEGYEDIK FÜGGELEK

Pótlék

az Árúüzleti Szokások Különös Határozataihoz.

Gabonaneműek.

(E határozatok életbeléptek 1905. január 1-én.)

1. §.

A gabonaneműek adásvételénél a súlyegység 100 kilogramm. Az árak tiszta súlyban, zsák nélkül értendők.

2. §.

Magyar gabona alatt a magyar korona országaiban termett gabona értendő.

3. §.

Nem szállítható oly gabona, mely nem egészséges, nincs a kereskedelmi szokás szerint megkívánt módon rostálva, nem

az utolsó termésből származik, vagy mely korábbi termésű áruval van keverve.

4. §.

Nem egészséges az a gabona, mely dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett, jelentékenyen zsizsikes vagy jelentékeny mennyiségben tartalmaz zsizsikrágta, penészes vagy romlott szemeket.

Továbbá nem egészséges az a buza sem, mely üszkös-hegyű.

5. §.*

Nem szállítható a buza:

a) ha súly szerint két százaléknál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint akár külön, akár együtvéve $\frac{1}{2}$ százaléknál több kubankabuzát, kemény buzát (blé dur) vagy kemény buzát,

c) ha a szemek száma szerint egy százaléknál több csirás szemet tartalmaz.

6. §.**

Nem szállítható a rozs:

a) ha súly szerint 2 százaléknál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint 3 százaléknál több buzát,

c) ha a szemek száma szerint egy százaléknál több csirás szemet tartalmaz,

d) ha mesterségesen szárított rozsszal kevert.

Anyarozs nem számítatik a keverékhez és a szállítás tárgyát képező rozsban csakis oly jelentéktelen mennyiségben fordulhat elő, mely belőle gondos mezőgazdasági kezeléssel sem távolítható el.

7. §.***

Nem szállítható a zab:

a) ha súly szerint 3 százaléknál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint 2 százaléknál több árpát,

* E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 203. oldalon.

** E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 204. oldalon.

*** E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 205. oldalon.

c) ha a szemek száma szerint 3 százaléknál több csi-rás szemet tartalmaz.

Ha az üszökből és az idegen magfélékből álló keverék (a) pont) súlya $2^{1/2}/0$ -nál több, az eladó a vevőnek értékmegetérítéssel tartozik, mely $2^{3/4}/0$ -ig (bezárólag) $1^{1/2}/0$ -ot, $2^{3/4}/0$ -on felül $3^0/0$ -ig (bezárólag) $1^{1/2}/0$ -ot tesz.

Fekete zab nem szállítható.

8. §.*

Nem szállítható az árpa:

a) ha súly szerint 3 százaléknál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint egy százaléknál több csi-rás szemet tartalmaz.

9. §.

Az 5., 6., 7. és 8. §§-okban említett idegen magfélék alatt oly magféléket kell érteni, melyek a magyar korona országaiban az illető gabonanemével együtt szoktak teremni.

10. §.

Tengeri gyanánt nem szállítható:

a) cinquantin-tengeri;

b) elfajzott cinquantin-tengeri;

c) fehér tengeri;

d) cigánytengeri;

e) oly tengeri, mely a szemek szerint az a), b), c) és d) alatt felsorolt tengerinemekből külön vagy együttvéve 8 százaléknál többet tartalmaz.

11. §.

Cinquantin-tengeri legfeljebb 3 százalék elfajzott cinquantin-tengerit, másfajta tengerit pedig egyáltalában nem tartalmazhat.

12. §.

Aki nem az utolsó termésből származó, vagy korábbi termésű áruval kevert gabonát ad el, még muestra szerint kötött eladás esetében is tartozik ezeket a körülményeket az ügylet megkötése előtt a vevővel közölni.

* E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 205. oldalon.

Aki a vámkülföldről behozott gabonával összekevert gabonát ad el, még mustra szerint vagy megtekintésre kötött eladás esetében is tartozik ezt a körülményt az ügylet megkötése előtt a vevővel közölni.

13. §.

A vámkülföldről szállított gabonaneműek átadását a vevő akár elvámoltan, akár vámolatlanul követelheti. Az utóbbi esetben az eladó tartozik a vevőnek a vámot és az elvámolással járó költségeket készpénzben megtéríteni.

14. §.*

Ha a buza és rozs minőségi súlya a szerződésnek meg nem felel, a vevő hektoliterenkint 1 kilogrammon felüli súlyhiánynál úgy a buzát, mint a rozst visszautasíthatja.

Ha a súlyhiány csak 1 kilogrammot vagy ennél kevesebbet tesz, a buza vagy rozs átveendő és az érték megtérítésre nézve a következő határozatok irányadók:

a) *Ha a buza szerződésszerű minőségi súlyából hektoliterenkint 20 dekagrammnál több nem hiányzik, érték megtérítésnek nincs helye; ha azonban a súlyhiány hektoliterenkint*

20 dkg.-on felül	35 dkg.-ig (bezárólag)	terjed,	akkor	0·4 ⁰ / ₀
35	50	"	"	0·6 ⁰ / ₀
50	65	"	"	0·9 ⁰ / ₀
65	80	"	"	1·2 ⁰ / ₀
80	90	"	"	1·5 ⁰ / ₀
90	100	"	"	1·8 ⁰ / ₀

a vevőnek megtérítendő.

b) *Ha a rozsnál a minőségi súlyhiány hektoliterenkint 25 dekagrammnál nem nagyobb, érték megtérítésnek nincs helye; ha azonban a minőségi súlyból hektoliterenkint*

25 dkg.-on felül	50 dkg.-ig (bezárólag)	hiányzik,	akkor	0·5 ⁰ / ₀
50	75	"	"	0·7 ⁰ / ₀
75	100	"	"	1 ⁰ / ₀

a vevőnek megtérítendő.

15. §.

Az előző szakaszban megszabott százalékos érték megtérítések a vételárból való levonás által egyenlítendő ki.

* E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 205. oldalon.

16. §.

Ha az eladó a szerződésben megjelölt minőségi súlyt mint legkisebb minőségi súlyt biztosította, azt a szállított árunak teljesen el kell érnie, mert különben a vevő az árut visszautasíthatja.

Ha a szerződés szerint a minőségi súly két határ közt állapított meg, a kisebb súly tekintendő a biztosított legkisebb minőségi súlynak.

17. §.

A minőségi súly, mustra szerinti eladás esetét kivéve, hektoliterenkint

buzánál	76 kilogramm,
rozsánál	71 „
árpánál	61 „
zabnál	40 „

Kereskedelmi Oktatási Szakkönyvtár.

18. §.*

Oly buza, melynek minőségi súlya a 75.5 kilogrammot el nem éri, nem szállítható.

Oly buza, melynek minőségi súlya a 75.5 kilogrammot eléri vagy meghaladja, átveendő, de a szállító megtérítéssel tartozik, mely 25 dekagramm hiányig 1/2 százalékot, 25 dekagrammnál nagyobb hiány esetén pedig egy százalékot tesz.

A 17. §-ban és a jelen szakasz második bekezdésében említett minőségi súlyt a minden egyes mérés alkalmával le-mért gabonamennyiségeknek el kell érniök, vagyis a minőségi súly nem az egyes mérések alkalmával átlagban talált minőségi súlyokból állapítandó meg.

A jelen §. intézkedései csak az „Általános Határozatok“ IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügyleteknél nyerne-k alkalmazást.

19. §.

Ha a magyar buza minőségi súlya a 76 kilogrammot meghaladja és a szállító a nagyobb minőségi súlyt a bemutatás alkalmával az átvevővel közli, ez utóbbi a súlytöbbletért

* E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 206. oldalon.

teljes kilogrammonként és bezárólag 79 kilogrammig, 100 kilogramm súlyegység alapul vétele mellett, 10 fillérnyi ráfizetéssel tartozik az átadónak.

A szállító a bemutatást két helyen, de vasúti pályaudvarokon több tételben is eszközölheti. Az egyes tételek minőségi súlya külön-külön állapítandó meg és a ráfizetés alapjául a megejtett mérések átlaga szolgál.

Ha a méréseknél olyan buza találtatnék, amelynek minőségi súlya a 76 kilogrammot nem éri el, ráfizetésnek nincsen helye.

Ha a mérések közötti eltérések az egy kilogrammot meghaladják, ráfizetés csak akkor jár, ha kezelési költség fejében a szállító 100 kg.-onként 10 fillért térít meg az átvevőnek.

Ily kezelési költség megtérítésének azonban nincs helye, ha a kipuhított legkisebb minőségi súly is meghaladja azt a minőségi súlyt, melynek alapján ráfizetés követelhető.

Az oly buza, melynek minőségi súlya a 79 kilogrammot meghaladja, olybá vétetik, mintha annak minőségi súlya 79 kilogramm volna.

A jelen §. intézkedései csak az „Általános Határozatok“ IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügyleteknél nyernek alkalmazást.

20. §.

A minőségi súly hektoliterenként számíttatik s annak megállapítása a budapesti árú- és értéktőzsde minőségi mérőkészülékén történik.

Csak ezen minőségi mérőkészüléken történt mérések eredményét lehet vitás esetekben figyelembe venni.

Ha a megállapított minőségi súly a szerződésesnél vagy a 19. §. szerint közölnél kisebb, a lemérési illeték a szállítót, máskülönben az átvevőt terheli.

21. §.

Az olyan buzát, melynek keverékét az eladásnál súlyszázalékokban külön megjelölték, keveréktöbbslet esetén csakis akkor kell átvenni, ha ez a többslet két súlyszázalékot meg nem halad. Ebben az esetben a vevő a tényleges súlykeverék többsletének 75⁰/₀-át az átvett árú súlyából levonhatja.

22. §.*

Az „Általános Határozatok“ 58. §-ának a keverékre vonatkozó intézkedése nem terjed ki oly gabonára, mely az „Általános Határozatok“ IX. fejezete, sem oly zabra vagy oly buzára, mely a „Különös Határozatok“ 7. §-a, illetőleg 21. §-a értelmében lebonyolítandó ügylet alapján szállítatik.

23. §.*

A szállításra bemutatott árúnak általában a szerződéses minőségnek meg kell felelnie, de egyes részeiben is (a lecsurgást kivéve) a szerződéses minőséggel szemben csak jelentéktelen értékkevesletet tüntethet fel.

Kifejezetten átlagos minőség szerint történt eladás esetében ez az értékkeveslet a 2⁰/₁₀-ot meg nem haladhatja.

Ezek az értékeltérések nem foglalják magukban azt a minőségi súlyhiányt, melyre nézve a 14. §., sem azt a keverék-többletet és hiányos rostálást, melyre nézve a 7. és 21. §§-ok, valamint az „Általános Határozatok“ 58. §-a intézkednek.

A jelen szakasz intézkedései az „Általános Határozatok“ IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügyleteknél nem nyernek alkalmazást.

24. §.*

A mustrahúzás módjára nézve („Általános Határozatok“ 50., 51. és 52. §§-ai) a következő intézkedések irányadók:

a) A minőség megállapítása céljából az áru különböző részeiből kell mustrákat vonni és azokat össze kell vegyíteni, de a lecsurgásból mustra nem vonható.

Azonban a vevő követelheti, hogy az áru bármely részéből vagy több helyen is (a lecsurgást kivéve) külön mustrák vonassanak annak megállapítása céljából, hogy az áru nem egészséges, nincs a kereskedelmi szokás szerint megkívánt módon rostálva, nem egyenletes (19. és 23. §§-ok), nem bír a 14., 16., 17., 18. és 19. §§-okban meghatározott legkisebb minőségi súlyllyal, vagy hogy az 5., 6., 7., 8., 10., 11. és 21. §§-okban megengedettnél több keveréket tartalmaz.

b) A minőségi súly megállapítása céljából, eltekintve az előző pontban szabályozott esettől, a felek minden századik zsákot félretesznek, ezekből a zsákokból egyenlő mennyiségeket

* E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 207. oldalon.

összevegyítenek és az átlagot lemérik. Ha az arú mennyisége 100 zsáknál kevesebb, abból egy zsákot tesznek félre.

25. §.

Az eladó mindennemű gabonából minden lemért 700 kilogramm után 50 dekagramm túlsúlyt tartozik adni. Feladó-vevény ellenében fizetendő árúnál, ha azt hivatalosan mérlegették, túlsúlyt nem lehet levonni.

26. §.

A gabonával megtöltendő zsákokat és zsákmadzagot a vevő díjmentesen tartozik a szerződésben megnevezett helyre küldeni.

Az üres zsákokat az elküldő tartozik a feladás alkalmával hivatalosan megmérteni s az elküldésről, a darabok számának és jegyének közlése mellett, a másik szerződő felet értesíteni.

Ha valamelyik fél az árút a másik fél zsákjaiban viteti el, azokat legkésőbb három nappal az árú átvétele után, díjmentesen a szerződéses teljesítési helyre vagy a fuvardíjtöbblet megtérítése mellett, a zsákokat adó fél által kijelölt helyre kell küldenie. A zsákoknak három napon túl való használata esetén a szokásos kölcsöndíjat az átvétel napjától a visszaérkezés napjáig meg kell téríteni. Zsákkölcsöndíj három hónapnál hosszabb időre nem követelhető.

A zsákot adó fél, zsákonként egy korona biztosíték letétele mellett, köteles megengedni, hogy a gabona az ő zsákjaiban szállíttassék el.

A gabona szállítására használt idegen zsákokat az átvétel napjától számított három hónapon belül vissza kell adni, máskülönben a zsákot adó félnek joga van a zsákok értékét és a három óra járó kölcsöndíj megfizetését is követelni.

II.

Olajmagvak.

(E határozatok életbeléptek 1905. január 1-én.)

1. §.

Az olajmagvak adásvételénél a súlyegység 100 kilogramm. Az árak tiszta súlyban, zsák nélkül értendők.

2. §.

Magyar termék alatt a magyar korona országaiban termelt olajmagvak értendők.

3. §.

Nem szállítható oly árú, mely nem egészséges, nincs a kereskedelmi szokás szerint megkívánt módon rostálva, nem az utolsó termésből származik, korábbi termésű áruval van keverve vagy nem európai származású termék.

4. §.

Nem egészséges az az árú, mely dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett vagy jelentékeny mennyiségben tartalmaz penészes vagy romlott szemeket.

5. §.

Mustra szerinti eladás esetét kivéve, repce gyanánt nem szállítható tavaszi vagy vadrepce, valamint a tavaszi vagy vadrepcével kevert repce.

6. §.

Aki nem az utolsó termésből származó vagy korábbi termésű áruval kevert olajmagvakat ad el, még mustra szerint kötött eladás esetében is tartozik ezeket a körülményeket az ügylet megkötése előtt a vevővel közölni.

Aki a vámkülföldről behozott olajmagvakkal összekevert olajmagvakat ad el, még mustra szerint vagy megtekintésre kötött eladás esetében is tartozik ezt a körülményt az ügylet megkötése előtt a vevővel közölni

7. §.

A vámkülföldről szállított olajmagvak átadását a vevő akár elvámoltan, akár vámolatlanul követelheti. Az utóbbi esetben az eladó tartozik a vevőnek a vámot és az elvámolással járó költségeket készpénzben megtéríteni.

8. §.*

A szállításra bemutatott árunak átlagban a szerződéses minőségnek meg kell felelnie, de egyes részeiben is (a lecsurgást kivéve) a szerződéses minőséggel szemben csak jelentéktelen értékkeresbletet tüntethet fel.

Kifejezetten átlagos minőség szerint történt eladás esetében ez az értékkeresblet a 2⁰/₁₀-ot meg nem haladhatja.

Ezek az eltérések nem foglalják magukban azt a keverék-többletet és azt a hiányos rostálást, melyre nézve az „Általános Határozatok” 58. §-a intézkedik.

A jelen szakasz intézkedései az „Általános Határozatok” IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügyleteknél nem nyernek alkalmazást.

9. §.

A mustrahúzás módjára nézve („Általános Határozatok” 50., 51. és 52. §§-ai) a következő intézkedések irányadók.

A minőség megállapítása céljából az áru különböző részeiből kell mustrákat vonni és azokat össze kell vegyíteni, de a lecsurgásból mustra nem vonható.

Azonban a vevő követelheti, hogy az áru bármely részéből vagy több helyen is (a lecsurgást kivéve) külön mustrák vonassanak annak megállapítása céljából, hogy az áru nem egészséges, nem egyenletes (8. §.) vagy nincs a kereskedelmi szokás szerint megkívánt módon rostálva.

10. §.

Az eladó mindennemű olajmagvakkból minden lemért 700 kilogramm után 50 dekagramm túlsúlyt tartozik adni. Feladóvevény ellenében fizetendő árúnál, ha azt hivatalosan mérlegelték, túlsúlyt nem lehet levonni.

11. §.

Az olajmagvakkal megtöltendő zsákokat és a zsákmadzagot a vevő díjmentesen tartozik a szerződésben megnevezett helyre küldeni.

Az üres zsákokat az elküldő tartozik a feladás alkalmával hivatalosan megmérteni s az elküldésről, a darabok

* E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 208. oldalon.

számának és jegyének közlése mellett, a másik szerződő felet értesíteni.

Ha valamelyik fél az árut a másik fél zsákjaiban viteti el, azokat legkésőbb három nappal az áru átvétele után, díjmentesen a szerződéses teljesítési helyre vagy a fuvardíjtöbblet megtérítése mellett, a zsákokat adó fél által kijelölt helyre kell küldenie. A zsákoknak három napon túl való használata esetén a szokásos kölcsöndíjat az átvétel napjától a visszaérkezés napjáig meg kell téríteni. Zsákkölcsöndíj három hónapnál hosszabb időre nem követelhető.

A zsákot adó fél, zsákonként egy korona biztosíték letétele mellett, köteles megengedni, hogy az áru az ő zsákjaiban szállíttassék el.

Az olajmagvak szállítására használt idegen zsákokat az átvétel napjától számított három hónapon belül vissza kell adni, máskülönben a zsákot adó félnek joga van a zsákok értékét és a három óra járó kölcsöndíj megfizetését is követelni.

III.

Hüvelyes vetemények.

(E határozatok életbeléptek 1905. január 1-én.)

1. §.

A hüvelyes vetemények adásvételénél a súlyegység 100 kilogramm. Az árak tiszta súlyban, zsák nélkül értendők.

2. §.

Magyar termék alatt a magyar korona országaiban termelt hüvelyes vetemények értendők.

3. §.

Nem szállítható oly áru, mely nem egészséges, nincs a kereskedelmi szokás szerint megkívánt módon rostálva, nem az utolsó termésből származik, korábbi termésű áruval van keverve vagy nem európai származású termék.

4. §.

Nem egészséges az az árú, mely dohos, nem száraz, egészben vagy részben átmelegedett, jelentékenyen zsizsikes vagy jelentékeny mennyiségben tartalmaz zsizsikrágta, penészes vagy romlott szemeket.

5. §.

Aki nem az utolsó termésből származó vagy korábbi termésű áruval kevert hüvelyes veteményeket vagy a vámkülföldről behozott hüvelyes veteményekkel összekevert hüvelyes veteményeket ad el, még mustra szerint vagy megtekintésre kötött eladás esetében is tartozik ezen körülményeket az ügylet megkötése előtt a vevővel közölni.

6. §.

A vámkülföldről szállított hüvelyes vetemények átadását a vevő akár elvámoltan, akár vámolatlanul követelheti. Az utóbbi esetben az eladó tartozik a vevőnek a vámot és az elvámolással járó költségeket készpénzben megtéríteni.

7. §.*

A szállításra bemutatott árúnak átlagban a szerződéses minőségnek meg kell felelnie, de egyes részeiben is (a lecsurgást kivéve) a szerződéses minőséggel szemben csak jelentéktelen értékevesztést tüntethet fel.

Kifejezetten átlagos minőség szerint történt eladás esetében ez az értékevesztés a 2%-ot meg nem haladhatja.

Ezek az értékeltérések nem foglalják magukban azt a keveréktöbbletet és azt a hiányos rostálást, melyre nézve az „Általános Határozatok“ 58. §-a intézkedik.

8. §.

A mustrahúzás módjára nézve („Általános Határozatok“ 50., 51. és 52. §§-ai) a következő intézkedések irányadók.

* E §. módosítását lásd a 15. függelékben a 208. oldalon.

A minőség megállapítása céljából az árú különböző részeitől kell mustrákat vonni és azokat össze kell vegyíteni, de a lecsurgásból mustra nem vonható.

Azonban a vevő követelheti, hogy az árú bármely részéből vagy több helyen is (a lecsurgást kivéve) külön mustrák vonassanak, annak megállapítása céljából, hogy az árú nem egészséges, nem egyenletes (7. §.) vagy nincs a kereskedelmi szokás szerint megkívánt módon rostálva.

9. §.

Az eladó mindennemű hüvelyes veteményekből minden lemért 700 kilogramm után 50 dekagramm túlsúlyt tartozik adni. Feladóvevény ellenében fizetendő árúnál, ha azt hivatalosan mérlegelték, túlsúlyt nem lehet levonni.

10. §.

A hüvelyes veteményekkel megtöltendő zsákokat és a zsákmadzagot a vevő díjmentesen tartozik a szerződésben megnevezett helyre küldeni.

Az üres zsákokat az elküldő tartozik a feladás alkalmával hivatalosan megmérteni s az elküldésről a darabok számának és jegyének közlése mellett a másik szerződő felet értesíteni.

Ha valamelyik fél az árút a másik fél zsákjaiban viteti el, azokat legkésőbb három nappal az árú átvétele után, díjmentesen a szerződéses teljesítési helyre vagy a fuvardíjtöbblet megtérítése mellett, a zsákokat adó fél által kijelölt helyre kell küldenie. A zsákoknak három napon túl való használata esetén a szokásos kölcsöndíjat az átvétel napjától a visszaérkezés napjáig meg kell téríteni. Zsákkölcsöndíj három hónapnál hosszabb időre nem követelhető.

A zsákot adó fél, zsákonként egy korona biztosíték letétele mellett, köteles megengedni, hogy az árú az ő zsákjaiban szállíttassék el.

A hüvelyes vetemények szállítására használt idegen zsákokat az átvétel napjától számított három hónapon belül vissza kell adni, máskülönben a zsákot adó félnek joga van a zsákok értékét és a három óra járó kölcsöndíj megfizetését is követelni.

XIII.

Szilva.

(E határozatok életbeléptek 1908. november 1-én.)

1. §.

A szilva adásvételénél a súlyegység 100 kilogramm.

Az árak következőkép értendők:

- a) zsákokban való szállításnál zsákkal együtt, elegysúly tiszta súlyként;
- b) hordókban vagy ládáknál való szállításnál göngyöllettel együtt, tiszta súlyban;
- c) külföldi árnál vám nélkül.

2. §.

A zsákokban való szállításnak erre alkalmas, jó és száraz zsákokban kell történnie.

A megtöltött zsákoknak egyforma súlyúaknak kell lenniök.

Úgy a hordóknak, mint a ládáknak jó és szállításra alkalmas állapotban kell lenniök.

3. §.

A szilva származása a termelő ország szerint megjelölendő.

4. §.

Nem szállítható oly árú, mely nem egészséges, nincs jól aszalva, nem száraz, nem füstmentes vagy nem az utolsó termésből származik.

Oly árút, mely jelentékeny mennyiségben tartalmaz különvált szilvamagokat vagy szilvaszárakat, a vevő még az esetben sem köteles átvenni, ha a vétel darabszám megjelölése nélkül történt.

5. §.

A darabszám félkilogrammonként értendő.

Szokás szerinti minőségű szilva eladása esetében oly

szilva szállítandó, amelyből egy fél kilogramm legfeljebb 120 szemet tartalmaz.

6. §.

Ha a szállított árúban a szokásszerinti vagy a szerződésileg kikötött darabszámnál félkilogrammonként két szemmel több van, a vevő az árut megfelelő árleengedés mellett átvenni tartozik.

7. §.

A darabszám megállapításánál az árúban elvétele előforduló különvált szilvamag vagy különvált szilvahús fél szilvának számítandó.

8. §.

Ha az eladott szilvamennyiség nem súly szerint, hanem zsákszámban fejeztetett ki, úgy egy zsák alatt 90 kilogramm súly értendő.

9. §.

Ha az átadó és az átvevő az átadásnál jelen vannak, a göngysúlyt az átvételtől számított 24 órán belül, ha pedig az árú más helyről küldetett, az árú megérkezésétől számított 3 napon belül kell megállapítani.

A göngysúly megállapítása akként történik, hogy az átvevő minden 100 métermázsából legalább 3 hordót vagy legalább 10 ládat megmér. Ezen mérések eredményeinek átlaga az illető 100 métermázsra elszámolása tekintetében mérvadó.

Göngysúlykülönbözet címén nincs helye megtérítésnek, ha a különbözlet a tisztasúly 1⁰/₀-át, legfeljebb 25 kg. tisztasúlyú ládáknál pedig a tisztasúly 2⁰/₀-át meg nem haladja.

Ha a göngysúlykülönbözet a tisztasúly 2⁰/₀-át meghaladja, az egészében megtérítendő.

Ha megtérítendő göngysúlykülönbözet mutatkozik, erről a vevő az eladót azonnal értesíteni, a göngyöletet pedig, esetleges felülvizsgálás céljából, 8 napig megőrizni tartozik, mert ellenkező esetben az eladótól a különbözlet megtérítését nem követelheti.

A göngysúly megállapításának költségei az eladót csak az esetben terhelik, ha göngysúlykülönbözet címén megtérítésnek van helye.

XIV.

Szilvaíz.

(E határozatok életbeléptek 1908. november 1-én.)

1. §.

A szilvaíz adásvételénél a súlyegység 100 kilogramm. Az árak hordóval együtt, tiszta súlyban értendők.

2. §.

Waggonrakomány alatt 100 métermázsa elegysúly értendő.

3. §.

A szállításnak keményfából készült, jó és szállításra alkalmas hordókban kell történnie.

Oly hordók, amelyeknek elegysúlya 210 kilogrammot meghalad, nem szállíthatók.

4. §.

Nem szállítható oly árú, mely nem nyers szilvából vagy nem szilárdra van főzve, nem pörzsmentes vagy maggal kevert. Elvétele előforduló egyes magok miatt a vevő az átvételt meg nem tagadhatja.

5. §.

Ha az eladott árú mennyisége nem súly szerint, hanem hordószámán fejeztetett ki, úgy egy hordó alatt 170 kilogramm súly értendő.

6. §.

Az oly árút, amelynek a hordók száma szerint számított 5⁰/₀-át meghaladó része hibás, a vevő visszautasíthatja. Ha a hibás árú az egész mennyiségnek a hordók száma szerint számított 5⁰/₀-át meg nem haladja, a vevő az árút megfelelő árleengedés mellett átvenni tartozik.

7. §.

Az eladó 100 kilogrammnál nem súlyosabb hordók után 25 dekagramm, 100 kilogrammnál súlyosabb hordók után 50 dekagramm túlsúlyt tartozik adni.

A túlsúlyt a számlában ki kell tüntetni.

8. §.

Ha az átadó és az átvevő az átadásnál jelen vannak, a göngysúlyt az átvételtől számított 24 órán belül, ha pedig az áru más helyről küldetett, az áru megérkezésétől számított három napon belül kell megállapítani.

A göngysúly megállapítása akként történik, hogy az átvevő minden 100 métermázsából legalább két hordót mér. Ezen mérések eredményeinek átlaga az illető 100 métermázsa elszámolása tekintetében mérvadó.

Göngysúlykülönbözet címén nincs helye megtérítésnek, ha a különbözet legfeljebb 75 kilogramm elegysúlyú hordóknál a tisztasúly 2⁰/₀-át, ennél súlyosabb hordóknál pedig a tisztasúly 1⁰/₀-át meg nem haladja. Ha a göngysúlykülönbözet a tisztasúly 2⁰/₀-át meghaladja, az egészében megtérítendő.

Ha megtérítendő göngysúlykülönbözet mutatkozik, erről a vevő az eladót azonnal értesíteni, a göngyöletet pedig, esetleges felülvizsgálás céljából, 8 napig megőrizni tartozik, mert ellenkező esetben az eladótól a különbözet megtérítését nem követelheti.

A göngysúly megállapításának költségei az eladót csak az esetben terhelik, ha göngysúlykülönbözet címén megtérítésnek van helye.

TIZENÖTÖDIK FÜGGELÉK

Az Árúüzleti Szokások Különös Határozatainak módosított szakaszai

A tőzsdetanács, $\frac{4458.}{T. 1911.}$ szám alatt kelt hirdeteménye értelmében, az Árúüzleti Szokásoknak I. a Gabonaneműekre vonatkozó különös határozatai 5., 6., 7., 8., 14., 18., 22., 23. és 24. §§-ait, úgyszintén II. az Olajmagvakra vonatkozó különös határozatai 8. §-át és III. a Hüvelyes veteményekre vonatkozó különös határozatai 7. §-át az 1912. évi január hó 1. napjától fogva kötött s tengerinél az 1912. évi szeptember hó 30. napja után, a többi árúnemeknél pedig az 1912. évi június hó 30. napja után teljesítendő ügyletekre vonatkozó hatálylyal következőleg módosította:

I.

Gabonaneműek.

5. §.

Nem szállítható a buza:

a) ha súly szerint 2⁰/₀-nál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint akár külön, akár együtt véve $1\frac{1}{2}\%$ -nál több kubankabuzát, kemény buzát (blé dur) vagy fehér buzát,

c) ha a szemek száma szerint 1% -nál több csirás szemet tartalmaz.

Szállítható azonban az a) pont határozatától eltérőleg a magyar buza akkor is, ha súly szerint 2% -nál több, de 4% -ot meg nem haladó keveréket (üszköt vagy idegen magféléket) tartalmaz. Ha az üszökből és az idegen magfélékből álló keverék súlya 2% -nál több, az eladó a vevőnek értékmegtérítéssel tartozik, amely

		2 $\frac{1}{4}\%$ -ig	(bezárólag)	1 $\frac{1}{4}\%$ -ot
2 $\frac{1}{4}\%$ -on	felül	2 $\frac{1}{2}\%$ -ig	"	1 $\frac{1}{2}\%$ -ot
2 $\frac{1}{2}\%$ -on	"	2 $\frac{3}{4}\%$ -ig	"	7 $\frac{1}{8}\%$ -ot
2 $\frac{3}{4}\%$ -on	"	3 $\%$ -ig	"	1 $\frac{1}{4}\%$ -ot
3 $\%$ -on	"	3 $\frac{1}{4}\%$ -ig	"	1 $\frac{3}{4}\%$ -ot
3 $\frac{1}{4}\%$ -on	"	3 $\frac{1}{2}\%$ -ig	"	2 $\frac{1}{4}\%$ -ot
3 $\frac{1}{2}\%$ -on	"	3 $\frac{3}{4}\%$ -ig	"	2 $\frac{3}{4}\%$ -ot
3 $\frac{3}{4}\%$ -on	"	4 $\%$ -ig	"	3 $\frac{1}{4}\%$ -ot

tesz.

6. §.

Nem szállítható a rozs:

a) ha súly szerint 2% -nál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint 3% -nál több buzát,

c) ha a szemek száma szerint 3% -nál több csirás szemet tartalmaz,

d) ha mesterségesen szárított rozsszal kevert.

Szállítható azonban az a) pont határozatától eltérőleg a magyar rozs akkor is, ha súly szerint 2% -nál több, de 3% -ot meg nem haladó keveréket (üszköt vagy idegen magféléket) tartalmaz. Ha az üszökből és az idegen magfélékből álló keverék súlya 2% -nál több, az eladó a vevőnek értékmegtérítéssel tartozik, amely

		2 $\frac{1}{4}\%$ -ig	(bezárólag)	1 $\frac{1}{4}\%$ -ot
2 $\frac{1}{4}\%$ -on	felül	2 $\frac{1}{2}\%$ -ig	"	1 $\frac{1}{2}\%$ -ot
2 $\frac{1}{2}\%$ -on	"	2 $\frac{3}{4}\%$ -ig	"	7 $\frac{1}{8}\%$ -ot
2 $\frac{3}{4}\%$ -on	"	3 $\%$ -ig	"	1 $\frac{1}{4}\%$ -ot

tesz.

Anyarozs nem számítatik a keverékhez és a szállítás tárgyát képező rozsban csakis oly jelentéktelen mennyiségben fordulhat elő, mely belőle gondos mezőgazdasági kezeléssel sem távolítható el.

7. §.

Nem szállítható a zab:

a) ha súly szerint 3⁰/₀-nál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint 2⁰/₀-nál több árpát,

c) ha a szemek száma szerint 3⁰/₀-nál több csirás szemet tartalmaz.

Szállítható azonban az a) pont határozatától eltérőleg a magyar zab akkor is, ha súly szerint 3⁰/₀-nál több, de 4⁰/₀-ot meg nem haladó keveréket (üszköt vagy idegen magféléket) tartalmaz. Ha az üszökből és az idegen magfélékből álló keverék súlya 3⁰/₀-nál több, az eladó a vevőnek értékmeg-
térítéssel tartozik, amely

		3 ¹ / ₄ ⁰ / ₀ -ig	(bezárólag)	1 ² / ₀ ⁰ -ot
3 ¹ / ₄ ⁰ / ₀ -on	felül	3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -ig	"	1 ⁰ / ₀ -ot
3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -on	"	3 ³ / ₄ ⁰ / ₀ -ig	"	1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -ot
3 ³ / ₄ ⁰ / ₀ -on	"	4 ⁰ / ₀ -ig	"	2 ⁰ / ₀ -ot

tesz.

Fekete zab nem szállítható.

8. §.

Nem szállítható az árpa:

a) ha súly szerint 3⁰/₀-nál több keveréket (üszköt vagy idegen magféléket),

b) ha a szemek száma szerint 1⁰/₀-nál több csirás szemet tartalmaz.

Szállítható azonban az a) pont határozatától eltérőleg a magyar árpa akkor is, ha súly szerint 3⁰/₀-nál több, de 4⁰/₀-ot meg nem haladó keveréket (üszköt vagy idegen magféléket) tartalmaz. Ha az üszökből és az idegen magfélékből álló keverék súlya 3⁰/₀-nál több, az eladó a vevőnek értékmeg-
térítéssel tartozik, amely

		3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -ig	(bezárólag)	1 ² / ₀ ⁰ -ot
3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -on	felül	4 ⁰ / ₀ -ig	"	1 ⁰ / ₀ -ot

tesz.

14. §.

Ha a buza és a rozs minőségi súlya a szerződésnek meg nem felel, a vevő hektoliterenkint 1 kilogrammon felüli súlyhiánynál úgy a búzát, mint a rozst visszautasíthatja.

Ha a súlyhiány csak 1 kilogramm vagy ennél kevesebb, a buza vagy a rozs átveendő és az értékmegtérítésre nézve a következő határozatok irányadók:

1. Buzánál:

a) Ha a buza szerződés szerű minőségi súlyából hektoliterenkint 20 dekagrammnál több nem hiányzik, értékmegtérítésnek nincs helye.

b) Ha a buza szerződés szerű minőségi súlya 77 kilogrammnál kisebb és a súlyhiány

20 dkg.-on felül	35 dkg.-ig (bezárólag)	terjed, akkor	0·4 ⁰ / ₀
35 " "	50 " "	" "	0·6 ⁰ / ₀
50 " "	65 " "	" "	0·9 ⁰ / ₀
65 " "	80 " "	" "	1·2 ⁰ / ₀
80 " "	90 " "	" "	1·5 ⁰ / ₀
90 " "	100 " "	" "	1·8 ⁰ / ₀

a vevőnek megtérítendő.

c) Ha a buza szerződés szerű minőségi súlya 77 kilogramm vagy ennél több és a súlyhiány

20 dkg.-on felül	35 dkg.-ig (bezárólag)	terjed, akkor	0·3 ⁰ / ₀
35 " "	50 " "	" "	0·5 ⁰ / ₀
50 " "	65 " "	" "	0·7 ⁰ / ₀
65 " "	80 " "	" "	0·9 ⁰ / ₀
80 " "	90 " "	" "	1·1 ⁰ / ₀
90 " "	100 " "	" "	1·2 ⁰ / ₀

a vevőnek megtérítendő.

2. Rozsnál:

Ha a minőségi súlyhiány hektoliterenkint 25 dekagrammnál nem nagyobb, értékmegtérítésnek nincs helye; ha azonban a minőségi súlyból hektoliterenkint

25 dkg.-on felül	50 dkg.-ig (bezárólag)	hiányzik, akkor	0·5 ⁰ / ₀
50 " "	75 " "	" "	0·7 ⁰ / ₀
75 " "	100 " "	" "	1 ⁰ / ₀

a vevőnek megtérítendő.

18. §.

Az „Általános Határozatok“ IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügyletek alapján oly buza, melynek minőségi

súlya a 76 kilogrammot el nem éri és oly rozs, melynek minőségi súlya a 71 kilogrammot el nem éri, nem szállítható.

Magyar buzára és magyar rozsra nézve nem a jelen, hanem a 14. §. intézkedései irányadók.

22. §.

Az „Általános Határozatok“ 58. §-ának 1. bekezdése az „Általános Határozatok“ IX. fejezete értelmében lebonyolítandó ügyletek alapján szállításra kerülő árrúra csak abban az esetben alkalmazható, ha az árú rostálás tekintetében nem felel meg a tőzsdei szokásoknak.

23. §.

A szállításra bemutatott árúnak átlagban a szerződéses minőségnek meg kell felelnie, de egyes részeiben is (a lecsurgást kivéve) a szerződéses minőséggel szemben csak jelentéktelen, kifejezetten átlagos minőség szerint történt eladás esetében pedig 2⁰/₀-ot meg nem haladó értékkevesletet tűn-
tethet fel.

A árúnak azonban egyes részeiben is (a lecsurgást kivéve) el kell érnie a 14., 16., 17., 18. és 19. §§-okban meghatározott legkisebb minőségi súlyt és az 5., 6., 7., 8., 10., 11. és 21. §§-okban megengedettnél több keveréket nem tartalmazhat. Ha a bemutatott árú egyes részeinél (a lecsurgást kivéve) keverék tekintetében 2⁰/₀-ot meghaladó eltérések fordulnak elő, az eladó az átvevőnek kezelési költség fejében 100 kilogrammonként 10 fillért tartozik megtéríteni. Ha az árú bemutatása különböző helyiségekben történik, akkor a keveréktöbblet címén járó érték megtérítés szempontjából az egyes helyiségekben levő árúrészletek önálló tételeknek tekintendők.

24. §.

A mustrahúzás módjára nézve („Általános Határozatok“ 50., 51. és 52. §§-ai) a következő intézkedések irányadók:

a) A minőség megállapítása céljából az árú különböző részeiből kell mustrákat vonni és azokat össze kell vegyíteni, de a lecsurgásból mustra nem vonható.

Azonban a vevő követelheti, hogy az árú bármely részéből vagy több helyen is (a lecsurgást kivéve) külön mustrák vonassanak annak megállapítása céljából, hogy az árú nem

egészséges, nincs a kereskedelmi szokás szerint megkívánt módon rostálva, nem egyenletes (19. és 23. §§-ok), nem bír a 14., 16., 17., 18. és 19. §§-okban meghatározott legkisebb minőségi súlylyal, vagy hogy az 5., 6., 7., 8., 10., 11. és 21. §§-okban megengedettnél több keveréket tartalmaz.

b) A minőségi súly és a keverék megállapítása céljából, eltekintve az előző pontban szabályozott esettől, a felek minden századik zsákot félreteszik és ezekből a zsákokból egyenlő mennyiségeket összevegyítenek. Ha az árú mennyisége 100 zsáknál kevesebb, abból egy zsákot tesznek félre.

II.

Olajmagvak.

8. §.

A szállításra bemutatott árúnak átlagban a szerződéses minőségnek meg kell felelnie, de egyes részeiben is (a lecsurgást kivéve) a szerződéses minőséggel szemben csak jelentéktelen, kifejezetten átlagos minőség szerint történt eladás esetében pedig 2⁰/₀-ot meg nem haladó értékkevesletet tüntethet fel.

III.

Hüvelyes vetemények.

7. §.

A szállításra bemutatott árúnak átlagban a szerződéses minőségnek meg kell felelnie, de egyes részeiben is (a lecsurgást kivéve) a szerződéses minőséggel szemben csak jelentéktelen, kifejezetten átlagos minőség szerint történt eladás esetében pedig 2⁰/₀-ot meg nem haladó értékkevesletet tüntethet fel.

TIZENHATODIK FÜGGELÉK

Hajófuvarozási szokások

(Életbeléptek 1897. április 1-én)

Árúknak teljes vagy részleges hajórakományban folyókon és belvizeken való fuvarozása iránt kötött ügyleteknél a következő tőzsdei szokások érvényesek:

I.

A hajó minősége.

1. §.

A fuvarozó elsőosztályú, biztosításra alkalmas hajót tartozik rakodóra állítani. Kő, téglá, fa és szén fuvarozásánál elégséges, ha a hajó biztosításra alkalmas. Biztosításra alkalmas az a hajó, amelyet a belföldön működő valamely elsőrangú biztosító intézet biztosításra elfogadott.

II.

A rakomány minősége és mennyisége.

2. §.

„Nehéz gabona“ kifejezés alatt: buza, tengeri, köles, árpa és rozs értendő. Zab és olajmagvak általában külön jelölendők meg. „Kő“ alatt hasított kő, „tégla“ alatt fali tégla, „fa“ alatt kemény tűzifa, „szén“ alatt ásványszén értendő.

3. §.

A feladó az árút csomagolva vagy csomagolatlanul adhatja át a fuvarozónak. A csomagolt árú belső állapotának megvizsgálására és a csomagolatlan árú minőségének megállapítására a fuvarozó nem kötelezhető.

4. §.

Ha a hajó megrendelésénél „vizálláshoz mért terhelés“ köttetett ki, a fuvarozó annyi rakományt követelhet, vagyis annyit köteles fuvarozásra elvállalni, amennyit a hajó könnyítés nélkül továbbíthat.

Ha a hajó megrendelésénél a feladó az árú súlyát „körülbelül“ szóval jelölte meg, a bejelentett mennyiségnél 5⁰/₀-kal kevesebbet, vagy ha a hajó többet is képes befogadni, 5⁰/₀-kal többet rakhat be.

5. §.

A fuvarozó a hajó hiteles mérlegén átvett és kiadott, valamint a budapesti elevátornál berakott árú súlyáért szavatol. A mérleg újból való hitelesítését a berakodásnál a feladó, a kirakodásnál az átvevő követelheti. Az ebből felmerülő költségek a fuvarozót csak akkor terhelik, ha a mérleg hibásnak bizonyul. Az átvételnél kapott és az átadásnál kiadott túlsúly elszámolandó.

Megengedett súlyhiány 1⁰/₀₀, olajterményeknél 4⁰/₀₀, téli rakománynál, könnyítés, valamint a budapesti elevátornál való rakodás esetén 1¹/₂⁰/₀₀-kel több.

Az ezen tételek levonása után fennmaradó hiány értékét a fuvarozó az átvevőnek megtéríteni tartozik. Ezen érték megállapítása a kirakodás befejeztével a rendeltetés helyén fennálló napi áron történik.

Ezen §-t a tőzsdetanács 1911. december 23-án az 1912. január 1-ső napjától fogva kötött ügyletekre nézve következőleg módosította.

5. §.

A fuvarozó a hajó hiteles mérlegén átvett és kiadott, valamint a hazai hatóság által hitelesített mechanikai készülékkel berakott árú súlyáért szavatol. A mérleg újból való hitelesítését a berakodásnál a feladó, a kirakodásnál az átvevő követelheti. Az ebből felmerülő költségek a fuvarozót csak akkor terhelik, ha a mérleg hibásnak bizonyul. Az átvételnél kapott és az átadásnál kiadott túlsúly elszámolandó.

Megengedett súlyhiány $1^{0}/_{00}$, olajterményeknél $4^{0}/_{00}$; téli rakománynál, valamint könnyítés esetén $1^{1}/_{2}^{0}/_{00}$ -kel, hazai hatóság által hitelesített mechanikai készülékkel való rakodás esetén pedig $2^{1}/_{2}^{0}/_{00}$ -kel több.

Az ezen tételek levonása után fennmaradó hiány értékét a fuvarozó az átvevőnek megtéríteni tartozik. Ezen érték megállapítása a kirakodás befejeztével a rendeltetés helyén fennálló napi áron történik.

III.

A rakodás.

6. §.

A fuvarozó a hajót a megállapított időben köteles rakodóra állítani. Ha ez erőhatalom vagy hajóüzemi baleset következtében nem lehetséges, köteles erről a feladót nyomban értesíteni s a megállapított időtől számított nyolc nap alatt más hasonló minőségű és hordképességű hajót állítani rakodóra.

7. §.

Ez a kifejezés „egy hét alatt“ azt jelenti, hogy az ügylet megkötését követő hét nap alatt; „a hét elején“, hogy bezárólag szerdáig; „a hét végén“, hogy csütörtöktől bezárólag

szombatig; „a hó elején“, hogy bezárólag a hónap tizedik napjáig; „a hó első felében“, hogy bezárólag a hó tizenötödik napjáig; „a hó közepén“, hogy a hónap tizenkettedikétől bezárólag tizennyolcadikáig; „a hó második felében“, hogy tizenötödikétől bezárólag a hónap utolsó napjáig; „a hó végén“, hogy huszonegyedikétől bezárólag a hónap utolsó napjáig kell a hajót rakodóra állítani. „Körülbelül“ („circa“) azt jelenti, hogy a hajó a meghatározott idő előtt három nappal, vagy három nappal később állítható rakodóra. „Jégeltakarodás után“ kifejezésnek az az értelme, hogy a hajónak a jég eltakarodásától számított tizennégy nap alatt kell rakodóra állania. „Kirakodás után induljon“ azt jelenti, hogy a hajónak a kirakodás befejezésétől számított három nap alatt kell a kijelölt rakodóhelyre indulnia.

Ez a kifejezés: „azonnal“ a hajófuvarozást érintő vonatkozásaiban három napi időközt jelent.

8. §.

A fuvarozó tartozik a hajót berakodás végett a feladó, kirakodás végett az átvevő által kijelölt helyen állítani rakodóra.

Ha ez sekély víz miatt vagy a hajó biztonságára való tekintetből lehetetlen volna, a fuvarozó, ha felszólítására a feladó haladéktalanul nem jelöl ki alkalmas helyet, a hajót a helyi szokásnak megfelelő rakodóra állíthatja.

Ha a feladó vagy az átvevő a rakodást bizonyos meghatározott helyen követeli és ott rakodni nem lehet, a késedelem őt terheli.

Ha a helyi szokásnak megfelelő rakodóhelyek el vannak foglalva és e miatt várni kell, a mulasztott idő fele a munkaidőbe beszámíttatik.

Ha a feladó vagy az átvevő a rakodást több helyen kívánja, őt terhelik a hajónak a további rakodóhelyekre állításából felmerülő költségek, a mulasztott idő pedig beszámíttatik.

9. §.

Ha a berakodás sekély víz miatt vagy a hajó biztonságára való tekintetből sem a feladó által kijelölt, sem a helyi szokásnak megfelelő rakodóhelyeken nem volna lehetséges, a fuvarozó köteles a feladó választása szerint

a) az út irányában a végállomásig bármely rakodóra,

b) az ellenkező irányban harminc kilométer távolságon belül valamely kijelölt rakodóra állani.

A b) alatti esetben a fuvardíj fizetésére kötelezett fél (az átvevő vagy feladó) a fuvarozó választása szerint köteles vagy az újabb berakodó állomásnak megfelelő díjtöbbletet vagy a vontatás körül felmerülő készpénzbeli kiadások felelő részét megfizetni, a munkaidőbe pedig két nap beszámítatik.

Ha a feladó újabb berakodó állomást nem jelöl ki, a mulasztott idő neki beszámítandó.

10. §.

A 8. és 9. §§. intézkedései megfelelőleg alkalmazandók akkor, ha rakodás közben állanak be oly körülmények, melyek a helyi közlekedést akadályozzák vagy a hajó biztonságát veszélyeztetik.

11. §.

Budapesten szokásos rakodóhely a Duna balpartjának a dunaparti teherpályaudvartól a Pesti Victoria-gőzmalomig terjedő része. A feladó vagy az átvevő kívánságára a hajót rakodás végett a jobbpartnak a Ferenc József-híd és az óbudai Dunaág torkolata közti részére kell állítani.

12. §.

Ha rakodóra csak külön illetékért vagy külön engedély mellett szabad állani, az illeték a feladót, illetőleg az átvevőt terheli, s ő tartozik a parthasználati engedélyt a fuvarozó közreműködése mellett megszerezni; ha pedig az engedélyt önhibájából nem szerzi meg vagy annak felhasználásával késik, ő felelős azon rendőri büntetésekért, melyek a fuvarozót azért érik, mert a hajót az ő rendelkezéséhez képest állította rakodóra. Az átvevő hibájából kiszabott ily rendőri büntetésekért a feladó is szavatol.

13. §.

Mihelyt a berakodás megkezdhető, a fuvarozó köteles erről a feladót haladéktalanul értesíteni. A hajó megérkezéséről az átvevő azonnal értesítendő. Ezen értesítéseknek köznapon délutáni hat óráig, vasárnapon és ünnepen délelőtti tíz óráig kell történniök, későbbi értesítés úgy tekintetvén, mintha a következő napon történt volna.

14. §.

A be- és kirakodás ideje (munkaidő) együttvéve (cumulative) számíttatik.

A be- és kirakodás ideje a 13. §-ban előírt értesítést követő köznapon kezdődik.

Ha a berakodásra több állomás jelöltetett ki, a második és a többi állomásokon a berakodás ideje a hajó megérkezése napján kezdődik, feltéve, hogy a hajó megérkezéséről szóló értesítés köznapon déli 12 óráig megtörtént.

Be- és kirakodás ideje (munkaidő)

1500 métermázsán alul	6 nap
1500 métermázsánál	7 „
2000 „	9 „
2500 „	11 „
3000 „	13 „
3500 „	14 „
4000 „	15 „
4500 „	16 „
5000 „	17 „
6000 „	19 „

Csavargözösöknél, továbbá kő, téglá, fa és szén fuvarozása esetén ezen határidők fele.

A tél folyamán a hajók rakodását a rendes fuvarozási biztosítás megkezdéséig kell befejezni, a kirakodás ideje pedig a fentebb megállapított munkaidő fele.

Minden megkezdett munkanap teljes munkanapnak vétezik.

15. §.

A munkaidőbe nem számíttatnak be (szabad napok):

a) A vasárnapok és ünnepek. Ünnepek a magyar korona területén, Ausztriában és Németországban a katolikus ünnepek, az illető ország védszentjének napja, az izraelita újévi ünnep mindkét napja és az izraelita engesztelő nap; Szerbia, Bulgária, Románia és Oroszország területén a görög húsvét, pünkösd, karácsony, újév és vízkereszt ünnepe, valamint a már említett izraelita ünnepek.

b) Esős napok. Esős nap az a nap, amelyen délelőtti tíz óráig bármennyi ideig, vagy délelőtti tíz órától délután két óráig egy órán át esik az eső. De ily nap is, ha már 500

mm. berakotott, vagy 1000 mm., illetőleg Budapesten 1500 mm. kirakotott, a munkaidőbe beszámítandó,

c) Azok a napok, melyek a késedelmi időbe nem számítatnak be. (16. §.)

16. §.

A késedelmi idő a munkaidő leteltét követő napon kezdődik és naptári sorrendben számítatik. Be nem számítatnak azok a napok, amelyeken a fuvarozó a rakodást meg nem engedi, vagy a rakodás árvíz vagy jégzajlás miatt lehetetlen, s azok a napok, amelyeken a hajózás szünetel.

A késedelmi idő félannyi, mint a munkaidő. A fuvarozó azonban köteles a késedelmi idő lejárta előtt öt nappal kijelenteni, hogy tovább nem akar várni. Ha ezen kijelentés később történik, a kijelentéstől számítandó öt napig még várni köteles.

A késedelmi idő minden napjáért fizetendő várakozó díj:

500—2000 métermázsza mennyiség után . .	15	frt
2000—3000 " " " . .	20	"
3000—4000 " " " . .	25	"
4000—5000 " " " . .	30	"
5000 métermázsán felüli mennyiség után . .	35	"

Csavargözösnél e díjtételek másfélszerese fizetendő.

17. §.

A berakodás költségeit a feladó, a kirakodás költségeit az átvevő viseli.

A vámkezeléssel, adó-, egészségügyi és rendőri eljárással egybekötött, szóval minden illetéket, mely az árút, és nem magát a hajót terheli, ha azok a berakodásnál merülnek fel, a feladó, ha pedig útközben vagy a kirakodásnál merülnek fel, az átvevő viseli.

18. §.

Ha takaró lett kikötve, a feladó a hajó raktárainak egyszeri teljes letakarásához szükséges ponyvákat követheti.

IV.

A rakodójegy (rakjegy).

19. §.

A fuvarozó a feladó kívánságára köteles a feladó rendelkezésére szóló rakodójegyet állítani ki. A rakodójegy bélyegét a feladó fizeti.

Más megállapodás hiányában a fuvarlevelen megnevezett címzett szolgál jelentkezési cím gyanánt. A fuvarozó minden értesítést, melylyel a rakomány tulajdonosának tartozik, ezen címhez juttatja.

V.

Az utazás.

20. §.

Ha az út megkezdése vagy folytatása körül bármely okból késedelem áll be, erről a feladó vagy, ha rakjegy állíttatott ki, a jelentkezési cím a gátló ok tüzetes megjelölése mellett azonnal értesítendő.

Ha a hajót jégzajlás miatt téli kikötőbe vagy telelésre alkalmas más helyre kell vontatni, az átvevő fizeti a telelő-díjat, az összes egyéb illetékek ellenben a fuvarozót terhelik.

A telelő-díj Budapesten, valamint Budapesten felül eső azon állomásokon, amelyekben kikötői díjat szednek be, métermázsánként hat krajcár, egyéb helyeken három krajcár.

A telelő-díj utólag fizetendő. Ha az utazás befejezése után kell téli kikötőt felkeresni, a fuvardíj azonnal esedékes.

21. §.

Ha sekély vízállás miatt a hajót az út folytatása céljából könnyíteni kell, a fuvarozó erről a feladót, vagy ha rakodójegy állíttatott ki, a jelentkezési címet azonnal értesíteni köteles. A könnyítés költségeit az viseli, akinek kívánságára az történik.

22. §.

Tiszai és ferencsatornai állomásoktól vagy állomásokhoz való szállításnál a fuvarozás iránya a fuvarozó választásától függ. Választásáról, valamint az útirány esetleges későbbi megváltoztatásáról a feladót, rakjegy kiállítása esetében a jelentkezési címet, oly időben tartozik értesíteni, midőn a biztosítás még lehetséges. Ezen kötelezettség kényszerbiztosításra berendezett hajózási vállalatokra nem terjed ki.

23. §.

Ha Budapestre szóló fuvarozási szerződésben Budapesten felül eső állomásra való továbbfuvarozás van kikötve, az átvevő az érkezésről szóló értesítést követő köznapon a továbbfuvarozás iránt nyilatkozni tartozik, különben a fuvarozó nem köteles a fuvarozást folytatni.

VI.

A biztosítás.

24. §.

Az árút a fuvarozás tartamára a feladó köteles biztosítani.

Ha a biztosítást a fuvarozó vállalta magára, köteles a feladónak, a belföldön működő valamely elsőrangú biztosító intézet által a feladó rendelkezésére kiállított s a munkaidő leteltéig érvényes biztosítási kötvényt kézbesíteni. Biztosítandó a rakomány kereskedelmi értéke a kirakodás helyén, és azonfelül az érték 10 százaléka várandó nyereség címén. Ha a munkaidő leteltéig a kirakodás be nem fejeztetett, a fuvarozó köteles a folytatólagos biztosításról gondoskodni, de az átvevőtől a díjtöbblet visszatérítését igényelheti. Ezek az intézkedések kényszerbiztosításra berendezett hajózási vállalatokat nem kötelezik.

A fuvarozó az átvevőtől a teletelésért járó biztosítási díjtöbblet visszatérítését igényelheti.

VII.

A fuvardíj.

25. §.

A fuvardíj brutto 100 kg.-onként értetődik.

A fuvardíjban a magyar szállítási adó, a csatornák, zsilipek használatáért fizetendő díjak és a kalauzok díjai bennfoglaltatnak, ellenben nem foglaltatik benne a biztosítási költség.

Minden megkezdett 100 kg. teljes 100 kg.-nak vétetik.

A fuvardíjat, melynek kiszámításánál a kirakodás alkalmával megállapított súly határoz, az átvevő fizeti. Ha a feladó által teljesítendő fizetés köttetett ki, akkor a berakodásnál megállapított, esetleg a fuvarlevélben kitüntetett súly szolgal a számítás alapjául, azonban a kirakodásnál mutatkozó többlet után járó fuvardíjat az átvevő a fuvarozónak, viszont a hiányért esedékes fuvardíjat a fuvarozó az átvevőnek megfizetni köteles.

A fuvarozó azonban a szerződésileg kikötött mennyiségnek megfelelő fuvardíjat mindenesetre követelheti.

VIII.

A burcsellázás.

26. §.

A burcselláknak biztosításra alkalmasaknak kell lenniök.

Ha a fuvarozó vállalta el a burcsellázást, köteles az anyahajót a rakodóhelyhez lehetőleg közel állítani s a burcsellázást megszakítás nélkül folytatni.

Ily fuvarozásnál azok a napok számíttatnak munkanapoknak, amelyeken a burcsellák a rakodóhelyen rendelkezésre állanak.

A be- és kirakodást az érkezésről vett értesítés után haladéktalanul kell megkezdeni és naponként 750 métermázsát be- vagy kirakni.

Késedelem esetén naponként és burcsellánként 10 frt várakozó-díj fizetendő.

Az 5. §. szerint megengedett súlyhiány burcsellázás esetén 1^{0/00}-el, olajmagvagnál 2^{0/00}-el növekedik.

IX.

A részleges rakományok.

27. §.

Részleges rakományokban a fuvarozás csak külön kikötés esetén eszközölhető.

28. §.

Ha a hajóba több átvevő részére hasonnemű árú csomagolatlanul és úgy helyeztetik el, hogy az egyes mennyiségek nincsenek áthatatlan válaszfalakkal elrekesztve, a súlyhiány vagy a többlet az egyes átvevők között a nekik járó mennyiségek aránya szerint osztandó fel.

29. §.

Ha a feladók vagy az átvevők között más rakodóhelyre nézve megállapodás nem jött létre, a fuvarozó a helyi szokásnak megfelelő valamely rakodóhelyen tartozik kikötni.

30. §.

A be- és kirakodás ideje nem számíttatik együttvéve, hanem a 14. §-ban megállapított munkaidő fele a berakodásra, fele a kirakodásra szolgál.

TIZENHETEDIK FÜGGELÉK

Árúüzleti leszámoló rend

(Érvényben állott 1897. augusztus 1-től 1905. január 1-ig. Az új „Leszámoló Rend“-et lásd a 18. függelékben)

1. §.

A budapesti árú- és értéktőzsde szokásai alapján gabona-
neműekben, olajmagokban, szilvában és szilvaízben határidőre
kötött ügyletek leszámolása a Budapesti Giro- és Pénztár-
Egylet Részvénytársaság vezetése alatt álló árúüzleti leszámoló
iroda útján történik.

2. §.

Minden tőzsdei tag, aki ezekben az árúknban határidőügyletet
köt, tartozik a leszámoló irodába résztvevőként belépni és mint
ilyen ügyleteit leszámolás végett a leszámoló irodánál bejelenteni.

Más módon való leszámolás 50 frt birság, ismétlés
esetén a tőzsdéről való kizárás terhe mellett tilos.

3. §.

A leszámolásban résztvevők kötelesek saját aláírásaikat és
esetleg azon személyek aláírásait, kiket a leszámoló irodával

való üzleti érintkezésre felhatalmaznak, a leszámoló irodánál benyújtani.

Ezek az aláírások mindaddig kötelezők, míg az érvényük megszűntéről szóló írásbeli értesítés a leszámoló irodához be nem érkezik.

4. §.

Több tőzsdei tag, ki nem ugyanazon bejegyzett cég tagja, közös név alatt nem jelentheti be ügyleteit a leszámoló irodánál. Ennek az intézkedésnek az áthágása esetén úgy az a személy, ki a leszámolásban nem vesz részt, mint aki a bejelentést saját neve alatt megengedte, 50 frt bírsággal, ismétlés esetén a tőzsdéről való kizárással sújtandó.

Ezenkívül mindegyikök egyetemleg felelős az illető ügyletek pontos teljesítéseért.

Az ügyletek bejelentésénél a résztvevők a leszámoló irodánál kapható nyomtatványmintákat tartoznak használni, melyeket kellőleg ki kell tölteniök és aláírniok.

5. §.

Minden hó utolsóelőtti hétköznapját megelőző hétköznapon az ügyletkötő tőzsdei tagok tartoznak a következő naptári óra kötött ügyleteiket a leszámoló irodánál leszámolás végett bejelenteni.

6. §.

Amennyiben a lebonyolításra bejelentett ügyletek kiegyenlítődnek, felmondás tárgyát nem képezhetik és csupán a kötésbeli árkülönbözetek kiegyenlítésére nézve számoltatnak el.

Felmondás tárgyát csupán a kiegyenlítés után fennmaradt szállítási és átvételi egyenlegek képezik.

7. §.

Amennyiben és a meddig ezen egyenlegek szállításra fel nem mondatnak, hetenként kétszer-háromszor a tőzsdetanács árjegyző-bizottsága által megállapított napi leszámoló árfolyam szerint rendezendők.

8. §.

A leszámolás beosztását a tőzsdetanács által megállapított naptár szabályozza.

A naptár szerinti első bejelentéstől a felmondás utolsó napjáig terjedő időközben az ugyanazon naptári óra kötött ügyletek, tekintet nélkül a tőzsdetanács által az ügyletek bejelentésére megállapított napokra, a leszámoló irodánál naponként bejelentendők.

9. §.

A leszámoló árfolyamok megállapítása azokon a napokon történik, amelyeken az ügyletek a leszámolás naptára szerint a 7. §. értelmében rendezés végett bejelentendők.

10. §.

Az ügyletek bejelentése leszámolás végett az erre rendelt napokon délutáni 3 óráig történik; ezentúl bejelentés el nem fogadható.

Aki a bejelentést elmulasztja, 10 forinttól 50 forintig terjedhető bírság alá esik.

11. §.

A leszámoló íven felsorolandók az ügyletek, a lehetőleg betűrendben felvett szerződő felek közt megállapított árfolyamok és az átvételi vagy szállítási egyenlegek.

A leszámoló ív kitöltendő és benyújtandó akkor is, ha az összes ügyletek ellensúlyozzák egymást, tehát ha sem átvételi, sem szállítási egyenleget nem mutatnak.

Csak egész tőzsdei kötések, vagy egy tőzsdei kötés többszöröse jelenthető be leszámolásra.

Az árfolyamok egy forintnak csak kikerekített századrészában jelentendők be, és pedig a legközelebbi alacsony századrész kerül bejelentés alá. A maradékot a felek egymás között közvetlenül számolják el.

Ha más törtrészekben kerülnek az árfolyamok bejelentésre, a leszámoló iroda a leszámolást a századrészen felüli töredékek elhagyásával eszközli.

Nem egyező bejelentéseknél, ha a különbség nem haladja meg az öt krajcárt, az alacsonyabb árfolyam, nagyobb különbségeknél a leszámoló árfolyam szolgál a leszámolás alapjául, s a különbözet a szerződő felek közt közvetlenül rendezendő.

12. §.

A leszámoló ivbe csak oly ügyletek veendők fel, melyek a leszámolásban résztvevőkkel kötettek.

13. §.

Rendben nem lévő tételek felől az értesítések mindkét fél részére kiadatnak; az ily tételek azonnal rendezendők.

A leszámolásból eredő különbözetre vonatkozó oly igények, melyeket a lebonyolítás után nyolc nap mulva támasztanak a leszámoló iroda ellen, csak úgy vehetők figyelembe, ha maga a leszámoló iroda még abban a helyzetben van, hogy visszkeresettel élhet.

14. §.

A leszámoló iroda minden értesítésért 1 frtnyi díjat szedhet attól, akinek részére értesítést ad.

15. §.

A leszámolásból eredő különbözeti összegek a fizetési napon délelőtt 10— $\frac{1}{2}$ 12 óra közt fizetendők be a leszámoló irodánál, mely azok kifizetését déli 12—1 óra között eszközli.

Fizetésre képtelenség esetén a kifizetések felfüggeszthetők mindaddig, míg az érdekeltek a fizetésre képtelenségből felmerülő utánfizetéseket teljesítették.

16. §.

Aki a leszámolásból eredő különbözetet déli $\frac{1}{2}$ 12 óráig be nem fizeti, azt a leszámoló iroda jelentése alapján a tőzsdetanács aznap a déli tőzsdén fizetésre képtelennek nyilvánítja.

17. §.

A leszámolásban résztvevők kötelesek a leszámoló iroda idézésére a tőzsdetanács e célból kiküldött tagja előtt megjelenni s annak a hibás és elmulasztott bejelentések iránt felvi ágosítást nyújtani. Ha a megidézett meg nem jelen, olybá veendő, hogy az őt illető ügyleteket azon a módon ismeri el helyeseknek, amint azokat a vele szerződött felek bejelentéseiből a leszámoló iroda állította össze.

18. §.

A szállítási egyenlegek alapján a felmondás a kikötött naptári hónapban valamely hétköznapon délelőtt 10 óráig olyképpen történik, hogy az eladó vagy meghatalmazottja az Árúüzleti Szokások 68. §-ának megfelelőleg kiállított felmondólevelet a leszámoló irodánál benyújtja. A benyújtásról a leszámoló iroda a felmondó részére elismervényt ad.

19. §.

Az átvételre felmondott mennyiségekre szóló igazolványokat (21. §.) a leszámoló iroda az átvevők közt az árúüzleti szokásokban meghatározott kötés egységeként folytatólagos betűrendben felosztja.

20. §.

Ha valamely átvevő a leszámoló irodától soron kívül nagyobb mennyiség kiutalását kérelmezi, e kívánság, amennyiben egyéb akadály fenn nem forog, teljesíthető.

21. §.

Az eladók által felmondott mennyiségek felosztásáról az illető vevők részére a leszámoló iroda igazolványokat állít, melyek a felmondott árú átvételére jogosítanak, s melyekből az átvevő tudomást szerez arról, hogy kitől kell a felmondott árút átvennie.

22. §.

A leszámoló iroda a felmondók és átvevők nevét, valamint a felmondott és átveendő árúk mennyiségét kifüggesztés útján teszi közzé.

Minden átvevőnek a leszámoló irodánál személyesen vagy írásban bejelentett meghatalmazottja által kell a leszámoló irodánál jelentkezni az előző szakaszban említett igazolványok átvétele végett s azok kézhezvételét aláírásával elismerni.

23. §.

A leszámoláshoz való belépés bármikor, a kilépés 30 napi felmondás mellett történhetik.

A leszámolásban résztvevők kötelesek a leszámoló irodánál 10 frtnyi bejegyző díjat fizetni és 200 frtnyi kamatozatlan óvadékot készpénzben nyújtani. Az óvadék a résztvevőnek a leszámoló iroda iránt fennálló kötelezettségei biztosítására szolgál, s amennyiben az akár ily kötelezettségek, akár pénzbírságok fejében történt levonások folytán megcsunkalna, nyomban az eredeti összegre egészítendő ki; kilépés esetén a nem terhelt összeget a kilépéstől számított 30 nap mulva kell visszaszolgáltatni.

24. §.

A bejegyző díjon kívül minden résztvevő utólagosan havi illetéket fizet, melynek összegét a leszámoló iroda és a résztvevő egyetértőleg állapítják meg.

Megegyezés hiányában a tőzsdetanács által megállapított leszámoló díjak kerülnek alkalmazásra, melyek havonként utólagosan fizetendők.

25. §.

A tőzsdetanács a tőzsdei tagok sorából egy tőzsdetanácsos elnöklete alatt 5—7 tagból álló lebonyolító-bizottságot nevez ki, melynek feladata fizetésre képtelenségek esetén az alábbi szakaszok értelmében közreműködni. A bizottság határozatképes, ha legalább három tagja van előre egybehívott ülésén jelen.

A bizottság összes írásbeli intézkedései három tag aláírásával látandók el.

26. §.

Ha a tőzsdetanács valamely tőzsdei tagot fizetésre képtelennek nyilvánított (Árúüzleti Szokások 60. §.), a lebonyolító bizottság feladata, a fizetésre képtelen személy összes határidő-ügyleteinek lebonyolítását végrehajtani.

E célból a fizetésre képtelen köteles legkésőbb a fizetésre képtelenség közzétételét követő hétköznapon délelőtti 11 óráig összes határidő-üzleteit a lebonyolító bizottságnál bejelenteni.

Ugyane köteleesség terheli a leszámolásban résztvevők mindegyikét, akinek a fizetésre képtelennel függő határidő-ügyletei vannak.

Aki ezen kötelezettségének eleget nem tesz, azt a tőzsdetanács a lebonyolító bizottság javaslatára bírsággal sújthatja vagy a tőzsdéről ideiglenesen vagy véglegesen kizárhatja.

27. §.

Ha akár a fizetésre képtelen, akár a leszámolásban résztvevők az előbbi szakaszban körülírt kötelességüknek eleget nem tesznek, a lebonyolító bizottságnak jogában áll az ezt elmulasztók ügyleteit a rendelkezésére álló bejelentések alapján állítani egybe.

A fizetésre képtelenségre vonatkozó összes adatok alapján a lebonyolító bizottság mindenekelőtt megállapítja, mely ügyletek bonyolítandók le végrehajtási vétel vagy eladás útján, aztán a lebonyolítást legkésőbb a fizetésre képtelenség közzétételét követő tőzsdei nap déli tőzsdéjéig eszközli. Ha ez nem volna lehetséges, erről a tőzsdetanácsnak jelentést tesz s a lebonyolítást lehetőség szerint minél előbb végrehajtja.

A végrehajtások alapján a bizottság minden egyes árnemre nézve megállapítja az elszámolásra és az egyes érdekeltek veszteségi hányadának kiszabására alapul szolgáló elszámoló árfolyamot.

28. §.

A lebonyolító bizottság az ügyletek lebonyolításánál az összes érdekelteket képviseli s ezek veszélyére és költségére úgy a le nem járt, mint a lejárt ügyleteket a napi ár alapján szabályozza, illetőleg lebonyolítja. Ennélfogva az érdekelt felek egyike sincs jogosítva saját ügyleteit külön bonyolítani le vagy oly intézkedést tenni, mely az érdekeltek összeségére hátrányos lenne.

A leszámolásban résztvevők közül azokat, kik a fizetésre képtelen egyén ügyleteinek a bizottság által eszközölt lebonyolítása folytán teljesítendő s azonnal esedékes befizetéseket elmulasztják, a tőzsdetanács a bizottság javaslatára fizetésre képteleneknek nyilváníthatja.

Ha a fizetésre képtelennek összes ügyletei teljes rendezéséig a tényleges veszteségi hányadot meghaladó utánfizetés válnék szükségessé, a lebonyolító bizottság ezt bekövetkelheti, mely aztán a fizetésre képtelen összes ügyleteinek teljes lebonyolítása után mutatkozó eredményhez képest visszatérítendő.

29. §.

A fizetésre képtelenségből eredő fizetések beszedését a Budapesti Giro- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság teljesíti.

30. §.

A fizetésre képtelen követeléseinek átutalása vagy engedményezése a tőzsdéről való kizárás terhe mellett tilos.

31. §.

A lebonyolító bizottság köteles a fizetésre képtelennek követelő és tartozó állapotát s a lebonyolítás eredményét a tőzsdetanácshoz írásban benyújtani. Szintűgy köteles a végleges lebonyolítástól számított egy hónapon belül a fizetésre képtelenségnél érdekelt félnek az általa teljesített utánfizetésről felvilágosítást nyújtani.

32. §.

A jelen leszámoló rendben megállapított bírságok ki-
rovása, beszedése és hováfordítása iránt a tőzsdetanács in-
tézkedik.

TIZENNYOLCADIK FÜGGELÉK

Árúüzleti leszámoló rend

(Érvényes 1905. január 1-től, az e naptól fogva kötött ügyletekre nézve)

1. §.

A budapesti árú- és értéktőzsde tagjai közt kötött és ezen tőzsde árúüzleti szokásai „Általános határozatai“ IX. fejezetében körülírt ügyletek leszámolója és felmondása a Budapesti Giro- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság vezetése alatt álló leszámoló iroda útján történik.

2. §.

Minden tőzsdetag, aki az 1. §-ban megjelölt ügyletet köt, tartozik a leszámoló irodába résztvevőként belépni és ott ilyen ügyleteit leszámolás és felmondás végett bejelenteni.

Más módon való lebonyolítás kötéseként 100 koronáig terjedhető birság, ismétlés esetén a tőzsdéről való kizárás terhe mellett tilos.

3. §.

A leszámolásban résztvevők kötelesek aláírásaikat és azon személyek aláírásait, kiket a leszámoló irodával való üzleti érintkezésre felhatalmaznak, a leszámoló irodánál be-nyújtani.

Ezek az aláírások mindaddig kötelezők, míg az érvényük megszűnéséről szóló írásbeli értesítés a leszámoló irodához be nem érkezik.

4. §.

Több tőzsdetag, ki nem ugyanazon bejegyzett cég tagja, közös név alatt nem jelentheti be ügyleteit a leszámoló irodánál.

5. §.

A folyó naptári óra kötött ügyleteket a megkötés napján délután 3 óráig kell leszámolás végett bejelenteni. A déli 1 óra után kötött ügyletek azonban, ha a felek azoknak bejelentését másnapra halasztani nem akarják, a megkötés napján délután 3 óra után a hivatalos tőzsdeidő végéig is bejelenthetők, de csak a leszámoló árfolyamon (15. §.), mely esetben az ezzel szemben mutatkozó különbségeket a felek egymás között közvetlenül számolják el.

Az utolsó bejelentő napon (14. §. utolsó bekezdés) a bejelentés délelőtt 11 óráig teljesítendő.

Ezen §. 1912. január 1-től kezdődő hatállyal következőleg módosult:

5. §.

A folyó naptári óra kötött ügyleteket a megkötés napján délután 3 óráig kell leszámolás végett bejelenteni.

Az utolsó bejelentési napon (14. §. utolsó bekezdése) a bejelentés legkésőbb délelőtt $\frac{1}{2}$ 12 óráig teljesítendő.

6. §.

A következő naptári óra kötött ügyleteket minden hó utolsóelötti hétköznapját megelőző hétköznapon, az ezen nap után kötött ügyleteket pedig folytatólag naponkint délután 3 óráig kell leszámolásra bejelenteni. A hó utolsó hétköznapján, az előző szakasz vonatkozó határozatainak alkalma-

zása mellett, ezek az ügyletek is délután a hivatalos tőzsdeiő végéig jelenthetők be.

Ezen §. az 1912. január 1-től fogva kötött s tengerinél 1912. szeptember 30-ika után, a többi árünemeknél 1912. június 30-ika után teljesítendő ügyletekre vonatkozó hatállyal következőleg módosult.

6. §.

A következő naptári hóra kötött ügyleteket az ezen ügyletek első felmondási napját megelőző negyedik hétköznapon, az ezen nap után kötött ügyleteket pedig az első benyújtási napot követő második hétköznaptól fogva naponként délután 3 óráig kell leszámolásra bejelenteni.

7. §.

Az 5. és 6. §§-okban megjelölt bejelentések elmulasztása kötésenként 20 koronától 100 koronáig terjedhető bírság alá esik.

8. §.

Az ügyletek bejelentésénél a leszámoló irodában kapható leszámoló íveket kell használni, melyeket a résztvevők kello-kitöltlenek és aláírnak.

Minden árünem külön leszámoló íven jelentendő be. Külön leszámoló íven kell bejelenteni a magyar búzát is.

9. §.

A leszámoló íven felsorolandók az ügyletek, a lehetőleg betűrendben felvett szerződő felek közt megállapított árfolyamok és az átvételi vagy szállítási egyenlegek.

A leszámoló ív kitöltendő és benyújtandó akkor is, ha az összes ügyletek kiegyenlítődnek, tehát ha sem átvételi, sem szállítási egyenleget nem mutatnak.

Csak egész tőzsdei kötések vagy egy tőzsdei kötés többszöröse jelenthető be leszámolásra.

Az árfolyamok egy koronának csak kikerekített százdrészében jelentendők be, és pedig a legközelebbi alacsonyabb századrész kerül bejelentés alá.

Ha más törtrészekben kerülnek az árfolyamok bejelentésre, a leszámoló iroda a leszámolást a századrészen felüli töredékek elhagyásával eszközli.

Nem egyező bejelentéseknél, ha az árfolyamok között az eltérés tíz fillért meg nem halad, az alacsonyabb árfolyam, nagyobb eltéréseknél a leszámoló árfolyam szolgál a leszámolás alapjául. Ezekről az eltérésekről a leszámoló iroda mindkét felet értesíti. A jelen szakasz alapján felmerülő különbözeteket a felek egymás között közvetlenül számolják el.

10. §.

A leszámoló ivbe csak oly ügyletek vehetők fel, melyek a leszámolásban résztvevőkkel kötettek.

11. §.

Ha a két fél által bejelentett kötések száma nem egyezik, vagy ha az egyik szerződő fél a bejelentést elmulasztja, a leszámoló iroda a hiányzó tételeket mindkét fél részéről be nem jelentettnek tekinti és erről mindkét felet értesíti. Azokat a feleket, akiknek ezek az értesítések a bejelentést követő hétköznapon d. e. $\frac{1}{2}$ 10 óráig a tőzsde helyiségeiben nem kézbesíthetők, a leszámoló iroda ugyanott kifüggesztendő hirdetés útján az értesítés átvételére felszólítja.

Ha azonban valamely fél mulasztása oly nagymérvű, hogy ez a mulasztás a leszámolás zavartalan menetét gátolhatná, a leszámoló iroda a hiányzó bejelentéseket a többi vele szerződött fél bejelentései alapján pótolhatja. A mulasztó fél ily esetben köteles a leszámoló iroda idézésére a lebonyolító bizottság (27. §.) elnöke vagy ennek helyettese előtt megjelenni és az elmulasztott bejelentések iránt fölvilágosítást nyújtani. Ha a megidézett meg nem jelen, olybá veendő, hogy az őt illető ügyleteket a leszámolás szempontjából azon a módon ismeri el helyeseknek, amint azokat a vele szerződött felek bejelentései alapján a leszámoló iroda összeállította.

Az elmulasztott vagy hibás bejelentésből származó bármilyen hátrányért a mulasztó fél felelős.

Ezen §. 1912. január 1-től kezdődő hatállyal következőleg módosult:

11. §.

Ha a két fél által bejelentett kötések száma nem egyezik, vagy ha az egyik szerződő fél a bejelentést elmulasztja, a leszámoló iroda a hiányzó tételeket mindkét fél részéről be

nem jelentettek tekinti és erről mindkét felet értesíti. Azokat a feleket, akiknek ezek az értesítések a bejelentést követő hétköznapon délelőtt $\frac{1}{2}$ 10 óráig a tőzsde helyiségeiben nem kézbesíthetők, a leszámoló iroda az ugyanott kifüggesztendő hirdetés útján az értesítés átvételére felszólítja. A 6. §-ban említett első bejelentési napon bejelentett ügyletekre vonatkozó értesítések azonban csakis az ezen napot követő második hétköznapon délelőtt $\frac{1}{2}$ 10 óráig kézbesítendő, illetőleg ezen napon függesztendő ki a nem kézbesíthető értesítések átvételére vonatkozó hirdetmény.

Ha valamely fél mulasztása oly nagymérvű, hogy ez a mulasztás a leszámolás zavartalan menetét gátolhatná, a leszámoló iroda a hiányzó bejelentéseket a többi vele szerződött fél bejelentései alapján pótolhatja. A mulasztó fél ily esetben köteles a leszámoló iroda idézésére a lebonyolító bizottság (27. §.) elnöke vagy ennek helyettese előtt megjelenni és az elmulasztott bejelentések iránt fölvilágosítást nyújtani. Ha a megidézett meg nem jelen, olybá veendő, mint aki az őt illető ügyleteket a leszámolás szempontjából azon a módon ismeri el helyeseknek, amint azokat a vele szerződött felek bejelentései alapján a leszámoló iroda összeállította.

Az elmulasztott vagy hibás bejelentésből származó bármimemű hátrányért a mulasztó fél felelős.

12. §.

A leszámoló iroda minden értesítésért 2 korona díjat szedhet attól, aki az értesítésre okot szolgáltatott.

13. §.

Ha valamely félnek lebonyolításra bejelentett ügyletei kiegyenlítődnek, felmondás tárgyát nem képezhetik és csak a kötésbeli árkülönbözetekre nézve számoltatnak el.

Felmondás tárgyát csupán a kiegyenlítés után fenmaradt szállítási és átvételi egyenlegek képezik.

14. §.

A szállítási és átvételi egyenlegek, amennyiben és a meddig fel nem mondatnak, az árkülönbözetekre nézve szintén elszámolandók. Evégből a felek ezeket az egyenlegeket hetenkint 2—3-szor, úgy amint ezt a tőzsdetanács által megállapított

leszámoló naptár szabályozza, a leszámoló irodánál ismételten bejelentik.

Ezeknél a bejelentéseknél csupán az előző bejelentő napról fenmaradt egyenleget és az ugyanazon napon megállapított leszámoló árfolyamot (15. §.) kell a leszámoló íven feltüntetni.

A hónap utolsó bejelentő napjául, melyet a leszámoló naptár is feltüntet, mindig az utolsó átvételi napot megelőző harmadik nap, ha pedig ez ünnep, az ezt megelőző hétköznap szolgál.

Ezen §. az 1912. január 1-től fogva kötött és tengerinél 1912. szeptember 30. után, a többi árunemeknél 1912. június 30. után teljesítendő ügyletekre vonatkozó hatállyal következőleg módosult:

14. §.

A szállítási és átvételi egyenlegek, amennyiben és ameddig fel nem mondatnak, az árkülönbözetekre nézve szintén elszámolandók. Evégből a felek ezeket az egyenlegeket hetenkint 2—3-szor, úgy amint ezt a tőzsdetanács által megállapított leszámoló naptár szabályozza, a leszámoló irodánál ismételten bejelentik. E bejelentések elmulasztása a 7. §-ban megállapított bírság alá esik.

Ezeknél a bejelentéseknél csupán az előző bejelentési napról fenmaradt egyenleget és az ugyanezen napon megállapított leszámoló árfolyamot (15. §.) kell a leszámoló íven feltüntetni.

A hónap utolsó bejelentési napjául, melyet a leszámoló naptár is feltüntet, mindig az utolsó átvételi napot megelőző harmadik nap, ha pedig ez ünnep, az ezt követő hétköznap szolgál.

15. §.

Az árkülönbözetek elszámolása, valamint az árú szállítása és átvétele a leszámoló árfolyam alapján történik. A leszámoló árfolyamot a tőzsdetanács által kiküldött árjegyző bizottság a leszámoló naptár szerinti bejelentő napokon a napi árfolyamok megállapításával egyidejűleg, az utolsó bejelentő napon azonban délelőtt 11 órakor határozza meg.

Ezen §. az 1912. január 1-től fogva kötött és tengerinél 1912. szeptember 30. után, a többi árunemeknél 1912. június 30. után teljesítendő ügyletekre vonatkozó hatállyal következőleg módosult:

15. §.

Az árkülönbözetek elszámolása, valamint az árú szállítása és átvétele a leszámoló árfolyam alapján történik. A leszámoló árfolyamot a tőzsdetanács által kiküldött árjegyző bizottság a leszámoló naptár szerinti bejelentési napokon a napi árfolyamok megállapításával egyidejűleg, az utolsó bejelentési napon azonban délelőtt 11 órakor határozza meg.

A leszámoló árfolyam megállapításánál az abban foglalt fillérek utolsó számjegyét 0 számjegyre kell kikerekíteni.

16. §.

A leszámolásból eredő különbözeteket a leszámoló naptár szerinti fizetési napon délelőtt 10— $\frac{1}{2}$ 12 óra közt kell a leszámoló irodánál befizetni, mely azokat déli 12—1 óra között fizeti ki.

Ugyancsak a fizetés napján délelőtt $\frac{1}{2}$ 12 óráig kell azokat a különbözeteket is fizetni, melyek a leszámolásból származnak ugyan, de az 5., 6. és 9. §§-ok értelmében a felek között közvetlenül számolandók el.

Fizetéseképtelenség esetén a leszámoló iroda a kifizetéseket mindaddig felfüggesztheti, míg az érdekeltek a fizetéseképtelenségből felmerülő utánfizetéseket nem teljesítették.

Ezen §. 1912. január 1-től kezdődő hatállyal következőleg módosult:

16. §.

A leszámolásból eredő különbözeteket a leszámoló-naptár szerinti fizetési napon délelőtt 10— $\frac{1}{2}$ 12 óra közt kell a leszámoló irodánál befizetni, mely azokat déli 12—1 óra között fizeti ki.

Ugyancsak a fizetés napján délelőtt $\frac{1}{2}$ 12 óráig kell azokat a különbözeteket is fizetni, melyek a leszámolásból származnak ugyan, de a 9. §. értelmében a felek között közvetlenül számolandók el.

Megjegyzés: E módosított 16. §. első bekezdése 1913. július 1-én kezdődő hatállyal a következő rendelkezéssel egészített ki:

A jövő naptári hóra kötött ügyletekből eredő különbözetek azonban azoknak a feleknek, akiknek még a folyó naptári hóra kötött függő ügyleteik vannak, csak a folyó naptári hó utolsó fizetési napján fizetnek ki.

Fizetéseképtelenség esetén a leszámoló iroda a kifizetéseket mindaddig felfüggesztheti, míg az érdekeltek a fizetéseképtelenségből felmerülő utánfizetéseket nem teljesítették.

17. §.

Aki a leszámolásból eredő különbözeteket déli $1/2$ 12 óráig be nem fizeti, azt a leszámoló iroda jelentése alapján a tőzsde-tanács aznap a déli tőzsdén fizetéseképtelennek nyilvánítja.

18. §.

A leszámolásból eredő különbözetre vonatkozó oly igények, melyeket a lebonyolítás után nyolc nap mulva támasztanak a leszámoló iroda ellen, csak úgy vehetők figyelembe, ha maga a leszámoló iroda még visszkeresettel élhet.

19. §.

A kötésbeli árumennyiséget egyszerre kell szállításra felmondani.

A szállítási hónap beálltával az eladó szállítási egyenlegét vagy annak egy részét bármikor felmondhatja. A felmondás úgy történik, hogy az eladó a leszámoló irodánál délelőtt 10 óráig benyújtja felmondó levelét. A benyújtásról a leszámoló iroda a felmondó fél részére elismervényt ad.

Ezen §. az 1912. január 1-től fogva kötött és tengerinél 1912. szeptember 30. után, a többi árumeknekél 1912. június 30. után teljesítendő ügyletekre vonatkozó hatállyal következőleg módosult:

19. §.

A kötésbeli árumennyiséget (Árüzleti szokások Általános határozatainak 78. §-a) egyszerre kell szállításra felmondani.

A szállítási hónapban az eladó szállítási egyenlegét vagy annak egy részét bármikor felmondhatja. A szállítási hónapot közvetlenül megelőző hónapban felmondásnak legkorábban a szállítási hónap első napjára lehet csak helye. A felmondás úgy történik, hogy az eladó a leszámoló irodánál délelőtt 10 óráig benyújtja felmondó levelét. A benyújtásról a leszámoló iroda a felmondó fél részére elismervényt ad.

20. §.*

A felmondó levelet minden kötésről külön, az árúnemek szerint elkülönített s a felmondott áru mennyiségét feltüntető kísérő levelekkel együtt kell benyújtani. Külön kísérő levelet kell benyújtani a magyar buzáról is. A felmondó levélben meg kell jelölni a napot, a melyre átvétel végett a felmondás szól, a leszámoló árfolyamot, az ennek alapján fizetendő összeget, úgyszintén azt a helyet, hol a felmondott áru fekszik.

21. §.

Az eladó, aki a naptári hó utolsó teljesítési napját megelőző 5-ik napig felmondási jogával nem élt, felmondó levelét kötésenként 100 koronáig terjedhető birság terhe alatt az utolsó bejelentő napon (14. §. utolsó bekezdése) délután 1 óráig köteles a leszámoló irodánál benyújtani. Az utolsó bejelentő nap d. e. 11 órájáig az egyenlegek az újabb ügyletekkel együtt a 15. §. értelmében megállapítandó leszámoló árfolyamon folytatólag elszámoltatnak. Az így fennmaradó egyenlegek átvételére, illetőleg szállítására az utolsó bejelentő napon megállapított leszámoló árfolyam lesz irányadó.

Ha az eladó az előző bekezdésben előírt kötelezettségének meg nem felel, a leszámoló iroda a mulasztást a tőzsde tanácsának bejelenti és az árút a 22. §. értelmében felmondó levél hiányában is átvételre kiutalja.

Ezen §. az 1912. január 1-től fogva kötött s tengerinél 1912. szeptember 30. után, a többi árúnemeknél 1912. június 30. után teljesítendő ügyletekre vonatkozó hatálylyal következőleg módosult:

21. §.

A naptári hó utolsó bejelentési napján fennálló szállítási egyenlegek felmondottaknak tekintetnek. Az ilyképpen felmondottaknak tekintett egyenlegek, valamint az újabb ügyletek a 15. §. értelmében megállapítandó leszámoló árfolyamon

* A tőzsdetanács 1913. március 31-én 1244. sz. a. kelt hirdetménye szerint közraktárban fekvő árúnál a közraktári tételszámot, más raktárban vagy hajóban fekvő árúnál a raktárt illetőleg a hajót pontosan meg kell jelölni. Oly esetben pedig, amidőn a felmondott árumennyiség több helyen fekszik, hozzávetőleg meg kell jelölni, hogy melyik helyen mily mennyiség kerül átadásra.

szintén elszámolandók, mivelből a felek azokat az utolsó bejelentési napon a leszámoló irodánál délelőtt $1/2$ 12 óráig bejelenteni tartoznak. Az ezután fennmaradó egyenlegek átvételére, illetőleg szállítására az ugyanazon napon megállapított leszámoló árfolyam irányadó. Az egyenlegek vagy az újabb ügyletek bejelentésének elmulasztása a 7. §-ban megállapított bírság alá esik.

22. §.

A leszámoló iroda a felmondó leveleket láttamozva, az átvevő megnevezésével az átvevők közt a felmondás napján legkésőbb a délutáni tőzsde zárlatát követő fél óra alatt a tőzsdetanács által időről-időre megállapítandó módszer szerint szétosztja.

Az átvevők közt szétosztott felmondó levelekből, melyek a felmondott árú átvételére jogosítanak, az átvevő tudomást szerez arról, hogy a felmondott árút kitől és hol kell átvennie.

Az oly árúról, melyről az eladó felmondó levelet be nem nyújtott (21. §. utolsó bekezdése), a leszámoló iroda értesítést ad annak a félnek, ki az árút az első bekezdés értelmében megejtett beosztás szerint átvenni tartozik. Ez az értesítés a felmondó levelet pótolja.

Ezen §. 1912. január 1-től kezdődő hatállyal a következőleg módosult:

22. §.

A leszámoló iroda a felmondó leveleket láttamozva, az átvevő megnevezésével, a felmondás napján, legkésőbb a tőzsde zárlatát követő félóra alatt a tőzsdetanács által időről-időre megállapítandó módszer szerint az átvevők közt szétosztja.

Az átvevők közt szétosztott felmondó levelekből, melyek a felmondott árú átvételére jogosítanak, az átvevő tudomást szerez arról, hogy a felmondott árút kitől és hol kell átvennie.

Az utolsó bejelentési napon fennmaradt egyenlegeket a leszámoló iroda, az első bekezdésben megállapított módszer szerint, az utolsó bejelentési napon délután 3 órától $1/24$ óráig hivatalból utalja ki átvételre. A kiutaló jegynek tartalmaznia kell a szállító és az átvevő fél nevét, a szállítás, illetőleg átvétel napját, az átveendő mennyiséget és a leszámoló árfolyamot.

23. §.

Ha valamelyik fél a felmondás folytán neki kiutalandó magyar buzát a maga részéről egészben vagy részben nemzetközi buzában fennálló szállítási egyenlegére kívánja fordítani, olykép, hogy a neki kiutalt magyar buza alapján a felmondást nyomban nemzetközi buzában tovább adja, a leszámoló iroda e kívánságnak eleget tenni köteles.

Az erre vonatkozó kérelem csak az annak előterjesztését követő napon kezdődő joghatállyal vehető figyelembe és visszavonásig marad érvényben. A visszavonás csak az azt követő napon lép hatályba. Úgy a kérelem, mint a visszavonás a leszámoló irodánál írásban terjesztendő elő.

A kérelem előterjesztése esetén a leszámoló iroda a magyar buzára vonatkozó felmondó leveleken a kérelmező nevét feltünteti és azokat a 22. §. rendelkezésének megfelelően közvetlenül a nemzetközi buza átvevői közt osztja fel.

Az esetleges árkülönbséget a leszámoló iroda a felmondó leveleken feljegyzi és azokat a felek közvetlenül egymás között számolják el.

24. §.

A leszámoló iroda a felmondás napján d. e. $\frac{1}{2}$ 11 és 11 óra között a felmondott s átveendő árúk mennyiségét, 12 órakor a felmondók nevét, valamint a felmondott mennyiségnek az átvevők közötti felosztását a tőzsde helyiségeiben kifüggesztés útján teszi közzé. Azok a felek, kik az előző szakaszban körülírt kérelmet terjesztették elő, *-gal jelölendők meg.

A felmondó levél benyújtására meghatározott utolsó napon a kifüggesztés az összes fent megjelölt adatokkal d. u. 3 órakor történik.

Minden átvevőnek személyesen vagy írásban bejelentett meghatalmazottja által kell a leszámoló irodánál jelentkeznie a felmondó levelek átvétele végett s azok kézhezvételét aláírásával elismerni. A 23. §. esetében a kérelmező a kérelme folytán tovább adott felmondó levélre vonatkozó elismervényt szintén aláírásával látja el.

Ezen §. 1912. január 1-től kezdődő hatálylyal következőleg módosult:

24. §.

A leszámoló iroda a felmondás napján délelőtt $\frac{1}{2}$ 11 és 11 óra között a felmondott és átveendő árúk mennyiségét,

12 óraker a felmondók nevét, valamint a felmondott mennyiségnek az átvevők közötti felosztását a tőzsde helyiségeiben kifüggesztés útján teszi közzé. Azok a felek, kik az előző szakaszban körülírt kérelmet terjesztették elő, *-gal jelölendők meg.

Az átvételre hivatalból kiutalandó egyenlegek felosztására vonatkozó kifüggesztés az összes megfelelő adatokkal, az utolsó bejelentési napon délután 3 óraker a leszámoló iroda helyiségében történik, az itt közzétett adatok azonban a legközelebbi hétköznapon reggel 9 óraker kifüggesztés útján a tőzsde helyiségeiben is közzéteendők.

Minden átvevőnek személyesen vagy írásban bejelentett meghatalmazottja által kell a leszámoló irodánál jelentkeznie a felmondó levelek, illetőleg a kiutaló jegyek átvétele végett s azok kézhez vételét aláírásával elismerni. A 23. §. esetében a kérelmező a kérelme folytán tovább adott felmondó levélre, illetőleg kiutaló jegyre vonatkozó elismervényt szintén aláírásával látja el.

25. §.

A leszámolóhoz való belépés bármikor, a kilépés 30 napi felmondás mellett történhetik.

A résztvevők kötelesek a leszámoló irodánál 20 korona bejegyző díjat fizetni s 400 korona nem kamatozó óvadékot készpénzben nyújtani. Az óvadék a résztvevőnek a leszámoló irodával szemben fennálló kötelezettségei biztosítására szolgál s amennyiben az akár ily kötelezettségek, akár pénzbírságok fejében történt levonások folytán megcsönkulna, nyomban az eredeti összegre egészítendő ki; kilépés esetén a nem terhelt összeget a kilépéstől számított 30 nap mulva kell visszajuttatni.

26. §.

A bejegyző díjon kívül minden résztvevő utólagosan havi illetéket fizet, melynek összegét a leszámoló iroda és a résztvevő egyetértőleg állapítják meg.

Megegyezés hiányában a tőzsdetanács által megállapított leszámoló díjak kerülnek alkalmazásra, melyek havonként utólagosan fizetendők.

27. §.

A tőzsdetanács a tőzsdetagok sorából lebonyolító bizottságot nevez ki, amelynek feladata, hogy fizetéseképtelenségek esetén a leszámolásra bejelentett ügyletek zavartalan lebonyo-

lítását biztosítsa. A bizottság 5—7 tagból és a tőzsdetanács által a tőzsdetanácsosok sorából kinevezett elnökből vagy ennek helyetteséből áll. A bizottság határozatképes, ha az elnök vagy ennek helyettese és a bizottság két tagja van előre egybe-hívott ülésen jelen.

A bizottság összes írásbeli intézkedései az elnök vagy ennek helyettese és két tag aláírásával látandók el.

28. §.

Ha a tőzsdetanács valamely tőzsdetagot fizetéseképtelennek nyilvánított (Árúüzleti Szokások 75. §.), a lebonyolító bizottság az érdekelték által rendelkezésre bocsátandó összes adatok felhasználásával megállapítja a rendezés alapját, a fizetéseképtelen egyénnek azon ügyleteire nézve, melyek a fizetéseképtelenség beálltakor már leszámolás alatt állottak vagy állanak.

Ezen rendezési alapnak megfelelőleg a bizottság megállapítja, mely ügyletek bonyolítandók le végrehajtási vétel vagy eladás útján. Ezek eredményéhez képest azután megállapítja az elszámoló árfolyamot, mely alapul szolgál az elszámolásra és a fizetéseképtelen tőzsdetag eredeti szerződő felei veszteségi hányadának kiszabására.

Az eredeti szerződő felek felelősségét az első bekezdésben megjelölt ügyletekre nézve nem szünteti meg az a körülmény, hogy azok ügyleteiket esetleg már előbb lebonyolították vagy teljesítették, vagy hogy a fizetéseképtelen fél ügyletei időközben egyenleg nélkül zárultak.

29. §.

Beszámításnak a fizetéseképtelennel szemben csak oly ellenkövetelésekre nézve van helye, melyekről a fizetéseképtelenség közzétételétől számítandó 24 óra alatt hitelt érdemlő módon kimutattatik, hogy magával a fizetéseképtelennel kötött ügyletből származnak.

30. §.

Az érdekelt felek egyike sincs jogosítva a 28. §. értelmében a lebonyolító bizottság hatáskörébe utalt ügyleteit külön lebonyolítani, vagy oly intézkedést tenni, mely az érdekelték összességére hátrányos lenne.

A leszámolásban résztvevők közül azokat, kik a fizetéseképtelen egyén ügyleteinek a bizottság által eszközölt lebonyo-

lítása folytán teljesítendő s azonnal esedékes befizetéseket elmulasztják, a tőzsdetanács a bizottság jelentése alapján fizetéseképteleneknek nyilváníthatja.

31. §.

A 28. §. alapján fizetendő összegeket a Budapesti Giro- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság szedi be.

32. §.

A fizetéseképtelen követeléseinek átutalása vagy engedményezése a tőzsdéről való ideiglenes vagy végleges kizárás terhe mellett tilos.

33. §.

A lebonyolító bizottság köteles a fizetéseképtelennek követelő és tartozó állapotáról s a lebonyolítás eredményéről a tőzsdetanácshoz írásban jelentést tenni. Szintúgy köteles a végleges lebonyolítástól számított egy hónapon belül a fizetéseképtelenségénél érdekelt feleknek az általuk teljesített utánfizetésekről felvilágosítást adni.

34. §.

A jelen Leszámoló-Rendben megállapított birságok kirovása, beszédése és hova fordítása iránt a tőzsdetanács intézkedik.

TIZENKILENCEDIK FÜGGELÉK

Értéküzleti szokások

(Életbeléptek 1897. augusztus 1-én)

1. §.

A budapesti árú- és értéktőzsdén értékpapírok, külföldi váltók és valuták iránt kötött bármely ügylet a jelen szokások alapján kötötnek tekintetik.

2. §.

Az értékpapírok, külföldi váltók és valuták iránt kötött ügyletek lebonyolításuk módjára nézve kétfélék; nevezetesen:

- a)* közvetlen ügyletek;
- b)* leszámolás útján lebonyolítandó ügyletek.

Szabályként áll, hogy az olyan tőzsdei értékek iránt kötött ügylet, amelyeket a tőzsdetanács a tőzsdei leszámolásba von be, leszámolás útján lebonyolítandó ügylet gyanánt, minden más ügylet pedig közvetlen ügylet gyanánt kezelendő.

3. §.

A közvetlen ügyletek közvetlenül a szerződő felek között bonyolítandók le, tekintet nélkül arra, vajjon azokat a szerződő felek személyesen vagy közvetítők által kötötték meg. A szállítás vagy átvétel átutalása valamely harmadik személyre ily ügyleteknél csak akkor van megengedve, ha az átutaló fél maga állítja ki a címet.

A „leszámolásra“ kötött összes ügyletek lebonyolítása a Budapesti Giro- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság vezetése alatt álló leszámoló iroda közvetítésével történik; e célra mindazok a tőzsdei tagok, kik ily ügyleteket kötnek, azokat a leszámoló rend értelmében a leszámoló irodánál bejelenteni tartoznak.

4. §.

A közvetlen ügyletek teljesítése a tőzsdei értékek átadása és az érték járó ellenértékek átvétele illetőleg a tőzsdei értékek átvétele és az érték járó pénzüsszeg megfizetése által történik.

A leszámolásra kötött ügyletek teljesítése a leszámoló rendben megállapított módon történik.

5. §.

Ha valamely ügylet teljesítésének napja vasárnapra vagy ünnepre avagy oly hétköznapra esik, amely nem tőzsdei nap, akkor a legközelebb következő tőzsdei nap tekintendő a teljesítés napjának.

Nagypéntek és a zsidó engesztelő-ünnep ünnepnapok gyanánt tekintetnek.

6. §.

Az ügyletek a teljesítés ideje tekintetében következőleg osztályoztatnak, és pedig:

- a) „Készfizetésre“ kötött ügyletek,
- b) „Leszámolásra“ kötött ügyletek,
- c) „Néhány nap alatti szállításra“ kötött ügyletek,
- d) „Szabott határidőre“ kötött ügyletek.

7. §.

Készfizetésre kötött ügylet az, mely világosan „készfizetésre“ köttetik, továbbá a leszámolásba be nem vont tőzsdei

értékek iránt létrejött minden ügylet, melyek kötésekor lejáratí határidő nem lett megállapítva.

A „készfizetésre“ szóló ügylet közvetlenül teljesítendő, és pedig, ha az elő- vagy a déli tőzsdén jött létre, a kötés napjára következő tőzsdei napon; ha pedig az utótőzsdén kötött, a következő második tőzsdei napon.

8. §.

Leszámolásra kötött ügylet az, mely lejáratí határidő megállapítása nélkül oly tőzsdei értékek iránt kötöttik, melyek a leszámolásba vannak bevonva és amelynél a közvetlen lebonyolítás nem kötött ki. Az ilyen ügyletet a megkötés napját követő legközelebbi napon kell leszámolásra bejelenteni.

9. §.

Néhány nap alatti szállításra kötött ügyletek közül a közvetlen ügyletek legkésőbb a kötés napát követő ötödik napon teljesítendő, a leszámolásban lebonyolítandó ügyletek pedig legkésőbb a kötés napja után következő negyedik napon jelentendő be leszámolásra.

A kötés napja nem számít, ellenben azon vasárnapok és ünnepek, melyek a teljesítés napját megelőzik, beszámítandók.

Az eladónak jogában áll a szállítást még az ötödik nap előtt is teljesíteni, de ezt csakis tőzsdei napon és csak úgy teheti, ha szándékáról a vevőt egy nappal előbb a déli tőzsde zártáig értesíti.

Ha az ügylet „néhány nap alatti átvételre“ kötöttik, a vevőnek áll jogában az eladótól a szállítást még az ötödik nap előtt követelni, ha erre az eladót szintén egy nappal előbb, a déli tőzsde zártáig felhívja.

10. §.

Szabott határidőre kötött (vagy határidőre szóló) ügylet az, amelynek kötésekor öt napnál messzebbre eső teljesítési határidő lett megállapítva.

Ezen ügyletek is, lebonyolításuk módjára nézve [2. §. a) és b) pont] vagy

1. közvetlen ügyletek, melyeknek teljesítése a lejáratí napján közvetlenül történik; vagy

2. leszámolás útján lebonyolítandó ügyletek, melyeknek lebonyolítása a lejárat napjára következő legközelebbi leszámolásban történik.

Minden oly ügyletre nézve, mely egy vagy több havi határidőre köttetik, az a szabály áll, hogy, ha abban a hónapban, amelyben az ügylet lejár, a megfelelő naptári nap hiányzik, ezen hónapnak utolsó napja tekintendő a lejárat napjának.

11. §.

Határidőre kötött ügyleteknél a leszámoló rend 7. és 8. §§-aiban előirt árfolyamszabályozás a vevő és eladó közt akkor is megejtendő, ha egyikük sem résztvevő a leszámolásban.

Ha a határidőre kötött ügyleteknél az egyik fél az ügylet tárgyát képező értékeket szállításra vagy átvételre felmondja, a másik fél a szállítás vagy átvétel iránti intézkedést legkésőbb azon nap déli 12 órájáig tartozik a felmondó féllel közölni, melyen a leszámoló rend értelmében a hónap közepére vagy végére kötött ügylet leszámolásra bejelentendő. Ily intézkedés hiányában a felmondó fél köteles az ügyletet még aznap a déli tőzsdén végrehajtásilag lebonyolítani.

12. §.

Ha nyeremény-kölcsön vagy kisorsolás alá eső más értékpapír iránt (a kisorsolandó részvényeket kivéve) kötött ügylet a sorshúzás napjához oly közelálló napon jár le, hogy e miatt a teljesítés ezen szokások értelmében a húzás napjára vagy még későbbre esnék, a teljesítés, ha közvetlen ügylet forog fenn, a húzást megelőző legközelebbi tőzsdei napon eszközözlendő.

Oly értékekre nézve, melyek leszámolás alá esnek, a lebonyolítás azon leszámolás alkalmával történik, melynél az értékek szállítása még a húzás napja előtt eszközölhető.

13. §.

A hónap közepére vagy végére kötött határidőügyletek oly értékek tekintetében, melyek a tőzsdetanács rendelete szerint kizárólag e hó közepén vagy végén kerülnek leszámolásra, a leszámoló rend 5—10. §§-ai értelmében bonyolítandók le.

Más értékekben a hónap közepére vagy végére kötött ügyletek szintén az ily ügyletekre megszabott bejelentő napokon jelentendők be leszámolásra.

14. §.

Határidőre szóló ügyletnél mindegyik szerződő félnek jogában áll a másiktól a kötés írásbeli elismerését követelni; köteles azonban ekkor ő maga is ugyanezt tenni.

15. §.

A tőzsdei értékek szállítása délelőtt 9 és $\frac{1}{2}$ 12 óra között olyképpen történik, hogy az átadó az értékeket az átvevőnek üzleti helyiségébe, illetőleg lakásába elküldi és ott az értük járó pénzüsszeget átveszi.

Ha a szállító fél a szállítás tárgyát képező értékpapírok első bemutatása alkalmával az ellenértéket meg nem kapja, az átvevő köteles azokat a szállító féltől a fent megszabott idő alatt elhozatni.

16. §.

Az átadó az átadás alkalmával köteles egy általa aláírt számlát a szállított darabok számainak jegyzéke mellett az átvevőnek átszolgáltatni. A számla egyúttal a pénz átvételének elismeréseül szolgál.

Ha oly értékek szállítása, melyek kamatokkal együtt árultatnak, a szállító fél részéről az arra megszabott napon nem történik meg, akkor a szállító, az átvevőnek e szokások által nyújtott összes jogai sérelme nélkül, esetleges későbbi szállításnál a folyó kamatokat csak azon napig számíthatja, amelyen a szállításnak történnie kellett volna.

17. §.

Senki sem kötelezhető arra, hogy Budapest külterületén vagy vendéglőben, kávéházban s efféle nyilvános helyiségben teljesítse a szállítást.

A tőzsde termében tőzsdei értékeket átvenni vagy átadni nem szabad.

18. §.

A díj- és stellige-ügyletekre nézve a következő szabályok állanak.

a) Az egyszerű díjügyletnél:

A díj fizetője, a megállapodáshoz képest, megszerzi vagy azt a jogot, hogy a másik szerződő féltől valamely megnevezett tőzsdei érték határozott mennyiségét a megállapított árfolyamon és a kikötött napon veheti; vagy pedig azt a jogot, hogy valamely megnevezett tőzsdei érték határozott mennyiségét a megállapított árfolyamon és a kikötött napon ő adhatja a másik szerződő félnek.

b) A kettős díjügyletnél:

A díj fizetője megszerzi azt a jogot, hogy az erre kikötött napon valamely megnevezett tőzsdei értéket meghatározott mennyiségben a megállapított árfolyamon akár adhasson a másik szerződő félnek, akár attól ugyanazt vehesse.

A kikötött díj, az a) és b) pontok eseteiben, legkésőbb az ügylet létrejöttét követő tőzsdei nap délelőtti óráiban fizetendő.

c) A „még annyit“ kikötő ügyletnél:

Az egyik szerződő fél eladja a másiknak valamely megnevezett tőzsdei érték határozott mennyiségét azon feltétel alatt, hogy az utóbbinak az erre kikötött napon ugyanazon tőzsdei értékből még annyit ugyanazon árfolyamon adhasson; vagy az egyik szerződő megvesz a másiktól valamely megnevezett és meghatározott mennyiségű tőzsdei értéket oly feltétel alatt, hogy az utóbbtól az erre kikötött napon ugyanazon tőzsdei értékből még annyit egyenlő árfolyamon vehessen. A szilárdul eladott vagy vett mennyiség azonnal esedékes és a 6—12. §§. szerint bonyolítandó le.

Külföldi váltók iránt kötött ily ügyleteknél ellenben a szilárdul eladott vagy vett mennyiség is a „még annyival“ kötött ügylet lejáratá napján jár le.

Az a), b) és c) pontok alatt felsorolt jogokat a jogosított fél részben is (értékpapiroknál és valutáknál azonban csak egész tőzsdei tételekben) gyakorolhatja.

d) A stellage-ügyleteknél:

Az egyik szerződő fél (a stellage eladója) a másik felet (a stellage vevőjét) feljogosítja arra, hogy az utóbbi, saját választása szerint, az erre kikötött napon egy megnevezett tőzsdei értéknek meghatározott mennyiségét vagy neki adhassa a kikötött alacsonyabb árfolyamon, vagy pedig tőle vehesse a kikötött magasabb árfolyamon.

A stellage vevője nemcsak jogosítva, hanem kötelezve is van az ügyletet akár az egyik, akár a másik módon teljesíteni; azonban jogában áll, de csak egész tőzsdei kötések

erejéig, az értékek egy részét a kikötött alacsonyabb árfolyamon szállítani, a maradékot pedig a kikötött magasabb árfolyamon átvenni.

A főntebb elősorolt esetekben kivétel nélkül köteles az átvévő az értékpapírok folyó kamatait, ahol ilyenek számítatnak, külön megtéríteni.

A díj- és stellage-ügyleteknél a lejárat ideje vagy határozott nap kitűzése által, vagy pedig a napok, hetek s hónapok számával jelöltetik meg és az utóbbi esetben a kötés napját követő legközelebbi naptól fogva számíttatik.

19. §.

Ha a díj- vagy stellage-ügylet a hó közepére vagy végére kötött, a díjügyleti nyilatkozat az illető leszámolási bejelentő napot közvetlenül megelőző tőzsdei napon teendő meg.

A díjügyleti nyilatkozatok a lejárat napján legfőlebb a déli tőzsdén 5 perccel 1 óra előtt a csengetésig teendők meg, különben a díj elveszettnek és az ügylet megszűntnek tekintetik. Csakis akkor, ha oly árfolyama van az illető tőzsdei értéknek, mely a választásra nézve minden kétséget kizár, maradhat el a nyilatkozat, és a díjügyleti eladó, illetőleg a stellage eladója azt hallgatag megtörténtnek köteles tekinteni.

Ha a díjfizető nem találhatta fel a másik szerződő felet, köteles — amennyiben a nyilatkozat a fentebbiek szerint nem mellőzhető — a lejárat napján délutáni $\frac{1}{4}2$ óráig, a tőzsde titkári hivatalában jegyzőkönyvbe vétetni nyilatkozatát.

Ha a stellage vevője nem teszi meg a nyilatkozatot és a választás az árfolyamok állása szerint nem tekinthető feltétlenül kétségtelennek vagy hallgatag megtörténtnek, a másik szerződő fél (a stellage eladója), az alábbi eset kivételével, jogosítva van azt kívánni, hogy a vevő a kikötött mennyiség felerészét a megálapított magasabb árfolyamon vegye és a másik felét a kikötött alacsonyabb árfolyamon adja át. Köteles azonban az eladó ezt a lejárat napján délutáni $\frac{1}{4}2$ óráig a tőzsde titkári hivatalában jegyzőkönyvbe vétetni.

Ha csak egy tőzsdei tétel iránt kötött stellage-ügyletnél a stellage vevője a nyilatkozást elmulasztotta és a választás az árfolyamok állása szerint nem feltétlenül kétségtelen, akkor a másik szerződő fél saját tetszése szerint akár adotttnak, akár vettnek tekintheti a kötést, köteles azonban ebbeli elhatározását a lejárat napján délutáni $\frac{1}{4}2$ óráig a tőzsde titkári hivatalában jegyzőkönyvbe vétetni.

20. §.

A halasztó-ügylet (report-ügylet) akár közvetlen, akár leszámolás útján lebonyolítandó ügylet gyanánt köthető meg. Tartama a felek megállapodásától függ.

Felmondása mindenkor tőzsdei napon és legkésőbbben a déli tőzsdén 5 perccel 1 óra előtt a csengetésig eszközözendő. Ha az ügylet tartamára és felmondására nézve a szerződő felek nem állapodtak meg, akkor

a) a „közvetlen“ gyanánt kötött ügylet az átvételt követő tőzsdei napon szintén közvetlenül;

b) a leszámolásra kötött ügylet pedig a legközelebbi leszámolás alkalmával bonyolítandó le.

Határozott időre kötött halasztó ügyletek ugyanazon kezelés alá esnek, mint a határidőre szóló ügyletek.

A halasztó-ügylet köthető:

a) az adott pénzüsszegért megszabott kamat kikötése mellett, mely esetben az értékpapírok folyó kamatja a halasztót (kosztbaadót) illeti meg; vagy

b) bármely külön megtérítés nélkül (ingyen);

c) halasztó-illeték (report) vagy halasztó-díj (deport) mellett.

A b) és c) pont esetében az értékpapírok szokás szerint számítandó folyó kamatai a halasztást nyújtót (kosztbavevőt) illetik meg. A hónap 30-ától 31-éig eső kamatok vagy esetleg a február 28-ától, illetőleg 29-étől március 1-éig gyarapodó kamatok egyik fél sem köteles megtéríteni.

A halasztó-illeték az a megtérítés, melyet a halasztó fél a halasztást nyújtónak fizet; a halasztó-díjat pedig megfordítva, a halasztást nyújtó téríti meg a halasztónak. Megszabott tétel szerinti halasztási kamatok csak a valósággal lefolyt napokért számíttatnak.

A halasztó-ügylet folyamata alatt további födőzet csak határozott kikötés esetén követelhető. Ha födőzet ki van kötve, de nincs egyszersmind az idő is, mely alatt az adandó, akkor a födőzet a jogosított fél felhívása folytán legkésőbb a felhívást követő tőzsdei napon délelőtti 11¹/₂ óráig nyújtandó. Ha a követelt födőzet nem nyújtatik, az azt követelő félnek jogában áll a szóban forgó tőzsdei értékeket e szokások rendelkezései szerint eladni, illetőleg megvenni.

21. §.

Ha az ügylet folyamata alatt befizetések vagy visszafizetések, avagy szelvények beváltása vagy be nem váltása

következtében az illető értékpapir árfolyamánál emelkedés vagy csökkenés áll be, ezáltal az ügyletre nézve megállapított árfolyam szintén ugyanazon mérvben emelkedik vagy csökken. Ha az ügylet folyamata alatt az értékpapírok oly szelvényei váltatnak be, melyek kifizetése külföldi valutában történik, akkor az ércérték és az országos pénzérték közötti különbözetet az eladó, illetőleg a halasztást nyújtó fél téríti meg, és pedig az illető valutáknak azon pénzárfolyama szerint, mely a szelvények lejáratá napját megelőző tőzsdei napon hivatalosan jegyeztetik, hacsak a tőzsdetanács ezen különbözetet külön hirdetmény útján nem szabályozza. Határidőre kötött ügylet tartama alatt beváltásra került szelvények tényleges átadására vagy átvételére egyik fél sem kötelezhető.

22. §.

Nyeremény-kölcsön vagy egyéb kisorsolandó értékek iránt kötött bármely ügyletnél (a halasztó-ügylet kivételével) a szállítás tényleges teljesítéseig az eladó viseli a kisorsolás esélyét.

23. §.

Ha kisorsolt, hamisított, biróilag megsemmisített vagy megsemmisítési eljárás alatt álló értékpapírok adatnak át, bármely szerződő félnek jogában áll azoknak forgalomra képes más értékpapírokkal való kicserélését az átadástól számított 3 év alatt követelni.

Ha az értékek átvévője már a felszólamlás beérkezése előtt igazolhatólag jóhiszeműen tovább adta az értékpapírokat, és ezt igazolja, a főtebbi kötelezettség csupán a lehetőség szerint, és az összes költségek megtérítése ellenében teljesítendő. A szállítás napjától a kicserélés napjáig felmerült kamatvesztéséget a szállítás napjától számított hat hónapon át az eladó, később a vevő viseli.

24. §.

Ha valamely ügyletnek (a díj- és stellage-ügyletet kivéve) folyamata alatt valamely átvételi jog gyakorlására nézve a határnap beáll, köteles az értékpapir vevője (a halasztó fél) ezen jog gyakorlását az előadótól (halasztást nyújtótól) akár élőszóval a tőzsdén, akár ajánlott levélben idejében követelni. Ha ezt elmulasztja, ezzel lemond az átvételi jog gyakorlásáról;

de viszont az eladó (halasztást nyújtó) oly értékpapírok átvételét, melyek az illető átvételi jog gyakorlása folytán jutottak kirtokába, a vevőtől (halasztó féltől) nem követelheti.

Ha pedig a vevő (halasztó fél) az átvételi jog gyakorlását követeli, az eladó (halasztást nyújtó) a vevőtől az újonnan átvett értékpapíroknak az értök fizetett összeg megtérítése mellett való azonnali átvételét követelheti; azonban az ügylet lejáratá napján is átadhatja az újonnan átvettek az eredeti értékpapírokkal együtt, s ez esetben az újabban átvett értékpapírokról az előlegezett összeg megtérítésén kívül csakis az esetleges folyó kamatokat igényelheti. A vevő (halasztó fél) az újonnan átvett értékek korábbi átadását nem követelheti.

A díj- és stellage-ügyletnél az a szabály, hogy akkor, ha ily ügylet folyamata alatt az átvételi jog gyakorlásának határnapja beáll, e jog tényleg gyakorolttatik, s ennek következtében az eladó az újonnan átvett értékeket, az értök előlegezett összeg és netáni folyó kamatjuk megtérítése ellenében, az alapértékkel együtt szállítani és a vevő mind a kettőt átvenni köteles.

Az egyszerű díjügyletnél és a „még annyit kikötő ügyletnél“ azonban a szerződő fél, akinek esetleg át kell venni az alapértéket, a másik szerződő félnek kijelentheti, hogy az átvételi jog gyakorlásáról lemond. Ez esetben az alapértékek szállítása az átvételi jog folytán átvett újabb értékek nélkül történik.

25. §.

Ha a közvetlen ügyletet valamelyik fél kellő időben nem teljesíti, a másik szerződő fél, tetszése szerint, vagy

a) a szerződés teljesítését követelheti; vagy

b) a szerződéstől egyszerűen elállhat, mintha az megsem kötöttet volna; vagy

c) a teljesítés helyett a nem teljesítés miatt kártérítést, nevezetesen a szerződési ár és a teljesítés napjának déli tőzsdéjén hivatalosan jegyzett középár között mutatkozó különbözet megtérítését követelheti, vagy végre

d) a teljesítés napjának déli tőzsdéjén, és ha ez a nap a hónap közepére vagy végére szóló szállításra megszabott napra esik, a következő tőzsdei nap déli tőzsdéjén az illető tőzsdei értékeket a késedelmes fél rovására végrehajtásilag megvételheti, illetőleg eladhatja, s a szerződési és a fedezeti ár között mutatkozó különbözetnek, valamint felmerült költségeinek megtérítését követelheti. Ha a késedelmes fél javára fölösleg mutatkozik, az ennek kiadandó.

26. §.

Az a fél, ki az előző szakasz *a)* vagy *b)* pontja szerint a szerződés teljesítéséhez kíván ragaszkodni vagy a szerződéstől elállani akar, köteles erről a teljesítés napjának déli tőzsdéjén a másik felet, ha ez ott jelen van, legkésőbb 5 perccel 1 óra előtt a csengetésig értesíteni s a szerződés teljesítéséhez ragaszkodását vagy a szerződéstől elállását a tőzsde titkári hivatala által délután 5 óráig felveendő óvással megállapítani.

Aki az ügylet teljesítéséhez ragaszkodását óvással nem jelenti, olybá tekintendő, mint aki az ügyletet hallgatólag meghosszabbította. Ily esetben bármelyik fél követelheti egy napi felmondás mellett a szerződés teljesítését.

27. §.

Az a fél, ki a 25. §. *c)* pontjában megállapított kárterítést követeli, köteles ezt a tőzsde titkári hivatala útján a teljesítés napján délután 5 óráig felveendő óvásban kijelenteni.

28. §.

A végrehajtási vételt vagy eladást a létező napi árak tekintetbe vételével kell foganatosítani, s azt a 25. §. *d)* pontjában meghatározott napon délutáni 5 óráig felveendő óvással megállapítani.

Ha aznap az illető értékek megvásárolhatók vagy eladhatók nem voltak, a végrehajtási vétel vagy eladás a legközelebbi déli tőzsdén is történhetik.

29. §.

A leszámolás útján lebonyolítandó ügyleteknél beálló késedelem esetén a leszámoló rend határozmányai irányadók.

30. §.

A tőzsdetanács valamely tőzsdei tagot fizetésre képtelennek mond ki:

a) ha az illető a leszámoló rend 23. §-a alapján működő lebonyolító bizottság előtt önmaga jelenti be fizetésre képtenségét;

b) ha a leszámoló iroda a tanácsnak arról tesz jelentést, hogy a leszámolásban résztvevő tőzsdei tag a leszámolás alapján terhére eső összeget le nem fizette;

c) ha kellően igazolt más oly körülmények forognak fenn, melyekből a fizetésre képtelenség kiviláglik.

31. §.

Mikép bonyolítandók le a leszámolásban résztvevőnek, ki fizetésre képtelennek nyilvánított, leszámolás alá eső ügyletei, azt a leszámoló rend határozza meg.

Nem leszámolás útján lebonyolítandó ügyleteknél, vagy a leszámolásban részt nem vevő egyéneknél beálló fizetésre képtelenség esetén a másik fél jogosítva van, a fizetésre képtelennel kötött ügyleteket legkésőbb a fizetésre képtelenség közzétételét követő nap déli tőzsdéjén a 25. §. d) pontja alapján a 28. §. értelmében az ügyletek teljesítési határnapjára szólólag végrehajtásilag lebonyolítani.

Ha a fizetésre képtelennel kötött ügylet díjügylet, s a végrehajtási lebonyolítás ugyanazon lejáratra és ugyanazon árfolyamra szóló díjügylet kötése által nem eszközölhető, ebben az esetben az ügylet azonnal esedékesnek tekintendő.

Csőd esetén az oszágos törvények irányadók.

32. §.

Az értékpapírok szállításánál a tőzsdei tanács által időről-időre közzéteendő rendelkezések mérve szerint folyó kamatok (darabok kamatai) számíttatnak.

Ezen kamatok a befizetett összeg névértéke után, arany- vagy ezüstárkelet tekintetbe vétele nélkül, számíttatnak. Nem országos értékre szóló névleges összegek a kamatszámításnál a következő értékekben veendőek fel, és pedig:

100 frt p. p.	=	105 frt o. é.	=	210 kor.
1 font sterling	=	10 " " "	=	20 "
100 frank	=	40 " " "	=	80 "
100 olasz lira	=	40 " " "	=	80 "
2 német bir. márka .	=	1 " " "	=	2 "

A folyó kamatok számításánál a hónap mindenkor 30 nappal veendő fel; a szállítás napja nem jön számításba. Az árfolyamok a hivatalos árjegyzések szerint mindaddig az osztalékkal együtt értendőek, míg az illető szelvény beváltási

határnapja be nem következett, vagy míg e részben a tőzsdei tanács nem intézkedik.

33. §.

Egy tőzsdei kötés vagy tőzsdei tétel a százalékok szerint árult értékpapiroknál névérték szerinti 5000 frtot = 10,000 koronát tesz ki, a darabszámra árult értékpapiroknál pedig rendszerint 25 darabot.

(Ez a bekezdés 1899. december 27-én következőleg módosult:

Egy tőzsdei kötés a százalékok szerint árult értékpapiroknál aranyforintra szóló, 12,000, frankra szóló 9600, német birodalmi márkára szóló 11,800 koronát tesz ki. Az 1854. évi osztrák államsorsjegyeknél névértékű 5250 korona, darabszámra árult értékpapiroknál pedig rendszerint 25 darab egy tőzsdei kötés.)

Az Osztrák Hitelintézet eredeti részvényei helyett 25 darab részvényről szóló letéti jegyek is szállíthatók.

Az alább jegyzett értékpapiroknál egy tőzsdei kötés következő mennyiségek képeznek:

1. Névértékű 2500 frtot = 5000 koronát:

A magyar nyereménykölcsönnél (egész vagy fél darabok).

Az 1854. évi államsorsjegyeknél.

Az 1860. évi államsorsjegyeknél (egész vagy ötödrésznyi darabok).

Az 1864. évi államsorsjegyeknél (egész vagy fél darabok).

2. Névértékű 4800 frtot = 9600 koronát:

Oly összegről szóló kötvényeknél, melyek névértéke hárommal osztható.

3. Egy darabot:

Az első magyar általános biztosító-társaság

A pesti hazai első takarékpénztár részvényeinél.

4. Öt darabot:

„Athenaeum“ irodalmi és nyomdai r. t.

Bantlin-féle vegyi gyárak r. t.

Budapesti Giro- és Pénztár-egylet r. t. részvényeinél.

Concordia-gőzmalom

Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár

Első budapesti gőzmalom

Első magyar részvény-serfözde

Erzsébet-gőzmalom

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár r. t.

- Ganz és társa vasöntőde és gépgyár r. t.
 Kőbányai gőztéglagyár-társulat Budapesten
 Kőszénbánya- s téglagyár-társulat Pesten.
 Lujza-gőzmalom
 Magyar országos központi takarékpénztár
 Osztrák-magyar bank
 Pannonia viszontbiztosító intézet
 Pesti hengermalom
 Pesti könyvnyomda r. t.
 Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
 Pest molnárok és sütők gőzmalma
 Pesti Victoria-gőzmalom
 Popper Lipót faipar-részvénytársaság
 Salgótarjáni kőszénbánya r. t.
 5. Tíz darabot:
 Budapesti alagút-társulat
 Budapest-szentlőrinci téglagyár r. t.
 Egyesült magyarhoni üveggéyárak részvénytársulat
 Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társulat
 Első magyar betűöntőde r. t.
 Első magyar gazdasági gépgyár r. t.
 Első magyar gyapjúmosó és bizományi r. t.
 Első magyar iparbank
 Első magyar sertéshizlaló r. t.
 Első magyar szálloda r. t.
 Gróf Esterházy Géza-féle cognac-gyár r. t.
 Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda
 Gschwindt-féle élesztő-, szesz-, likőr- és rumgyár r. t.
 „Hermes“ magyar általános váltóüzlet r. t.
 „Hungária“ árpagyöngy- és köleshántoló r. t.
 „István“ téglagyár r. t.
 Kis-sebesi gránitbányák r. t.
 Lechner rákosi téglagyár r. t.
 Magyar asphalt r. t.
 Magyar általános kőszénbánya r. t.
 „Pallas“ irodalmi és nyomdai r. t.
 Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r. t.
 Szegedi kenderfonó-gyár r. t.
 Ujlaki tégl- és mészégető r. t.
 Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde r. t.
 Aradon, részvényeinél.
 6. Ötven darabot:
 Bazilika-sorsjegyeknél

Magyar vörös-kereszt-sorsjegyeknél

Olasz " "

Osztrák " "

7. Száz darabot:

A „Jó szív“ sorsjegyeknél.

34. §.

Nem szállíthatók:

helytelen átruházással ellátott értékpapírok;

helytelen szelvénynyel ellátott értékpapírok;

oly értékpapírok, melyekre letéti záradék feloldási záradék nélkül van nyomtatva vagy írva;

oly értékpapírok, melyekre nézve a birói megsemmisítési eljárás folyamatban van vagy már befejeztetett; továbbá

oly értékpapírok, melyek nagyon beirkáltak vagy nagyon megromgáltak.

„Egészen tiszta“ darabok akkor követelhetők, ha ez különösen ki volt kötve.

Az értékpapír szállíthatósága elleni kifogás mindjárt az átvétel alkalmával teendő meg és utólagosan csak akkor vehető figyelembe, ha igazoltatik, hogy az illető darab már az átvétel idejekor hiányos volt.

Ha valamely értékpapír szelvénye nem kerül beváltásra, az mindaddig nem veendő le az értékpapírról, míg ez iránt a tőzsdetanács hirdetményileg nem intézkedik.

Oly címletek, melyek egy tőzsdei kötésnél nagyobb összegre szólnak, csak az átvevő beleegyezésével szállíthatók.

35. §.

Külföldi váltóknak a hivatalos árjegyzőlapban jegyzett árfolyama „látra“ értendő.

Német piacokon látra fizetendő váltók lejáratának a kamatszámítás tekintetéből a szállításra következő második nap, más váltóknál a szállításra következő harmadik nap veendő.

36. §.

„Rövid lejáratú“ az a váltó, mely nem kevesebb, mint 7, és nem több, mint 15 nap múlva;

„közép lejáratú“ az, mely nem kevesebb, mint 44, és nem több, mint 60 nap múlva;

„hosszú lejáratú“ az, mely nem kevesebb, mint 77, és nem több, mint 92 nap múlva, mindenkor az átadás napjától számítva jár le. Esetleges kiméleti napok nem veendőek tekintetbe.

37. §.

Azon külföldi váltóknál, melyek a lejárat minden meghatározása nélkül kerülnek forgalomba, a lejárat idejét az eladó szabhatja meg, ez azonban az átadás napjától számítandó 7 napnál rövidebb, és 92 napnál hosszabb nem lehet. Ha külföldi váltók iránt határidőre kötött ügyleteknél csupán „közép vagy hosszú lejárat“ köttetik ki, az eladónak jogában áll, nem kevesebb, mint 44, s nem több, mint 92 nap múlva lejárató külföldi váltókkal teljesíteni a szállítást.

38. §.

Ha általában német bankpiacokra szóló váltók iránt a pénzpiac határozott megjelölése nélkül történt a kötés, csak oly váltók szállíthatók, amelyek két postanap hozzászámításával a német birodalmi bank azon időszertint leszámitólási szabályainak megfelelnek. Rövidebb lejáratú váltóknál a kamatok olyképpen számítandók, mintha a váltók lejárat ideje a föntebbi feltételnek megfelelné.

39. §.

Svájci bankpiacok alatt csak azok a piacok értetnek, melyek a svájci bankok szövetségéhez („Concordat der Schweizer Banken“) tartoznak.

E §. 1903. május 23-án a következőleg egészített ki:
A New-Yorkra szóló váltók jegyzése látra (à vista) értendő, azaz cheque, avagy à vista kifizetésre.

Szállíthatók oly váltók is, melyek legfeljebb 90 napi fix lejáratuak, avagy legfeljebb 90 napra lát után szólnak, mely esetekben a vevőnek 5⁰/_o-nyi kamat megtérítendő.

40. §.

Határidőre szóló kötések lebonyolításánál a váltók kamatai az illető külföldi váltónak azon kamatlába szerint számítandók, mely az ügylet teljesítése napját közvetlenül megelőzőtt tőzsdei napon a budapesti tőzsde hivatalos árjegyzőlapjában jegyeztetik.

Készfizetésre és néhány napra szóló, avagy ezekkel egyenlő idő alatt lebonyolítandó kötéseknel az ügylet megkötése napján jegyzett kamatláb jön számításba.

A kamatok a naptári napok szerint számítandók.

41. §.

A 3000 font sterlingnél, 50,000 franknál, 40,000 német márkánál, 20,000 hollandi forintnál nagyobb és 50 font sterlingnél, 1000 franknál, 1000 márkánál vagy 500 hollandi forintnál kisebb váltók, továbbá utalványok, csakis az átvevő belegegyezésével szállíthatók.

E §. 1903. május 23-án következőleg egészítettett ki:

Oly váltók, melyek 10,000 dollárnál nagyobb és melyek 200 dollárnál kisebb összegekről szólnak, nem szállíthatók.

42. §.

Telepített váltó szállítható és átveendő, ha már el van fogadva és az elfogadó lakóhelye vagy cége azon országban van, melyben a telepített váltó fizetendő.

Saját váltóknak, továbbá oly piacokra szóló váltóknak, melyeken az illető állami vagy nemzeti banknak sem fiókja, sem képviselote nincsen, átvétele megtagadható.

43. §.

Ha a szerződő felek megegyezése folytán a kikötött idegen valuta „rendelkezésére bocsáttatik“, avagy „kifizetés“, „lefizetés“ vagy „átutalványozás“ által egyenlített ki és ha ilyenkor az idegen helyen teljesítendő lefizetés ideje ki nem köttetik: ez német piacokra szóló fizetéseknel az átadás napjától számított két napnál rövidebbre, más piacokra szóló fizetéseknel három napnál rövidebbre és hat napnál hosszabbra egyik esetben sem szabható és a lejárat napja is csak hét-köznapra tehető.

Ha külföldi piacon teljesítendő „lefizetés“ köttetik ki, a lefizetés az idegen piacon a vevő által megnevezett cég pénztáránál teljesítendő.

Minden más esetben az eladónak jogában áll az összeget a vevő által megjelölendő címhez lefizettetni vagy pedig azt rendelkezésre készen tartani.

44. §.

Londonra határozott fizetési napra szóló fizetésekért a kamatszámításnál az ott szokásos három kiméleti nap olyképpen veendő tekintetbe, hogy a lejáratú idő a megszabott fizetési napnál három nappal korábbra vélelmeztetik.

E szakasz helyett 1912. július 1-én a következő rendelkezések léptek életbe:

44. §.

Csekkeknél, határozott napra szóló fizetéseknél, látra szóló váltóknál és látra szóló utalványoknál kamatszámításnak helye nincsen. Később esedékes váltóknál és utalványoknál a kamatok a látra szóló váltók lejáratú napját követő naptól fogva, és pedig a naptári napok szerint számítandók. Londonra szóló ily váltóknál és utalványoknál, amennyiben a fizetési nap „fix“ megállapítva nincsen, az eladó köteles a vevőnek a három kiméleti napra eső kamatot is megtéríteni.

45. §.

Külföldre szóló olyan váltónál, mely az illető külföldi bélyeggel ellátva nincsen, a bélyeg-illetéket csak akkor köteles megtéríteni az eladó, ha a vevő ezt kiköti.

46. §.

Ha külföldi váltók iránti kötések a felek által megállapított átutalványozás folytán nem az eredetileg kikötött, hanem más árfolyamon bonyolítatnak le, az árfolyamkülönbséget nemcsak a váltók névleges értéke, hanem a föntebbi szabályok szerint kiszámított kamatok után is számítandó.

Ha a kamatok kiszámításához szükséges lejáratú napok pontos megjelölése nem lehetséges, akkor a kamatok közép lejáratú váltónál 40 nap és hosszulejáratú váltónál 75 nap után számítandók, a rövidlejáratú váltónál pedig kamat nem számítatik.

„Közép- vagy hosszú-lejáratra“ szóló kötéseknel a közép-lejárat vélelmezendő, hacsak be nem bizonyítatik, hogy a szállított váltók hosszú-lejáratúak.

47. §.

Valamennyi érme darabszámra árultatnak; ha jó állapotban adatnak át, a netán mutatkozó súlyhiányt nem kell pótolni.

Az aranyoknak magyar királyi vagy osztrák császári veretűeknek kell lenniök.

Mint érme-arany csakis magyar királyi vagy osztrák császári veretű és rendszerint a folyó év, avagy a legközelebbi jövő év számával ellátott oly fénylő arany adható át, amelynek 1000 darabja legalább 3487 gramm súlylyal bir.

Az osztrák-magyar 8 forintos és 20 frankos darabok vagy az ezekkel egyenlő értékű, a latin pénzegyezménybe felvett aranypénz nemek fél darabokban (4 frtos vagy 10 frankos darabokban) is, és pedig akár az egyik, akár a másik pénzfajból, két-két fél egy-egy egész darab helyett, szállíthatók.

A többi arany-pénz nemeknél a fél és negyed darabok, ahol ilyenek forgalomban vannak, és pedig két-két fél vagy négy-négy negyed egy egész darab helyett, szintén szállíthatók.

Átlyukasztott vagy súlyukban mesterségesen megcsontított arany- és ezüstpénzek nem szállíthatók.

48. §.

Tőzsdei kötést képez:

bármilynemű aranypénzből	500 darab
német birodalmi márkából	5000 n. márka
papír-rubelből	2500 rubel
frankból	5000 frank
román leiből	5000 lei
szerb ezüst dinárból	5000 dinár
olasz lírából	5000 lira.

49. §.

Az ércpénzek zacskókban adatnak át, melyek mindegyike egy tőzsdei kötést tartalmaz.

50. §.

Német márka gyanánt a német birodalmi bankjegyek és a német birodalmi pénztári jegyek különbség nélkül szállíthatók.

51. §.

Rubel-bankjegyek 5 rubelen aluli darabokban nem szállíthatók.

52. §.

Mint leik a román nemzeti bank jegyei, mint dinárok a szerb nemzeti bank ezüst bankjegyei kivétel nélkül szállíthatók.

53. §.

Mint lirák csak az olasz nemzeti bank jegyei és olasz államjegyek szállíthatók. Az utóbbiak azonban a szállított összegnek csak negyedrészt tehetik.

54. §.

Szelvények iránt határidőre kötött ügyleteknél a szelvény, amennyiben beváltásra kerül, természetben szállítandó. Ha azonban a szelvény be nem váltatik, az érte kikötött ár ellenérték nélkül fizetendő.

A szelvények a szállítás alkalmával nemük szerint külön-külön irandók össze.

55. §.

Külföldi váltók és valuták, melyek a hó közepén vagy végén szállítandólag lettek eladva, azon a napon szállítandók, amelyen az ugyanazon határidőre kötött értékpapírok a leszámoló rend határozmányai értelmében szállítandók.

56. §.

Leszámítolási ügyleteknél az osztrák-magyar bank főintézeteinél, fiókjainál és mellékhelyein fizetendő elfogadott váltók (helyi váltók és telepítvények) szállíthatók.

A bizonyos helyen való szállítás, továbbá közraktári zálogjegyek és adóvisszatérítési utalványok szállítása kifejezetten kötendő ki.

Legalább 500 frtos = 1000 koronás darabok szállítandók.

Ha a leszámított váltó elfogadója fizetésre képtelenné válik, a váltó tovább adója köteles a váltót a visszköltségek megtérítése mellett az annak idejében felszámított kamatlábon visszaváltani.

57. §.*

A tőzsdei alkuszt úgy a vevő, mint az eladó részéről megillető alkuszdíj szokásszerű tételei a következők:

- a) állampapírok, más közkölcsönök, záloglevelek, elsőbbségek és más kötvények után a névérték szerint számítva . . . . . $\frac{1}{2}^0/00$
- b) a tőzsdetanács rendelete szerint határidőre árult értékpapiroknál:
járadékoknál névérték szerint . . . . . $\frac{1}{2}^0/00$
darabszámra árult értékpapiroknál darabonként . . . . . 10 kr. = 20 fillér
- c) a hivatalos árjegyzőlap B) V—XIII. rovatai alatt jegyzett többi értékpapírok után amennyiben a tőzsdei szokások 33. §. értelmében azokból 25 darab képez egy tőzsdei kötést, darabonként . . . . . 10 kr. = 20 fillér
amennyiben 10 darab képez egy tőzsdei kötést, darabonként . . . . . 25 kr. = 50 fillér
amennyiben 5 darab képez egy tőzsdei kötést, darabonként . . . . . 50 kr. = 1 korona
az Első Magyar Általános-Biztosító-Társaság részvényei után darabonként . . . . . 2 frt 50 kr. = 5 kor.
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület részvényei után darabonként . . . . . 5 frt = 10 korona
- d) a hivatalos árjegyzőlap B) XIV. rovata alatt jegyzett sorsjegyek után, az alább névlegfelsoroltak kivételével, darabonként 10 kr. = 20 fillér
a „Jó-szív“-sorsjegyek után darabonként $2\frac{1}{2}$ kr. = 5 fillér
a magyar, olasz és osztrák vörös-kereszt sorsjegyek és a bazilika-sorsjegyek után darabonként . . . . . 5 kr. = 10 fillér
- e) külföldi váltóknál és valutáknál az összeg után . . . . . $\frac{4}{10}^0/00$

* Az 57. §-ra vonatkozólag a tőzsdetanács 1900. december 22-én a következő hirdetményt bocsátotta ki.

„Határidőre darabszámra árul tértékpapíroknál az alkuszdíj darabonként 25 fillér.

A hivatalos árjegyzőlap B) V—XIII. rovatai alatt jegyzett többi értékpapírok után, amennyiben a tőzsdei szokások 33. §-a értelmében azokból 25 drb. képez egy t zsdei kötést, az alkuszdíj darabonként 25 fillér.

Ezen határozat érvénye 1901. évi január 1-től fogva kezdődik.“

- f) Halasztó ügyletek után a tőzsdei alkuszt a fentebbi díjak felerésze illeti meg.

E §. 1913. február 15. napjától kezdődő hatállyal következőleg módosult:

57. §.

A tőzsdei alkuszt úgy a vevő, mint az eladó részéről megillető alkuszdíj szokásszerű tételei a következők:

a) állampapírok, más közkölcsönök, záloglevelek, elsőbbségek és más kötvények után, a névérték után számítva	$\frac{1}{2}^0/00$
b) a tőzsdetanács rendelete szerint határidőre árult és az oly értékpapíroknál, amelyekből 25 darab egy tőzsdei kötés, az árfolyamérték után, folyó kamatok nélkül számítva	$\frac{1}{2}^0/00$
azonban darabonként legalább 30 fillér;	
c) oly értékpapíroknál, amelyeknél 25 darabnál kevesebb egy tőzsdei kötés, az árfolyamérték után, folyó kamatok nélkül számítva	$\frac{1}{2}^0/00$
azonban darabonként legalább 50 fillér;	
d) a hivatalos árjegyzőlap B) XIV. rovata alatt jegyzett sorsjegyek után, az alább névleg felsoroltak kivételével, darabonként	20 fillér
e) a „Jó-szív“ egyesületi sorsjegyek és az Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegyek után darabonként	5 „
f) a Magyar, az Olasz és az Osztrák vörös-kereszt-sorsjegyek és a Bazilika-sorsjegyek után darabonként	10 „
g) a Magyar jelzáloghitelbank, valamint a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület nyereségekötvényei után darabonként	20 „
h) külföldi váltóknál és valutáknál az összeg után	$\frac{4}{10}^0/00$
i) halasztó ügyletek után a tőzsdei alkuszt a fentebbi díjak felerésze illeti meg.	

HUSZADIK FÜGGELÉK

Az értéküzleti leszámolás rendje

(Életbelépett 1897. augusztus 1-én)

1. §.

A budapesti áru- és értéktőzsdén leszámolásra kötött összes értéküzleti ügyletek lebonyolítása a Budapesti Giró- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság vezetése alatt álló leszámoló iroda útján történik.

2. §.

Minden tőzsdei tag, aki leszámolásra köt ügyleteket, a leszámolóhoz mint résztvevő hozzájárulni, s ily ügyleteit leszámolás végett a leszámoló irodánál bejelenteni tartozik.

Más módon való leszámolás 50 frt birság, ismétlés esetén a tőzsdéről kizárás terhe mellett tilos.

3. §.

A leszámolásban résztvevők kötelesek saját aláírásaikat és esetleg azon személyek aláírásait, kiket a leszámoló irodával való üzleti érintkezésre felhatalmaznak, az irodának be-

nyújtani. Ezek az aláírások mindaddig kötelezők, míg az érvényük megszűntéről szóló írásbeli értesítés a leszámoló irodához be nem érkezik.

4. §.

Több tőzsdei tag, kik nem ugyanazon bejegyzett cég tagjai, közös név alatt nem jelenthetik be ügyleteiket a leszámolásra. Ezen intézkedés áthágása esetén úgy az a személy, ki a leszámolásnak nem résztvevője, mint az, aki a bejelentést saját neve alatt megengedte, 50 frt bírsággal, ismétlés esetén a tőzsdéről kizárással sújtandó. Ezenkívül mindegyikük egyetemleg felelős az illető ügyletek pontos teljesítéseért.

Az ügyletek bejelentésénél a résztvevők a leszámoló irodánál kapható mintákat tartoznak használni, melyeket kellőleg ki kell tölteniök és aláírniok.

5. §.

A leszámolás beosztását a tőzsdetanács által megállapított naptár szabályozza, mely meghatározza a hónap közepére és végére leszámolásra kötött ügyletek teljesítési napját is.

A leszámolásra kötött ügyleteket (Értéküzleti Szokások 8. §.) rendszerint hetenként háromszor kell leszámolásra bejelenteni. *(E §. módosítását lásd a jelen függelék végén közölt tanácsi hirdetményben a 273. oldalon.)*

6. §.

A határidőre kötött ügyletek (Értéküzleti Szokások 10. §.), az Osztrák Hitelintézet, az Osztrák Magyar Államvasút és a Déli Vasút részvényeiben kötött ügyletek kivételével, a hónap közepén és végén teljesítendőek.

7. §.

Osztrák-magyar államvasúti, valamint déli vasúti részvényekben a leszámolás a hó közepén és végén, a tényleges szállítás és átvétel csak a hó végén történik.

Egyidejűleg a hó közepére kötött értékpapírok számára szóló leszámoló árfolyamok megállapításával meghatároztatik a fentebbi értékpapírokra nézve az a leszámoló árfolyam is, mely az árfolyamszabályozás alapjául szolgál.

8. §.

Az Osztrák Hitelintézet és a Magyar Általános Hitelbank részvényeire nézve rendszerint hetenként háromszor állapítatik meg leszámoló árfolyam, mely az árfolyam-szabályozás alapját képezi.

Az Osztrák Hitelintézet részvényeinek tényleges szállítása és átvétele csak a hó végén történik. (E §. módosítását lásd a jelen függelék végén közölt tanácsi hirdetményben a 273. old.)

9. §.

Ha a magyar és osztrák hitelrészvényekben a hó közepe, illetőleg a hó vége előtti leszámolóhoz, valamint osztrák-magyar államvasúti és déli vasúti részvényekben a hó közepe-re szóló leszámolóhoz valamely résztvevő által bejelentett ügyletek egyenlege nem zárul simán, az egyenleget a fél a fizető nap délelőttjének $1/2$ 11. órájáig helyreállítani tartozik; ellenkező esetben a leszámoló iroda jelentésére lebonyolító bizottság állapítja meg, mi módon ejtendő meg a leszámolás. A bizottság határozata mindkét félre nézve kötelező. Ha a bizottság határozata fedezet letételére szól, azt mindkét fél tartozik nyújtani. A fedezet a lebonyolító bizottságnál teendő le, melynek tagjai a letétért egyetemleg felelősek.

10. §.

A leszámoló árfolyamok azon napokon állapíttatnak meg, melyeken az ügyletek leszámolásra bejelentendők.

11. §.

Az ügyletek bejelentésének benyújtása leszámolás végett az erre rendelt napokon délutáni $4\frac{1}{2}$ óráig történik; ezentúl benyújtás el nem fogadható.

Aki a benyújtást elmulasztja, 25 frtnyi birsággal sújtandó. (E §. módosítását lásd a jelen függelék végén közölt tanácsi hirdetményben a 273. oldalon.)

12. §.

A leszámolóíven felsorolandók az illető leszámolásra kötött ügyletek (úgy az adásvételi, mint a halasztó ügyletek),

a szerződő felek közt megállapított árfolyamok és az átvételi vagy átadási egyenlegek kitüntetése mellett.

A leszámolóív kitöltendő és benyújtandó akkor is, ha az összes ügyletek ellensúlyozzák egymást, tehát sem átvételi, sem átadási egyenleget nem mutatnak.

Csak egész tőzsdei kötések vagy egy tőzsdei kötés többszöröse jelenthető be leszámolásra; egy tőzsdei kötés tört részei a leszámolásnál figyelembe nem vehetők.

Az árfolyamok egy forintnak csak kikerekített huszadrészeiben jelenthetők be, és pedig a legközelebbi alacsony huszadrész kerül bejelentés alá. A maradékot a felek egymás közt közvetlenül számolják el. Oly értékpapiroknál azonban, melyekből névértékű 5000 frt képez egy tőzsdei kötetet, minden oly árfolyam bejelenthető, melynél a forint törtrészei $2\frac{1}{2}$ -el oszthatók.

Ha más törtrészekben kerülnek az árfolyamok bejelentésre, a leszámoló iroda az elszámolást a huszadrészen felüli töredék elhagyásával eszközli.

Nem egyező bejelentéseknél, ha a különbség nem haladja meg az egy forintot, az alacsonyabb árfolyam, nagyobb különbségeknél a leszámolási árfolyam szolgál a leszámolás alapjául, s a különbséget a szerződő felek közt közvetlenül rendezendő.

13. §.

A leszámolóívbe csakis oly ügyletek veendőek fel, melyek a leszámolásban résztvevőkkel kötettek.

Ha oly személyekkel kötettek az ügyletek, kik a leszámolásnak nem résztvevői, az ív benyújtója úgy felelős, mintha ő maga tartoznék az értékeket átvenni vagy szállítani. E mellett a benyújtó abban az esetben, ha értékek veendőek át, köteles az illető cím csatolása mellett bejelenteni, ki részére szállítandók azok; s abban az esetben, ha értékeket kell szállítania, a címet a leszámoló irodánál kell átvennie.

Ha valaki önmaga akarja átvenni az értékeket, melyek egyenleg szerint veendőek át, köteles ezt a leszámolóíven megjegyezni és az erre vonatkozó, önmagára kiállított címetek ahhoz mellékelni.

Oly tőzsdei tagokra szóló címek, kik a leszámoló rend 2. §-a értelmében ügyleteiket a leszámoló iroda útján kötelesek lebonyolítani, továbbá oly címek, melyek szerint az értékek elhozandók vagy a tőzsdeteremben szállítandók, figyelembe nem vétetnek.

14. §.

Rendben nem levő tételek felől az értesítések a szállítást megelőző tőzsdei nap előtőzsdéjén adatnak ki mindkét fél részére.

A leszámolásból eredő oly igények, melyeket a lebonyolítás után nyolc nap mulva támasztanak a leszámoló iroda ellen, csak úgy vehetők figyelembe, ha maga a leszámoló iroda még abban a helyzetben van, hogy visszkeresettel élhet.

Ha valaki ügyletét nem simán záruló egyenleggel vagy helytelenül jelentette be, különösen, ha oly címet jelent be, melynek feladására nem volt jogosítva, legalább 10 forintnyi bírsággal, esetleg a tőzsdéről való kizárással büntetendő.

Ha valakinek helytelen bejelentés alapján kell címet szolgáltatni s azt a szállítást megelőző tőzsdei napon legkésőbb délelőtti 11¹/₂ óráig a leszámoló irodával nem közli, ez az értékpapirokat még aznap eladja.

A címekeket a szállítandó értékekre a leszámoló iroda a szállítás napját megelőző tőzsdei nap délutánján 3 és 4 óra közt adja ki.

Ha a szállítás vagy átvétel kellő időben nem teljesítetik, erről a leszámoló irodához a szállítás napján legkésőbb déli 12¹/₂ óráig írásban kell jelentést tenni, mert különben a mulasztásból semmi igény nem támasztható. (Értéküzleti szokások 15. §.)

(E §. módosítását lásd a jelen függelék végén közölt tanácsi hirdetményben a 273. oldalon.)

15. §.

A tényleges szállítás a leszámoló árfolyamon történik.

Ha valamely értékre nézve leszámoló árfolyam nincs megállapítva, akkor a hivatalos árjegyzőlap szerint a pénz és árú árfolyama közt mutatkozó átlagos árfolyam, ha pedig ezek közül csak egyik van jegyezve, ez az árfolyam helyettesíti a leszámoló árfolyamot, és pedig akként, hogy az 50 krajcár alatti törtrészek éppen nem, az 50 krajcáron felüliek pedig egy egész forintként számíttatnak.

Ha valamely értékre nézve a hivatalos árjegyzőlapban árfolyam elő nem fordul, a leszámoló iroda állapítja meg a leszámoló árfolyamot.

16. §.

A leszámoló iroda az általa kiadott minden értesítésért 1 frtnyi díjat szedhet attól, akinek részére értesítést ad ki.

17. §.

A leszámolásból eredő összegek beszedését és kifizetését a leszámoló iroda teljesíti.

18. §.

A különbözeti összegek a fizető napon délelőtt 9—11 óra közt fizetendők be a leszámoló irodánál, mely azok kifizetését déli $\frac{1}{2}$ 12 és 1 óra közt eszközli.

Fizetésre képtelenség esetén a kifizetések felfüggeszthetők addig, míg a fizetésre képtelenségből származó utánfizetéseket az érdekeltek teljesítették.

19. §.

Aki a leszámolásból eredő különbözetet délelőtti 11 óráig nem teljesíti, azt a leszámoló iroda jelentése alapján a tőzsdetanács aznap a déli tőzsdén fizetésre képtelennek nyilvánítja.

20. §.

A leszámolásban résztvevők kötelesek a leszámoló iroda idézésére a tőzsdetanács e célból kiküldött tagja előtt megjelenni, s annak a hibás és elmulasztott bejelentések iránt felvilágosítást nyújtani. Ha a megidézett meg nem jelen, olybá veendő, hogy az őt illető ügyleteket azon a módon ismeri el helyeseknek, amint a leszámoló iroda azokat a vele szerződött felek bejelentéseiből állította össze.

21. §.

A leszámoláshoz való belépés bármikor, a kilépés harminc napi felmondás mellett történhetik.

A leszámolásban résztvevők kötelesek a leszámoló irodánál 10 frtnyi bejegyző díjat fizetni s 200 frtnyi kamattalan óvadékot készpénzben nyújtani. Az óvadék a résztvevőnek a leszámoló iroda iránt fennálló kötelezettségei biztosításra szolgál, s amennyiben az akár ily kötelezettségek, akár pénzbir-

ságok fejében történt levonások folytán megcsonkulna, nyomban az eredeti összegre egészítendő ki. Kilépés esetén a nem terhelt összeget a kilépéstől számított 30 nap múlva kell visszaszolgáltatni.

22. §.

A bejegyző díjon kívül minden résztvevő havi illetéket fizet, melynek összegét a leszámoló iroda és a résztvevő egyetértőleg állapítják meg. Megegyezés hiányában a tőzsdetanács által megállapítandó leszámoló díjak kerülnek alkalmazásra, melyek havonként fizetendők.

23. §

A tőzsdetanács a tőzsdei tagok sorából egy tőzsdetanácsos elnöklete alatt 5—7 tagból álló lebonyolító bizottságot nevez ki, melynek feladata fizetésre képtelenségek esetén az alábbi szakaszok értelmében közreműködni.

A bizottság határozatképes, ha legalább három tagja van előre egybehívott ülésen jelen. A bizottság összes írásbeli intézkedései három tag aláírásával látandók el.

24. §.

Ha a tőzsdetanács valamely tőzsdei tagot fizetésre képtelennek nyilvánított (Értéküzleti Szokások 30. §.), a lebonyolító bizottság feladata, a fizetésre képtelen személy leszámolás alá eső összes függő ügyleteinek lebonyolítását eszközölni.

E célból a fizetésre képtelen köteles legkésőbb a fizetésre képtelenség közzétételét követő hétköznapon délelőtti 11 óráig összes leszámolás alá eső függő ügyleteit a lebonyolító bizottságnál bejelenteni.

Ugyane kötelessége terheli a leszámolásban résztvevők mindegyikét, akinek a fizetésre képtelennel függő leszámolás alá eső ügyletei vannak.

Aki ezen kötelezettségének eleget nem tesz, azt a tőzsdetanács a lebonyolító bizottság javaslatára birsággal sújthatja vagy a tőzsdéről ideiglenesen vagy véglegesen kizárhatja.

25. §.

Ha akár a fizetésre képtelen, akár a leszámolásban résztvevők az előbbi szakaszban körülírt kötelességüknek eleget

nem tesznek, a lebonyolító bizottságnak jogában áll az ezt elmulasztók ügyleteit a rendelkezésére álló bejelentések alapján állítani egybe.

A fizetésre képtelenségre vonatkozó összes adatok alapján a lebonyolító bizottság mindenekelőtt megállapítja, mely ügyletek bonyolítandók le végrehajtási vétel vagy eladás útján, azután a lebonyolítást legkésőbb a fizetésre képtelenség közzétételét követő tőzsdei nap déli tőzsdéjéig eszközli. Ha ez nem volna lehetséges, erről a tőzsdetanácsnak jelentést tesz s a lebonyolítást lehetőség szerint minél előbb végrehajtja.

A végrehajtások alapján a bizottság minden egyes értékpapírra nézve megállapítja az elszámolásra és az egyes érdekeltek veszteségi hányadának kiszabására alapul szolgáló elszámoló árfolyamot.

26. §.

A lebonyolító bizottság az ügyletek lebonyolításánál az összes érdekelteket képviseli s ezek veszélyére és költségére úgy a le nem járt, mint a lejárt ügyleteket a napi ár alapján szabályozza, illetőleg lebonyolítja. Ennélfogva az érdekelt felek egyike sincs jogosítva saját ügyleteit külön bonyolítani le vagy oly intézkedést tenni, mely az érdekeltek összességére hátrányos lenne.

A leszámlásban résztvevők közül azokat, kik a fizetésre képtelen egyén ügyleteinek a bizottság által eszközölt lebonyolítása folytán teljesítendő s azonnal esedékes befizetéseket elmulasztják, a tőzsdetanács a bizottság javaslatára fizetésre képteleneknek nyilváníthatja.

Ha a fizetésre képtelennek összes ügyletei teljes rendezéseig a tényleges veszteségi hányadot meghaladó utánfizetés válnék szükségessé, a lebonyolító bizottság ezt bekövetelheti, mely azután a fizetésre képtelen összes ügyleteinek teljes lebonyolítása után mutatkozó eredményhez képest visszatérítendő.

27. §.

A fizetésre képtelenségből eredő fizetések beszedését a Budapesti Giro- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság teljesíti.

28. §.

A fizetésre képtelen követeléseinek átutalása vagy engedményezése a tőzsdéről való kizárás terhe mellett tilos.

29. §.

A lebonyolító bizottság köteles a fizetésre képtelennek követelő és tartozó állapotát s a lebonyolítás eredményét a tőzsdetanácshoz írásban benyújtani. Szintúgy köteles a végleges lebonyolítástól számított egy hónapon belül a fizetésre képtelenségnél érdekelt félnek az általa teljesített utánfizetésről felvilágosítást nyújtani.

30. §.

A jelen leszámoló rend alapján kirótt bírságok beszedése és hovafordítása iránt a tőzsdetanács intézkedik.

* * *

$\frac{3399}{1911}$ T. szám.

Hirdetmény.

A tőzsdetanács közhírré teszi, hogy az Értéküzleti Leszámolórend alább felsorolt §§-ait 1912. évi január hó 1-ső napjától kezdődő hatálylyal következőleg módosította:

5. §.

A leszámolás beosztását a tőzsdetanács által megállapított naptár szabályozza, mely meghatározza a hónap közepére és végére leszámolásra kötött ügyletek teljesítési napját is.

8. §. első bekezdése.

Az Osztrák Hitelintézet és a Magyar Általános Hitelbank részvényeire a tőzsdetanács által megállapított leszámoló-naptárban megjelölt bejelentési napokon állapíttatik meg leszámoló-árfolyam, mely az árfolyamszabályozás alapját képezi.

11. §. első bekezdése.

Az ügyletek bejelentése leszámolás végett az erre rendelt napokon délután 3 óráig történik; ezentúl bejelentés el nem fogadható.

14. §. 4. és következő bekezdései.

Ha az egyik fél által benyújtott leszámoló íven foglalt bejelentésnek megfelelő ellentétel a másik fél által benyújtott

leszámoló íven hiányzik, a rendben nem lévő tételt, minthogy az nem létezőnek tekintetik, a benyújtást követő „jelentések” napján délelőtt 11 óráig mindkét fél pótlóan tartozik bejelenteni. Ha valamelyik fél a számára kiadott „jelentés” rendezése céljából a leszámoló irodánál idejében nem jelentkezik, a pótló részére a leszámoló iroda maga állítja ki és annak aláírására a mulasztó felet felszólítja. A pótlókezen az ügyletek csak a leszámoló-árfolyamon jelenthetők be.

Ha a leszámoló iroda „jelentése” folytán az derülne ki, hogy az egyik fél által bejelentett tétel tévedésen alapul vagy az előző bekezdésben említett aláírás a mulasztó féltől beszerezhető nem volna, a leszámoló iroda az ügyletet mindkét fél részéről be nem jelentettnek tekinti és erről a bejelentő felet értesíti, aki az illető tőzsdei értékeket a mulasztó fél rovására ugyanazon nap déli tőzsdéjén végrehajtásilag megvétetni, illetőleg eladatni tartozik. A végrehajtási vételt vagy eladást a tőzsde titkári hivatala által ugyanazon napon délután 5 óráig felveendő óvással kell megállapítani.

Olyan esetekben, melyekben a rendezés csupán cím szolgáltatása útján történhetik, a címet a szállítást megelőző tőzsdei napon legkésőbb délelőtt 11 óráig kell a leszámoló irodával közölni, különben a leszámoló iroda az értékpapirokat még aznap eladja.

A címetek a szállítandó értékekre a leszámoló iroda a szállítás napját megelőző tőzsdei nap délutánján 3 és 4 óra közt adja ki.

Ha a szállítás vagy átvétel kellő időben nem teljesítetik, erről a leszámoló irodához a szállítás napján legkésőbb déli 12¹/₂ óráig írásban kell jelentést tenni, amely esetben a nem késedelmes fél, tetszése szerint vagy a leszámoló iroda útján az azonnali végrehajtási vételt, illetőleg eladást követelheti vagy a másik félnek az utólagos teljesítésre időt engedélyezhet. Ha a nem késedelmes fél a fent jelzett időpontig a mulasztásról a leszámoló irodának jelentést nem tesz, a mulasztásból semmi igényt nem támaszthat.

Budapesten, 1911. évi december 1. napján.

HUSZONEGYEDIK FÜGGELÉK

Szabályzat

a tőzsdei árfolyamok hivatalos megállapítása
tárgyában

(Életbelépett 1897. augusztus 1-én)

(Az azóta történt módosítások figyelembevételével összeállított
szöveg)

I.

Általános határozatok.

1. §.

Tőzsdei forgalom tárgyát képező árúk, valamint a tőzsde hivatalos árjegyzőlapjába felvett értékpapírok és pénznemek árfolyamának, nemkülönbén a hajózási fuvardíjtételek hivatalos megállapítását a tőzsdetanács által kiküldött árjegyző bizottságok teljesítik.

2. §.

Külön árjegyző bizottság működik az árüzleti és értéküzleti szakra.

A bizottság tagjait a tőzsdetagok sorából a tőzsdetanács nevezi ki.

A bizottsági tagság tiszteleti állás és díjazással nincs egybekötve.

3. §.

Az árjegyző bizottság az árüzleti szakban 70, az értéküzleti szakban 40 tagból áll, kik havonként előre meghatározott heti sorrendben az árüzleti szakban tíz-tíz, az értéküzleti szakban öt-öt tagonként hivatnak meg a bizottság üléseihez.

A megjelenésben való akadályt idejekorán kell az illető titkárnál bejelenteni, ki a helyettesítésről gondoskodik.

4. §.

Az árjegyző bizottság elnöke a tőzsdetanácsnak hetenként változó egyik tagja. A bizottság ülésein a miniszteri tőzsdebiztosnak is jogában áll résztvenni.

Az árjegyző bizottság minden tőzsdei napon tart ülést. Az árjegyző bizottság ülései nyilvánosak.

5. §.

Úgy az árüzleti, mint az értéküzleti szakban az üzletmenet folytonos figyelemmel kísérése és az előfordult árák kipuhatólása céljából a tőzsdetanács titkárokat alkalmaz, kiknek kötelessége az üzleti idő egész tartama alatt a tőzsdén jelen lenni s a tényleg létrejött kötéseknel elért árfolyamokról jegyzéket vezetni, mely azok időnként beállott változását is feltüntesse.

A titkár résztvesz az illető árjegyző bizottság ülésein, ahol az általa kipuhított árfolyamok szolgálnak az ármegállapítás alapjául.

5. a) §.

Azon felszólamlások fölött, amelyek az árjegyzést illetően az árjegyzőlap megjelenésétől számított 48 óra alatt a tőzsdetanácshoz érkeznek, végérvényesen a tőzsdetanács elnöke dönt.

II.

Az áruüzleti árfolyam-megállapítás.

6. §.

Az áruüzleti titkár jegyzéket vezet a gabonacsarnokban délelőtt kész-árúban létrejött kötésekről s azt délelőtt $\frac{3}{4}$ 12 órakor a tőzsde és a gabonacsarnok hirdető tábláin kifüggeszti.

7. §.

Az áruüzleti árjegyző bizottság délután 1 órakor tartja ülését, melyen megállapítja úgy a készárú, mint a határidőre kötött ügyletek árfolyamait.

8. §.

A forgalomban mutatkozott kereslet és kínálat figyelembe vételével megállapított átlagos ár minden árucikknél a „pénz“ és „árú“ rovata alatt külön kitüntetendő.

Ezenkívül külön rovat alatt veendőek fel a tényleg létrejött kötéseknel előfordult különféle árak is.

9. §.

Ha az árjegyző bizottság kebelében valamely árú árfolyamát illetőleg az árjegyző bizottság és a titkár között lényeges nézeteltérés mutatkoznék és a helyes ár az ülés tartama alatt teljes biztonsággal nem volna kipuhatható, a bizottság elnöke a kérdéses árfolyam jegyzéseit felfüggeszti és ezen intézkedést a tőzsdetanács elnökségénél haladéktalanul bejelenti.

A tőzsdetanács elnöksége az árfolyam kérdésében véglegesen dönt és az általa megállapított árfolyamot a legközelebb megjelenő árjegyzőlapban kell jegyezni.

9. a) §.

Az árjegyzés felőleli mindazokat a kötéseket, amelyek a tőzsdei idő alatt tényleg létrejöttek, mellőzésével azoknak a

kötéseknek, amelyek a piac általános helyzetéhez mérten kivételes jellegűek. A fölött, hogy valamely kötés kivételes jellegű-e, az árjegyző bizottság elnöke dönt.

III.

Az értéküzleti árfolyam-megállapítás.

10. §.

Az értéküzleti bizottság minden tőzsdei napon pontban délutáni 1 óra 35 perckor ül össze s megállapítja az árjegyző lapba felvett értékpapirokban és pénznemekben a tőzsdei szokások szerint kötött ügyleteknél elért legalacsonyabb és legmagasabb, valamint az utolsó árfolyamokat a „pénz“ és „árú“ külön rovatai alatt, továbbá az előtőzsdén, valamint az előző nap utótőzsdéjén előfordult legalacsonyabb és legmagasabb árfolyamokat, s végül a leszámoló árfolyamokat.

10. §.

Minden tőzsdetagnak, aki tőzsdei ügyletek megkötésének közvetítésével hivatásszerűleg foglalkozik, jogában áll a tőzsde titkári hivatala által e végre kiadott bejelentő lapokon saját aláírása mellett feljegyezni azokat az árfolyamokat, melyeken aznap úgy a déli, mint az előtőzsdén, valamint az előző tőzsdei nap utótőzsdéjén ügyleteket közvetített. E lapokon ki kell tüntetnie, vajjon az üzlet készfizetésre, a hó végére vagy közepére, a déli, az előtőzsdén vagy az előző tőzsdei nap utótőzsdéjén kötött-e. Csak oly árfolyamot kell bejelenteni, mely legalább is egy tőzsdei kötés iránt kötött ügyletnél fordult elő.

A bejelentő lapokat délutáni 1 óra 35 percig a tőzsde-teremben e végre felállított szekrénybe kell helyezni, melyet a tőzsdei titkár délután 1 óra 35 perckor ürít ki.

Más módon vagy elkéssetten történt bejelentések az árfolyam megállapításánál figyelembe nem vehetők.

Az árjegyző bizottság elnökének vagy a miniszteri tőzsdebiztosnak jogában áll a bejelentett árfolyam igazolása végett a közvetítőtől árjegyző könyvének felmutatását követelni.

11. §.

Ha az árjegyző bizottság kebelében valamely értékpapír árfolyamánál lényeges nézeteltérés mutatkoznék, s a helyes ár az ülés tartama alatt teljes biztossággal ki nem volna puhatolható, a bizottság elnökének jogában áll az illető értékpapír árjegyzését aznapra felfüggeszteni s az árfolyamot a megejtendő puhatolózás alapján a következő tőzsdei napon megjelenő árjegyzőlapban tenni közzé.

Az árjegyzés elmaradását az árjegyzőlapban minden esetre meg kell jegyezni.

IV.

A hajózási fuvardíjtételek megállapítása.

12. §.

A hajózási fuvardíjtételek megállapítására külön bizottság van hivatva, mely egy tőzsdetanácsos elnöklete alatt a tőzsde tagjai sorából a tanács által kinevezett 8—10 tagból áll.

E bizottság a hajózási évad tartama alatt minden hétfőn délben tartja ülését.

HUSZONKETTEDIK FÜGGELÉK

Szabályzat

értékpapiroknak tőzsdei lajstromozása és árjegyzése
tárgyában

(Életbelépett 1897. december 1-én)

I.

Eljárás a lajstromozás és árjegyzés körül.

1. §.

Értékpapírok tőzsdei lajstromozását és árjegyzését a tőzsdetanács határozza el.

A tőzsdetanács a lajstromozást megtagadó határozatát indokolni nem tartozik.

A miniszteri tőzsdebiztosnak a tőzsdei alapszabályok 21. §-ában biztosított az a joga, melynek alapján a tőzsdetanácsnak a törvénybe vagy az alapszabályokba ütköző határozata végrehajtását felfüggesztheti, ily határozatokra is kiterjed.

2. §.

Magyar és osztrák állampapírok tőzsdei árjegyzését a tőzsdetanács a m. kir. pénzügyminiszter megkeresése folytán, minden további vizsgálat mellőzésével, foganatosítja.

Idegen állampapírok tőzsdei árjegyzését a tőzsdetanács csupán a m. kir. pénzügyminiszter engedélye mellett rendeli el.

Törvényhatóságok és községek által kibocsátott kölcsönkötvények tőzsdei árjegyzését a tőzsdetanács a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megkeresése folytán rendeli el.

3. §.

A jegyeztetni kívánt belföldi értékpapírnak, valamint szelvényeinek magyar szöveggel kell birniok.

4. §.

Belföldi értékpapíroknál a kamatok, osztalékok, a kisorsolt vagy felmondott címletek kifizetésére Budapesten fizető hely jelölendő ki.

5. §.

Az árjegyzés iránti kérvényhez kötelező nyilatkozat csatolandó arról, hogy a jegyeztetni kívánt értékpapírokra vonatkozó minden hirdetmény a magyar hivatalos lapban is közzé fog tétetni s hogy a kérvényező ezen szabályzat összes rendelkezéseinek pontosan eleget fog tenni.

6. §.

Részvénytársaságok részvényeinek, elsőbbségi vagy kölcsönkötvényeinek és zálogleveleinek árjegyzése iránti kérvényekhez melléklendők:

1. a társaság alapszabályai;
2. a társaság bejegyzését igazoló cégkivonat;
3. a jegyzendő értékpapírok egy-egy átlukasztott példánya;
4. az alapítási tervet hitelesített példánya;
5. az utolsó üzleti évre vonatkozó mérleg.

A tőzsdetanács az első évi mérleg bemutatásától kivételesen eltekinthet.

7. §.

Minden részvénytársaság, melynek értékpapirjai a tőzsdén jegyeztetnek, köteles évi vagyonmérlegét annak közgyűlésileg történt jóváhagyásától számított 15 nap alatt a tőzsdetanácsnak bemutatni.

8. §.

Külföldi részvénytársaságok által kibocsátott értékpapiroknál a fentebbi kellékeken kívül az is igazolandó, hogy a jegyeztetni kívánt értékpapír a társaság hazájának valamely tőzsdéjén már tőzsdei árjegyzés tárgyát képezi.

9. §.

Minden egyes esetben a tőzsdetanács határozza meg, hogy a részvények, elsőbbségi vagy kölcsönkötvények kamatokkal jegyeztessenek-e.

Ha kamatokkal jegyzett részvények, elsőbbségi vagy kölcsönkötvények után három éven át kamat vagy osztalék nem fizetetik, a tőzsdetanács azoknak kamattal jegyzését becsúszthatja.

10. §.

Részvények tőzsdei árjegyzése csak úgy rendelhető el, ha névértékük darabonként legalább 100 frtot tesz ki, mely teljesen be van fizetve, s ha a befizetett alaptőke ipari részvénytársaságoknál legalább 200,000 frtra, hitelvállalatoknál legalább 500,000 frtra rüg.

11. §.

Elsőbbségi és kölcsönkötvények tőzsdei árjegyzése csak úgy rendelhető el, ha a kibocsátás legalább 200,000 frtra szól.

12. §.*

Záloglevelek tőzsdei árjegyzése csak úgy rendelhető el, ha a törvény által a záloglevelek biztosítására rendelt alap legalább 200,000 frtot tesz.

* E §. első bekezdését a tőzsdetanács 1906. május 30-án a következőleg egészítette ki: „... továbbá, ha a kibocsátó intézetnek, a záloglevelek biztosítására rendelt törvényszerű alap betudásával, legalább 3 millió korona vagyona van és ha részvénytársasági kibocsátásoknál a társaság részvényei is jegyeztetnek a tőzsde árjegyző-lapjában.”

A lajstromozás iránti kérvényhez hiteles alakban csatolandó az a közgyűlési határozat, mely a záloglevelek biztosítási alapjának összegét megállapítja.

13. §.

A tőzsdetanács oly okokból, melyek valamely értékpapír tőzsdei árjegyzését a közérdek vagy közforgalom szempontjából kívánatossá nem teszik, az árjegyzés beszüntetését határozhatja el. Ebbeli határozatát a tőzsdetanács indokolni nem tartozik.

II.

A lajstromozó-illetékek és árjegyző-díjak.

14. §.

A tőzsde hivatalos árjegyző-lapjában jegyzett minden értékpapír után a tőzsde, saját pénztára javára, rendszerint lajstromozó-illetéket és évi árjegyző-díjat szed.

15. §.

A lajstromozó-illeték az értékpapír árjegyzésének engedélyezése alkalmával egyszer-mindenkorra rovatik ki s a vonatkozó határozat kézbesítésétől számított nyolc nap alatt fizetendő. A lajstromozó-illeték befizetése előtt a tőzsdei árjegyzés helyt nem foghat.

Az évi árjegyző-díj az előző év december hó 15-ik napjáig fizetendő be. Ha az árjegyzés évközben rendeltetik el, az évi árjegyző-díj hányada azon hónaptól kezdve számítandó, melyben az árjegyzés elrendeltetett.

16. §.

Lajstromozó-illeték fizetésétől csupán a magyar vagy osztrák állam által kibocsátott állampapírok mentesek.

17. §.

Árjegyző-díj fizetésétől mentesek:

1. A magyar vagy osztrák állam által kibocsátott állampapírok.

2. Az egyes vasutak államosítása következtében az állam által elvállalt adósságok címletei (részvények és elsőbbségi kötvények), és egyáltalában az állam által kibocsátásuk után átvett kölcsönök, az átvételt követő évtől kezdve.

3. A „Sorsjegyek“ rovata alatt jegyzett értékpapírok.

4. Idegen államkölcsönök, amennyiben az illető államokban létező tőzsdéken a magyar állampapírok ebben a mentességben részesülnek.

5. A Budapesti Giro- és Pénztár-Egylet Részvénytársaság részvényei, addig, míg az a tőzsdetanácssal kötött egyezmény alapján a tőzsdéi ügyletek leszámolását ellátja.

18. §.

Közhasznú célokra kibocsátott kölcsönkötvényeknél a tőzsdetanács lajstromozó-illeték és évi árjegyző-díj beszédésétől eltekinthet.

19. §.

A lajstromozó-illeték és az árjegyző-díj kiszabásánál a következő díjjegyzék szolgál alapul:

I. Bankok, takarékpénztárak és biztosítótársaságok részvényeinél:

a befizetett részvénytőke után

500,000 frtig lajstromozó-illeték 500 frt, árjegyző-díj 200 frt;

500,000—1 millió frtig lajstromozó-illeték 800 frt, árjegyző-díj 300 frt.

Minden további megkezdett millió forint után a lajstromozó-illeték 200 frttal, az árjegyző-díj 50 frttal emelkedik, úgy hogy az 1 millió forint után járó 800 forintnyi lajstromozó-illetékhez, illetőleg a 300 frtnyi árjegyző-díjhoz a 200 frt, illetőleg az 50 frt többszöröse hozzászámíttatik, de a lajstromozó-illeték 2500 frtot, az árjegyző-díj pedig 1000 frtot meg nem haladhat.

II. Iparvállalatok részvényeinél:

a befizetett részvénytőke után

500,000 frtig lajstromozó-illeték 500 frt, árjegyző-díj 200 frt;

500,000—1 millió frtig lajstromozó-illeték 800 frt, árjegyző-díj 300 frt.

Minden további megkezdett millió forint után a lajstromozó-illeték 200 frttal, az árjegyző-díj 50 frttal emelkedik, úgy hogy az 1 millió forint után járó 800 frtnyi lajstromozó-illetékhez, illetőleg a 300 frtnyi árjegyző-díjhoz a 200 frt, illetőleg az 50 frt többszöröse hozzászámíttatik, de a lajstromozó-illeték 2000 frtot, az árjegyző-díj pedig 600 frtot meg nem haladhat.

III. Közlekedési vállalatok részvényeinél:

a befizetett részvénytőke után

2 millió forintig lajstromozó illeték 500 frt, árjegyző-díj 200 frt.

Minden további megkezdett millió forint után a lajstromozó-illeték 100 frttal, az árjegyző-díj 50 frttal emelkedik, úgy hogy a 2 millió forint után járó 500 frtnyi lajstromozó-illetékhez, illetőleg a 200 frtnyi árjegyző-díjhoz a 100 frt, illetőleg az 50 frt többszöröse hozzászámíttatik, de a lajstromozó-illeték 2000 frtot, az árjegyző-díj pedig 500 frtot meg nem haladhat.

IV. Elsőbbségi kötvényeknél:

a kibocsátás névértéke szerint

1 millió forintig lajstromozó-illeték 500 frt, árjegyző-díj 200 frt.

Minden további megkezdett millió forint után a lajstromozó-illeték 100 frttal, az árjegyző-díj 25 frttal emelkedik, úgy hogy az egy millió forint után járó 500 frtnyi lajstromozó-illetékhez, illetőleg a 200 frtnyi árjegyző-díjhoz a 100 frt, illetőleg a 25 frt többszöröse hozzászámíttatik, de a lajstromozó-illeték 1500 frtot, az árjegyző-díj pedig 400 frtot meg nem haladhat.

V. Zálogleveleknél és kölcsönkötvényeknél:

a lajstromozó-illeték különbség nélkül 500 frt.

Az árjegyző-díj az utolsó évi vagyommérleg szerint forgalomban levő záloglevelek és kölcsönkötvények névértéke után $\frac{1}{25}^0/00$ -et tesz, azonban 250 forintnál alacsonyabb nem lehet s 5000 frtot meg nem haladhat.

Ha valamely intézetnek különféle záloglevelei s kölcsönkötvényei jegyeztetnek, az árjegyző-díj kiszabásánál a forgalomban levő záloglevelek és kölcsönkötvények összesített névértéke szolgál alapul.

VI. Sorsjegyeknél:

A kibocsátás névértéke szerint a lajstromozó-illeték minden millió forint után 500 frt, de 5000 frtot meg nem haladhat.

20. §.

Idegen államkölcsönöknél a lajstromozó-illetéket a tőzsde tanács esetről esetre állapítja meg.

21. §.

Ha részvénytársaságoknál az eredetileg meghatározott alaptőke teljes befizetése a lajstromozás elrendelése után történik, a lajstromozó-illeték a későbbi befizetés összege után a fentebbi díjjegyzék szerint újból kirovandó. Az évi árjegyző-díj a teljesen befizetett alaptőke után szintén a fentebbi díjjegyzék szerint fizetendő.

Ugyanez áll az alaptőke későbbi felemelése esetén is.

22. §.

Már tőzsdeileg jegyzett kölcsönkötvények conversiójánál a lajstromozó-illeték legalacsonyabb tétele rovandó ki akkor, ha a convertálandó kötvények annak idején lajstromozó-illetékkel már meg lettek róva.

Ugyanez áll részvénytársaságok egyesülése esetében, ha valamelyik részvénytársaság lajstromozó-illetéket már fizetett.

HUSZONHARMADIK FÜGGELÉK

A perrendnovella

(1881: LIX. t.-c. a polgári törvénykezési rendtartásról
szóló 1868: LIV. t.-c. módosítása tárgyában)

(Életbelépett 1882. év január hó 1-én)

94. §.

Az 1870: II. t.-c. által visszaállított budapesti árú- és értéktőzsde, valamint a vidéki termény- és gabona-csarnokok külön bíróságainak hatásköréhez utaltatnak:

a) a tőzsdén, vagy a gabona-csarnokban kötött minden kereskedelmi ügyletből felmerült peres kérdés, habár az ügylet csak az egyik szerződő félre nézve képez is kereskedelmi ügyletet;

b) a kereskedők között kereskedelmi ügyletekből felmerült peres kérdések, ha a felek magukat ezen kivételes bíróságnak, akár az ügylet kötése alkalmával, akár később írásban kifejezetten alávetették; vagy ha az ügylet tőzsdei jogosított ügynök közvetítése mellett jött létre, s a felek a közvetítő ügynök által kézbesített és a tőzsdebirósági kikötést

tartalmazó tőzsdeügynöki (alkuszi) kötjegyet kifogás nélkül elfogadták;

c) a közkereseti társaságok tagjai, betéti társaságok beltagjai vagy alkalmi egyesülések (1875: XXXVII. t.-c. 62. §.) tagjai között a társasági, illetőleg egyesülési viszonyból felmerülő peres kérdések, ha a felek magukat ezen kivételes bíróságnak akár az ügylet megkötése alkalmával, akár később írásban kifejezetten alávetették;

d) egyfelől kereskedők, másfelől nem kereskedők között létrejött olyan ügyletből felmerült peres kérdések, amely ügylet az 1875: XXXVII. t.-c. 258. 1., 2. és 3. pontjai, valamint ugyanazon törvény 259. §. 1., 3., 6. és 7. pontjai értelmében, habár csupán az egyik szerződő félre nézve is kereskedelmi ügyletet képez, ha a felek magukat ezen kivételes bíróságnak akár az ügylet kötése alkalmával, akár később, írásban kifejezetten alávetették;

e) egyfelől a közraktári vállalat, másfelől a közraktári jegy (árújegy és zálogjegy) birtokosa között, a közraktári ügyletből felmerült peres kérdések, ha ezen kivételes bíróságok illetősége a vállalatnak közzétett üzleti szabályaiban (1875. évi XXXVII. t.-c. 436. §.) kikötve van.

A jelen törvény életbeléptetése előtt kötött jogügyletekből felmerülő peres kérdésekben ezen kivételes bíróságok hatásköre a jelenben érvényben levő szabályok szerint döntendő el akkor, ha az eljárás a jelen törvény életbeléptetésétől számított hat hónap alatt tétetik folyamatba.

Ezen kivételes bíróságok hivatalos ügykezelési nyelve a magyar.

95. §.

Azon ügyekben, melyek a polgári bíróság által már érdemileg elintéztettek vagy előtte még folyamatban vannak, az előző szakaszban említett bíróságok nem járhatnak el.

Ezen külön bíróságok hatásköre alá tartozó ügyekben a felek magukat ügyvéd vagy megbízott által képviseltethetik; a bíróság azonban, amennyiben a képviselővel megtartott tárgyalás után az ügy eldöntése végett szükségesnek látja, a feleket személyes megjelenésre idézheti és a tényállás tisztába hozatala végett, hozzájuk kérdéseket intézhet.

A bírói illetőség vagy érdekelttség elleni kifogás az említett külön bíróságok előtt az első tárgyalásnak, s ha az hivatalból halasztatik el, a kitűzött újabb tárgyalás kezdetén teendő meg; mire a felek a bíróság által figyelmeztetendők.

Ha a bíróság a kifogásnak helyt adott: felperes a végzés kihirdetésétől vagy kézbesítésétől számított 3 nap alatt felfolyamodással élhet.

96. §.

Az előző szakaszban megnevezett bíróságok ítéletei ellen felfolyamodásnak van helye a következő alaki sérelmek miatt:

a) ha a bíróság olyan ügyben ítelt, amelyre nézve a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, nemkülönben ha az illetékességi kifogás elvetésével vagy alperes meg nem jelenése esetében makacsságból, a 94. §. szerint illetősége alá nem tartozó ügyben hozott ítéletet;

b) ha meg nem jelenése folytán lett ügyvesztessé azon fél, ki éppen nem vagy nem szabályszerűen idéztetett;

c) ha valamelyik fél törvényes képviselőjének mellőzésével indított pert vagy idéztetett perbe, s a hiba utólag helyre nem hozatott;

d) ha valamelyik fél nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el s a hiány nem pótoltatott;

e) ha az eljárás során emelt érdekeltségi kifogás dacára, birói cselekvénybe, melynek az ügy eldöntésére lényeges befolyása van, vagy pedig az ítélet hozatalába, érdekelt bíró foly be;

f) ha a bíróság az ítélet hozatalánál nem volt szabályszerűen alakítva;

g) ha az ítélet a kérelmen túl terjeszkedik.

Ha felfolyamodás adatik be, a feltétlenül marasztaló ítélet alapján biztosítási végrehajtásnak van helye.

A kir. tábla végzése ellen további felfolyamodásnak csak akkor van helye, ha az ítélet mesemmisített.

A felfolyamodások az ítélet kihirdetésétől vagy kézbesítésétől számított 3 nap alatt adandók be és soronkívül intézendők el.

97. §.

A 94. §-ban említett bíróságok előtt a tárgyalási határnapnak vagy a felfolyamodási határidőnek vétklen elmulasztása esetében igazolásnak van helye.

Az igazolási kérvény az akadály megszűntétől számított 3 nap alatt, legkésőbbben azonban a mulasztott határidő vagy határnaptól számított 3 hó alatt, a 94. §-ban említett bírósághoz adandó be, mely a felett véglegesen határoz.

Az igazolási kérvény mindaddig, míg az igazolásnak hely nem adatik, a meghozott ítélet végrehajtására halasztó hatállyal nem bír.

A 96. §. *c)* és *d)* pontjának eseteiben az ítélet megsemmisítése, a jogerőre emelkedés napjától számítandó három év alatt, az 50. §. értelmében a rendes polgári bíró előtt indítandó per útján is követelhető.

Perújításnak helye nincs. Az 1868: LIV. t.-c. 321. és a jelen törvény 73. §§-ai eseteiben azonban a pervesztes fél a rendes polgári bíróság előtt indítandó per útján a tőzsdebíró-ság ítéletének megsemmisítését és teljes kártérítést követelhet.

98. §.

A biztosítás és a kielégítési végrehajtás elrendelése iránti kérvény a 94. §-ban említett bíróságokhoz adandó be, s innét felszerelve a biztosítási vagy a kielégítési végrehajtás elrendelése végett, azon kir. törvényszékhez teendő át, amelynek területén az ítélet hozatott. Ezen kir. törvényszék az általa elrendelendő biztosítás, vagy kielégítési végrehajtás foganatosítása végett, szükség esetében az e végből illetékes helyi bíróságot keresi meg.

99. §.

A bírák és bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló 1871: VIII. t.-c., a 94. §-ban említett bíróságok bíráira is kiterjesztetik, olyan módon, hogy ezen bíróságok elnökeire és bíráira nézve, az elsőfokú fegyelmi hatóságot a kir. tábla fegyelmi bírósága gyakorolja.

HUSZONNEGYEDIK FÜGGELÉK

A budapesti árú- és értéktőzsde választott bíróságának eljárási szabályai

(Érvényben voltak 1897—1908. április 15-ig. Az új eljárási szabályokat lásd a 25. függelékben)

1. §.

A kereset akár írásban, akár szóval előterjeszthető.

2. §.

Az írásbeli kereset kellő számú felszerelt példányban a tőzsde titkári hivatalában nyújtandó be.

A keresetlevél első példányához azon okirat, mely a tőzsdei választott bíróság illetékességének alapjául szolgál, eredetben melléklendő.

3. §.

A szóbeli kereset a titkári hivatalban terjesztendő elő, mely arról jegyzőkönyvet vesz fel.

4. §.

A keresetre tárgyalási határnapot a jogügyi titkár tűz ki.

A tárgyalási határnap akkép tűzendő ki, hogy a határnap és az idéző végzés valószínű vétele közt a feleknek a megjelenésre, illetve képviselő rendelésére elegendő idejük maradjon.

5. §.

A keresetlevél első példánya, illetve az eredeti jegyzőkönyv a periratokhoz csatolandó.

A keresetlevélre vagy a jegyzőkönyv másolatára vezetett idéző végzésben a felek utasítandók, hogy a bíróság előtt bizonyos napon és órában a kereset tárgyalására, bizonyítékaikkal ellátva, személyesen vagy kellőleg igazolt meghatalmazottaik által jelenjenek meg, mert különben a kereset alapján fog ítélet hozatni.

6. §.

Az idéző végzést a bíróság nevében a jogügyi titkár bocsátja ki.

Az idéző végzés kézbesítése a polgári perrendtartás szabályai szerint történik.

Ügygondnok kirendelésének az 1868 : LIV. t.-c. 268. §-ában felsorolt esetekben van helye.

7. §.

A tárgyalási határnapon mindenekelőtt megalakul a választott bíróság, mely egy elnökből és négy bíróból áll.

A bíróság megalakulása akkép történik, hogy úgy felperes, mint alperes, a tőzsdei tanácsosok sorából két-két bírót választ.

Pertársak a bíróválasztás jogát közösen gyakorolják. Amennyiben megegyezésre nem jutnának, a 10. §. alkalmazandó.

8. §.

A peres feleknek jogukban áll választott bíráikat a tárgyalási határnap előtt is megválasztani, s azokat a titkári hivatal útján a tárgyaláshoz meghívatni.

9. §.

Ha a választott bírák valamelyike ezen tisztet nem vállalná el, vagy a megjelenésben akadályozva volna, az illető peres fél tartozik a jelenlevő tőzsdei tanácsosok közül azonnal más bírót választani.

10. §.

Ha valamelyik peres fél nem választaná meg bíráit, az ellenfél kérelme folytán részére a tőzsdei tanács elnöke, illetve alelnöke, vagy ezek helyettese nevez ki bírakat.

11. §.

A meg nem jelent fél részére a 10. §. értelmében nevezetnek ki bírák.

12. §.

A választott bírák maguk választják meg a tőzsdei tanács tagjai sorából a bíróság elnökét.

Ha az elnök személyére nézve megegyezésre nem jutnának, azt a tőzsdei tanács elnöke, illetőleg alelnöke, vagy ezek helyettese nevezi ki.

13. §.

Egy választott bíró sem vehet részt oly peres ügyekben :

- a) melyekben a saját személyénél fogva érdekelve van ;
- b) melyek által neje vagy jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli rokonai, avagy olyan személyek vannak érdekelve, kik vele negyediziglen oldalrokonságban vagy másodiziglen sógorságban, továbbá fogadott szülei vagy fogadott gyermeki, végre gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak ;
- c) melyekben mint tanú, szakértő, képviselő vagy közbenjáró működött ;
- d) az olyan felek ügyeiben, kiknek valamelyikével ellenséges vagy peres viszonyban áll.

14. §.

A bíróság megalakulásáról a jogügyi titkár jegyzőkönyvet vesz fel, melyet a peres felek is aláírnak.

15. §.

A bíróság megalakulása után kezdetét veszi a tárgyalás. Mindenekelőtt a bíróság elnöke figyelmezteti a peres feleket a választott bíróság tagjai érdekeltsége s a bíróság illetékessége és hatásköre elleni kifogás megtételére. (1881. évi LIX. t.-c. 95. §.)

Ha a bírák valamelyikének érdekeltsége ellen emelt kifogást a bíróság alaposnak találja, az illető fél más bírót tartozik választani.

16. §.

A tárgyalás nyilvános és szóbeli. Írásbeli beadványok, a 27. §. esetének kivételével, figyelembe nem vétetnek.

17. §.

A bíróság tagjai a felekhez a tényállás tisztába hozatala végett kérdéseket intézhetnek. (1881: LIX. t.-c. 95. §.)

A bíróság, amennyiben a felek képviselőivel megtartott tárgyalás után az ügy eldöntése végett szükségesnek találja, a feleket személyes megjelenésre idézheti. (1881: LIX. t.-c. 95. §.)

18. §.

Kellő előadási képesség hiánya vagy illetlen magaviselet miatt a személyesen megjelent fél képviselő rendelkezésére utasítható.

19. §.

A tárgyalásról a jogügyi titkár feljegyzéseket vezet, s azokat a tárgyalás befejezte után szabályszerű jegyzőkönyvbe foglalja.

Ezen jegyzőkönyv a felek előterjesztéseit tömör előadásban, továbbá a hozott bírói határozatot indokaival együtt, illetőleg a bíróság előtt kötött egyezséget tartalmazza.

E jegyzőkönyvet a miniszteri tőzsdebiztos, a választott bíróság elnöke vagy ennek távollétében egyik választott bíró, s végre a jegyzőkönyvvezető jogügyi titkár írja alá.

20. §.

Ha alperes szabályszerű megidézése dacára a kítűzött tárgyalási határnapon a megszabott órán túl még egy óra

alatt sem jelenne meg, a keresetben felhozott tények és állítások — amennyiben magának felperesnek, esetleg a bíróság által még bekívánható bizonyítékai által meg nem cáfoltatnak — valóknak tartandók, s alperes a felperesi kérelemhez képest meg nem jelenés indokából marasztalandó.

21. §.

Ha ellenben felperes nem jelent meg és alperes védelmét előterjeszti, a védelemre felhozott ténykörülmenyek, amennyiben a keresethez mellékelt bizonyítékok által meg nem cáfoltatnak, szintén valóknak tartandók, s ha ezek a kereseti jogot megerősítenek, felperes keresetével elutasítandó.

22. §.

A bíróság alperes meg nem jelenése esetében hivatalból vizsgálja meg illetékességét és hatáskörét.

23. §.

Ha a tárgyalásra egyik fél sem jelent meg, a per megszüntnek tekintetik.

24. §.

A bíróság illetékessége vagy hatásköre ellen emelt kifogás előzetesen, s az ügy érdemétől elválasztva tárgyalandó.

25. §.

A birói illetékesség és hatáskör kérdése fölött a bíróság indokolt végzéssel határoz.

26. §.

Ha a bíróság illetékességét vagy hatáskörét megállapítja, a peres feleket nyomban a per érdemleges tárgyalására utasítja. Közmegegyezéssel azonban a felek az érdemleges tárgyalást a beadandó felfolyamodás végérvényes elintézéséig felfüggeszthetik.

27. §.

Nagyobb fontosságú vagy bonyolult természetű perekben a bíróság a feleket, kérelmük folytán, vagy anélkül is, írásbeli

eljárásra utasíthatja, számadási perekben pedig elrendelheti, hogy a számozkodást a felek a jogügyi titkár előtt ejtsék meg.

28. §.

Az írásbeli eljárásnál (27. §.) alperest két, felperest egy perirat illeti meg. Ezek benyújtásának határidejét a bíróság a körülményekhez képest állapítja meg.

29. §.

Ha a bíróság a feleket a titkár előtti tárgyalásra utasította (27. §.), ez azokat maga elé idézi, s előterjesztéseiket, hivatkozással bizonyítékaikra, jegyzőkönyvbe foglalja, melyet azután a bírósághoz bemutat.

A peres feleknek azonban ilyenkor is jogukban áll, a számadás vitás tételeire nézve előterjesztéseiket a bíróság előtt ismételni.

30. §.

A bíróság a felek által felhozott bizonyítékokat szabadon mérlegeli s a perrend szabályaihoz kötve nincsen.

31. §.

A tanukihallgatást a bíróság a felek jelenlétében eszközli, kik a tanukhoz kérdéseket csupán a bíróság útján intézhetnek.

A bíróság elnöke kihallgatás előtt figyelmezteti a tanut, hogy vallomását az igazsághoz híven tegye meg, s hogy azt esetleg esküvel kellend megerősítenie.

32. §.

A bíróság belátása szerint határozza meg, vajjon a tanú vallomásának eskütétel nélkül is bizonyító erőt tulajdonít-e?

Ha a bíróság a tanú meghiteltetését határozza el, vallomása írásba foglalandó, s az eskü letétele után a tanú által aláírandó.

33. §.

Nem helyben lakó tanú kihallgatása az illetékes bíróság útján történik.

Ha azonban a bizonyító fél ily tanúnak a választott bíróság elé állításáról saját költségén gondoskodni kész, a kihallgatást a választott bíróság foganatosítja.

34. §.

Szakértők meghallgatását és birói szemlét a bíróság a felek kérelme nélkül is elrendelhet.

A feleknek szabadságukban áll egy közös szakértő ki-nevezésében megegyezniök, különben mindegyik fél záros határidő alatt egy-egy szakértőt nevez, kik a maguk részéről egy harmadik szakértőt a szakértő bizottság elnökéül választanak. Ha ennek személyére nézve a felek szakértői közt megegyezés létre nem jönne, a bíróság nevezi ki a szakértő bizottság elnökét.

Azon fél részére, ki választási jogával a kitűzött határidő alatt nem él, szintén a bíróság nevez ki szakértőt.

35. §.

A bíróság a felek előterjesztése alapján utasítást ad a szakértő bizottságnak eljárása tekintetében, és megállapítja a kérdéseket, melyekre nézve annak szakértői véleményt kell adnia.

36. §.

A per eldöntésénél fontossággal bíró piaci vagy tőzsdei árakat a bíróság hivatalból puhatolja ki.

37. §.

A tárgyalás és a bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság a peres felek közt az egyezséget megkísérli.

Ha az egyezség létrejön, a bíróság azt, mint birói egyezséget, nyomban kihirdeti.

Ha az egyezség nem sikerül, a bíróság ítéletet hoz, s azt indokaival együtt a felek előtt azonnal kihirdeti.

38. §.

Fontosabb ügyekben, melyeknél az ítélethozatal hosszabb tanácskozást igényel, a bíróság az ítélet kihirdetésére külön határnapot tűzhet ki.

A felek meg nem jelenése e határnapon az ítélet kihirdetését nem akadályozza; ily esetben az ítélet a meg nem jelent félnek írásban kézbesítendő.

39. §.

Ha a bíróság az ítéletet nyomban a tárgyalás befejezése után szóval hirdeti ki, elégségés a lényegesebb indokok felemlítése.

40. §.

A marasztaló ítéletben kiszabandó az az idő, mely alatt a kirótt kötelezettség teljesítendő.

Ez a határidő, ha a marasztalt fél helyben lakik, rendszerint három napot, különben pedig nyolc napot tesz.

Ha a késedelem veszélye valószínűvé tétetik, rövidebb teljesítési határidő is állapítható meg.

41. §.

Ha a marasztalt fél valamely munka, foglalkozás vagy szállítás teljesítésére köteleztetik, a bíróság a körülményekhez képest a rendesnél hosszabb teljesítési határidőt is rendelhet.

42. §.

Képviselési díjak és költségek csak akkor állapíttatnak meg, ha a feleket ügyvédek, illetve ezeknek törvényszerű, igazolt helyettesei képviselik, s ezek költségeik megállapítását kérik.

43. §.

Az ügyvédi díjak és költségek, amennyiben az ítélet azokat kölcsönösen meg nem szünteti, a pervesztes fél, s minden esetben az ügyvéd saját fele ellenében is megállapítandók.

44. §.

Az ítéletben kiszabandó a tőzsdei illeték is, mely a tőzsde pénztárának fizetendő.

45. §.

A bíróság az ítéletben, melyben a székhelyén lakó valamely fél részére esküt ítélt meg, egyúttal kitézi az eskületétel határnapját.

Ezen a határnapon a bíróság a letételre késznek nyilatkozó eskütevőtől az esküt, annak szentségére és a hamis eskü következményeire való figyelmeztetés után, kiveszi.

Az eskületételről jegyzőkönyv veendő fel, mely a letétel esküt szóról-szóra tartalmazza, s melyet az eskütevő is aláír.

46. §.

Ha az a fél, kinek részére eskü ítéltetett meg, az eskületételi határnapon meg nem jelen, vagy az esküt letenni vonakodik, az eskü le nem tettnek tekintendő s e körülmény a periratoknál feljegyzendő.

47. §.

Nem helyben lakó fél részére megítélt eskü kivétele végett az illetékes bíróság hivatalból keresendő meg.

48. §.

Mindegyik peres félnek jogában áll, a megállapított tőzsdei díj és a szükséges bélyegek beszolgáltatása mellett, az ítéletről és indokairól, vagy a bíróság előtt kötött egyezségről hiteles kiadványt venni ki. E kiadvány aláírása a 19. §. értelmében történik.

Az ítélet jogerejűségét a jogügyi titkár a kiadványon aláírásával igazolja.

49. §.

A kielégítési végrehajtás iránti kérvényhez az ítélet vagy birói egyezés hiteles kiadványa s annak bélyegtelen másolata melléklendő; ez utóbbit a jogügyi titkár hivatalból hitelesíti. (1881 : LX. t.-c. 6. §. utolsóelőtti bekezdése.)

HUSZONÖTÖDIK FÜGGELEK

A budapesti árú- és értéktőzsde választott bíróságának eljárási szabályai

(Életbeléptek 1908. április 15-én)

1. §.

A kereset akár írásban, akár szóval előterjeszthető.

2. §.

Az írásbeli kereset kellő számú felszerelt példányban a tőzsde titkári hivatalában nyújtandó be.

A keresetlevél első példányához azon okirat, mely a tőzsdei választott bíróság illetékességének alapjául szolgál, eredetben melléklendő.

3. §.

A szóbeli kereset a titkári hivatalban terjesztendő elő, mely arról jegyzőkönyvet vesz fel.

4. §.

A keresetre tárgyalási határnapot a jogügyi titkár tűz ki.

A tárgyalási határnap akkép tűzendő ki, hogy a határnap és az idéző végzés valószínű vétele közt a feleknek a megjelenésre, illetve képviselő rendelésére elegendő idejük maradjon.

5. §.

A keresetlevél első példánya, illetve az eredeti jegyzőkönyv a periratokhoz csatolandó.

A keresetlevélre vagy a jegyzőkönyv másolatára vezetett idéző végzésben a felek utasítandók, hogy a bíróság előtt bizonyos napon és órában a kereset tárgyalására, bizonyítékaikkal ellátva, személyesen vagy kellőleg igazolt meghatalmazottjaik által jelenjenek meg, mert különben a kereset alapján fog ítélet hozatni.

6. §.

Az idéző végzést a bíróság nevében a jogügyi titkár bocsátja ki.

Az idéző végzés kézbesítése a polgári perrendtartás szabályai szerint történik.

Ügygondnok kirendelésének az 1868: LIV. t.-c. 268. §-ában felsorolt esetekben van helye.

7. §.

A tárgyalási határnapon megalakul a választott bíróság.

A választott bíróság vagy háromtagú vagy öttagú tanácsból áll.

A háromtagú tanács az elnökből és két bíróból, az öttagú tanács az elnökből és négy bíróból alakul.

8. §.

Háromtagú tanács alakul:

1. oly perekben, amelyeknek kizárólagos tárgya 2500 koronát meg nem haladó pénzkövetelés;

2. tekintet nélkül a per tárgyára:

a) oly perekben, amelyekben a bíróság valamelyik peres fél meg nem jelenése alapján hoz ítéletet (19. és 20. §§-ok);

b) ha a felek a bíróság előtt egyezséget kötnek.

Az előbb fel nem sorolt esetekben öttagú tanács alakul.

A felek azonban megegyezhetnek abban, hogy háromtagú tanács helyett öttagú vagy öttagú tanács helyett háromtagú tanács alakuljon.

9. §.

A választott bíróság alakulása szempontjából a keresetben (2. és 3. §§-ok) előterjesztett kérelem irányadó.

Ennélfogva, ha a per folyamában felperes keresetét felemeli, vagy leszállítja, vagy akkép módosítja, hogy az egyáltalában nem, vagy nem kizárólag pénzkövetelésre irányul, úgyszintén, ha alperes viszontkeresetét támaszt vagy a bíróság több pernek közös tárgyalás és eldöntés végett egyesítését rendeli el, ezek a körülmények a bíróság alakulását nem érintik.

10. §.

A per tárgyát képező pénzkövetelés mennyiségének megállapításánál a főkövetelés mellett követelt összegek közül a kamat és a per költsége nem számít.

Ha egy vagy több személy ugyanabba a keresetbe egy vagy több személy ellen több követelést foglal össze, az egyes követeléseket az érték meghatározása szempontjából össze kell számítani.

Ha valamely követelést csak részben perelnek be, a követelésnek be nem perelt része figyelembe nem vétetik.

11. §.

A bíróság alakulása akkép történik, hogy mind a felperes, mind az alperes a tőzsdetanácsosok közül háromtagú tanács alakulása esetében egy-egy bírót, öttagú tanács alakulása esetében pedig két-két bírót választ.

Pertársak a bíróválasztás jogát közös megegyezéssel gyakorolják. A megjelent pertársak választása a meg nem jelentekre nézve is hatályos.

A peres felek a tárgyalási határnap előtt is megválaszthatják bíráikat s azokat a tőzsde titkári hivatala útján a tárgyaláshoz meghívathatják.

A bíróság elnökét a bírák a tőzsdetanácsosok közül választják.

Ha a megválasztott bírák valamelyike a bíráskodást nem vállalja el vagy a megjelenésben akadályozva van, az illető

peres fél köteles a jelenlevő tőzsdetanácsosok közül azonnal más bírót választani.

A fél részére, aki a tárgyaláson nem jelenik meg vagy ha megjelent, nem választ bírót, úgyszintén ha a pertársak a választandó személyre nézve meg nem egyeznek, a tőzsdetanács elnöke, illetőleg helyettese nevezi ki a bírót. Ugyanő nevezi ki a bíróság elnökét, ha a választott bírák az elnök személyére nézve nem jutnak megegyezésre.

12. §.

Egy választott bíró sem vehet részt oly peres ügyekben:

- a) melyekben a saját személyénél fogva érdekelve van;
- b) melyek által neje vagy jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli rokonai avagy olyan személyek vannak érdekelve, kik vele negyediziglen oldalrokonságban vagy másodiziglen sógor-ságban, továbbá fogadott szülei vagy fogadott gyermeki, végre gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak;

c) melyekben mint tanú, szakértő, képviselő vagy közbenjáró működött;

d) az olyan felek ügyeiben, kiknek valamelyikével ellenséges vagy peres viszonyban áll.

13. §.

A bíróság megalakulásáról a jogügyi titkár jegyzőkönyvet vesz fel, melyet a peres felek is aláírnak.

14. §.

A bíróság megalakulása után kezdetét veszi a tárgyalás. Mindenekelőtt a bíróság elnöke figyelmezteti a peres feleket a választott bíróság tagjai érdekeltsege s a bíróság illetékessége és hatásköre elleni kifogás megtételére. (1881. évi LIX. t.-c. 95. §.)

Ha a bírák valamelyikének érdekeltsege ellen emelt kifogást a bíróság alaposnak találja, az illető fél más bírót tartozik választani.

15. §.

A tárgyalás nyilvános és szóbeli.

Írásbeli beadványok, a 26. §. esetének kivételével, figyelembe nem vétetnek.

16. §.

A bíróság tagjai a felekhez a tényállás tisztába hozatala végett kérdéseket intézhetnek. (1881 : LIX. t.-c. 95. §.)

A bíróság, amennyiben a felek képviselőivel megtartott tárgyalás után az ügy eldöntése végett szükségesnek találja, a feleket személyes megjelenésre idézheti. (1881 : LIX. t.-c. 95. §.)

17. §.

Kellő előadási képesség hiánya vagy illetlen magaviselet miatt a személyesen megjelent fél képviselő rendelésére utasítható.

18. §.

A tárgyalásról a jogügyi titkár feljegyzéseket vezet s azokat a tárgyalás befejezte után szabályszerű jegyzőkönyvbe foglalja.

Ezen jegyzőkönyv a felek előterjesztéseit tömör előadásban, továbbá a hozott birói határozatot indokaival együtt, illetőleg a bíróság előtt kötött egyezséget tartalmazza.

E jegyzőkönyvet a választott bíróság elnöke vagy távollétében egyik választott bíró, továbbá a jegyzőkönyvvezető jogügyi titkár írja alá.

19. §.

Ha alperes, szabályszerű megidéztetése dacára, a kitűzött tárgyalási határnapon a megszabott órán túl még egy óra alatt sem jelenne meg, a keresetben felhozott tények és állítások — amennyiben magának felperesnek esetleg a bíróság által még bekivánható bizonyítékai által meg nem cáfoltatnak — valóknak tartandók s alperes a felperesi kérelemhez képest meg nem jelenés indokából marasztalandó.

20. §.

Ha ellenben felperes nem jelent meg és alperes védelmét előterjeszti, a védelemre felhozott ténykörülmények, amennyiben a keresethez mellékelt bizonyítékok által meg nem cáfoltatnak, szintén valóknak tartandók, s ha ezek a kereseti jogot megerősítenek, felperes keresetével elutasítandó.

21. §.

A bíróság alperes meg nem jelenése esetében hivatalból vizsgálja meg illetékességét és hatáskörét.

22. §.

Ha a tárgyalásra egyik fél sem jelent meg, a per megszüntnek tekintetik.

23. §.

A bíróság illetékessége vagy hatásköre ellen emelt kifogás előzetesen s az ügy érdemétől elválasztva tárgyalandó.

24. §.

A birói illetékesség és hatáskör kérdése fölött a bíróság indokolt végzéssel határoz.

25. §.

Ha a bíróság illetékességét vagy hatáskörét megállapítja, a peres feleket nyomban a per érdemleges tárgyalására utasítja.

Közmegegyezéssel azonban a felek az érdemleges tárgyalást a beadandó felfolyamodás végérvényes elintézéséig felfüggeszthetik.

26. §.

Nagyobb fontosságú vagy bonyolult természetű perekben a bíróság a feleket, kérelmük folytán vagy anélkül is, írásbeli eljárásra utasíthatja, számadási perekben pedig elrendelheti, hogy a számozkodást a felek a jogügyi titkár előtt ejtsék meg.

27. §.

Az írásbeli eljárásnál (26. §.) alperest két, felperest egy perirat illeti meg. Ezek benyújtásának határidejét a bíróság a körülményekhez képest állapítja meg.

28. §.

Ha a bíróság a feleket a titkár előtti tárgyalásra utasította (26. §.), ez azokat maga elé idézi s előterjesztéseiket,

hivatkozással bizonyítékaikra, jegyzőkönyvbe foglalja, melyet azután a bírósághoz bemutat.

A peres feleknek azonban ilyenkor is jogukban áll, a számadás vitás tételeire nézve előterjesztéseiket a bíróság előtt ismételni.

29. §.

A bíróság a felek által felhozott bizonyítékokat szabadon mérlegeli s a perrend szabályaihoz kötve nincsen.

30. §.

A tanuhallgatást a bíróság a felek jelenlétében eszközli, kik a tanukhoz kérdéseket csupán a bíróság útján intézhetnek.

A bíróság elnöke kihallgatás előtt figyelmezteti a tanut, hogy vallomását az igazsághoz híven tegye meg s hogy azt esetleg esküvel kellend megerősítenie.

31. §.

A bíróság belátása szerint határozza meg, vajjon a tanú vallomásának eskütétel nélkül is bizonyító erőt tulajdonít-e?

Ha a bíróság a tanú meghiteltetését határozza el, vallomása írásba foglalandó s az eskü letétele után a tanú által aláírandó.

32. §.

Nem helyben lakó tanú kihallgatása az illetékes bíróság útján történik.

Ha azonban a bizonyító fél ily tanúnak a választott bíróság elé állításáról saját költségén gondoskodni kész, a kihallgatást a választott bíróság fogantositja.

33. §.

Szakértők meghallgatását és birói szemlét a bíróság a felek kérelme nélkül is elrendelhet.

A feleknek szabadságukban áll egy közös szakértő kinevezésében megegyezniök, különben mindegyik fél záros határidő alatt egy-egy szakértőt nevez, kik a maguk részéről egy harmadik szakértőt a szakértő bizottság elnökéül választanak. Ha ennek személyére nézve a felek szakértői közt megegyezés létre nem jönne, a bíróság nevezi ki a szakértő bizottság elnökét.

Azon fél részére, ki választási jogával a kitűzött határidő alatt nem él, szintén a bíróság nevez ki szakértőt.

34. §.

A bíróság a felek előterjesztései alapján utasítást ad a szakértőbizottságnak eljárása tekintetében és megállapítja a kérdéseket, melyekre nézve annak szakértői véleményt kell adnia.

35. §.

A per eldöntésénél fontossággal bíró piaci vagy tőzsdei árakat a bíróság hivatalból puhatolja ki.

36. §.

A tárgyalás és a bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság a peres felek közt az egyezséget megkísérli.

Ha az egyezés létrejön, a bíróság azt mint bírói egyezséget nyomban kihirdeti.

Ha az egyezés nem sikerül, a bíróság ítéletet hoz s azt indokaival együtt a felek előtt azonnal kihirdeti.

37. §.

Fontosabb ügyekben, melyeknél az ítélethozatal hosszabb tanácskozást igényel, a bíróság az ítélet kihirdetésére külön határnapot tűzhet ki.

A felek meg nem jelenése e határnapon az ítélet kihirdetését nem akadályozza; ily esetben az ítélet a meg nem jelent félnek írásban kézbesítendő.

38. §.

Ha a bíróság az ítéletet nyomban a tárgyalás befejezése után szóval hirdeti ki, elégséges a lényegesebb indokok fel-
említése.

39. §.

A marasztaló ítéletben kiszabandó az az idő, mely alatt a kirótt kötelezettség teljesítendő.

Ez a határidő, ha a marasztalt fél helyben lakik, rendszerint három napot, különben pedig nyolc napot tesz.

Ha a késedelem veszélye valószínűvé tétetik, rövidebb teljesítési határidő is állapítható meg.

40. §.

Ha a marasztalt fél valamely munka, foglalkozás vagy szállítás teljesítésére köteleztetik, a bíróság a körülményekhez képest a rendesnél hosszabb teljesítési határidőt is rendelhet.

41. §.

Képviselési díjak és költségek csak akkor állapíthatnak meg, ha a feleket ügyvédek, illetve ezeknek törvényszerű, igazolt helyettesei képviselik s ezek költségeik megállapítását kérik.

42. §.

Az ügyvédi díjak és költségek, amennyiben az ítélet azokat kölcsönösen meg nem szünteti, a pervesztes fél s minden esetben az ügyvéd saját fele ellenében is megállapítandók.

43. §.

Az ítéletben kiszabandó a tőzsdei illeték is, mely a tőzsde pénztárának fizetendő.

44. §.

A bíróság az ítéletben, melyben a székhelyén lakó valamely fél részére esküt ítélt meg, egyúttal kitűzi az eskületétel határnapját.

Ezen a határnapon a bíróság a letételre késznek nyilatkozó eskütevőtől az esküt, annak szentségére és a hamis eskü következményeire való figyelmeztetés után, kiveszi.

Az eskületételről jegyzőkönyv veendő fel, mely a letett esküt szóról szóra tartalmazza s melyet az eskütevő is aláír.

45. §.

Ha az a fél, kinek részére eskü ítéltetett meg, az eskületelési határnapon meg nem jelen vagy az esküt letenni vonakodik, az eskü le nem tettnek tekintendő s e körülmény a periratoknál feljegyzendő.

46. §.

Nem helyben lakó fél részére megítélt eskü kivétele végett az illetékes bíróság hivatalból keresendő meg.

47. §.

Midegyik peres félnek jogában áll, a megállapított tőzsdei díj és a szükséges bélyegek beszolgáltatása mellett, az ítéletről és indokairól vagy a bíróság előtt kötött egyezségről hiteles kiadványt venni ki. E kiadvány aláírása a 18. §. értelmében történik.

Az ítélet jegerejűségét a jogügyi titkár a kiadványon aláírásával igazolja.

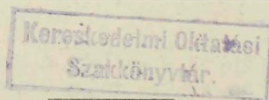
48. §.

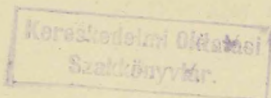
A kielégítés végrehajtás iránti kérvényhez az ítélet vagy bírói egyezség hiteles kiadványa s annak bélyegtelen másolata melléklendő; ez utóbbit a jogügyi titkár hivatalból hitelesíti. (1881: LX. t.-c. 6. §. utolsóelőtti bekezdése.)

49. §.

Ezek az eljárási szabályok 1908. évi április hó 15. napján lépnek életbe.

Az ezt a napot megelőzőleg beadott keresetekkel folyamatba tett perekben azonban háromtagú tanács csak a felek beleegyezésével alakulhat.

HUSZONHATODIK FÜGGELÉK

A tőzsdei szakértő-bizottság eljárási szabályai

(Életbeléptek 1896. január 1-én)

1. §.

A tőzsdei forgalom tárgyát képező kereskedelmi árúk és termények szakértői megbirálását végzik:

I. peren kívül a budapesti árú- és értéktőzsde tanácsa kebeléből a jelen szabályzat 2. és 3. §-ai értelmében alakuló tőzsdei szakértő-bizottság;

II. peres eljárásban a budapesti tőzsdei választott bíróság, mely eljárási szabályai 12—18. §-ai értelmében alakul meg, s végre

III. hatóságok részére a tőzsdetanács szakmabeli tagjaiból alakuló bizottság a tanács elnöke, egyik alelnöke, vagy ezek helyettesének elnöklete alatt.

Ez utóbbi bizottság vidékiek és külföldiek egyoldalú kérelmére is ad szakértői véleményt a beküldött árumustrákról.

2. §.

A szakértő-bizottság megalakulása akkép történik, hogy úgy eladó, mint vevő a tőzsdetanács tagjai sorából két-két szakértőt választ. A választott szakértők maguk választják meg a bizottság elnökét.

Nem lehet szakértő az a tőzsdetanácsos, kinek személye tekintetében a tőzsdebiróság eljárási szabályainak 19. §-ában felsorolt érdekeltségi esetek forognak fenn.

3. §.

A felek jogosítva vannak öttagú bizottság helyett háromtagú bizottság iránt állapotodni meg. Ez esetben mindegyik fél egy-egy szakértőt választ.

4. §.

A szakértő-bizottság a bemutatott árumustrákat csak a vevő által megnevezett hiányokra nézve vizsgálja meg és rendszerint csak az árú szerződészerű vagy szerződésellenes minősége fölött mond véleményyt.

5. §.

A felek közös kérelmére a szakértő-bizottság megállapítja az eladási mustra szerinti vagy a szerződésileg kikötött minőség és a szállított árú minősége között esetleg mutatkozó különbségért az eladó által a vevőnek nyújtandó értékeveseblet összegét.

6. §.

A szakértő-bizottság a vizsgálatokat, ünnep- és vasárnapokat kivéve, naponként déli 12 órától délutáni $\frac{1}{2}$ 2 óráig a tőzsdetanács helyiségeiben foganatosítja.

7. §.

Helyszini vizsgálatnak van helye:

I. ha az árú minősége, az árú neménél fogva, mustrák alapján behatóan nem bírálható meg;

II. ha a kifogás oly hiányra vonatkozik, mely csak az árú tömegén észlelhető és bírálható meg.

8. §.

A szakértő-bizottság véleménye mindkét félre nézve kötelező.

9. §.

A szakértői eljárással egybekötött s a bizottság által a tőzsdei pénztár javára megállapítandó díjak és költségek, valamint a jegyzőkönyvért járó felvételi díj és bélyegilletékek az árú szerződéseszerű minősége esetén vevőt, annak szerződésellenes minősége esetén eladót, s végre minőségi értékkevesblet megállapítása esetén mindkét félt egyaránt terhelik.

A 9. §-t a tőzsdetanács 1903 január 31-én az 1903. február 1-étől kezdve létrejött ügyletekre terjedő hatállyal következőleg módosította :

9. §.

A szakértői eljárással egybekötött s a bizottság által a tőzsdei pénztár javára megállapítandó díjak és költségek, valamint a jegyzőkönyvért járó felvételi díj és bélyegilletékek az árú szerződéseszerű minősége esetében a vevőt, annak szerződésellenes minősége vagy értékkevesblet megállapítása esetében pedig az eladót terhelik.

10. §.

A felmerült fekbér, kamatok, mustravonási és egyéb költségek iránti követeléseket csak peres úton lehet érvényesíteni.

11. §.

Megjelenési költségeket és képviseleti díjakat a szakértő-bizottság nem állapít meg.

12. §.

A szakértői vizsgálatról a tőzsdei titkár jegyzőkönyvet vesz fel.

13. §.

A szakértői vélemény nyomban a megejtett vizsgálat után szóbelileg kihirdetendő és a felek kívánságára, a kiadványi díj lefizetése ellenében írásban is kiadandó.

14. §.

A felek a szakértői vizsgálatra rendszerint közös megegyezés folytán jelennek meg.

Hivatalos felhívásnak van helye a következő esetekben:

I. ha az egyik fél, ki tőzsdei tag vagy látogató, az ellenfél felhívása dacára vonakodik megjelenni;

II. ha a megjelenési nap távollét vagy más körülmény folytán közös megegyezéssel meghatározható nem volt;

III. ha maguk a felek hivatalos mustravételt kérelmeztek, vagy ha az az áruüzleti szokások alapján hivatalból fogantositott.

15. §.

Meg nem jelenés esetében a szakértő-bizottság a vizsgálatot nem fogantositja és az a tőzsdei választott bíróság előtt kereset útján kérelmezendő.

16. §.

A vizsgálat céljából a felek a kifogásolt árúból közös egyetértéssel vont mustrákat, az esetleges eladási mustrával együtt mutatják be a bizottságnak.

Ezen mustrák azonossága vizsgálat előtt a felek által határozottan megállapítandó.

17. §.

Hivatalos mustravételnek van helye:

1. ha azt maguk a felek kérelmezik;

2. a tőzsdei áruüzleti szokások értelmében, ha a felek valamelyike a közös mustravételt megtagadja.

18. §.*

A hivatalos mustravétel iránti kérelem folytán, mely szóbelileg is előterjeszthető, annak fogantositására a tőzsdei titkári hivatal szakértő közeget küld ki.

* *Jegyzet:* A hivatalos mustravételi eljárásról szóló szabályzatot lásd a 318. oldalon.

19. §.

A hivatalos mustravételnél a felek (eladó és vevő) jelen lehetnek, de a hivatalos eljárásba nem avatkozhatnak.

A vevőnek azonban jogában áll megjelölni az árúnak azt a részét, melyen minőségi hiányt észlelt.

20. §.

Mustravétel előtt tartozik a kiküldött tőzsdei tisztviselő az előmutatott árú azonosságát megállapítani, mely célra a felek kötelesek neki a kellő bizonyítékokat, ugymint: feladási vevényeket, szállítóleveleket, raktári jegyeket stb., rendelkezésre bocsátani.

21. §.

A tőzsde titkári hivatala a hozzá beérkezett árumustrákról jegyzéket vezet, mely a mustra beérkezési számát, napját, a feladás helyét, a feladó, esetleg az érdekelt felek nevét, az árú nemének megjelölését s az elintézés módját tartalmazza.

22. §.

A tőzsdei titkári hivatal nála letett árumustrákat 30 napig tartja őrizetben, kivéve, ha a letevő fél a vizsgálatra későbbi időpontot jelentett be.

Peres eljárásban letett vagy beküldött mustrák őrzési ideje 1 évre terjed.

Ha a megszabott idő alatt a megvizsgálás nem kérelmeztetett, vagy pedig a felek a mustrák felett nem rendelkeztek, a mustrák további hivatalos őrzése megszűnik.

23. §.

A vizsgálat alá nem került közös mustrák csak a felek közös elismervénye ellenében adhatók vissza.

24. §.

Már megvizsgált árumustrák, ha azokat a felek azonnal el nem vitetnék, csak 24 óráig tartatnak a felek rendelkezésére.

25. §.

A felek kívánságára az eladási mustrák vizsgálat után, a tőzsde hivatalos pecsétjével lezárva, a vevőnek ismét visszaadandók vagy hivatalos őrizetbe veendőek.

26. §.

Az érdekelt felek jogosítva vannak a tőzsdei szakértői eljárásban magukat állandó meghatalmazottakkal képviseltetni. E célra a titkári hivatalnál kellően kiállított meghatalmazások teendők le, melyeknek érvénye az írásban történt visszavonásig tart.

Szabályzat a hivatalos mustravételi eljárásról.

(Életbelépett 1913. augusztus 1-én.)

1. §.

Aki a tőzsde titkári hivatala útján akar mustrát vétetni, e célból írásbeli kérelmet tartozik a tőzsdetanács elé terjeszteni.

Több féllal szemben közös kérvényben hivatalos mustravételt kérni nem lehet.

2. §.

A mustravételi eljárás díja a kérelmező által fedezendő kocsiköltségeken felül:

a) zsákolt árúnál	
két waggonrakományig	20 korona
öt " "	30 "
minden további waggonrakományért	3 "
b) ömlesztett (rinfusa) árúnál	
1000 métermázsáig	30 korona
3000 " "	40 "
5000 " "	50 "
minden további megkezdett 1000 méterm.	5 "
c) uszályban fekvő árúnál az uszály egy vagy több kamarájának megmintázásáért a díj	
	40 "

Ha az árú, amelyből hivatalos mustrát kell venni, két vagy több pályaudvaron, hajóállomáson, magánraktárban vagy a közraktárak két vagy több telepén fekszik, az esetben az *a)* és *b)* pont alatt meghatározott díjak nem az összmenyiség után, hanem külön-külön az egyes helyeken lévő mennyiségek után számíttatnak.

3. §.

Ha a mustravételt kérő fél vagy megbízottja a tőzsdei titkárral közösen megállapított időben és helyen meg nem jelenik, a mustravétel nem foganatosítható.

4. §.

A mustravétel díjai a kérelem előterjesztése alkalmával fizetendőek be a tőzsde pénztárába és csak az esetben térítetnek vissza, ha a mustravételt a titkári hivatal mulasztása miatt nem lehetett foganatosítani.

HUSZONHETEDIK FÜGGELÉK

Különféle statisztikai adatok

I.

Évi átlagos gabonaárak az 1867—1911. években.

Egy-egy métermázsa évenkénti átlagára koronában, a budapesti tőzsde árjegyzései alapján.

Év	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
1867.	25.32	19.50	16.06	14.40	15.—
1868.	20.90	16.40	12.84	13.56	10.72
1869.	17.86	14.54	12.04	13.26	9.20
1870.	20.98	14.36	12.58	16.—	12.60
1871.	24.36	15.70	12.60	14.92	15.60
1872.	26.64	16.52	13.64	12.50	15.84
1873.	29.52	21.38	16.06	13.28	15.64
1874.	26.16	20.70	16.12	17.06	17.40
1875.	19.44	15.48	12.26	15.34	11.36
1876.	21.94	16.76	12.88	16.48	11.14
1877.	24.50	18.12	14.16	14.34	13.54
1878.	19.92	13.50	13.06	12.22	12.44
1879.	21.70	14.52	12.38	12.06	11.54
1880.	24.88	19.90	14.10	13.88	14.64
1881.	25.46	19.28	14.—	13.86	12.46
1882.	22.44	15.82	13.93	14.42	14.58
1883.	20.24	14.98	14.37	13.16	12.82
1884.	18.22	15.18	14.—	13.84	12.89
1885.	16.78	13.70	12.36	13.30	11.60
1886.	16.78	12.82	12.07	12.80	11.26
1887.	16.43	12.29	11.81	11.72	11.57
1888.	14.88	11.11	11.15	10.75	11.97
1889.	16.01	12.92	12.25	12.45	9.63
1890.	16.52	14.60	13.12	14.93	11.15
1891.	20.21	17.42	13.21	13.21	12.57
1892.	18.21	15.86	11.24	11.66	9.88
1893.	15.95	12.56	11.63	13.21	9.79

Év	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
1894.	14.11	10.62	11.85	13.04	10.41
1895.	13.71	11.54	11.38	12.70	11.54
1896.	14.59	12.58	9.06	12.16	7.98
1897.	20.69	14.76	10.46	12.34	8.35
1898.	23.47	16.71	12.55	13.23	10.77
1899.	18.27	14.—	12.11	11.32	9.92
1900.	15.08	13.24	11.49	10.66	11.02
1901.	15.62	14.14	12.30	13.64	10.60
1902.	16.74	13.74	11.47	13.70	10.94
1903.	15.65	12.90	11.46	11.84	12.06
1904.	18.54	13.96	13.—	12.72	12.47
1905.	17.83	13.89	14.88	13.82	15.75
1906.	15.65	12.86	13.50	15.64	13.50
1907.	20.11	17.10	14.45	16.07	12.39
1908.	24.02	19.99	15.—	16.44	14.48
1909.	28.86	19.85	16.10	17.29	15.29
1910.	23.38	15.94	13.60	16.05	11.80
1911.	23.82	18.25	17.07	18.91	14.88

II. A tőzsde árúüzleti leszámoló hivatalának

A leszámolásra került árú-

É v	Buza	Rozs	Árpa	Zab
1884.	4.327,000	23,500	500	340,000
1885.	4.419,000	40,400	—	663,000
1886.	2.426,000	10,000	—	393,000
1887.	3.702,000	4,500	—	704,000
1888.	4.844,000	7,000	400	1.008,000
1889.	7.990,000	1,500	—	693,000
1890.	5.608,000	1,000	3,000	936,000
1891.	4.782,000	10,000	—	2.013,000
1892.	5.576,000	69,000	23,000	1.417,000
1893.	5.260,000	317,500	—	1.118,000
1894.	5.862,000	672,000	9,000	1.341,000
1895.	8.039,000	1.250,000	84,000	996,000
1896.	5.928,000	984,500	29,500	673,000
1897.	11.926,000	2.255,500	29,000	1.429,000
1898.	40.814,000	3.935,000	66,000	3.888,000
1899.	50.177,000	4.129,000	—	3.811,000
1900.	35.908,000	4.711,000	—	4.094,000
1901.	35.616,000	5.198,000	—	3.398,000
1902.	27.380,000	3.522,000	—	3.622,000
1903.	23.686,000	3.029,000	—	5.222,000
1904.	17.012,000	3.133,000	—	4.418,000
1905.	33.360,000	4.464,000	—	6.554,000
1906.	30.008,000	4.586,000	—	8.788,000
1907.	35.465,000	6.734,000	—	12.400,000
1908.	31.578,000	5.551,000	—	6.808,000
1909.	37.364,000	6.392,000	—	6.392,000
1910.	46.482,000	7.107,000	—	8.326,000
1911.	56.026,000	14.200,000	—	20.002,000
1912.	64.494,000	16.116,000	—	18.120,000
1913.	43.868,000	8.584,000	—	14.126,000
Összesen	689.927,000	107.037,400	248,000	143.693,000

forgalmi kimutatása az 1884—1913. évekről.

mennyiség kitesz métermázsákban.

Tengeri	Repce	Szilva	Szilvaíz
3.205,000	195,000	30,000	5,600
2.878,000	118,000	42,700	3,700
2.711,000	141,500	112,400	6,400
2.497,000	88,500	64,600	1,600
4.041,000	120,000	95,300	13,600
4.186,000	148,500	149,400	19,600
4.581,000	393,000	231,900	20,600
4.892,000	362,500	164,100	16,400
5.228,000	312,500	121,000	26,000
7.997,000	310,000	164,300	19,700
5.609,000	260,500	99,300	11,100
5.140,000	273,000	69,300	5,700
5.403,000	206,000	24,500	1,600
6.001,000	583,000	29,400	14,200
22.158,000	169,000	8,000	6,400
19.689,000	185,000	—	7,600
14.826,000	139,000	—	—
21.350,000	82,000	—	800
16.368,000	222,000	—	—
14.972,000	151,000	—	—
12.144,000	56,000	—	—
11.040,000	62,000	—	—
17.578,000	55,000	—	—
17.382,000	136,000	—	—
12.958,000	72,000	—	—
12.018,000	89,000	—	—
17.898,000	67,000	—	—
32.394,000	111,000	—	—
35.626,000	9,000	—	—
29.958,000	25,000	—	—
372.728,000	5.142,000	1.406,300	180,800

III.

A budapesti tőzsdén jegyzett értékcímletek száma az 1864—1913. években.

Év	Részvények																Összesen	Az összes címletekből a nem magyar kibocsátások száma
	I. Államadósság	II. Más közkölcsönök	III. Záloglevelek	IV. Elsőbbségi kötvények	V. Bankok	VI. Takarékpénztárak	VII. Biztosító-társaságok	VIII. Gőzmalomok	IX. Bányák és fűtőgyárak	X. Vasművek és gépgyárak	XI. Könyvnyomdák	XII. Különléle vállalatok	XIII. Közlekedési vállalatok	XIV. Sorsjegyek	XV. Pénzjegyek	XVI. Váltók		
1864.	—	—	3	1	1	2	2	3	3	2	—	2	6	—	11	8	44	—
1865.	—	—	3	1	2	3	3	5	3	2	—	2	6	—	11	9	50	—
1866.	—	—	3	4	2	3	3	5	3	2	—	3	7	—	11	8	54	—
1867.	—	—	3	3	4	3	4	10	1	1	—	6	5	—	11	8	59	—
1868.	1	—	3	4	7	2	4	15	3	2	—	9	7	—	9	8	74	—
1869.	1	—	4	6	12	6	6	16	5	5	2	18	14	—	4	8	107	—
1870.	14	—	4	9	17	11	7	17	7	6	3	18	17	—	4	7	141	7
1871.	16	1	4	12	21	11	7	16	8	4	3	17	13	—	5	7	145	8
1872.	16	1	8	10	34	13	8	14	9	4	2	18	13	—	5	7	162	8
1873.	19	1	10	11	31	13	9	14	9	4	3	15	14	—	5	8	166	9
1874.	25	1	9	12	24	12	7	12	8	5	3	13	13	—	5	7	156	11
1875.	26	1	10	14	25	13	7	9	6	5	3	12	13	—	5	7	155	11
1876.	25	1	10	14	23	12	6	9	6	4	3	11	12	—	7	14	157	11
1877.	29	1	9	17	17	7	4	8	5	4	3	9	16	1	7	10	147	19
1878.	28	2	9	18	17	7	4	8	3	5	3	8	16	1	7	10	146	17
1879.	29	3	11	17	21	7	5	9	4	5	3	9	15	1	7	10	155	25
1880.	31	3	17	24	19	8	4	9	5	5	3	9	18	4	8	10	177	25
1881.	36	3	16	26	20	7	6	8	5	5	3	10	18	4	8	10	185	32
1882.	36	3	15	26	19	7	6	8	6	5	3	11	18	4	8	10	185	32
1883.	38	3	15	28	18	5	6	8	6	5	3	11	19	6	9	10	190	33
1884.	36	3	18	30	18	5	6	8	4	5	3	11	19	8	9	10	193	36
1885.	36	3	19	28	16	5	6	8	4	3	3	12	24	9	9	10	195	36
1886.	36	4	24	28	15	5	6	8	4	3	3	13	25	10	9	10	204	40

Év	R é s z v é n y e k																Összesen	Az összes címletekből a nem magyar kibocsátások száma
	I. Államadósság	II. Más közkecsönök	III. Záloglevelek	IV. Elsőbbségi kötvények	V. Bankok	VI. Takarékpénztárak	VII. Biztosító-társaságok	VIII. Gőzmalomok	IX. Bányák és téglagyárak	X. Vasművek és gépgyárak	XI. Könyvnyomdák	XII. Különféle vállalatok	XIII. Közlekedési vállalatok	XIV. Sorsjegyek	XV. Pénznemek	XVI. Váltók		
1887.	36	4	30	31	17	5	6	8	4	3	4	13	26	10	9	10	216	41
1888.	36	4	32	36	17	5	6	9	5	4	4	14	27	10	9	10	228	41
1889.	33	4	35	36	17	5	7	9	5	4	4	17	29	10	9	10	234	41
1890.	37	5	40	29	19	5	7	8	6	5	4	16	26	16	9	10	242	45
1891.	36	2	41	29	20	5	8	8	6	5	4	18	28	14	9	10	243	43
1892.	35	2	44	29	21	6	8	9	11	5	4	18	33	14	11	9	259	41
1893.	32	2	55	26	23	7	7	9	15	7	6	23	30	14	11	9	276	41
1894.	31	2	57	26	24	10	7	9	20	8	6	34	34	14	13	8	303	47
1895.	31	2	60	24	24	9	8	8	19	10	7	37	36	14	13	8	310	47
1896.	30	2	62	24	21	9	8	8	21	9	7	41	33	16	12	8	311	45
1897.	30	4	63	25	21	8	8	8	20	9	6	38	33	16	12	8	309	45
1898.	31	3	67	22	21	8	8	8	19	10	5	39	31	16	12	8	308	46
1899.	32	3	71	21	22	8	8	8	19	11	5	39	36	16	12	8	319	47
1900.	32	3	73	22	21	8	7	8	19	12	5	38	36	19	12	8	323	49
1901.	30	3	76	22	21	8	7	7	17	12	4	35	29	21	12	8	312	50
1902.	27	3	82	21	22	8	7	7	16	12	4	32	29	21	12	8	311	51
1903.	27	3	94	21	21	8	7	7	15	12	4	33	31	21	12	9	325	52
1904.	26	3	95	21	21	9	7	8	15	12	5	31	28	22	12	9	324	51
1905.	26	3	100	23	23	10	7	8	15	12	6	32	28	20	12	9	334	53
1906.	27	3	107	23	23	9	7	8	15	12	6	29	29	20	12	9	339	54
1907.	27	3	111	23	23	9	7	8	15	12	6	37	29	20	12	9	351	55
1908.	26	3	112	23	23	10	7	8	15	12	6	35	28	20	12	9	349	56
1909.	26	3	114	25	22	10	7	8	16	13	6	36	29	18	12	9	354	54
1910.	28	4	120	26	27	15	10	8	17	13	6	37	31	18	12	9	381	54
1911.	29	5	126	26	31	13	11	10	19	13	6	45	31	17	12	9	403	53
1912.	29	7	129	26	31	13	9	10	19	13	6	43	29	17	13	9	403	55
1913.	35	7	136	26	34	12	9	10	19	12	6	44	30	17	13	9	419	58

IV.

A magyar részvénytársaságok által kibocsátott és a budapesti tőzsdén 1913. évben jegyzett értékpapírok névértékének összeállítása.

I. Bankok részvényei.

	Részvénytőke korona
Általános iparbank részvénytársaság	4.000,000
Első magyar iparbank	10.000,200
Erdélyrészi takarékp. záloglevélint. r.-t. Medgyes	3.500,000
Budapesti giro- és pénztáregylet	1.500,000
Hazai bank-részvénytársaság	40.000,000
Hermes magyar ált. váltóüzleti részv.-társ.	5.000,000
Központi kereskedelmi és iparbank r.-t.	8.000,000
Magyar agrár- és járadékbank részv.-társ.	32.000,000
Magyar általános hitelbank	80.000,000
Magyar általános ingatlanbank részv.-társ.	2.000,000
Magyar bank és kereskedelmi részv.-társ.	60.000,000
Magyar érték- és iparbank részvénytársaság	7.500,000
Magyar fakereskedők hitelintézete r.-t.	6.000,000
Magyar jelzáloghitelbank	48.000,000
Magyar kereskedelmi hitelbank részv.-társ.	8.000,000
Magyar kir. szab. osztálysorsjáték r.-t.	3.600,000
Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank	50.000,000
Magyar takarékpénztárak közp. jelzálogbankja	20.000,000
Magyar telepítő és parcellázó bank r.-t.	5.000,000
„Mercur“ váltóüzleti részvénytársaság	10.000,000
Nemzeti pénzváltó részvénytársaság	2.000,000
Országos iparbank részvénytársaság	5.000,000
Pesti magyar kereskedelmi bank	65.000,000
	<hr/>
	476.100,200

II. Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi takarékpénztár	16.000,000
Budai általános takarékpénztár részv.-társ.	3.000,000
Budapest III. ker. takarékpénztár	1.000,000
Nemzeti takarékpénztár és bank részv.-társ.	10.000,000

	Részvénytőke korona
Budapest-Lipótvárosi takarékpénztár r.-t.	8.000,000
Budapesti takarékp. és orsz. zálogkölcson r.-t. . .	20.000,000
Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár . . .	15.000,000
Kőbányai takarékpénztár részvénytársaság	2.000,000
Magyar általános takarékpénztár	32.000,000
Magyar országos központi takarékpénztár	18.150,000
Országos magyar vasutas takarékpénztár	3.000,000
Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület	20.000,000
	<hr/>
	148.150,000

III. Biztosító társaságok részvényei.

Első magyar általános biztosító-társaság	8.000,000
„Foncière“ pesti biztosító-intézet	4.000,000
Hazai általános biztosító r.-t. elsőbbs. részv. . .	1.000,000
Magyar-Francia biztosító részvénytársaság	5.000,000
Magyar jég- és viszontbiztosító részv.-társ. . . .	3.000,000
„Nemzeti“ balesetbiztosító részvénytársaság . . .	2.000,000
Pannonia viszontbiztosító-intézet	1.920,000
	<hr/>
	24.920,000

IV. Gőzmalmok részvényei.

Borsod-Miskolci és Debreceni István gőzm. r.-t. . .	5.200,000
Concordia gőzmalom részvénytársaság	2.000,000
Első budapesti gőzmalmi részvénytársaság	6.500,000
Erzsébet gőzmalom-társaság	2.700,000
Hungária egyesült gőzmalmok részv.-társ.	3.250,000
Lujza gőzmalom részvénytársaság	2.800,000
Pesti hengermalom-társaság	2.400,000
Pesti molnárok és sütők gőzmalom részv.-társ. . .	1.800,000
Pesti Victoria gőzmalom	3.600,000
	<hr/>
	30.250,000

V. Bányák és téglagyárak részvényei.

Beocsini cementgyári Unio részvénytársaság . . .	8.800,000
Budapest-szentlőrinci téglagyár	640,000
Egyesült tégl- és cementgyár r.-t. törzsrészvény .	1.000,000

	Részvénytőke korona
Egyesült tégl- és cementgyár elsőbbs. részvény	4.000,000
Északmagy. egyesült kőszénbánya és iparvállalat	4.000,000
Esztergom-szászvári kőszénbánya részv.-társ. . .	6.000,000
Felsőmagyarországi bánya- és kohómű r.-t. . . .	3.000,000
„István“ téglagyár részvénytársaság	1.200,000
Kissebesi gránitkőbányák részvénytársaság	1.000,000
Kőbányai gőztéglagyár-társulat Pesten	840,000
Kőszénbánya és téglagyár-társulat Pesten	2.040,000
Magnezit ipar részvénytársaság	3.200,000
Magyar asphalt részvénytársaság	950,000
Magyar általános kőszénbánya részvénytársaság	16.000,000
Magyar keramiai gyár részvénytársaság	3.000,000
Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság . . .	22.000,000
Ujlaki tégl- és mészégető részvénytársaság . .	6.000,000
Urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya r.-t. . .	16.000,000
Walla József cementárúgyár részvénytársaság . .	3.000,000
	<hr/>
	102.670,000

VI. Könyvnyomdák részvényei.

„Athenaeum“ irodalmi és nyomdai részv.-társ. . .	5.000,000
Franklin-társulat	3.052,500
„Könyves Kálmán“ m. műkiadó elsőbbs. részv.	1.500,000
„Pallas“ irodalmi és nyomdai részv.-társ.	1.200,000
Pesti könyvnyomda részvénytársaság	441,000
Révai Testvérek irodalmi intézet részv.-társ. . .	800,000
	<hr/>
	11.993,500

VII. Vasművek és gépgyárak részvényei.

Első magyar gazd. gépgyár r.-t. 1905. évi kib.	1.500,000
Fegyver- és gépgyár részvénytársaság	5.400,000
Ganz és tsa—Danubius gép-, waggon- és hajó- gyár	8.640,000
Ganz-féle villamossági részvénytársaság	12.000,000
Magyar acélárúgyár részvénytársaság	1.000,000
Magyar-belga fémipargyár r.-t. elsőbbs. részv. .	1.600,000
Nadrági vasipar-társulat	1.800,000
Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság	40.000,000
Schlick-Nicholson gép-, waggon- és hajógyár r.-t.	8.000,000

	Részvénytőke korona
Teudloff és Dittrich gépgyár részv.-társ.	660,000
Vasárúgyár részv.-társ. Sopron—Graz	2.600,000
Weitzer I. gép-, waggongyár és vasöntöde r.-t.	5.000,000
	<hr/>
	88.200,000

VIII. Különféle vállalatok részvényei.

„Apolló“ kőolajfinomítógyár részvénytársaság . .	5.000,000
Bárdi József automobil részvénytársaság	1.000,000
Bihar-szilágyi olajipar részvénytársaság	2.000,000
Beszterce-Naszódi faipar részvénytársaság	1.800,000
Brassói cellulose gyár részvénytársaság	2.250,000
Budapesti ált. villamossági részvénytársaság . .	7.000,000
„Danica“ vegyipar részvénytársaság	4.000,000
Egyesült izzólámpa és villamossági részv.-társ.	6.500,000
Első magyar betüöntöde részvénytársaság	600,000
Első magyar gyapjúmosó és bizományi r.-t. . . .	280,000
Első magyar részvényserfőződe	1.800,000
Első pesti spodium- és enyvgyár részv.-társ. . . .	2.160,000
Első temesvári szeszegető és finomító r.-t. . . .	3.500,000
Felten és Guillaume kábel-, sodrony- és sodronyköt.-gy.	2.000,000
Fiumei rizshántoló és rizskeményítőgyár	2.895,000
„Flóra“ első m. stearingyertya és szappangyár részv.-társ.	3.800,000
Gschwindt-féle szeszgyár	1.200,000
Győri szeszgyár és finomító részv.-társ.	1.400,000
Haltenyésztő részvénytársaság	1.200,000
„Hungária“ műtrágya- és kénsavgyár	4.000,000
Hungária nagyszálloda részvénytársaság	1.000,000
Kábelgyár részvénytársaság	3.800,000
Kereskedelmi és szállítási részvénytársaság	1.200,000
„Klotild“ első magyar vegyipar részv.-társ. . . .	10.000,000
Kőbányai polgári serfőző részvénytársaság	5.000,000
Magyar cukoripar részvénytársaság	12.000,000
Magyar fém- és lámpaárúgyár részv.-társ.	2.500,000
Magyar gázizzófény részvénytársaság	1.800,000
Magyar ruggyantaárúgyár részvénytársaság	4.200,000
Magyar textilipar részvénytársaság	12.000,000
Magyar vasúti forgalmi részvénytársaság	8.000,000
Magyar villamossági részvénytársaság	8.000,000

	Részvénytőke korona
Mezőgazdasági ipar részvénytársaság	6.000,000
Nagyszebeni villamosmű részvénytársaság	900,000
Neuschlosz-féle nasici tanningyár és gőzfavágó részvénytársaság	5.000,000
„Phöbus“ villamos vállalatok részv.-társ.	7.500,000
Royal nagyszállóda részvénytársaság	1.200,000
Schwartzner-féle szanatorium részvénytársaság . .	1.200,000
Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság	1.500,000
„Turul“ cipőgyár részvénytársaság	3.000,000
	<hr/>
	150.185,000

IX. Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria magyar kir. tengerhajózási r.-t.	10.000,000
Aradi és csanádi egyes. vasút részvénytársaság törzs részvénye	16.928,000
„Atlantica“ tengerhajózási részvénytársaság . . .	6.000,000
Barcs-pakráci vasút elsőbbségi részvényei	11.088,400
Budapesti közúti vaspályatársaság	51.804,600
Budapesti villamos városi vasút részv.-társ. . . .	24.618,800
Budapest-szentlőrinci h. é. villamos vasút r.-t.	2.905,800
Budapest-ujpest-rákospalotai villamos közúti vasút részvénytársaság	7.817,000
Déldunavidéki helyiérdekű vasutak részvény- társaság	10.379,800
Gölnicvölgyi vasút r.-t. elsőbbségi részvényei .	2.347,000
Kassa-tornai h. é. vasút r.-t. elsőbbs. részv. . .	3.319,600
Körös-belovár-verőce-barcsi h. é. vasút elsőbbségi részvényei	7.470,200
Magyar kir. folyam- és tengerhajózási r.-t. . . .	10.000,000
Magyar helyiérdekű vasutak részvénytársaság . .	16.000,000
Magyar keleti tengerhajózási részv.-társ.	6.000,000
Magyar nyugati vasút	5.481,200
Máramarosi sóvasút elsőbbségi részvényei . . .	1.767,400
Máramarosi sóvasút törzsrészvényei	1.543,400
Miskolci villamossági részvénytársaság	3.387,000
Pécs-barcsi vasút	6.928,400
Részvénytársaság vill. és közl. vállalatok számára	12.000,000
Szentlőrinc-szlatina-nasici h. é. vasút els. részv.	7.138,400
	<hr/>
	224.925,000

X. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

a) Budapesti intézetek kibocsátásai. Részvénnyőke
korona

Belvárosi takarékpénztár r.-t.	5	2.870,000.—
Belvárosi takarékpénztár r.-t.	4 ^{1/2}	61.630,000.—
Belvárosi takarékpénztár r.-t.	4 ^{1/4}	12.920,000.—
Bpesti közúti vaspályatársaság kölcs.- kötv. 38 évre	4 ^{1/2}	17.695,400.—
Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön r.-t.	4 ^{1/2}	6.067,500.—
Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár . . . . . frtban v. kor.	4 ^{1/2}	106.277,000.—
Egyesült budapesti fővárosi takarékp. Ganz és társa vasöntőde és gépgyár r.-t. kölcsönkötvények	4	49.915,600.—
Hazai bank részvénytársaság 65 éves kamatozó kötvények	4 ^{1/2}	2.026,000.—
Kisbirtokosok országos földhitelintézete 34 éves . . . . . frtban v. kor.	4 ^{1/2}	33.786,800.—
Kisbirtokosok országos földhitelintézete 50 ^{1/2} évre	5	} 60.761,400.—
Kisbirtokosok országos földhitelintézete 50 ^{1/2} évre . . . . . frtban v. kor.	5	
Kisbirtokosok országos földhitelintézete 65 ^{1/2} évre kötvények	4 ^{1/2}	126.251,400.—
Kisbirtokosok országos földhitelintézete 65 ^{1/2} évre	4 ^{1/4}	10.918,800.—
Kisbirtokosok országos földhitelintézete 65 ^{1/2} évre	4	11.379,300.—
Magyar agrár- és járadékbank r.-t. szőlőkötvények	4	6.863,200.—
Magyar agrár- és járadékbank r.-t. vasúti járadékkötvény	4	29.698,400.—
Magyar agrár- és járadékbank r.-t. járadékjegy visszafiz. 102 ^{0/0}	4 ^{1/2}	32.720,400.—
Magyar agrár- és járadékb. r.-t. záloglevél	4 ^{1/2}	64.275,000.—
Magyar asphalt r.-t. kölcsönkötvények 30 évre visszafiz. 105 ^{0/0}	5	3.545,000.—
Magyar bank és keresk. r.-t. járadékjegy	5	3.872,000.—
Magyar ált. takarékpénztár r.-t. 50 évre	4	6.963,000.—
” ” ” ” 65 ”	4	13.522,000.—
” ” ” ” 65 évre	4 ^{1/2}	83.970,600.—
A sor.		

		Részvénytőke korona
Magyar-belga fémiparr.-t. kölcs.-kötelezv.		
32 évre	4 ^{1/2}	903,000.—
Magyar földhitelintézet 63 évre	4 ^{1/2}	9.000,000.—
” ” 41 ” . frtban	4	} 327.538,400.—
” ” 50 ”	4	
” ” 63 ”	3 ^{1/2}	
Magyar földhitelintézet szabályozási és talajjavítási . . . . . frtban v. kor.	4	73.719,400.—
Magyar földhitelintézetek orsz. szövetsége kötvény	4 ^{1/2}	3.270,700.—
Magyar földhitelintézetek orsz. szövetsége kötvény	5	741,200.—
Magyar helyi érdekű vasúti kötvények 50 ^{1/2} évre . . . . . frtban	4 ^{1/2}	8.949,000.—
Magyar helyi érdekű vasúti kötvények 50 évre . . . . . frtban	4	1.299.200.—
Magyar helyi érdekű vasúti kötvények 50 évre visszafiz. 105 ^{0/0}	4	20.549,200.—
Magyar jelzáloghitelbank . . . . frtban	4 ^{1/2}	25.777,800.—
” ” 50 évre	4 ^{1/2}	126.861,700.—
” ” . . . . frtban	4	38.919,600.—
” ” 50 évre 1. sor	4	} 23.673,400.—
” ” 50 ”	4	
” ” 65 ”	4	
Magyar jelzáloghitelbank 50 évre 500 frankonként	4	54.523,000.—
Magyar jelzáloghitelbank községi kötvények 50 évre	4 ^{1/2}	103.275,100.—
Magyar jelzáloghitelbank közs. kötvények 50 évre . . . . . frtban	4	5.505,400.—
Magyar jelzáloghitelbank közs. kötvények 50 évre visszafiz. 110 ^{0/0} . . . frtban	4	6.849,000.—
Magyar jelzáloghitelbank községi kötvények 50 évre	4	4.809,000.—
Magyar jelzáloghitelbank közs. kötvények 60 évre 1. és 2. sor. 100 frankonként	3 ^{1/2}	102.802,100.—
Magyar jelzáloghitelbank nyereménykötvények . . . . . frtban	4	} 53.800,000.—
Magyar jelzáloghitelbank osztrák felülbélyegzés	4	
Magyar jelzáloghitelbank 4 ^{0/0} -os nyer.-kötv. nyer.-jegyei	—	—

Részvénytőke
korona

Magyar jelzáloghitelbank 4 ⁰ / ₀ -os nyere- ménykötvény nyereségjegyei osztrák felülb.	—	—
Magyar jelzáloghitelbank nyereség- kötvények 200 korona drb	3	} 8.091,600.—
Magyar jelzáloghitelbank nyereség- kötvények 2000 korona drb	3	
Magyar jelzáloghitelbank conversioná- lis nyereségkötvények 100 koro- nánként	—	47.629,800.—
Magyar jelzáloghitelbank nyereség- kötvények 100 koronánként	—	3.612,200.—
Magyar jelzáloghitelbank 3 ⁰ / ₀ nyereség- kötvények nyereségjegyei	—	—
Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 50 évre A. sor.	4	17.355,600.—
Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 65 évre B. sor.	4	5.588,200.—
Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 65 évre C., C. II., C. III. sor	4 ¹ / ₂	65.634,500.—
Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 65 évre D. sor.	4 ¹ / ₂	9.911,400.—
Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 50 évre E. sor. 100 frankonként	4	9.905,500 fr.
Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank közs. kötvény	4 ¹ / ₂	11.248,800.—
Magyar országos központi takarékpénztár 40 évre . . . . . frtban	4 ¹ / ₂	8.441,000.—
Magyar országos központi takarékpénztár 50 évre	4 ¹ / ₂	88.807,200.—
Magyar országos központi takarékpénztár 50 évre A. B. sor.	4	12.064,700.—
Magyar országos központi takarékpénztár 50 évre C. sor.	4	25.916,200.—
Magyar országos központi takarékpénztár községi és vaúti kötvények	4 ¹ / ₂	6.971,400.—
Magyar takarékp. központi jelzálogbank 6—23. kib.	4 ¹ / ₂	190.799,600.—
Magyar takarékpénztár központi jel- zálogbank	4	16.518,100.—
Magyar takarékpénztár központi jel- zálogbank A. sor.	4 ¹ / ₂	10.519,600.—

		Részvénytőke korona
Magyar takarékp. központi jelzálogbank községi kötelezvény 60 évre	4 ^{1/2}	1.601,400.—
Magyar takarékp. központi jelzálogbank községi kötelezvény	4	5.874,600.—
Magyar takarékp. központi jelzálogbank községi kötvények 70 évre	4 ^{1/2}	19.063,100.—
Magyar takarékp. központi jelzálogbank községi kötvények 70 évre	4	1.734,500.—
Magyar takarékpénztár központi jelzálog- bank községi kötvények 55 évre vf. 103 ^{0/0}	4	3.221,000.—
Magyar vasúti forgalmi r.-t. vasúti köt- vények	5	5.000,000.—
Országos központi hitelszövetkezeti köt- vények	4 ^{1/2}	20.985,700.—
Országos közp. hitelszövetkezeti kötv. Pesti hazai első takarékpénztár községi kötvények	4 ^{1/4}	13.622,000.—
Pesti hazai első takarékp. községi kötv. 65 évre	4 ^{1/2}	80.529,800.—
Pesti hazai első takarékpénztár községi kötvények . . . . . frtban	4	45.710,600.—
Pesti hazai első takarékp. záloglevelek 50 évre	4	37.195,800.—
Pesti hazai első takarékp. záloglevelek " " " " kamat kötv. 65 évre . . . . . 100 frankonként	4 ^{1/2}	31.041,800.—
Pesti hazai első takarékp. záloglevelek " " " " kamat kötv. 65 évre . . . . . 100 frankonként	4	99.736,800.—
Pesti hazai első takarékp. 100 kor. n. é. nyereménykötvények	4	56.677,000.—
Pesti hazai első takarékp. 100 kor. n. é. nyereménykötvények, nyer.-jegyei . .	—	29.665,000.—
Pesti magy. keresk. bank frtban v. kor.	4 ^{1/2}	150.308,200.—
" " " "	4	138.134,600.—
" " " " járadékjegy	4 ^{1/2}	29.792,200.—
" " " " községi kötv. 50 ^{1/2} évre	4 ^{1/2}	33.510,600.—
Pesti magy. keresk. bank községi kötv. visszafiz. 110 ^{0/0} . . . . . frtban	4 ^{1/2}	52.940,200.—
Pesti magy. keresk. bank községi kötv. visszafiz. 105 ^{0/0} . . . . . frtban	4	69.792,800.—
Pesti magy. keresk. bank községi kötv. 60 évre	4	15.178,200.—

Részvénytőke
korona

Pesti magy. keresk. bank községi kötv. 75 évre 100 frankonként	3 ¹ / ₂	19.278.000 fr.
Pesti magy. keresk. bank községi kötv. 75 évre 100 frankonként	4	49.773,000 fr.
Részvénytársaság villamos és közl. váll. szám. kölcsönkötvények	4 ¹ / ₂	4.632,200.—
		1,900.272,600.—
		78.956.500 frank

b) Vidéki intézetek kibocsátásai.

Albina takaré- és hitelintézet . . frtban	5	} 8.228,000.—
” ” ” ” 30 évre	5	
” ” ” ” 40 ”	4 ¹ / ₂	2.312,000.—
Aradi polgári takarékpénztár 40 ” frtban vagy kor.	5	5.085,000.—
Aradi polgári takarékpénztár 40 évre visszafiz. 110 ⁰ / ₀ . . . . . frtban	5	861,200.—
Aradmegyei takarékpénztár	4 ¹ / ₂	4.480,300.—
Brassói ált. takarékpénzt. 40 évre I. kib.	5	2.165,200.—
Brassói általános takarékpénztár 45 évre II. kibocsátás	4 ¹ / ₂	27.463,200.—
Brassói általános takarékpénztár 50 évre III. kibocsátás	4 ² / ₁₀	3.606,000.—
Debreceni első takarékpénztár	4 ¹ / ₂	731,300.—
Erdélyrészi magyar jelzáloghitelbank 40 évre . . . . . frtban	5	2.775.200.—
Erdélyrészi magyar jelzáloghitelbank 40 évre . . . . . frtban	4 ¹ / ₂	565,200.—
Erdélyrészi takarékpénztárak záloglevél- intézete Medgyes 30 évre	5	7.675.000.—
Erdélyrészi takarékpénztárak záloglevél- intézete Medgyes 30 évre II. kib.	4 ¹ / ₂	1.080,000.—
Nagyszzebeni általános tkp. 31 ¹ / ₂ évre visszafiz. 110 ⁰ / ₀ . . . . . frtban	5	} 84.705,400.—
Nagyszzebeni általános tkp. 40 évre vf. 106 ⁰ / ₀ . . . . . frtban	5	
Nagyszzebeni általános tkp. 40 évre III. kib. . . . . frtban v. kor.	5	
Nagyszzebeni ált. tkp. 35 évre IV. kib.	4 ¹ / ₂	
” ” ” 50 ” V. ”	4	

Összegezés.

	1895. évben	1913. évben
	koronákban	
I. Bankok részvényei	143.260,200.—	476.100,200.—
II. Takarékpénztárak részvényei	45.499,200.—	148.150,000.—
III. Biztosító társaságok részvényei	16.200,000.—	24.920,000.—
IV. Gözmalmok részvényei	17.960,000.—	30.250,000.—
V. Bányák és téglagyárak részvényei	56.272,000.—	102.670,000.—
VI. Vasművek és gépgyárak részvényei	44.740,000.—	88.200,000.—
VII. Könyvnyomdák	7.311,000.—	11.993,500.—
VIII. Különféle vállalatok részvényei	79.398,000.—	150.185,000.—
IX. Közlekedési vállalatok részvényei	94.412,200.—	224.925,000.—
X. Záloglevelek és kölcsönkötvények:		
a) bpesti intézetek kibocsátásai	1,260.476,700.—	1,900.272,600.—
b) vidéki intézetek kibocsátásai	75.560,400.—	78.956,500 frank
XI. Elsőbbségi kötvények	42.926,463.76	243.426,688.23
Főösszeg	1,884.016,163.76	3,538.153,188.23 78.956,500 frank

V. A tőzsdebiróság ügyforgalmi

Év	Kereset											
	összesen	érkezett					elintéztetett			fel- terjesztetett		visszavonott
		az 1881 : LIX. t.-c. 94. §-a					ítéltel	az illetékesség leszállításával	bírói egyszé- ssel	a kir. táblához	a kir. Curiahoz	
		a)	b)	c)	d)	e)						
1865.	225	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—
1866.	328	—	—	—	—	—	108	—	—	—	—	—
1867.	765	—	—	—	—	—	334	—	—	—	—	—
1868.	878	—	—	—	—	—	729	—	—	—	—	—
1869.	756	—	—	—	—	—	700	—	—	—	—	—
1870.	605	—	—	—	—	—	465	—	—	—	—	—
1871.	708	—	—	—	—	—	515	—	—	—	—	—
1872.	857	—	—	—	—	—	656	—	—	—	—	—
1873.	1154	—	—	—	—	—	651	—	—	—	—	—
1874.	931	—	—	—	—	—	610	—	—	—	—	—
1875.	857	—	—	—	—	—	469	—	—	—	—	—
1876.	982	—	—	—	—	—	618	—	—	—	—	—
1877.	1046	—	—	—	—	—	632	—	—	—	—	—
1878.	890	—	—	—	—	—	568	—	—	—	—	—
1879.	794	—	—	—	—	—	498	—	—	—	—	—
1880.	819	—	—	—	—	—	525	—	—	—	—	—
1881.	987	—	—	—	—	—	662	—	—	—	—	—
1882.	1127	—	—	—	—	—	727	—	—	—	—	—
1883.	959	—	—	—	—	—	672	—	—	—	—	—
1884.	1128	—	—	—	—	—	704	—	—	—	—	—
1885.	1040	—	—	—	—	—	693	—	—	—	—	—
1886.	1194	—	—	—	—	—	777	—	—	—	—	—
1887.	1095	—	—	—	—	—	719	—	—	—	—	—
1888.	1721	—	—	—	—	—	1129	—	—	—	—	—
1889.	1420	—	—	—	—	—	877	—	—	—	—	—
1890.	1476	—	—	—	—	—	925	—	—	—	—	—
1891.	1813	—	—	—	—	—	1119	—	—	—	—	—
1892.	2233	445	1638	24	120	6	965	41	114	71	12	6
1893.	2328	306	1872	9	135	6	1479	64	87	96	9	8
1894.	2682	367	2029	5	280	1	1755	39	72	82	6	7
1895.	2537	139	2157	8	232	1	1459	57	87	91	9	3

kimutatása 1865-től 1913-ig.

F e l f o l y a m o d á s											Végrehajtás	Óvás	Expertise
hivatalból vissza- utasított	érkezett összesen	a kir. tábla a hozott határozatot				a kir. Curia							
		helybenhagyta	megváltoztatta	feloldotta vagy megsemmisítette	függőben hagyta	az első-	a má- sod-	új határozatot hozott	függőben hagyta				
										biróság határozatát hagyta helyben			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	30	1896-ig a gabonaminőséget megállapító ügyek bennfoglaltak az összes perek számában.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	86	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	413	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	595	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	926	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	876	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	827	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	1402	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	2662	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	159	1288	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	1196	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	1094	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	1148	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	1009	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	1007	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	1018	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	1092	
—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	1073	
—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	852	
—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	1163	
—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	1034	
—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237	1220	
—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194	1204	
—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	320	1677	
—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	258	1356	
—	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	217	1488	
—	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	321	2147	
7	96	46	1	13	11	5	3	—	4	390	3942		
8	121	79	8	3	6	4	3	—	2	476	3640		
5	100	58	9	2	13	—	—	1	5	725	4703		
12	115	49	11	12	19	4	5	—	—	622	3688		

Év	Kereset										fel- terjesztett		
	érkezett					elintéztetett					a kir. táblához	a kir. Curiahoz	visszavonatot
	összesen	az 1881: LIX. t.-c. 94. §-a					ítéttel	az illetékesség leszállításával	bírói egység- gel	a kir. táblához			
		a)	b)	c)	d)	e)							
		pontjának megfelelő											
1896.	2021	102	1655	9	254	1	930	49	139	71	9	8	
1897.	1716	99	1362	9	244	2	889	46	106	90	5	4	
1898.	1708	74	1439	8	185	2	838	34	106	64	3	3	
1899.	1983	94	1653	9	226	1	1024	25	103	65	5	4	
1900.	2023	90	1714	15	202	2	993	33	159	50	5	8	
1901.	1718	78	1377	14	246	3	908	29	154	71	2	4	
1902.	1669	81	1411	21	154	2	836	46	120	44	1	4	
1903.	1547	48	1396	30	73	—	752	31	68	54	3	—	
1904.	1453	49	1242	19	139	4	748	26	78	61	4	—	
1905.	3004	88	2718	21	172	5	1317	36	50	62	5	9	
1906.	2281	103	1953	15	209	1	1273	36	98	59	4	2	
1907.	2539	137	2124	13	264	1	1170	52	107	67	8	4	
1908.	2666	59	2380	21	203	3	1322	89	146	62	5	7	
1909.	2054	93	1777	34	150	—	1192	68	121	90	7	1	
1910.	4022	99	3638	26	255	4	1720	51	105	92	7	1	
1911.	2895	110	2544	22	219	—	1472	46	111	66	8	9	
1912.	4770	166	4263	29	306	6	2266	50	204	88	8	8	
1913.	4498	149	3874	33	437	5	2379	52	211	86	5	8	

Összegezés.

Érkezett:

kereset (1865—1913)	80,902
az 1896. év óta külön iktatott árúminőséget megállapító ügyek (expertisek)	17,871 hozzászámításával 98,773
felfolyamodás (1882—1913)	2,441
végrehajtás (1865—1913)	25,700
óvás (1865—1913)	59,760

F e l f o l y a m o d á s													
hivatalból vissza- utasított	érkezett összesen	a kir. tábla a hozott határozatot					a kir. Curia				Végrehajtás	Óvás	Expertise
		helybenhagyta	megváltoztatta	feloldotta vagy megsemmisítette	függőben hagyta	az első	a má- sod-	új határozatot hozott	függőben hagyta				
						biróság határozatát hagyta helyben							
8	96	52	6	4	9	3	6	—	—	614	384	584	
6	105	56	4	3	27	1	4	—	—	519	2713	690	
2	72	44	6	3	11	1	2	—	—	478	1459	773	
—	74	27	4	9	25	1	4	—	—	591	990	708	
3	66	34	3	—	13	2	3	—	—	600	738	812	
3	80	51	1	3	—	1	1	—	—	545	405	856	
5	54	35	1	3	5	—	1	—	—	420	470	692	
—	57	37	2	—	15	—	2	—	1	304	288	609	
4	69	41	5	3	12	2	2	—	—	302	323	739	
1	77	30	7	—	25	—	5	—	—	579	508	826	
5	70	34	3	4	18	—	3	—	1	590	304	807	
6	85	34	7	10	16	—	6	1	1	616	505	760	
15	89	37	3	4	18	—	5	—	—	634	327	803	
5	103	54	6	3	27	1	5	1	—	510	257	1037	
6	106	46	5	33	8	1	4	—	2	896	212	1290	
5	88	40	5	3	18	1	3	—	4	778	195	1118	
4	108	57	9	4	18	4	2	1	1	1248	251	1423	
4	103	54	7	3	22	3	1	—	1	1285	118	3344	

Összezés.

Elintéztetett :

itélettel (1865—1913)	44,795
az 1896. év óta külön iktatott árúminőséget megállapító ügyek- ben (expertise) a szakértő-bizottság határozatával	17,871
illetékességet leszállító végzéssel (1892—1913)	1,000
birói egyezséggel (1892—1913)	2,546

VI.

**A budapesti tőzsde tagjainak és ügynökeinek
száma az 1865—1913. években.**

É v	Tőzsdetagok száma	Ügynökök száma
1865.	332	—
1866.	456	—
1867.	579	—
1868.	1107	—
1869.	1456	—
1870.	1098	—
1871.	1181	123
1872.	1275	205
1873.	988	123
1874.	959	148
1875.	930	136
1876.	785	154
1877.	801	176
1878.	775	179
1879.	855	173
1880.	937	143
1881.	1001	153
1882.	1024	163
1883.	1010	173
1884.	1014	166
1885.	1030	183
1886.	1052	166
1887.	988	165
1888.	1031	155
1889.	1113	166
1890.	1149	171
1891.	1213	179

É v	Tözsdetagok száma	Ügynökök száma
1892.	1233	176
1893.	1455	210
1894.	1568	194
1895.	1580	187
1896.	1515	197
1897.	1472	197
1898.	1501	202
1899.	1472	206
1900.	1419	204
1901.	1383	190
1902.	1393	189
1903.	1347	183
1904.	1359	190
1905.	1387	182
1906.	1500	180
1907.	1496	197
1908.	1520	203
1909.	1530	197
1910.	1565	216
1911.	1714	227
1912.	1782	231
1913.	1809	215

VII.

**A miniszteri biztosok névsora
az 1864—1914. években.**

LAKATOS LAJOS

VIOLA IMRE

HAVAS PÁL

NÉMETH IMRE

DR. DONHOFFER EDE

TARDY REZSŐ

DR. HERICH KÁROLY

GRUM FERENC

BIRÓ TAMÁS

OETL FERENC

DR. BALLAI LAJOS

* DR. EMICH GUSZTÁV

* DR. ÁDÁM GÉZA m. tőzsdebiztos-helyettes.

A *-gal megjelöltek jelenleg is működnek.

VIII.

**Tözsdetanácsosok névsora az 1864—1914.
években.**

- AEBLY ADOLF (1864—1896)
ÁLDOR FRIGYES (1912 óta)
ALTSCHUL SIMON (1876—1886)
ALTSTÄTTER REZSŐ (1870—1889)
AUER RÓBERT (1897 óta)
BACHRACH VILMOS (1870—1875)
BARONYI BENEDEK (1868—1907)
BARTA ARNOLD (1906 óta)
BECK MIKSA (1875—1898)
10 BEER IZSÓ (1904 óta)
BEIMEL JAKAB (1866—1902)
BEIMEL SÁNDOR (1903 óta)
BING GYULA (1913 óta)
BISCHITZ ARTHUR (1894—1904)
BLAU ARNOLD (1903—1911)
BÖLCSKEY ADOLF (1867—1869)
BRAUN ARNOLD (1912 óta)
BRÜLL ÁRMIN (1878—1899)
BRÜLL IGNÁC (1867—1869)
20 BRÜLL LIPÓT (1893—1894)
CSÁSZÁR JENŐ (1887—1908)
DEUTSCH BERNÁT (1865)
DEUTSCH KÁROLY G. (1868—1889)
DEUTSCH SÁNDOR (1884—1903)
DEUTSCH VILMOS (1907—1912)
DOMONY MÓRIC DR. (1909 óta)
ENGEL PÁL (1912 óta)
ERTNER ZSIGMOND (1866—1869)
FELLNER HENRIK (1905—1912)
30 FLEISSIG SÁNDOR (1906 óta)

- FLESCH MÓR (1864—1865)
 FODOR ISTVÁN (1908—1911)
 FRANKL JÓZSEF (1893 óta)
 FREUDENBERG RAFAEL (1907 óta)
 FREUND FERENC (1894—1897)
 FREUND FÜLÖP (1893—1907)
 FREY KÁLMÁN (1906 óta)
 FRÖHLICH FRIGYES (1864)
 GEIGER B. ZSIGMOND (1881—1907)
 40 GOLD ZSIGMOND (1868—1904)
 GRUBER JAKAB (1865—1873)
 GUTTMANN SÁNDOR (1908 óta)
 GSCHWINDT MIHÁLY (1868—1883)
 HAGGENMACHER HENRIK (1870—1871)
 HAJDUSKA M. L. (1868—1871)
 HANKE JENŐ (1904—1906)
 HANNOVER MIKSA (1868—1877)
 HARSÁNYI ADOLF (1885—1890)
 HEGYEI LÁSZLÓ (1912 óta)
 50 HELLER GÁBOR (1878—1903)
 HERZFELD FRIGYES (1893—1895) (1901—1908)
 HERZMAN BERTALAN (1904—1912)
 HERZOG PÉTER (1895—1896)
 HIRSCH ALBERT DR. (1911—1913)
 HIRSCH JÓZSEF LAJOS (1890—1894)
 HIRSCHL H. S. (1867—1881)
 HOFFMANN SÁMUEL (1893—1912)
 HOLITSCHER B. LIPÓT (1897—1904)
 HOLITSCHER FÜLÖP (1866—1874)
 60 HOLITSCHER MANÓ (1874—1892)
 HOLITSCHER VILMOS (1892—1894)
 HOLL FRIGYES (1864—1873)
 HOLLÄNDER BERNÁT (1868—1877)
 HORVÁTH ELEMÉR (1901 óta)
 HÜRSCH ÁGOSTON (1865, 1868—1877)
 JÁLICS KÁLMÁN (1876—1883)

- JELLINEK HENRIK (1893—1899)
JELLINEK MÓR (1865)
KÁLNOKY IZIDOR (1880—1883)
70 KERN JAKAB (1864)
KLEIN GYULA (1900 óta)
KOCHMEISTER FRIGYES BÁRÓ (1864—1900)
KOECHLIN ÖDÖN (1870—1880)
KOHÉN J. J. (1865—1869)
KOHNER ADOLF DR. BÁRÓ (1903—1907)
KOHNER ÁGOST (1895—1903)
KOHNER JENŐ BÁRÓ (1910—1913)
KOHNER ZSIGMOND (1876—1894)
KORNFELD ZSIGMOND BÁRÓ (1891—1893) (1895—1909)
80 KÖNIG LIPÓT (1865—1869)
KRAUSZ LAJOS (1878—1905)
KRAUSZ SIMON (1912 óta)
KUBIES GUSZTÁV (1908 óta)
KUNEWALDER M. L. (1864—1865)
LÁNCZY LEÓ (1887—1893)
LANGFELDER EDE (1911 óta)
LÁNYI JAKAB (1865—1879)
LÉDERER SÁNDOR (1892—1894)
LEOPOLD IGNÁC (1866)
90 LŐWY ADOLF (1903 óta)
LUKÁCS JÓZSEF (1893—1895) (1898 óta)
MADARASSY-BECK GYULA DR. BÁRÓ (1909 óta)
MAERLE MÁRK (1868—1886)
MANDL LAJOS (1872—1877)
MARKÓ ALBERT (1884—1908)
MAUTHNER ZSIGMOND (1874—1889)
MEDETZ JÓZSEF (1864—1868)
MEKLER KÁROLY (1876)
MUNK MÓR (1864)
100 MUNK PÉTER (1911 óta)
NAGEL ÁRMIN (1868—1890)
NAGEL IGNÁC (1906 óta)

- NAGY ANDOR (1912 óta)
NETTER ALBERT (1869—1870)
NEUMANN FRIGYES (1874—1902)
NEUMANN MIKSA (1880—1907)
OBLATH GYULA (1893—1906)
PEKÁR IMRE (1893—1911)
PERCZEL FERENC (1906—1912)
110 PIRNITZER JAKAB (1870—1882)
POLITZER SÁNDOR (1911 óta)
RECHTNITZ ÖDÖN (1907 óta)
REDL JAKAB (1883—1884)
REICH JÓNÁS (1872—1873)
RIBÁRI LAJOS (1911 óta)
RÖTZER FERENC (1895—1900)
RUSSO ÁRON (1872—1879)
SÁNDOR ÁRMIN (1896 óta)
SÁNDOR PÁL (1897 óta)
120 SCHAMBURG MÓR (1913 óta)
SCHEIBER ENDRE (1909 óta)
SCHMIDT JÓZSEF DR. (1906 óta)
SCHÖDL FRIGYES (1912 óta)
SCHÖFFER BÓDOG (1900 óta)
SCHLESINGER MÓR (1885—1895)
SCHREIBER MÓR (1868—1874)
SCHWARZ FÉLIX (1896 óta)
SCHWARZ RUDOLF (1907 óta)
SCHWEIGER MÁRTON (1870—1901)
130 SEMLER FRIGYES (1864—1866)
SIMON JAKAB (1890 óta)
SONNENBERG IMRE (1893—1909)
STEIN EMIL DR. (1912 óta)
STEINER JÓZSEF (1906 óta)
STRASSER ALAJOS (1864—1888)
STRASSER ALFRÉD (1901 óta)
STRASSER IMRE DR. (1909 óta)
STRASSER SÁNDOR (1890—1909)

- STRAUSZ ANTAL (1896—1912)
- 140 STRAUSZ EMIL (1890—1899)
- STROBENTZ ALAJOS (1866)
- SZÁVOSZT ALFONZ (1891—1894)
- SZÉKELY FERENC (1899—1911)
- SZURDAY RÓBERT (1911 óta)
- TOTIS ADOLF (1872—1875)
- TSCHÖGL JÁNOS (1867—1869)
- ULLMANN EMIL (1892 óta)
- ULLMANN M. G. (1864—1892)
- VÁGÓ JÓZSEF (1913 óta)
- 150 VAJDA IMRE (1907—1911)
- VÉGH KÁROLY (1898 óta)
- VUK GYULA (1899—1907)
- WAHL BÉLA (1893 óta)
- WAHRMANN MÓR (1864—1889)
- WEIDINGER MIKSA (1909 óta)
- WEISENBACHER ENDRE (1895—1898)
- WEISMANN MÓR (1879—1891)
- WEISS FÜLÖP (1893—1907)
- WEISZ B. F. (1864)
- 160 WEISZ BERTHOLD (1874—1900)
- WIENER LIPÓT (1868—1873)
- WODIANER BÉLA (1865—1869)
- ZALA ADOLF (1912 óta)
-

IX.

A Budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa az 1914. évben.

HORVÁTH ELEMÉR elnök

SIMON JAKAB alelnök

VÉGH KÁROLY alelnök

ÁLDOR FRIGYES	NAGEL IGNÁC
AUER RÓBERT	NAGY ANDOR
BARTA ARNOLD	POLITZER SÁNDOR
BEER IZSÓ	RECHTNITZ ÖDÖN
BEIMEL SÁNDOR	RIBÁRI LAJOS
BING GYULA	SÁNDOR ÁRMIN
BRAUN ARNOLD	SÁNDOR PÁL
DR. DOMONY MÓRIC	SCHAMBURG MÓR
ENGEL PÁL	SCHIEBER ENDRE
FLEISSIG SÁNDOR	DR. SCHMIDT JÓZSEF
FRANKL JÓZSEF	SCHÖDL FRIGYES
FREUDENBERG RAFAEL	SCHÖFFER BÓDOG
FREY KÁLMÁN	SCHWARZ FÉLIX
GUTTMANN SÁNDOR	SCHWARZ RUDOLF
HEGYEI LÁSZLÓ	DR. STEIN EMIL
KLEIN GYULA	STEINER JÓZSEF
KRAUSZ SIMON	STRASSER ALFRÉD
KUBIES GUSZTÁV	DR. STRASSER IMRE
LANGFELDER EDE	SZURDAY RÓBERT
LÖWY ADOLF	ULLMANN EMIL
LUKÁCS JÓZSEF	VÁGÓ JÓZSEF
DR. BÁRÓ MADARASSY-BECK	WAHL BÉLA
GYULA	WEIDINGER MIKSA
MUNK PÉTER	ZALA ADOLF

X.

Az eddig működött tőzsdei titkárok névsora.

* BARTHA LÁSZLÓ BISENTI FRIGYES CZIEGLER NÁNDOR CSELEY GÉZA * DR. DONÁTH GYULA * DR. ENGEL EMIL főtitkár DR. FÉLEGYHÁZY ÁGOST főtitkár FUCHS ISTVÁN főtitkár FÜRTH LAJOS * GÖMÖRI JENŐ segédtitkár GYÖNGYVIRÁGI ANTAL segédtitkár HIRSCH ANTAL KASICS PÉTER KEMÉNYFFY G. ÁDÁM	* MEZEI BÉLA * NEMES ERNŐ segédtitkár NYÁRY JÓZSEF * OTTLIK TIHAMÉR segéd- titkár * DR. RADIMETZKY BÉLA * SCHERZ JÓZSEF SOMMERFELD VILMOS * SOMORJAY LAJOS * DR. STÉGER GYÖRGY * DR. SZÁNTÓ BERTALAN * SZÁVOSZT ALFONZ * ULBRICH EDE * DR. WILHELM KÁROLY * DR. ZEITLER SÁNDOR

A *-gal jelöltek jelenleg is működnek.

XI.

A tőzsde tisztii személyzete az 1914. évben.*Főtitkár :*

DR. ENGEL EMIL

Titkárok :

ULBRICH EDE	SCHERZ JÓZSEF
BARTHA LÁSZLÓ	DR. ZEITLER SÁNDOR
DR. DONÁTH GYULA	MEZEI BÉLA
SOMORJAY LAJOS	DR. STÉGER GYÖRGY
SZÁVOSZT ALFONZ	DR. SZÁNTÓ BERTALAN
DR. RADIMETZKY BÉLA	DR. WILHELM KÁROLY

Segédtitkárok :

NEMES ERNŐ	OTTLIK TIHAMÉR
GÖMÖRI JENŐ	

Fogalmazók :

DR. IMREY LAJOS	KORÁNI KÁROLY
DR. ZIMMERMANN BÉLA	

Segédfogalmazók :

DR. POÓR ALADÁR	HOLITS GYULA
-----------------	--------------

Tisztviselők :

KURZ GÉZA	GYARMATHY KÁLMÁN
ERDÉLYI SÁNDOR	FEKETE MIHÁLYNÉ
FIERS GYULA	ÖZV. FUCHS MÓRNÉ
BALLAI JÁNOS	NAGY ERZSÉBET
ZALAI P. PÁL	DUCHON LIPÓT
SIPOS ERNŐ	SIMKOVICH KÁROLYNÉ
LADÁNYI GÉZA	PRAGER IRMA

KÁLMÁN TERÉZ
KLEIN JÓZSEF
DARULA MÁRIA

WILHELM STEFÁNIA
SÁGI FLÓRA
SCHRAMM AUGUSTA

Altisztek :

LAMPEL SÁNDOR, gépész   SCHLESINGER JÓZSEF, szerelő

Műszaki tanácsos :

ULLMANN GYULA, műépítész

A pesti áru- és értéktőzsde

árjegyzetei.

Előfizetési díj

Buda-Pest: Postai körlevélrel átvéve 1 frt
25 kr. — Egyre lap ára 2 kr.

Előfizetési díj

Buda-Pest: Postai körlevélrel átvéve 1 frt
20 fr. 15 kr.

Értékek.

Szerda, 10. Február 1864.

Áruk.

Az adótt-vett értékek, pénznemek megnevezése	Befizetési összeg	Fortéért eladások	Zár-árfolyam		Közép-árfolyam	Időjárás : tiszta, hideg. — Vizálás : 5% 10''																											
			Pénz	Áru																													
I. Részvények darab száma						köz- aruban	{ bányai { szalai 1/2 fontos 6 fr. 30-45 kr. 100 b. font { 88 fontos 6 fr. 34 kr. ékeftva { fehérmegyeri 1/2 font f. 6 = 20-40 { bácskai 1/2 font f. 6 = 10-15 { mohácsi — 1/2 font f. 6 = 10-15 { — 1/2 font f. 6 = 65-75 { jászó-árpa 1/2 font f. 4 = 45-60 { abrak-árpa 1/2 font f. 4 = 35-45																										
Kereskedelmi bank	500	—	655	670	Buza			{ bányai — — — — — 100 b. font { szalai 1100 mázas sept oct 5 80 { fehérm. — — — — — { bácskai — — — — — { mohácsi — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — — { — — — — —																									
Pesti takarékpénztár	60	—	1150	1180	Rózsa				{ kőposzta-repcse östi szállítmányra 10%, fr 10 1/2 fr. { bányai repce — — — — —																								
Budai takarékpénztár	—	—	400	425	Róza					{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																							
Ó-budai takarékpénztár	40	—	100	105	Árpa						{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																						
Pesti hengermalom	500	—	1100	1150	Zab							{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																					
Pannónia-gyémalom	1000	1290	1290	1300	Tengeri								{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																				
Kereskedelmi épület	210	—	345	—	Köles									{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																			
Lánchíd	525	—	388	390	Liszt										{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																		
Alagút	100	—	70	—	Buza											{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																	
Magyar hősiemléti társulat	305	—	455	480	Rózsa												{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																
Pannónia kölcsönintézet	100	—	—	—	Zab													{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font															
— társulat	200	—	273	278	Tengeri														{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font														
Baltoni gőzhajózás	157 1/2	—	—	—	Olejmagvak															{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font													
Sz.-Istváni köznevelési	100	160	160	165	Löhermag																{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font												
Pannónia-gyémalom	210	—	—	—	Repczeolaj	{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																											
II kibocsátvány	210	—	80	85	Olejfogócska		{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																										
Ilma-Murányi bányája	—	—	—	—	Zsiradék			{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																									
Brassói vasbánya	—	—	—	—	Szalonna				{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																								
Dömökosi Kuz	—	—	—	—	Török szilva					{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																							
II Záloglevelek.											szállítmányra	{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																					
Magyar	—	—	88.40	88.60	Borkő								{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																				
Földhiv. kamat	—	—	99.50	100. —	Méz									{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																			
Részvények	—	—	99.50	100. —	Viasz										{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																		
III Pénznemek.																kés- aruban						{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font											
Cs. idői arany	—	—	—	—	Szesz												{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																
Cs. ércarany	—	5 72 5 73	5.76	5.76	{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																												
Cs. korarany	—	—	9.65	9.67														{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font															
Napoleon'sor	—	—	12.6	12.10																{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font													
Angol Souverein	—	—	119.50	119.75																			{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font										
Osztrák érmék	—	—	119.50	119.75																					{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font								
— részvény	—	—	—	—			{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																										
Szövetkezeti tallér	—	—	1.80	1.80 1/2																							{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font						
Porosz pénztári utalv.	—	—	—	—					{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																								
Angol bankjegyek	—	—	—	—																									{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font				
Francia	—	—	—	—							{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																						
IV. Váltak 3 óra.													Rank- örkl kamat																		{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font		
Augsburg p. 52 1/2, 100 frt	5	—	102. —	102. 25										{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																			
Frankfurt	4 1/2	—	102.15	102. 25																												{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font	
Hamburg	4 1/2	—	90. 25	90. 50												{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																	
Lipce, tallér	5	—	119. 50	119. 75																		{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font											
London, Livre	8	—	—	—	{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																												
Majland, Lira	8	—	—	—														{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font															
Páris, frank	7	—	47. 80	47. 40																{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font													
Bécs, rövid látra	—	—	—	—																				{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font									
— hosszú	—	5 1/2 5 1/2	5 1/2	5 1/2																						{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font							
A bécsi tőzsde mai távirati sűrűgönye.							A bécsi tőzsde	{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																									
5% Metalicus	—	—	—	71.90																								{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font					
Nemzeti	—	—	—	80.06					{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																								
Bankrészevény	—	—	—	77. —																										{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font			
Hitelintézetű részvény	—	—	—	181. —							{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																						
1860. sorsjegy	—	—	—	92.10									{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																				
London	—	—	—	119.10											{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																		
Ezüst	—	—	—	119. —																												{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font	
Arany	—	—	—	5.72													{ 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font { 100 font																

Az országos tőzsde-biztos.

TARTALOMJEGYZÉK

A MÁSODIK KÖTETHEZ

	Lap
<i>Első függelék</i>	
A tőzsde alapszabályai 1897-ből	3
<i>Második függelék</i>	
A tőzsde alapszabályai 1906-ból	15
<i>Harmadik függelék</i>	
Tőzsdealkuszi szabályzat 1897-ből	29
<i>Negyedik függelék</i>	
Az 1897. évi tőzsdealkuszi szabályzat az 1900. évi módosításokkal	33
<i>Ötödik függelék</i>	
Az 1897. évi tőzsdealkuszi szabályzat az 1907. évi módosításokkal	35
<i>Hatodik függelék</i>	
Az 1897. évi tőzsdealkuszi szabályzat jelenleg érvényben álló szövege	39
<i>Hetedik függelék</i>	
Az áruüzleti szokások általános határozatai 1897-ből	43
<i>Nyolcadik függelék</i>	
Az 1897. évi áruüzleti szokások általános határozatainak 1899-ben módosított szakaszai	63
<i>Kilencedik függelék</i>	
Az 1897. évi áruüzleti szokások általános határozatainak 1902-ben módosított szakaszai	67
<i>Tizedik függelék</i>	
Az áruüzleti szokások általános határozatai 1905-ből	71
<i>Tizenegyedik függelék</i>	
Az 1905. évi áruüzleti szokások általános határozatainak 1912-ben módosított szakaszai	93

<i>Tizenkettedik függelék</i>	Lap
Az 1905. évi árúüzleti szokások általános határozatainak 1912-ben újából módosított szakaszai	95
 <i>Tizenharmadik függelék</i>	
Az árúüzleti szokások különös határozatai :	
I. Gabonaneműek	99
II. Olajmagvak	107
III. Hüvelyes vetemények	108
IV. Liszt és őrlemények	109
V. Olajok	113
VI. Disznósír	114
VII. Szalonna	115
VIII. Méz	116
IX. Cukor	117
X. Bor	131
XI. Szesz	135
XII. Szeszes italok	139
XIII. Szilva	140
XIV. Szilvaíz	142
XV. Kőolaj	143
XVI. Bőrök és szőrme-(szücs-)árúk	147
XVII. Gyapjú	150
XVIII. Tölgykéreg	152
XIX. Fenyőkéreg	156
XX. Magyar gubacs	157
XXI. Burgonya	158
XXII. Gyapot. Gyapotfonál. Gyapotszövetek (Nyersárú)	160
 <i>Tizennegyedik függelék</i>	
Pótlék az árúüzleti szokások különös határozataihoz	185
 <i>Tizenötödik függelék</i>	
Az árúüzleti szokások különös határozatainak módosított sza- kaszai	203
 <i>Tizenhatodik függelék</i>	
Hajófuvarozási szokások	209
 <i>Tizenhetedik függelék</i>	
Árúüzleti leszámoló rend az 1897. évből	221
 <i>Tizennyolcadik függelék</i>	
Árúüzleti leszámoló rend az 1905. évből	229
 <i>Tizenkilencedik függelék</i>	
Értéküzleti szokások	243

<i>Huszdik függelék</i>	Lap
Az értéküzleti leszámolás rendje	265
<i>Huszonegyedik függelék</i>	
Szabályzat a tőzsdei árfolyamok hivatalos megállapítása tárgyában	275
<i>Huszonkettedik függelék</i>	
Szabályzat értékpapíroknak tőzsdei lajstromozása és árjegyzése tárgyában	281
<i>Huszonharmadik függelék</i>	
A perrendnovella (1881 : LIX. t.-c.)	289
<i>Huszonnegyedik függelék</i>	
A budapesti árú- és értéktőzsde választott bíróságának eljárási szabályai az 1897. évből	293
<i>Huszonötödik függelék</i>	
A budapesti árú- és értéktőzsde választott bíróságának eljárási szabályai az 1908. évből	303
<i>Huszonhatodik függelék</i>	
A tőzsdei szakértő-bizottság eljárási szabályai	313
<i>Huszonhetedik függelék</i>	
Különféle statisztikai adatok :	
I. Évi átlagos gabonaárak az 1867—1911. években	322
II. Az árúüzleti leszámolás eredményei az 1884—1913. években	324
III. A budapesti tőzsdén jegyzett értékcímletek száma az 1864—1913. években	326
IV. A magyar részvénytársaságok által kibocsátott és a budapesti tőzsdén 1913-ban jegyzett értékpapírok névértékének összeállítása	328
V. A tőzsdebíróság ügyforgalmi kimutatása 1865-től 1913-ig	340
VI. A budapesti tőzsde tagjainak és ügynökeinek száma az 1865—1913. években	344
VII. A miniszteri biztosok névsora az 1864—1914. években	346
VIII. Tőzsdetanácsosok névsora az 1864—1914. években	347
IX. A tőzsdetanács 1914-ben	352
X. Az eddig működött tőzsdei titkárok névsora	353
XI. A tőzsde tisztii személyzete 1914-ben	354
XII. A tőzsde árjegyző lapja az 1864. és 1914. években	356

